

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ἑλληνική νίκη στὴ Μελβούρνη, Δημήτρης	Καπλάνογλου	15
Τὸ Θέατρο στὶς Ἑνωμένες Πολιτείες	Μάριου Πλωρίτη	17
Πεντακόσιες οὐσίες προκαλοῦν τὸν καρκίνο	Gerald Bonnot	26
Μπαμπάδες ποὺ δὲν εἶναι γιὰ νὰ τοὺς ζηλέψης		31
Ὁ κόσμος χωρὶς χαρτί, (Διήγημα)	Eero Tolvanen	33
Τί μᾶς χαρίζει τὸ λεμόνι ;	Hugues Martines	43
Ὁ τρελλὸς ζωγράφος τοῦ Μαχούτο	Stanley Ross	56
Ομαδικὸς ἐμβολιασμός ἐναντίον τοῦ συναχιοῦ I	J. G. Dumont	49
Ἐξομολογήσεις λωποδύτη - Τζέντλεμαν,	Robert Wallace	55
Ξανατονισμένη μουσική (Ποιητικὴ ἀνθολογία)		61
Ἐγχείρησις σὲ σταματημένη καρδιά	J. Ratcliff	70
Τὸ νόημα (Διήγημα)	Guy de Maupassant	77
Υστερόγραφο τοῦ Μηνός	N. M.	82
Ἐπίσκεψι στὸ Ναγκασάκι	Donald Keene	85
Ὁ "Αἰζενστάιν καὶ ὁ Ρωσικὸς κινηματογράφος		89
Ἡ πεντάμορφη καὶ τὸ κτήνος		94
Ποῦ θὰ θέλατε νὰ σᾶς πάω ; (Διήγημα),	Curt Corting	95
Οἱ κοσμικὲς ἀκτῖνες κυβερνοῦν τὸν κόσμο	Norman Berrill	97
Περιεχόμενα τόμου 1956		107

Σταυρόλεξο σελ. 7. Σκάκι σελ. 102. Παιὶς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα σελ. 32.
Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε ; σελ. 60.

« Βαρυχειμωνιά »
Gustav Geijerstam σελ. 113

Τὸ ἐξώφυλλό μας : Ἡ πιὸ ὀμορφὴ ἡθοποιὸς τοῦ ἱαπωνικοῦ κινηματογράφου,
ἡ πολυβραβευμένη πρωταγωνίστρια τοῦ «Ρασομόν» Ματσίκω Κύο.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

« Ἐκλογὴ »

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Δι' ἡτῆς Τυπογραφείου : ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Ἑσῶτ. Ἑτησ. 72

Ἑξῶτ. Ἑτησ. \$ 4.40

Ἑσῶτ. Ἑξάμ. 38

Ἑξῶτ. Ἑτησ. £ 1.16.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Αγ. Κωνσταντίνου

Τηλ.: 53.241

Α' ΣΚΗΝΗ

«*Ανθή*»

του Λεονίντ Αντρέγιεφ

Μετάφρασις: Αθηνᾶ Σαραντίδη.

Σκηνοθεσία: Κ. Μιχαηλίδη.

Σκηνογραφίες - Ένδυμασις: Γ. Στεφανέλλη.

Ένδυμασις: Άντ. Φωκά.

Παίζουν: Μ. Άρώνη, Ρ. Μυράτ, Α. Μουστάκα, Τζ. Καρέλη, Μ. Ροζάν, Γ. Παππᾶς, Χρ. Νέζερ, Τ. Γαλανός, Α. Μαλλιαγρός.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογράφου

«*ΟΡΦΕΥΣ*»

«*Στάσις Λεωφορείου*»

του Ούίλλιαμ Ίνγκ

Μετάφρασις: Κ. Κούν-Μ. Χριστίδη.

Σκηνοθεσία: Κ. Κούν.

Σκηνογραφίες: Στ. Όρφανίδη.

Μουσική Έπιμ.: Σπύρ. Σκιαδαρέση.

Έκτ. Μουσικής στην Κιθάρα: Σπυρ. Μιλαρίση.

Παίζουν: Βέρα Ζαβιτσιάνου, Τάνια Σαββοπούλου, Τασώ Καββαδία, Δημ. Μπάλλας, Μην. Χριστίδης, Κων. Μπάκας, Ν. Μπιρμπίλης, Γ. Λαζάνης.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλατ. Αγ. Γεωργίου Καρύτση

Τηλ.: 36.064

«*Το ημερολόγιο
της Άννας Φράνκ*»

των Γκούντρις και Χάκετ

Μετάφρασις: Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία: Κώστα Μουσούρη.

Σκηνογραφίες: Μάριου Άγγελόπουλου.

Παίζουν: Άντ. Βαλάκου, Βάσω Μεταξά, Τζέννη Ρουσσία, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Σούλα Άθανασίου, Κώστας Μουσούρης, Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος, Γεώργιος Λευτεριώτης, Σταύρος Ξενίδης, Δημήτρης Χατζημάρκος.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος

Τηλ.: 34.491

«*Άλα, Νάσσερ*»

Επιθεώρησις

των Τραϊφόρου - Βασιλειάδη

Μουσική: Μ. Σουλίουλ - Μ. Θεοφανίδη.

Σκηνογραφίες: Στ. Δόξα.

Χορογραφίες: Γιάννη Φλερύ - Άλίκης Βέμπο.

ΑΛΕΚΤΩΡ

Από το 1935
γενεά ολοκληρη μεγαλώνει
μέ το παστεριωμένο νωπό
γάλα του τόπου της

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.

Παίζουν : Σοφία Βέμπο, Ρένα Ντόρ, Ζωζώ Σαπουντζάκη, 'Αλίκη Βέμπο, Μπέττυ Μοσχονά, 'Αλέκα Στρατηγού, Γκόλφω Μπίνη, Μίμης Τραϊφόρος, Κώστας Χατζήχρηστος, 'Αλέκος Λειβαδίτης, Στ. 'Ιατρίδης, Φραγκ. Μανέλλης, Γιάν. 'Ιωαννίδης, Λάζ. 'Ιακωβίδης, Θ. Δημητρίου, Φώτης Δήμας, Λ. Φισούν, Μ. Τσίρκας, τὸ διεθνoὺς φήμης χορευτικό ζευγάρι Λίντα 'Αλμα - Γιάννης Φλερύ καὶ τὸ μπαλλέτο τους.

INTEAL

Πανεπιστημίου 46
Τηλ. : 614.596

«'Αναστασία»

Μαρσέλ Μωρέτ.

Μετάφρασις - Σκηνοθεσία : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνογραφίες - Κουστούμια : Γιώργου 'Ανεμογιάννη.

Παίζουν : Κυβέλη, Κατερίνα, Π. Σαντοριναίου, Εὐα Εὐαγγελίδου, Θ. 'Ιωαννίδου, Λ. Κωνσταντάρης, 'Ηλίας Σταματίου, Θεοδ. Μορίδης, Γ. Δάνης, Γ. Βρασιβανόπουλος, 'Αλ. Πέτσος, Δ. Κουκής, Τ. Φαρμάκης.

KENTPIKON

Πλατ. Κολοκοτρώνη
Τηλ. : 21.559

«'Ο Βροχοποιδς»

Ρίτσαρντ Νάς.

Μετάφρασις - Σκηνοθεσία : Μ. Κακογιάννη.

Σκηνογραφίες : Στεφανέλλη.

Παίζουν : 'Ελλη Λαμπέτη, Δημήτριος Χόρν, Πέτρος Φισούν, Στ. Στρατηγός, Σπ. Μουσούρης, Ζώρας Τσάπελης, Γ. Βελντζάς.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. : 614.594

«Ντούο Σεμπαστιάνι»

Κωμωδία

Λίντσεϋ καὶ Κράουζε.

Μετάφρασις : Δημ. Μυράτ.

Σκηνοθεσία : Ντ. 'Ηλιόπουλου.

Σκηνογραφίες : Στ. 'Ορφανίδου.

Παίζουν : Βούλα Ζουμπουλάκη, Τζ. Γαρμπή, Γκ. Μαυροπούλου, Κυβ. Θεοχάρη, 'Αλίκη Βουγιουκλάκη, Ντ. 'Ηλιόπουλος, Χρ. Τσαγανέας, Γ. 'Αργύρης, 'Ιορδ. Μαρίνος, Στεφ. Λιναΐος.

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν. Σμάτς 10
Τηλ. : 35.524

«Εὐτυχῶς τρελλάθηκα»

Κωμωδία.

Γ. Ρούσσου.

Σκηνοθεσία : Β. Λογοθετίδη.

Σκηνογραφίες : Μαρ. 'Αραβαντινοῦ.

Παίζουν 'Ιλια Λυβικοῦ, Σμάρω Στεφανίδου, Νάντια Χωραφᾶ, Βασίλης Λογοθετίδης, Εὐάγγ. Πρωτοπαππᾶς, Θ. Τζενεράλης, Β. 'Ανδρεόπουλος, Μ. Παπαδάκης.

ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων καὶ Καποδιστρίου
Τηλ. 55.262

«'Ο καλὸς στρατιώτης Σβέικ»

τοῦ Χάσεκ.

Θεατρική Διασκευή : Σωτ. Πατατζή.

● Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ παραβληθῇ μὲ τὴ γοητεία πού σκορπᾷ ἓνα **ΦΩΤΕΙ-ΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ**.

● Τώρα πού τὸ Φθινόπωρο ἀπειλεῖ νὰ κάμῃ τραχύ, δαμπό, γεμάτο σκασίματα καὶ λειχήνες τὸ δέρμα σας, περιποιηθῆτέ το μὲ Λανολίνη "Μελπᾶν",

● "Ετοι θὰ διατηρῆσετε στὴν ἐπίδερμίδα σας τὴν ἀκτινοβολία τῆς νεανικῆς δροσιᾶς καὶ μὲ τὴν χειρότερη κακοκαιρία.
● Ἡ Λανολίνη Μελπᾶν εἶναι ἡ μοναδική κρέμα στὸν κόσμον πού περιέχει τὸ **Extrait purifié à la lanoline**, οὐσία συγγενὴ μὲ τὸ δέρμα.

ΑΛΛΑ ΠΡΟΤΟΝΤΑ "ΜΕΛΠΑΝ"
ΓΑΛΑΚΤΟΜΑ ΝΤΕΜΑΚΙΓΙΑΝ
ΛΟΣΙΟΝ "ΝΤΕΡΜΙΝΑ"
ΣΑΠΟΥΝΙ ΛΑΝΟΛΙΝΗΣ

"ΜΕΛΠΑΝ"

Ο ΦΥΛΑΞ ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΗΣ ΟΜΟΡΦΙΑΣ ΣΑΣ

Σκηνοθεσία : Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γ. Άνεμογιάννη.

Παίζουν : Ελένη Χατζηαργύρη, Μαρίκα Κρεβατά, Νίτσα Τσαγανέα, Έλλη Βαλκιάδου, Μπέμπα Άσημακοπούλου, Μίμης Φωτόπουλος, Γιώργος Γαβριηλίδης, Λαυρέντης Διανέλλος, Π. Χριστοφορίδης, Ρόης.

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ίπποκράτους 9

Τηλ. 614.530

«Σιγά και με το μαλακό»

των Γιαλαμά - Θισβίου - Πρετεντέρη - Οικονομίδη

Σκηνοθεσία : Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες - Κουστουμιά : Γ. Άνεμογιάννη.

Μουσική : Βέλλα - Ίακωβίδη.

Χορογραφίες : Μ. Καστρινοῦ.

Παίζουν : Μπελνίντα, Ρένα Βλαχο-

πούλου, Σπεράντζα Βρανά, Γεωργία Βασιλειάδου, Ζωή Φυτούση, Ρένα Στρατηγού, Έλση Ρίζου, Ό. Μακρής, Β. Αύλωνίτης, Γ. Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος, Ι. Σύλβας, Γ. Θέρμης και το χορευτικό ζευγάρι Ζώκα - Καστρινοῦ.

ΔΙΑΝΑ

Ίπποκράτους 7

Τηλ. 614.454

«Έτσι και την πιάσαμε...»

Μουσική κωμωδία

των Α. Σακελλάρη - Ν. Τσιφόρου

Σκηνοθεσία : Α. Σακελλάρη.

Σκηνικά : Β. Περακάκη.

Μουσική : Μ. Θεοφανίδη.

Παίζουν : Νανά Σκιαδά, Πόπη Άλβα, Σοφία Βερώνη, Κάκια Κουτοπούλου, Άννα Μαντζουράνη, Παμέλλα, Ν. Σταυρίδης, Κ. Δούκας, Τ. Μηλιάδης, Τ. Χριστοφορίδης, Γ. Τερζάκης.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

Τετάρτη 5/12/56 8 μ.μ. Συναυλία Ένώσεως Φιλομούσων.

Κυριακή 9/12/56 9.30 π.μ. Ρεσιτάλ άπαγγελίας και λαϊκού τραγουδιού με έθνικό ποντιακό περιεχόμενο, από τον Κώστα Καλίδη.

Τρίτη 11/12/56 7 μ.μ. Ή Δανάη θα τραγουδήσει τραγούδια του νέου Άττίκ, Σπήλιου Μεντή.

Παρασκευή 14/12/56 7 μ.μ. Ρεσιτάλ πιάνου της Κας Έλλης Βερνάρδου.

Τρίτη 18/12/56 7 μ.μ. Ρεσιτάλ βιολιού του Βύρωνος Κολάση, στο πιάνο ό κ. Κυδωνιάτης.

Τετάρτη 19/12/56 7.30 μ.μ. Συναυλία Μουσικής Δωματίου του Κουαρτέτου των Τυφλών.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Θέατρον Κεντρικόν

Τετάρτη 5/12/56, 6.30 μ.μ. 4η Συναυλία των Συνδρομητών. Ρεσιτάλ πιάνου της Μαρίας Χαιρογιώργου με έργα Μπάχ, Σούμπερτ, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Λίστ, Καλομοίρη, Νεζερίτη.

Παρασκευή 14/12/56, 6.30 μ.μ. 5η Συναυλία των Συνδρομητών. Ρεσιτάλ του ζεύγους Τόμπρα.

Παρασκευή 21/12/56, 6.30 μ.μ. 6η Συναυλία των Συνδρομητών. Παίζει ο Έλλην πιανίστας Γ. Δασκούλης.

Αΐθουσα Παρνασσού.

Κυριακή 2/12/56, 4 μ.μ. 2α Συναυλία για νέους. Παίζει ο βιολιστής Ντέβι Έρλι.

Τρίτη 11/12/56, 4 μ.μ. 4η Συναυλία

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Τους σχηματίζουν οι σταλακτίται.
2. Έγκληματικόν έργον ή πράξις αποτρόπαιος.
3. Την έχει το πούπουλο (δημ.).
4. Δημοσιεύονται σε ειδικές στήλες των εφημερίδων. — Κράτος της Άσίας.
5. Άθηναϊκή πλατεία. — Αιγύπτιος θεός.
6. Ή πλησιέστερα προς το Παρίσι πόλις την όποιαν κατέλαβον οι Γερμανοί τό 1914. — Ή γραφή του 350. — Τούρκικη χρυσή λίρα (να διπλασιασθή τό τρίτο γράμμα).
7. Σιδηρά άκρα των άρότρων. — Αυτή διακρίνει τό σπίτι της καλής νοικοκυράς, ενάρθρως (δημ.).
8. Έλληνική θάλασσα. — Μετά του κατά σημαίνει « ιδιαιτέρως ».
9. Μία των τριών διοικητικών περιφερειών της Άγγλικής άποικίας της Χρυσής Άκτής εις την Άφρικήν. — Ή αντίστροφος αίτιατική μιάς λέξεως που σημαίνει, έπιρρηματικώς, ώσαν.
10. Τοιουτοτρόπως (άντιστρ.). — Ποταμός της Έλβετίας.
11. Κατά την πολιορκίαν του Μεσολογγίου διακριθείς αγωνιστής, πολεμήσας υπό τον Καραϊσκάκη.
12. Με την διάθλασιν του ασχολείται ή διοπτρική. — Ή ύπαρξις της είναι πάντοτε συνδεδεμένη με την παρουσίαν ύδατος (δοτ.).

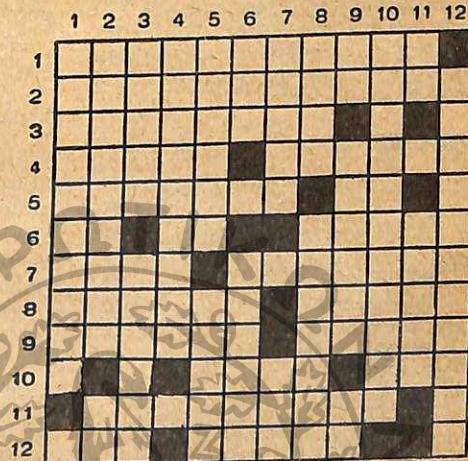
ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Φορέυς του μικροβίου του κιτρίνου πυρετού (αιτ.).
2. Βασιλεύς της Σαλαμίνος, υιός του

(Λύσις στή σελίδα 105)

Αϊακού (γεν.) — Ή γενέτειρα του Έπιχάρμου (γεν.).

3. Έκ των πρωτεργατών της Γαλλικής Έπαναστάσεως, ενάρθρως (άντιστρ.). — Ποταμός της Άργολίδος.
4. Έμιμήθη πολύ τον Αΐσωπον (1621 - 1695).
5. Έσωτερική αύλή της ρωμαϊκής οικίας. — Άρχηγός ευρωπαϊκού κράτους, ενάρθρως.
6. Πορτογαλική κτήσις εις την Δ. Άκτίν των Ίνδιων. — Νοτιοσλαυική πόλις που θυμίζει, ήχητικώς, την πάπια (ενάρθρως).

7. Έδώδιμα μαλάκια (δημ.). — Αόριστος άνωσυνμία.
8. Άσιατικόν κράτος. — Νεοκλασσικός Γερμανός μουσουργός (1824 - 1910).
9. Τριακόσια τρία. — Μεγάλη πόλις εις την ρωσσοκρατούμενην ζώνην της Γερμανίας. — Άρβρον.
10. Τοιαύτας περιγραφάς έγκλημάτων διαβάξει κανείς, δυστυχώς, συχνά στις εφημερίδες (αιτ.).
11. Άντίστροφος νότα. — Έτσι σπέρνονται τα σκόρδα (δημ. έπιρρ.).
12. Περίωνυμος μάντις και οίωνοσκόπος του Μ. Άλεξάνδρου.

για νέους. Παίζει ο βιολοντσέλιστας Έρρίκος Μαϊνάρντι.

Τρίτη 18/12/56, 4 μ.μ. 5η Συναυλία για νέους. Παίζει η διάσημη Ζαν Μαρί Νταρέ.

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ

«Ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΜΥΤΟΥΣΗΣ»

(Αΐθουσα Χ.Ε.Ν. 'Αμερικής 11)

Σάββατο 4 μ.μ. και Κυριακή 11 π.μ. και 4 μ.μ. δίδονται παραστάσεις με νέο έργο κάθε φορά.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΠΡΩΪΝΑ

ΘΕΑΤΡΟ ΑΚΡΟΠΟΛ

Κάθε Κυριακή πρωί στις 11 ο Γ. Οικονομίδης παρουσιάζει στο Θέατρο 'Ακροπόλ ένα ευχάριστο πρόγραμμα με μεγάλο έπιτελείο από καλλιτέχνες του έλαφρου θεάτρου.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

Σάββατο 1/12/56, 8 μ.μ. : Διάλεξις οργανωμένη από τον Πανελλήνιο 'Οδοντιατρικό Σύλλογο.

Κυριακή 2/12/56, 11 π.μ. : Διάλεξις του στρατηγού Χ. Κατσημήτρου.

Δευτέρα 3/12/56, 7.30 μ.μ. : Διάλεξις οργανωμένη από τον 'Ελληνοελβετικό Σύλλογο.

Τρίτη 4/12/56, 7 μ.μ. : Διάλεξις του 'Ελληνογαλλικού Συνδέσμου.

Παρασκευή 7/12/56, 7 μ.μ. : Διάλεξις της 'Ελληνικής Γεωλογικής 'Εταιρείας με όμιλητή τον καθηγητή και άκαδημαϊκό Γ. Γεωργαλά.

Σάββατο 8/12/56, 7 μ.μ. : Διάλεξις Πανυδραϊκής 'Ενώσεως με όμιλητή τον Θεοφιλέστατο 'Επίσκοπο Ρωγών κ. Διονύσιο.

Τετάρτη 12/12/56, 7.30 μ.μ. : Διάλεξις του στρατηγού κ. Παναγ. Μπαλή. Θέμα : «'Η Διάισθησις και η 'Ενόρασις».

Πέμπτη 13/12/56, 7.30 μ.μ. : Διάλεξις του κ. Μιχ. Περάνθη με θέμα : «'Ο Μιχαήλ Μητσάκης και το έργο του».

Πέμπτη 27/12/56, 7.30 μ.μ. : Διάλεξις του στρατηγού κ. Παναγ. Μπαλή με θέμα : «'Εφηρμοσμένη φιλοσοφία των άριθμών».

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Μεγάλη Αΐθουσα.

1/12/56 : 'Εκθεσις έργων Ζωγραφικής του κ. 'Αντωνίου Κανά.

21/12/56 : 'Εκθεσις έργων Ζωγραφικής του κ. Σπύρου Δαγαλάρδη.

Μεσαία Αΐθουσα.

1-16/12/56 : 'Εκθεσις έργων Ζωγραφικής του κ. 'Ηλία Ζερβού.

27/12/56 : 'Εκθεσις έργων Ζωγραφικής της Κας Νεφέλης Πανοπούλου.

'Ισόγειος Αΐθουσα.

1/12/56 : 'Εκθεσις πωλουμένων χειροτεχνημάτων, του 'Εθνικού Σωματείου ή «Παιδική Στέγη».

6/12/56 : 'Εκθεσις έργων Ζωγραφικής του ζωγράφου Σοφοκλή Χρήστου.

27/12/56 : 'Εκθεσις έργων Ζωγραφικής της κ. Πιλίτσας Φιλιππίδου.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

'Η αίθουσα έκθεσεως έργων Ζωγραφικής Χαράλάμπου Ντούμα (Κολοκοτρώνη και Χαβρίου 3) είναι άνοιχτή καθημερινώς 9-1 π.μ. και 4-8 μ.μ.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

ΣΤΙΒΟΣ

Οί άγώνες της 16ης 'Ολυμπιάδος που άρχισαν στις 22 Νοεμβρίου συνεχίζονται και λήγουν στις 8 Δεκεμβρίου. Στους άγώνες συμμετέχουν 68 κράτη μεταξύ των οποίων και η 'Ελλάς.

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Κυριακή 2 και 9 Δεκεμβρίου δίδονται οί τελευταίοι άγώνες για τα τοπικά πρωταθλήματα. 'Εν συνεχεία θα διε-

ξαχθούν προκριματικοί άγώνες για το πρωτάθλημα 'Ελλάδος.

Κυριακή 23 και 30 Δεκεμβρίου θα διεξαχθούν φιλικοί άγώνες των ποδοσφαιρικών σωματείων.

Περί τα τέλη Δεκεμβρίου πρόκειται να έρθη στην 'Ελλάδα ή έθνική ποδοσφαιρική όμάς της Γιουγκοσλαβίας.

'Επίσης έντός του Δεκεμβρίου θα γίνουν άγώνες για το κύπελλο των Χριστουγέννων.

ΠΙΝΓΚ - ΠΟΝΓΚ

Κυριακή 2 Δεκεμβρίου : Διεθνής συνάντησις μεταξύ των έθνικών ομάδων 'Ελλάδος - Γιουγκοσλαβίας.

3/12 : 'Αγώνες μεταξύ των μικτών ομάδων 'Αθηνών - Βελιγραδίου.

4/12 : 'Αγώνες μεταξύ των μικτών ομάδων Πειραιώς - Βελιγραδίου.

5/12 : 'Αγώνες μεταξύ των 'Ελλήνων και Γιουγκοσλαύων επίλεκτων.

ΜΠΑΣΚΕΤ - ΜΠΩΛΛ

Γήπεδο Τρίτωνος.

'Εντός του Δεκεμβρίου θα διεξαχθούν άγώνες Μπάσκετ - Μπώλλ για το «Κύπελλο Μαντέλου» μεταξύ των ομάδων Α' Κατηγορίας. Τους άγώνες διοργανώνει ο 'Αθλητικός 'Ομιλος Τρίτων.

ΤΕΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΜΠΩΛΛ ΕΦΗΒΩΝ

Γήπεδο Πανελληνίου.

Τρίτη 4/12/56, 7.30 μ.μ. : Πειραικός - 'Ιωνικός. — 8.45 μ.μ. : 'Αργώ - Σπόρτιγκ.

Παρασκευή 7/12/56, 7.30 μ.μ. : Πανελλήνιος - Πειραικός. — 8.45 μ.μ. : 'Ιωνικός - Σπόρτιγκ.

Τρίτη 11/12/56, 7.30 μ.μ. : 'Αργώ - 'Ιωνικός. — 8.45 μ.μ. : Σπόρτιγκ - Παναθηναϊκός.

Παρασκευή 14/12/56, 8 μ.μ. : Πανελλήνιος - Παναθηναϊκός.

ΑΓΩΝΕΣ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΜΠΩΛΛ ΝΕΑΝΙΔΩΝ.

Β' ΓΥΡΟΣ

Γήπεδο Τρίτωνος.

Κυριακή 2/12/56, 10.30 π.μ. : Σπόρτιγκ - Πανιώνιος. — 11.45 π.μ. : Τρίτων - 'Ολυμπιακός.

Πέμπτη 6/12/56, 7 μ.μ. : 'Αργώ - Α. Ε. 'Αμπελοκήπων. — 8.15 μ.μ. : Τρίτων - Σπόρτιγκ.

Κυριακή 9/12/56, 10.30 π.μ. : Α. Ε. 'Αμπελοκήπων - Πανιώνιος. — 11.45 π.μ. : 'Ολυμπιακός - 'Αργώ.

Πέμπτη 13/12/56, 7 μ.μ. : Πανιώνιος - 'Αργώ. — 8.45 μ.μ. : Α. Ε. 'Αμπελοκήπων - Τρίτων.

Κυριακή 16/12/56, 10.30 π.μ. : Σπόρτιγκ - 'Ολυμπιακός.

ΑΓΩΝΕΣ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΒΟΛΛΕΥ· Α2 ΚΑΙ Β2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ

Γήπεδον 'Αμύντα.

Κυριακή 2/12/56, 10.30 π.μ. : 'Αμύντας - Πανιώνιος.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

'Ακαδημίας και 'Ιπποκράτους
Τηλ. 613.184 και 614.330

2/12/56 : Νέα Μόκρη - Ευλοκέρizza. Κατασκηνώσεις Ζούμπερι. 'Εορτασμός της 6ης επέτειου της ίδρύσεως Φ.Ο.Σ. 'Ωρα άναχωρήσεως 8 π.μ. από τα γραφεία του Συλλόγου.

9/12/56 : Πάρνηθα. 'Αναχωρήσις 8 π.μ. από τα γραφεία του Συλλόγου.

16/12/56 : Διόνυσος - 'Αγ. Γεώργιος Βρανάς. Φυσιολατρικό χωριό (Ζούμπερι). 'Αναχωρήσις 8 π.μ. από τα γραφεία του Συλλόγου.

23-27/12/56 : Γιάννενα - Καστοριά. 'Αναχωρήσις Κυριακή 8 π.μ. 'Επιστροφή Πέμπτη 27/12/56.

3 προσιόντα...

Άπαραίτητα
για την έξα-
σφάλισι της
υγείας του
παιδιού σας.

ΑΝΘΟΣ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ
ΑΝΘΟΣ ΟΡΥΖΗΣ
ΤΑΠΙΟΚΑ

I. ΓΙΩΤΗ

23 - 26/12/56 : Τρίπολις - Σπάρτη
Μυστράς - Βυτίνα - Όλυμπία - Πάτρα-
Ναύπακτος - Λιδωρίκι - Δελφοί. Άνα-
χώρησις Κυριακή 8 π.μ. από τὰ γρα-
φεία του Συλλόγου. Έπιστροφή Τε-
τάρτη 26/12/56.

25 - 27/12/56 : Λαμία - Καρπενήσι -
Μικρό Χωριό. Άναχώρησις Τρίτη
8 π.μ. από τὰ γραφεία του Συλλόγου.
Έπιστροφή Πέμπτη 27/12/56.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Χαρ. Τρικούπη 4. Τηλ. 614.510

Κάθε Κυριακή αναχωρούν αυτοκί-
νητα Πούλμαν από τὰ γραφεία του
Συνδέσμου στις 7.45 π.μ. για την
Πάρνηθα - Καταφύγιο - Μπάφι.

ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ ΧΡΟΝΟ

ΘΑ ΔΗΤΕ ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ

ΕΚΛΟΓΗ

Στο τεύχος 'Ιανουαρίου

Πραγματικές καινοτομίες

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΚΑΙ ΛΥΚΟΙ

Η Συλβάνα Μαγκάνο και ο Πέδρο Αρμεντάριβ όπως εμφανίζονται στην τελευταία έγχρωμη συννεμασκοπική ταινία του Γκιουζέππε Ντέ Σάντις «Ανθρώποι και Λύκοι». Στο έργο αυτό συμπρωταγωνιστεί και ο διάσημος τραγουδιστής και ήθοποιός Υβ Μοντάν.

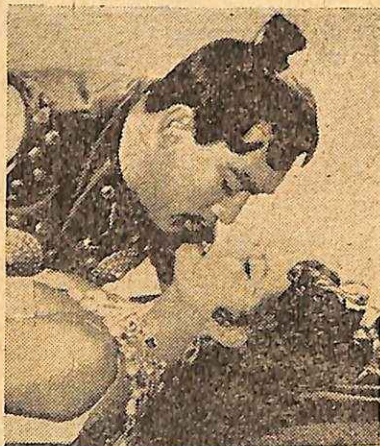

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΡΩΜΕΝΕΣ

Στο 16ο διεθνές Φεστιβάλ Βενετίας τον «Αργυρούν Λέοντα» πήρε η ταινία του Μισελάντζελο Αντονιόνι «Οι 4 Έρωμένες». Στο φιλμ αυτό πρωταγωνιστούν μερικοί από τους καλύτερους Ιταλούς ήθοποιους. Στη φωτογραφία η ωραία Ντράγκο - Ρόσι με τον Έττορι Μάννι σε μία σκηνή του έργου.

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Η ΛΑΙΛΑΨ ΤΗΣ ΜΟΓΓΟΛΙΑΣ

«Λαίλαψ της Μογγολίας» θα είναι ο ελληνικός τίτλος της νέας εκδόσεως της ζωής του Αττίλα που γυρίστηκε στην Ιταλία. Στην έγχρωμη αυτή ταινία τον κεντρικό ρόλο κρατάει ο περίφημος Άντονι Κουήν με συμπρωταγωνίστριά του την Σοφία Λώρεν. Ο Κουήν και η Σοφία πλαισιώνονται από τρεις ακόμη καλούς ήθοποιους. Την Είρηνη Παπᾶ, τον Άνρι Βιντάλ και τον Έττορε Μάννι.

«Γιατί;» είναι ο τίτλος της νέας ταινίας που γυρίζει η γοητευτική ήθοποιός του γερμανικού κινηματογράφου Μαρία Σέλλ, με σκηνοθέτη τον Βόλφραγκ Στάουντε στα περίχωρα του Μονάχου. Συμπρωταγωνιστής της στην ταινία είναι ο Ράφ Βαλλόνε. Η Μαρία Σέλλ υποδύεται το ρόλο μιας ευγενικής νέας που εργάζεται σε ένα αγρόκτημα και νοιώθει βαθύτατα απογοητευμένη από την κτηνωδία του ανθρώπου που αγάπησε.

ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΑΝΘΗ

Στο Έθνικό συνεχίζεται η «Ανθή» του Αντρέιγιεφ. Στη φωτογραφία η Μαίρη Άρώνη και ο Γ. Παπᾶς που μαζί με την Ρ. Μυράτ αποτελούν τα τρία βασικά πρόσωπα γύρω από τα οποία πλέκεται το δράμα. Στην επιτυχία της παραστάσεως συμβάλλει η παρουσία και άλλων γνωστών καλλιτεχνών όπως της Τζέννης Καρέζη, Αθ. Μουστάκα, Μερόπης Ροζάν, του Χρ. Νέξερ και του Τάκη Γαλανού.

ΝΤΟΥ ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΝΙ

Μεγάλη επιτυχία σημειώνει στο Θέατρο Κοτοπούλη η πρωτότυπη κωμωδία των Λίντσου και Κράουζε «Ντού Σεμπαστιάνι». Στη φωτογραφία ο Ντίνος Ηλιόπουλος και η Βούλα Ζουμπαλάκη σε μία χαρακτηριστική σκηνή του έργου. Ο Ηλιόπουλος ως γνωστόν με το έργο αυτό εμφανίζεται έφετος στο θέατρο για πρώτη φορά. Το έργο έχει κέραι πρωτοτυπία, αφού στην παράστασι συμμετέχουν και οι θεαταί.

ΣΤΑΣΙΣ ΛΕΩΦΟΡΙΟΥ

Ο Δ. Μπάλας και η Βέρα Ζαβιτσιάνου σε μία σκηνή από το έργο του Ουίλλιαμ Ίνγκ: «Στάσις Λεωφορείου» που παίζεται με επιτυχία στο Θέατρο Τέχνης. Ως γνωστόν ο Ίνγκ είναι ο συγγραφέας και άλλων μεγάλων θεατρικών επιτυχιών, όπως το «Ξαναγύρισε μικρή μου Σέμπτα» και το «Πίκ-νικ». Και τα τρία αυτά έργα έχουν γυριστή και στον κινηματογράφο όπου έσημειωσαν μεγάλη επιτυχία.

Δέηση

για τὴν ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμάντη

Χριστέ μου, δῶς' του τὴ χαρά, τὴ μόνη ποὺ μπορούσε
νὰ σοῦ ζητήσῃ ἀπάνω ἐκεῖ νοσταλγικά ἡ ψυχὴ του,
κάνε τὸ θάμα κι ἄσε τον νὰ ζήσει ὅπως ἐξοῦσε
σὲ μιὰ μεριά ποὺ τάχατες νὰ μοιάζει τὸ νησί του.

Νᾶναι τὰ βράχια στὸ γκρεμὸ βαθιά του φωλιασμένα,
νᾶχει σώριασει ἡ θάλασσα στὴν ἀμμονδιά τὰ φύκια,
κι ἀράδα ἀράδα στὸ γυαλὸ δεμένα, ἀποσταμένα,
νὰ σιγοτρίζουν τὰ φτωχὰ σκιαθίτικα καΐκια.

Νᾶναι οἱ νησιώτισσες οἱ γριὲς κ' οἱ νιὲς οἱ πεθαμένες,
αὐτὲς ποὺ τὶς θλιμμένες τους μᾶς ἔλεγε ἱστορίες,
νὰ γνέθουν τὸ λινάρι οἱ γριὲς στὴν πόρτα καθισμένες
καὶ δίπλα στὰ παράθυρα ν' ἀνθίζουν οἱ γαζίες.

Κ' ὅστερα ἀκόμα νᾶναι ἐλιές, καὶ νᾶναι κυπαρίσσια,
σκυμμένα νᾶναι καὶ τὸ φῶς τ' ἀχνὸ νὰ προσκυνᾶνε,
νὰ τονε περιμένουνε στὸν κάμπο τὰ ξωκκλήσια
καὶ τὴν καμπάνα τους μακριὰ οἱ ἀγγέλοι νὰ χτυπᾶνε.

Δῶς' του, Χριστέ μου, τὴ στερνὴ χαρὰ νὰ ἰδεῖ καὶ πάλι
τὴ γνώριμή του τὴ ζωὴ κοντὰ στ' ἀκροθαλάσσι,
ἄχ! ἔτσι ἀθῶα κ' ἔτσι ἀπλᾶ κι ἀγνὰ τὴν εἶχε ψάλει,
ποὺ τῆς ἀξίζει ἐκεῖ ψηλὰ μαζὶ μ' αὐτὸν ν' ἀγιάσει...

Σαρανταπέντε χρόνια ἔκλεισαν ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ Παπαδιαμάντη στίς 3
Ἰανουαρίου τοῦ 1911. Σὰν δέξῃς γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀγνοῦ Σκιαθίτη ἡ
«Εκκλουή» δημοσιεύει τὸ τόσο ὁμορφοὺς στὴν ἀπλότητά του ποίημα τοῦ
Λάμπρου Πορφύρα.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

Η 16η ΟΛΥΜΠΙΑΣ

ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΙΚΗ

Ὁ Γιώργος Ρουμπάνης

3ος στὸ ἄλμα ἐπὶ κόντῳ

Ἡ Ἑλλὰς κέρδισε ἓνα ὀλυμπιακὸ
μετάλλιο στὴ 16ῃ Ὀλυμπιάδᾳ τῆς
Μελβούρνης, μὲ τὸν Γιώργο Ρουμπάνη
τρίτο νικητὴ στὸ ἄλμα ἐπὶ κόντῳ.

Σαράντα τέσσερα χρόνια πέρασαν
ἀπὸ τότε ποὺ ἓνας Ἕλλην ἀθλητὴς
εἶχε νικήσῃ οὓτους Ὀλυμπιακοὺς.
Ἦταν τὸ 1912, ὅταν ὁ Κώστας Τσι-
κλητήρας πρῶτευσε στὸ ἄλμα εἰς μῆ-
κος, ἀνευ φορᾶς. Ἐτοί συνδέθηκε τὸ
ὄνομα τοῦ Τσικλητήρα — ποὺ σκο-
τώθηκε στὸν πρῶτο παγκόσμιο πό-
λεμο — μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ρουμπάνη.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Ρουμπάνη ξανα-
φέρει τὸν ἑλληνικὸ ἀθλητισμὸ στὸν
δρόμο τῶν μεγάλων νικῶν. Μιὰ και-
νούργια ἐποχὴ γιὰ τὰ σπὸρ στὴν
Ἑλλάδα ἀνοίγει.

Ἐνας μόνον ἀθλητὴς, ὁ Ρουμπάνης,
μὲ τὸ κατόρθωμά του ἀναζωπύρωσε
τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἐπισήμου κράτους
καὶ τοῦ λαοῦ γιὰ τὸν ἀθλητισμὸ.
Περισσότεροι νέοι θὰ ἐπιδοθοῦν τῶρα
στὰ σπὸρ καὶ πολλοὶ μεγάλοι Ἕλλη-
νες ἀθληταὶ θὰ ἀναδειχθοῦν στὸ μέλ-
λον.

Ὁ Γιώργος Ρουμπάνης παίρνοντας
τὴν τρίτῃ θέσι μὲ 4.50μ. πέρασε στὴν
πρῶτῃ σειρά τῶν ἀθλητῶν τοῦ ἀγω-
νίσματος, μὲ διαφορά 6 πόντους ἀπὸ
τὸν νικητὴ Ἀμερικανὸ Μπόμπ Ρί-

τσαρντς (4.56) καὶ 3 πόντους ἀπὸ τὸν
δεύτερο ἐπίσης Ἀμερικανὸ Γκοντόφ-
σκυ (4.53).

Τρεῖς ἡ ἑξὶ πόντοι σὲ ὕψος πάνω
ἀπὸ τὰ 4.50μ. εἶναι μιὰ ἐλάχιστη
διαφορά.

Ὑστερα ὁ νικητὴς Μπόμπ Ρί-
τσαρντς, ὁ «Ἰπτάμενος παπᾶς» ποὺ
νίκησε στὸ Ἐλσίνκι τὸ 1952 καὶ κέρ-
δισε γιὰ δευτέρῃ φορὰ στὴ Μελβούρ-
νη διεκδικεῖ τὸν τίτλο τοῦ μεγαλυτέ-
ρου ἀθλητοῦ ποὺ γνώρισε ὁ κόσμος
στὸ ἀγώνισμα αὐτὸ σ' ὅλες τὶς ἐποχές.
Ὁ δεύτερος, ὁ Γκοντόφσκυ, 23 ἐτῶν,
εἶναι τὸ νέο ἀστέρι τοῦ ἁλματος ἐπὶ
κόντῳ. Σημείωσε καταπληκτικὴ πρό-
οδο ἐφέτος. Πέρυσι ἦταν σχεδὸν ἄ-
γνωστος. Στους προκριματικοὺς μετα-
ξὺ Ἀμερικανῶν Ἀθλητῶν τὸν Ἰού-
νιο, ὁ Γκοντόφσκυ πήρε τὴν 4ῃ θέσι
καὶ δὲν περιελήφθη στὴν ἀμερικανικὴ
ὁμάδα. Ἀργότερα ὅταν ἐδείξε ξαφνικά
τόσο μεγάλη πρόοδο, ὁ Ἀμερικανὸς
Γκράχαμ, ποὺ δὲν βρισκόταν σὲ καλὴ
φύρμα, δήλωσε ὅτι δὲν θὰ πάη στὴ
Μελβούρνη καὶ τοῦ παρεχώρησε τὴ
θέσι του. Ὁ Γκοντόφσκυ εἶναι ὁ πι-
θανὸς μέλλον ρεκορντμαν τοῦ ἀγωνί-
σματος καὶ ἔχει ρεκόρ 4.695.

Ὁ Ρουμπάνης ἐνίκησε ὅλους τοὺς
ἄσους τοῦ ἀγωνίσματος ἀπὸ ὅλες
τὶς χώρες ἐκτός ἀπὸ τοὺς δύο Ἀμερι-
κανοὺς. Καὶ ἦσαν μεγάλοι καὶ φημι-

σμένοι αθληταί, όπως οι Ρώσσοι, οι Πολωνοί, οι Γερμανοί, ο Φιλανδός Πάντοτρομ, 3ος στο Έλνίσκι, ο Άμερικανός Μάττος και άλλοι.

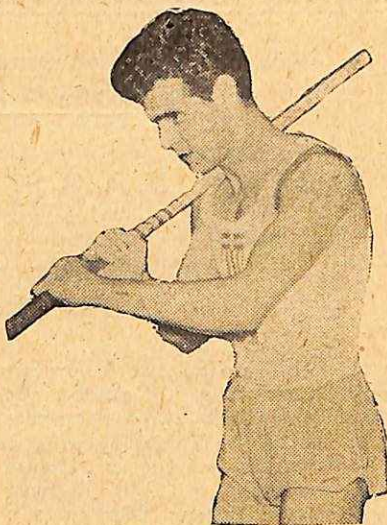
Ο πρωταθλητής μας ανέβασε το Έλληνικό ρεκόρ από 4.41 (Λός Άντζελες, Σεπτέμβριος 1956) σε 4.50, δηλαδή έφθασε παρά ένα έκτοστο το ρεκόρ της Εύρώτης (Πάντοτρομ, Φιλανδία, 4.51).

Η πάλη για τη νίκη στη Μελβούρνη ήταν συναρπαστική. Οι περισσότεροι αθληταί απέτυχαν στο ύψος 4.35. (Έμειναν μονάχα τέσσερις. Τρεις Άμερικανοί: ο Ρίτσαρντς, ο Γκοντόφσκυ, ο Μάττος και ο Έλλην Ρουμπάνης). Στο 4.45 απέτυχε ο Μάττος. Το ύψος ανέβηκε στο 4.50. Οι τρεις το πήδξαν. Στο 4.53 απέτυχε ο Ρουμπάνης. Έτσι έμειναν ο Γκοντόφσκυ και ο Ρίτσαρντς. Ο τελευταίος όπως και στο Έλνίσκι στις κρίσιμες στιγμές του αγώνος κάθονταν σε μία γωνιά να συγκεντρωθώ, ίσως και να προσευχηθώ. Φαίνεται ότι η θεία πρόνοια βοήθησε τον «παπά» και κέρδισε σ' αυτή τη σκληρή πάλη. Για δεύτερη φορά ο πάστορ Μπόμπ Ρίτσαρντς στα είκοσι οχτώ χρόνια του άνεκρηύχθη Ολυμπιονίκης.

Ο Γιώργος Ρουμπάνης είναι τρίτος από τέσσερα παιδιά του Σάββα Ρουμπάνη, Διευθυντού του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου Αθηνών. Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και από το 1938 βρίσκεται στην Αθήνα. Περίωσε το 5ον Γυμνάσιο και ήταν φοιτητής της Παντείου Σχολής. Υπηρέτησε άνθυπολοχαγός στον στρατό, και έφυγε για τις Ήνωμένες Πολιτείες το 1953, για να συνεχίσει εκεί τις σπουδές του.

Στον αθλητισμό, όπως και τα άλλα αδελφία του, επιδίδεται από μικρός. Από το 1948 όμως πού ανήκει στον Πανελλήνιο Γυμναστικό Σύλλογο επιδόθηκε συστηματικά, σαν αθλητής

πιά του δεκάθλου. Το 1950 πήδξε για πρώτη φορά άλμα επί κοντώ. Γρήγορα έγινε πρωταθλητής και κατέκτησε το ελληνικό ρεκόρ με 4.23 από τον Εύσταθιάδη. Αργότερα βελτίωσε το ρεκόρ κατά σειρά 4.26

Γιώργος Ρουμπάνης
Τρίτος Ολυμπιονίκης στο άλμα
επί κοντώ

και 4.30 στην Αθήνα, 4.37 και 4.41 στο Λός Άντζελες, για να το φθάσει στο 4.50 στην Μελβούρνη.

Ο μικρότερος αδελφός του Άριστέιδης είναι πρωταθλητής του άκοντισμού και ένας από τους καλύτερους παίκτες μπάσκετ πού έχει η Ελλάς.

Ο Γιώργος σημείωσε αλματώδη άνοδο μέσα στους τελευταίους μήνες. Προώδευσε κατά 20 έκτοστά. Εάν συνεχίσει να επιδίδεται με τον ίδιο ζήλο, στο μέλλον είναι ικανός να επιτύχει ακόμη καλύτερες επιδόσεις και ίσως να πλησιάσει ή και να φθάσει το παγκόσμιο ρεκόρ του αγωνίσματος (4.77 μ.).

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

Το 5

ΜΑΡΙΟΥ ΠΛΩΡΙΤΗ

Εδώ και μισό, μόλις, αιώνα, ο όρος «αμερικάνικο θέατρο» ή, καλύτερα, «αμερικάνικη δραματουργία», ήταν ένα είδος τόσο άγνωστο, όσο και η τυπογραφία πριν απ' το Γουτεμβέργιο. Σήμερα, η αμερικάνικη σκηνή κατόρθωσε να πάρει τόσο σημαντική θέση μέσα στο Θέατρο του καιρού μας, πού πολλοί — κι' όχι άσημαντοι — να λένε ότι «το πνεύμα του Διόνυσου, αφού περιπλανήθηκε από την αρχαία Ελλάδα στην Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Σκανδιναυικές χώρες και τη Ρωσία, έφτασε τώρα στην Αμερική κι' έστησε στο Νέο Κόσμο το θρόνο του».

Η άνθιση αυτή είναι ακόμα περισσότερο έντυπωσιακή, γιατί, στις αρχές του αιώνα μας, τίποτα δεν προμηνούσε πώς ή πέρ' απ' τον Άτλαντικό συμπολιτεία θα έπαυε τόσο γρήγορα να είναι μια άπλη έπαρχία της Εύρώπης. Κι' ωστόσο, δεν είναι εκπληκτική. Μια χώρα με τεράστιο πληθυσμό, τεράστια μέσα, νέα κι' όρμητική, πλούσια σε κληρονομικότητες, ήταν φυσικό να ζητήσει να «έκφραστεί» — και μάλιστα με το λογοτεχνικό εκείνο μέσο, πού ταίριαζε περισσότερο στη «δυναμική» φύση της: το δράμα.

Η αλήθεια, ωστόσο, είναι πώς το αμερικάνικο θέατρο, μ' όλη τη νεανική σφριγηλότητά του, δεν κατάφερε ακόμα να ξεκόψει απ' τις ευρωπαϊκές ρίζες του. Δέ διαμόρφωσε (για την ώρα τουλάχιστο) μια δική του, «εθνική», θεατρική μορφή. Ζει ακόμα με τις επιδράσεις της Εύρώπης, δανίζεται από κείνην τρόπους και μέσα και, κατά έναν τρόπο, εξακολουθεί να μένει ένας «άποικος», πού σ' αυτή

του αντιλαλεί πάντα το νανούρισμα της Μητρόπολης. Βέβαια, στη χαοτική εποχή μας, ούτε και καμιά άλλη χώρα μπόρεσε να δώσει αυτή τη «νέα μορφή». Αν όμως πιστέψουμε τα περί διονυσιακού πνεύματος κλπ., πού αναφέραμε πιο πάνω, κι' έπειδή, έτσι κι' αλλιώς, την ανανέωση από τους νέους τη ζητάμε — μοιραία η αμερικάνικη σκηνή είναι, σήμερα, η πιο μεγάλη έλπιδα της κουρασμένης Θυμέλης. Γι' αυτό κι' η ανυπομονησία μας...

Ο αμερικανικός «μεσαίωνας»

Τα πρώτα βήματα του αμερικάνικου θεάτρου μοιάζουν με τις αρχές του νεοελληνικού. Όπως κι' εδώ, έτσι κι' εκεί, το θέατρο «δεν γεννήθηκε εκ τών έσω, είσήχθη εκ τών έξω». Όπως κι' έμεις, έτσι κι' οι Άμερικανοί, είχαν θέατρα, παραστάσεις, ήθοποιους — όχι έργα, όχι θέατρο. Βέβαια, παράλληλα με τα ξένα (προπάντων αγγλικά) δράματα και κωμωδίες, άρχισαν να παίζονται και αμερικάνικα, αλλά η δραματουργία των ΗΠΑ δέ μπόρεσε να δώσει τίποτα πραγματικά αξιόλογο ως την εποχή του Α' Παγκόσμιου Πολέμου. Αν σ' ός διασκεδάζουν τα όρόσημα, να μερικά:

Το πρώτο έργο πού παίχτηκε στην περιοχή τών σημερινών ΗΠΑ, τόγραψε κάποιος λοχαγός Φάρμαν, είχε θέμα απ' την κατάρτηση του Νέου Μεξικού και παραστάθηκε έπιτόπου τον Απρίλη του 1598. Άλλά ήταν γραμμένο ισπανικά. Χρειάστηκε να περάσει ένας αιώνας για να γραφτεί έργο από Άμε-

ρικανό : ο « Γουσταύος Βάζα » (!) του Βενιαμίν Κόλμαν, που παίχτηκε στο Κολλέγιο του Χάρβαρντ (1690). Άλλα 75 χρόνια αργότερα, παίχτηκε για πρώτη φορά έργο «Αμερικανού από επαγγελματίες : ο « Πρίγκιπ τής Παρθίας » (!) του Τόμας Γκόντφρυ (1765). Κι' ο πρώτος που άφισε τις μυθολογίες και την Ιστορία και στράφηκε στην αμερικάνικη ζωή, ήταν ο Ρόγιαλ Τάυλερ με την « Αντίθεση » του (1787), ενώ η Κυρία Μόουατ έγραψε με τη « Μόδα » της (1845) την πρώτη κοινωνική σάτιρα.

Όλ' αυτά τα έργα, και πλήθος άλλα που ακολούθησαν, δεν έχουν παρά Ιστορικήν αξία. Άκόμα και οι καλύτεροι συγγραφείς εκείνων των καιρών — όπως ο Ούίλλιαμ Ντάνλαπ — δεν είναι παρά ωχρότατοι μιμητές των Ευρωπαίων συναδέλφων τους.

Την εποχή εκείνη, άλλωστε, βασιλευσαν οι ήθοιοι κι' όχι οι δραματουργοί. Οι παλιότεροι « άστέρες » ήταν Άγγλοι, που άφιναν την πατρίδα τους κι' έρχονταν στη νέα γη για να μαζέψουν φρέσκα δολλάρια. Έπειτα, τους ακολούθησαν Γάλλοι και Ιταλοί. Οι Κέμπλ, ο Ίρβινγκ, η Ραχίλ, ο Σαλβίνι, η Σάρα Μπερνάρ, η Ριστόρι, δεν περιφρόνησαν τη λάμψη του νέου νομίσματος. Μερικοί απ' αυτούς έμειναν εκεί — όπως ο Ιούνιος Μπούθ, που έγινε ο πατριάρχης της γνωστής θεατρικής οικογένειας. Παίζανε κλασσικά έργα και διασκεύεζαν μιμήσεις άγγλικών ή γαλλικών μελ-

δραμάτων, που ένθουσίαζαν το άπλοϊκό κοινό του 19ου αιώνα και το πάθος για τους « άστέρες » αυτούς έφτασε κάποτε (1844) σε πολύνεκρη μάχη, όταν οι όπαδοί των ήθοιοιών Φόρρεστ και Μακρέντυ ήρθαν στα χέρια και στάλθηκε στρατός για να... βάλει τάξη !

Τη σκυτάλη τής λαϊκής λατρείας πήραν σε λίγο οι ντόπιοι « πρίγκιπες τής σκηνής » — οι Μπούθ, ο Μπουσικώ, η Φίσκε, ο Μάνσφιλντ, η Μώντ Άνταμς, η δυναστεία των Μπάρρυμορ —, που σκιάζουν όλους τους άδελφους δραματουργούς του καιρού τους.

Όστόσο, κι' οι τελευταίοι αυτοί δεν έπαψαν ν' αγωνίζονται για τη δημιουργία ενός Αμερικάνικου θεάτρου (1). Μιμήθηκαν το γαλλικό ρομαντισμό (ή « Σχολή τής Φιλαδέλφειας ») και προπάντων τα μελοδράματα του Κοτσεμπούε και του Πιζερεκούρ (2) και, τέλος — ή άποφασιστική στροφή — συγκέντρωσαν την προσοχή τους, απ' τη μιά, στην τεχνική τους τελειοποίηση με υπόδειγμα τα « καλοφτιαγμένα » έργα του Σκρίμπν, κι' απ' την άλλη, στην ιστο-

1) Άείζει να σημειώσουμε πως ο Μορντεκάι Νόα έγραψε, στα 1822, την « Έλληνίδα Αιχμάλωτη », εμπνευσμένη από την « Επανάστασή μας ».

2) Οι μεγάλες « επιτυχίες » του αιώνα αυτό το όφρος ακολούθησαν : το « Καλύβι του Μπάμπια Τόμ » (1852), το « Κάτω απ' το φως του γκαζιού » (1867) και, πάνω απ' όλα, « Ο Μαύρος Καμπούρης » (1366), που συνδυάζει το « μελό » με μουσικοχορευτικά νούμερα !

ρία και, προπάντων, στα ήθη του νεαρού λαού τους. Ο έμφυλιος πόλεμος, τα ήθια τής Νέας Άγγλίας, οι νέγροι, ή κοινωνική ζωή, κάποιες ψυχολογικές απόπειρες, άπασχολούν τους συγγραφείς του τέλους του περασμένου αιώνα και των άρχων του 20ου. Δυστυχώς, αυτή ή προσπάθεια « ρεαλισμού » (που την ύποβοηθούσε ή βασιλεία του παραγωγού — σκηνοθέτη Ντέιβιντ Μπελάσκο, μεγάλου προφήτη τής νατουραλιστικής παράστασης) δε μπόρεσε ν' απαλλαγεί απ' το συναισθηματισμό και τα θεατρινίστικα πυροτεχνήματα, άκόμα και στα έργα των καλύτερων τής γενιάς : του Κλάυντ Φίτς, του Έντουαρντ Σέλτον ή του Ούίλλιαμ Μπούντυ. Όστόσο, μ' όλη την εξωτερικότητα και την επίφανειακότητά του, αυτός ο « ρεαλισμός » έτοιμασε το δρόμο για το « ζύπνημα » του αμερικάνικου θεάτρου.

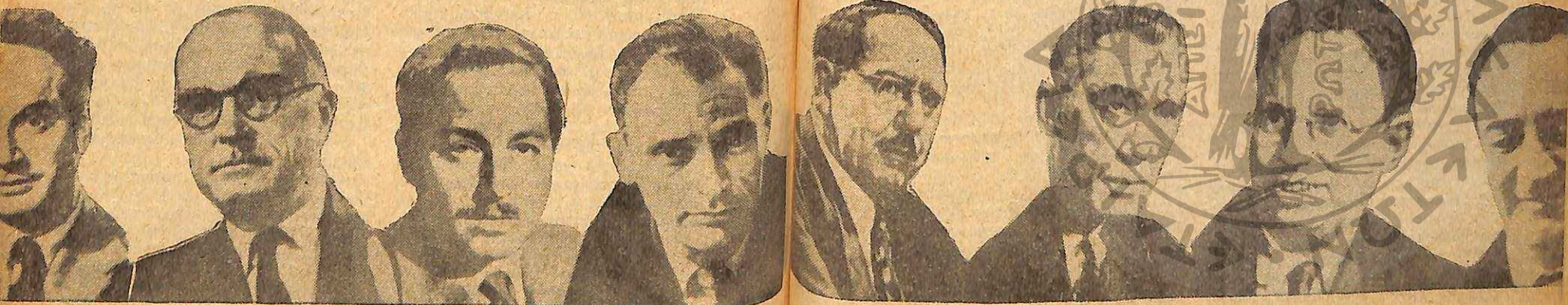
Η « Αναγέννηση »

Τις παραμονές του Α' Πολέμου το αμερικάνικο θέατρο άρχισε να δέχεται τα μηνύματα των μεγάλων αλλαγών που γίνονταν στην ευρωπαϊκή σκηνή. Ο Ίψεν, ο Στρίντμπεργκ, ο Χάουπμαν, ο Σω, το « γαλλικό θέατρο ίδεών », είχαν έκτοπσει τα κούφια μελοδράματα, όπου « έκλαιγε ή Μαργκό ». Οι πρωτοπόροι σκηνοθέτες, απ' την άλλη, άσφυκτιούσαν μέσα στη « σκηνή - κορνί-

Ο Μάριος Πλωρίτης γεννήθηκε στον Πειραιά, σπούδασε Νομικά, αλλά γρήγορα στράφηκε στη λογοτεχνία και το θέατρο. Κριτικός του θεάτρου και του κινηματογράφου στην « Έλευθερία » απ' το 1946, δημοσίευσε σχετικές μελέτες και σε διάφορα περιοδικά. Μετέφρασε τα « Γράμματα σ' ένα νέο ποιητή » του Ρίλκε και πάνω από 25 θεατρικά έργα (ανάμεσα τους, τα αμερικανικά : « Κληρονόμος », « Ήξεραν τί ήθελαν », « Δυσσασμένη Γάτα », « Πικνίκ », « Ρόουζ Τατ-τού », « Ημερολόγιο τής Άννας Φράνκ »). Χρημάτισε Διευθυντής του Θεατρικού Τμήματος του Ραδιοφ. Σταθμού Άθηνών. Καλεσμένος του Υπουργείου Έξωτερικών, μελέτησε το θέατρο και τον κινηματογράφο στην Άμερική, καθώς και στην Άγγλία. Σκηνοθέτησε στο θέατρο τα έργα : « Βαθεία Γαλάζια Θάλασσα », « Λιμπελλά », « Μαύρη Δαντέλλα », « Το τέλος του ταξιδιού », « Πικνίκ κ.ά.

ζα » κι' αναζητούσαν νέες λύσεις : ο Γκόντφρυ Κράιγκ στο θεατρικό (όχι ρεαλιστικό) ντεκόρ, ο Κοπώ στο προσκήνιο, ο Άππια στο φωτισμό, ο Ράινχαρντ στα μεγάλα πλήθη.

Ο πόλεμος, το χάος και ή βαθύτατη απογοήτευση που τον ακολούθησαν, επιτάχυναν την εξέλιξη : Από τη μιά, ο συρρεαλισμός με την αναρχικότητά

Οντέτ.

Θόρντον Ουάιτλερ

Τένεση Ουίλλιαμς

Άρθουρ Μάλερ

Μάξγουελ Άντερσον

Ρόμπερτ Σέργουιντ

Έλμερ Ράις

Ουίλλιαμ Σα

του, έσπασε κάθε φόρμα και κάθε πίστη. 'Απ' την άλλη, ή ψυχανάλυση έδωσε κυρίαρχη θέση, όχι πια στο άτομο, αλλά στο υποσυνείδητο του ατόμου. Ένω, αντίθετα, ό έξπρεσσιονισμός προσπαδούσε με τὰ σύμβολά του, να εκφράσει την ανθρώπινη μάζα στο σύνολό της και στην πάλη της με τη μηχανική εποχή μας.

Όλες αυτές οι τάσεις κι' οι «σχολές» βρήκαν τον αντίπαλό τους στο άρτυνιζόμενο αμερικάνικο θέατρο. Λίγο μετά την έκρηξη του πολέμου είχαν φανεί οι πρώτες σοβαρές κινήσεις για ανανέωση. Πιο βίωσιμες άποδείχθηκαν δύο: οι «Washington Square players» (1915) που ξεκίνησαν απ' το μπωέμικο Greenwich Village κι' έγιναν άργότερα τό σπουδαίο «Theatre Guild», και οι Provincetown Players» (1945), που έζησαν λιγότερο (ως τό 1929), αλλά θα μείνουν πάντα στη μνήμη της θεατρικής ιστορίας.

Ο μέγας άλχημιστής

Η σκηνούλα του Πρόβινσάουν είναι ή Βηθεέμ του αμερικάνικου θεάτρου. Γιατί εκεί είδαν τό πώς τὰ πρώτα έργα του Εύγένιου Ο' Νήλ, που στάθηκε ό πρωτοπόρος και μένει πάντα ή μεγάλη μορφή της δραματουργίας του Νέου Κόσμου.

Άλλά ό Ο' Νήλ δέν είναι μόνο ό σπουδαιότερος, είναι και ό χαρακτηριστικότερος εκπρόσωπος του είδους «αμερικανός δραματουργός». Θα μπορούσε να πείς ότι είναι ή συνισταμένη, ή πεμπτοουσία, ή άποκορύφωση όλων τών γνωρισμάτων του αμερικάνικου θεάτρου στο μεσοπολεμικό χρόνια. Χωρίς ν' άνοίξει κανένα δικό του δρόμο, χωρίς να δημιουργήσει τίποτα πρωτότυπο, χωρίς να καθιερώσει προσωπικό «ύφος» — δέχτηκε διαγαλές τις επιδράσεις όλων τών τάσεων του ευρωπαϊκού θεάτρου και τις διόχτεψε σε έργα που τὰ δονούσε ή προσωπική του άγωνία, όχι μόνο για τον άνθρωπο, αλλά και για την «τέλεια μορφή». Κυνηγώντας την, πειραματίστηκε με όλα τα θεατρικά είδη, παλιά και νέα: Ρεαλιστής στα θαλασσινά μονόπρακτά του (1914-18), στην «Άννα Κρίστι» (1921), στους

«Πόθους κάτω απ' τις λεύκες» (1924), στρέφεται γρήγορα στον έξπρεσιονισμό με τον «Αυτοκράτορα Τζόνους» (1920), με τό «Μαλλιαρό Πιθήκο» (1922), με τό «Όλα τὰ παιδιά του Θεού έχουν φτερά» (1924), όπου αντιμετώπιζει τό πρόβλημα τών σχέσεων λευκών και μαύρων, και με τό «Ντυναμό» (1929). Άναζητάει, έπειτα, τη λύση στην τραγική μάσκα, με τό φιλοσοφικό «Μεγάλο Θεό Μπράουν» (1926), και καταφεύγει, ύστερα, στη Βίβλο, για να δώσει ένα ακόμα αντιμαρξιστικό μήνυμα με τό «Ο Λάζαρος γέλασε» (1926). Ο αντιμαρξισμός του παίρνει σατιρική μορφή στα «Έκατομύρια του Μάρκο Πόλο» (1928), ώσπου τον κατακτά ό Φρόντ και ξαναγυρίζει στα «κατ' ίδιαν» του παλιού θεάτρου, για να εκφράσει τις ένδομυχες σκέψεις τών ήρώων του ψυχαναλυτικού «Παράξενου Ίντερμέτσου» (1928). Η ψυχανάλυση στηρίζει και τον τολμηρότερο πειραματισμό του, «Τό πένθος ταιριάζει στην Ήλέκτρα» (1931), όπου μεταφέρει την αίσχυλική «Ορέστεια» στη Νέα Άγγλία του 19ου αιώνα, κι' όπου τη θέση της Μοίρας παίρνει ή Λίμπιντο. Στο τελευταίο του πείραμα, «Μέρες δίχως τέλος» (1934), δυό ήθοποιοί έρμηνεύουν τό ίδιο πρόσωπο — τις αντιφατικές όψεις του ίδιου ανθρώπου. Τα δράματα που παίχτηκαν μετά τη μακρόχρονη σιωπή του («Ο παγοπώλης έρχεται», 1946, και «Φεγγάρι για τον άνομο», 1949), δέν προσέθεσαν τίποτα στο έργο του. Τό μεταθανάτιο (παίχτηκε φέτος στη Σουηδία) «Ταξίδι μιάς άτέλειωτης μέρας μέσα στη νύχτα» είναι αναμνήσεις «γεμάτες πίκρα, έλκος και συγγνώμη», από την έφηβική του ηλικία.

Άν ό Ο' Νήλ δέν είναι ό μεγάλος δραματουργός που περιμένει ό αιώνας μας, αν δε μπορεί να σταθεί στο πλάι ενός Ίψεν ή ενός Τσέχωφ — κι' αυτό γιατί του λείπει τόσο ή λογοτεχνική και φιλοσοφική ώριμότητα, όσο και τό μέτρο — δέν παύει, ώστόσο, να είναι μια απ' τις πιο σημαντικές μορφές του θεάτρου της εποχής μας. Όχι μόνο για τον πειραματικό πυρετό του, που εκφράζει τόσο καλά τον άπροσανατό-

λιστο άνθρωπο του 20ού αιώνα, αλλά και γιατί είχε άληθινό συγγραφικό δαιμόνιο, όπως μαρτυρούν μερικά έργα του και σκηνές άλλων, όπου οι ήρωες και οι θεατές πάλλονται από την ίδια βιοτική άγωνία. Σήμερα, ό τόνος του ένθουςιασμού για τό έργο του έχει πέσει. Μ' όλα αυτά, ό βασιανισμένος «άλχημιστής», που άρχισε και τέλειωσε τη ζωή του μέσα στον πόνο, μένει πάντα ένα όρόσημο του παραγμένου, άκαταστάλαχτου, άδυσήρου καιρού μας.

Στη σκιά του Ο' Νήλ

Τό παράδειγμά του καθοδήγησε ή έπηρέασε μιάν ολόκληρη γενιά από αξιόλογους συγγραφείς. Οι πιο ένδιαφέροντες άκολούθησαν την πειραματική τάση του, χωρίς ώστόσο να δείξουν ποτέ τη δική του «άπληστία». Περισσότερο «έκλεκτικοί», περιόρισαν τὰ πειράματά τους σ' ένα μόνο είδος και, οι πιο πολλοί, γύρισαν τελικά στη χοάνη του ρεαλισμού.

Ο σημαντικότερος ίσως απ' τους δραματουργούς αυτής της γενιάς είναι ό Έλμερ Ράις, που γοητεύτηκε απ' τον έξπρεσιονισμό την ίδια εποχή με τό συγγραφέα του «Πένθους» («Η άθροιστική μηχανή», 1923). Άνάλογες Σειρήνες άκούθησαν κι' ό Τζών Χάουαρντ Λώζον («Processional» 1925), ό Πώλ Γκρήν με τον αντιπολεμικό «Τζόννυ Τζόνσον» (1936) κι' ό Άρτσιμπάλντ Μάκ Λής στα ραδιοφωνικά έργα του.

Ο συρρεαλισμός βρήκε μικρή απόκριση στις ΗΠΑ και ή σημαντικότερη επίδρασή του εκδηλώθηκε στην κωμωδία τών Κάουφμαν και Κόννελλυ «Ένας ζητιάνος κάββαλα» (1924).

Ασύγκριτα σπουδαιότερη ήταν ή επίδραση που είχε ή ψυχανάλυση πάνω στους Άμερικανούς συγγραφείς — και στο κοινό, γενικότερα. Λίγο πολύ, όλα τὰ έργα τών τελευταίων 30 χρόνων έχουν σφραγιστεί από έντονες ή άρχες άντανάκλασεις τών φροϋδικών θεωριών. Τό Χόλλυγουντ, που εκφράζει, αν όχι τό πνεύμα, του-

λάχιστο τη «μόδα» της Άμερικής, είναι ή τρανότερη απόδειξη.

Όστόσο, ή μεγάλη ρίζα μένει πάντα ό ρεαλισμός, που εξακολουθεί στην Άμερική (όπως και στις άλλες χώρες) να είναι ό «σίγουρος» κανόνας — εξαίτιας, άλλωστε, και της μορφής που έχουν τὰ σημερινά θέατρα, χτισμένα τὰ περισσότερα την εποχή της βασιλείας του. Άποφασιστική ώθηση στην άναζήτηση ενός ρεαλισμού βαθύτερου, λεπτότερου, λυρικότερου άκόμα, έδωσε ή έπαφή με τὰ έργα τών Ευρωπαίων και, προπάντων, οι παραστάσεις του «Θεάτρου Τέχνης» της Μόσχας στη Ν. Υόρκη (1923), που γνώρισαν στους Άμερικανούς τον Τσέχωφ, απ' τη μιά, και την έρμηνευτική μέθοδο του Στανισλάβσκυ, απ' την άλλη. Ός τὰ σήμερα, άκόμα, οι δυό Ρώσοι μένουν οι μεγάλοι προφήτες του αμερικάνικου θεάτρου.

Παράλληλα με τους μυθιστοριογράφους της άστικής ζωής (Σ. Λιούις, Θ. Ντράϊζερ, Μάρκαντ), οι περισσότεροι δραματογράφοι του μεσοπολέμου, είτε άπειροζίζουν (άλλά πολύ πιο έντεχνα, πολύ πιο ουσιαστικά απ' τους πολεμικούς συναδέλφους τους) τη ζωή στις πόλεις ή την ύπαιθρο, είτε ψυχογραφούν (με άνάλογη ώριμότητα) μορφές της αμερικάνικης κοινωνίας. Τό «Ήξεραν τί ήθελαν» (1924) και ή «Άσπένια κλωστή» (1926) του Σίντνεϋ Χάουαρντ, ή «Γυναίκα του Κράιγκ» (1925) του Τζώρτζ Κέλλαν, ή «Σερένα Μπλάντις» (1929) του Σ. Ν. Μπέρμαν, τὰ έργα του Φίλιπ Μπάρντ είναι χαρακτηριστικά αυτής της εποχής. Εξχωριστά θ' αναφέρουμε τη Λίλιαν Χέλμαν για τη διαπεραστική της ικανότητα στη διαγραφή δαιμονικών γυναικείων ψυχών («Η άρα του παιδιού», 1934. «Οι μικρές άρα του παιδιού», 1939). Και τον Ρόμπερτ Σέργγουντ, συγγραφέα με σπουδαίες τεχνικές ικανότητες και άδύ πνεύμα, που μπόρεσε να διαπρέψει τόσο στη σάτιρα («Ο δρόμος προς τη Ρώμη», 1926), όσο και στο ρεαλιστικό δράμα («Waterloo Bridge», 1929, «Τό πετρώμενο δάσος», 1934) και στο αντιπολεμικό έργο («Idiot's Delight» 1935).

Οἱ κοινωνιστές

Ἐπρεπε ὁμως νάρθει ἡ μεγάλη οικονομική κρίση, ἡ καταστροφή χιλιάδων καὶ ἡ ἐξαθλίωση μυριάδων ἀνθρώπων, γιὰ νὰ πάρει ὁ ἀμερικανικός ρεαλισμός πιδ συγκριμένην καὶ πιδ «δυναμική» μορφή. Οἱ τραγικοί ὅροι ζωῆς στὰ ἀστικά κέντρα καὶ τὶς ἀγροτικές περιοχές, πού τράβηξαν τὴ συμπόνια τῶν πεζογράφων (Στάινμπεκ, Κώλντουελλ κλπ.), ἐμπνεύσανε καὶ στοὺς δραματούργους ἔργα ἀπερίφραστου ρεαλισμοῦ, πού θυμίζουν τὸ ναυτοραλιστὶ τὴ Χάουπμαν. Κορυφαία, ἀνάμεσα σ' αὐτὰ εἶναι οἱ «Σκηνὲς τοῦ δρόμου» (1929) τοῦ Ἑλμερ Ράις, τὰ «Καπνοτόπια» (1933) τοῦ Τζάκ Κίρκλαντ (ἀπ' τὸ βιβλίο τοῦ Κώλντουελλ), τὸ «Τυφλοσόκακο» (1935) τοῦ Σίντνεϋ Κίνσλεϋ, τὸ «Ἀνθρώποι καὶ ποντίκια» τοῦ Τζῶν Στάινμπεκ.

Πιδ ἔντονη, πιδ «ταξική» μορφή ἔχουν τὰ ἔργα τῶν συγγραφέων πού γαλοухήθηκαν σὸ σοσιαλιστικὸ «Γκρουπ Θήατερ». Γίνονται κραυγὲς ἀνταρσίας γιὰ τὴν κοινωνικὴ ἀδικία, γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἐργαζομένων, γιὰ τοὺς «ἐμπόρους τοῦ πολέμου»: τὸ «Ἐπὶ γῆς Εἰρήνη» (1933) τῶν Μάλτς καὶ Σκλάρ, τὸ «Μάρς» (1937) τοῦ Λῶζον, τὸ ἐξαίρετο «Θάψτε τοὺς νεκροὺς» (1936) τοῦ Ἰρβινγκ Σῶου καὶ, προπάντων, τὰ ἔργα τοῦ Κλίφορντ Ὀντέτς. Τὸ πιδ χαρακτηριστικὸν τοῦ «Περιμένοντος Λέφτυ» (1935), εἶναι ἓνα φλογερὸ καὶ θεατρικώτατο ἐμβατήριον ἐργατικῆς διαμαρτυρίας. Ἀνάλογες ἀρετὲς ἔχει τὸ λιγώτερο τολμηρὸ σὲ μορφή «Παιδί μετὰ τὴ χρυσὴ τύχη» (1937), ὅπου ὁ Ὀντέτς ἀναδειχνεται καὶ λαμπρὸς ψυχογράφος.

Συγγενικὸ μετὰ τὸν «κοινωνισμό» τῆς ἐποχῆς εἶναι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ πρόβλημα τῶν νέγων. Πρὶν 100 κιόλας χρόνια ὁ ἠθοποιὸς—συγγραφέας Ντιὸν Μπόουσις ἔχει γράψει τὸ πρῶτον σχετικὸν δράμα, τὸ «Ὀκτοβρὺν» (1859) κι' ὁ Σέλντον στὰ 1909 τὸ «Νέγκρο». Ὁ Ὁ Νήλ γύγισε στὸ θέμα μετὰ «Ὅλα τὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ ἔχουν φτερά» (1924) καὶ

λίγο ἀργότερα, τὸ ξανάγγιξε ὁ Πῶλ Γκρήν μετὰ «Εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἀβραάμ» (1926). Παράλληλα, ἄλλοι συγγραφεῖς ἀσχολήθηκαν μετὰ τὴν ἀπεικόνιση τῆς ζωῆς τῶν νέγων, ὅπως ὁ Ντιὸν Μπόουσις Χέιγουςον στὸν «Πόργκυ» (1927), πού γινε πρῶτον στὴ μουσικὴ τοῦ μορφῆ («Πόργκυ καὶ Μπέξ», 1935), καὶ προπάντων ὁ Μάρκ Κόνελλντ πού, μετὰ «Εἰς τόπον χλόης» (The Green Pastures, 1930), ἔδωσε μιὰ γοητευτικὴν στὴν ἀπλότητά της εἰκόνα τῆς ἰδέας πού ἔχει ἓνας νέγρος παπᾶς γιὰ τὸν οὐρανὸ καὶ τὴν ἱστορία τοῦ κόσμου.

Ἱστορία καὶ στίχοι

Ἕνας καὶ μόνον—οὐσιαστικὰ—συγγραφέας ἐκπροσωπεῖ, στὴν Ἀμερικὴ, τόσο τὸ ἱστορικὸ ὅσο καὶ τὸ ποιητικὸ θέατρο, πού ἀνθίσαν στὴν Εὐρώπῃ τελευταῖα: ὁ Μάξουελλ Ἀντερσον. Ὅχι μόνον στὰ ἱστορικά του ἔργα («Ἐλισάβετ», 1930—«Μαρία Στούαρτ», 1934—«Ἰωάννα τῆς Λωραίνης», 1946—«Ἄννα τῶν 1000 ἡμερῶν», 1949), ἀλλὰ καὶ στὰ ψυχολογικά του δράματα («Στὸ γέμμα τοῦ χειμῶνα», 1935) χρησιμοποιοῖ τὶς περισσότερες φορὲς ἐλευθερὸν στίχο. Τὸ σημαντικώτερον ἔργο του εἶναι, σίγουρα, τὸ τελευταῖον—πού δὲν καταφέρει, ὥστόσο, ν' ἀφομοιώσει σ' «ἐνιαῖον ὄλον» τὸ περιπετειώδες θέμα του μετὰ τὶς ἀμλετικές καὶ λυρικές ἐπιδράσεις του.

Πρὶν ἀπ' τὸ Πέρλ Χάρμπορ

Τὰ τελευταῖα μεσοπολεμικὰ χρόνια βρίσκουν τὸ ἀμερικανικὸν θέατρο «καταλαγισμένο». Ὁ πυρετὸς τῶν πειραματισμῶν εἶχε περάσει, ἡ φωνὴ τῶν «κοινωνιστῶν» εἶχε χάσει τὴν οἰζυτητά της καὶ θριάμβευε τὸ ἀνεξάντλητο «σὸκ» τῶν ψυχολογικῶν, ἐρωτικῶν καὶ συζυγικῶν δραμάτων... Παράλληλα ἡ κωμωδία σ' ὅλες τῆς τῆς μορφῆς εἶχε πάρει τεράστια ἐκταση. Στὶς καλύτερες περιπτώσεις, διατηροῦσε ἓνα κάποιο κοινωνικὸν ὑπόστρωμα, πού τὴν ἀνέβαζε πάνω ἀπ' τὸ κοῦφο «εὐχάριστο δῶρο»—ὅπως π.χ. στὸ γνωστότατον ἀπ' τὸν κινή-

ματογράφο «Δὲ θὰ τὰ πάρης μαζί σου» (1936) τῶν Κάουφμαν καὶ Χάρτ.

Οἱ τελευταῖοι (χρονολογικὰ) ἀξιόλογοι συγγραφεῖς πού παρουσιάστηκαν πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμον ἦσαν ὁ Οὐίλλιαμ Σαρογιάν κι' ὁ Θόρντον Γουάιλντερ. Ὁ ἀπλὸς ἱμπρεσιονισμὸς τοῦ πρώτου δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ μῦθο, ἀλλὰ γιὰ εὐφάνταστα καὶ συναισθηματικὰ ἐπεισόδια καὶ γραφικοὺς χαρακτήρες («Ἡ καρδιά μου εἶναι πάνω στὰ βουνά», 1939—«Ἡ πιδ χαρούμενη ὥρα σου», 1939—«Ὁμορφος κόσμος», 1945). Ὁ Γουάιλντερ συνεχίζει τοὺς πειραματισμοὺς τοῦ 1920, καταργεῖ τὰ σκηνικά καὶ τὰ «ἀέσουάρ», προσπαθώντας νὰ δώσει περισσότερην ἀγνότητα καὶ οἰκουμεινικότητα στὴ «Μικρὴ μας πόλη» (1938), ἐνῶ στὸ «Μὲ τὰ δόντια» (1942) ἐπιχειρεῖ μιὰ σατιρικὴ ἀπεικόνιση τοῦ δράματος ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος.

Συμβολικὴ σύμπτωση: τὸ ἔργο αὐτὸ ἦταν τὸ τελευταῖον τῆς πρόσκαιρης εἰρήνης...

Ὁ νέος «μεταπόλεμος»

Ὁ πόλεμος καὶ ἡ καινούργια «εἰρήνη» δὲν ἔλλαξαν τὴ μορφή τῆς ἀμερικανικῆς σκηνῆς. Ὅπως καὶ στὴν Εὐρώπῃ, δὲν παρουσιάστηκαν οὔτε στὸ Νέο Κόσμον, οἱ θορυβώδεις ἐπαναστατικὲς τάσεις πού εἶχαν ἀκολουθήσει τὴν ἀνακατῆ τῶν Ἀ' Πολέμου. Ἀντίθετα, ἡ βασιλεία τοῦ ρεαλισμοῦ μοιάζει παρὰ ποτὲ ἀκλόνητη, ὕστερα ἀπ' τὴ γέννα τοῦ πυρὸς πού πέρασε ἡ ἀνθρωπότητα. Νὰ εἶναι αὐτὸ συνέπεια τῆς γενικῆς κόπωσης καὶ τῆς δυσπιστίας σ' ὅλους τοὺς «-ισμούς», πού ἀποδείχθηκαν μάταιοι καὶ ἀπρόσφοροι νὰ βγάλουν τὸ θέατρο ἀπ' τὸ μαγανοπήγαδο τοῦ «κορνιζαρισμένου δράματος»;

Ὅπως δὲ ποτε τρία εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ σημερινοῦ ἀμερικανικοῦ θεάτρου: Πρῶτα, ἡ ἀπογοήτευση. Δὲν ὑπάρχει πιδ ἡ ἴδια ὁρμὴ τῶν χρόνων τῆς «Ἀναγέννησης». Οἱ περισσότεροι καὶ σπουδαιότεροι συγγραφεῖς δίνουν μετὰ τὰ ἔργα τοὺς φωνὴν στὸ βασικὸ μαρτύριο ἑκατομμυρίων Ἀμερικανῶν: στίς «γελασμένες ἐλπί-

δες». Ἡ ἀπογοήτευση αὐτὴ δὲν εἶναι ἀπλὰ «μεταπολεμική»—τὸν ἀνθρώπων δηλ. πού ἐφρίξαν ἀπ' τὴν παγκόσμια σφαγή καὶ δὲ βρῆκαν στὴν εἰρήνῃ τὴν παρηγορίαν πού περίμεναν. Εἶναι ἀπογοήτευση γενικώτερη—τῶν ἀνθρώπων πού πολλὰ ὀνειρεύτηκαν κι' ἐλάχιστα πῆραν ἀπ' τὴ ζωὴ. Αὐτὴ ἡ πίκρα κι' ἀποθάρρυνση βρῆκαν τὴν πιδ ἄξια καὶ πιδ ὀξεῖα μορφή τους στὰ ἔργα τοῦ Τεννέσσι Οὐίλλιαμς, τοῦ σημαντικώτερου καὶ χαρακτηριστικώτερου δραματούργου τῆς νέας γενιᾶς. Ὁ «Γιάλιος Κόσμος» (1945), τὸ «Λεωφορεῖον ὁ Πόθος» (1947), τὸ «Κακοκαίρι καὶ Καπνὸς» (1948), ἡ «Λυσσασμένη Γάτα» (1955), εἶναι ὅλα μικρὲς τραγωδίες ἀπογοητευμένων ψυχῶν. Χτυπητὴ ἐξαίρεση στὴ σειρά αὐτὴ μένει τὸ «The Rose Talloo» (1950), ὅπου ὁ Οὐίλλιαμς δίνει στὸ δράμα του κωμικὴ, γκροτέσκα μορφή, παρασυρμένος ἀπ' τὸ γραφικὸ πλαίσιο ἑνὸς σικελικοῦ χωριοῦ κοντὰ στὴ Ν. Ὀρλεάνη.

Ἡ ἴδια ἀπογοήτευση ποτίζει τὸ σπουδαιότερον ἔργο—«Ὁ θάνατος τοῦ ἐμποράκου» (1948), μιὰ τραγωδία τοῦ «καθημερινοῦ ἀνθρώπου»—τοῦ ἄλλου σημαντικοῦ συγγραφέα πού ἔδωσε ὁ μεταπόλεμος: τοῦ Ἀρθουρ Μίλλερ. Καὶ σὲ ἀνάλογη ἡ λιγώτερο ζοφερὴ μορφή, τὴν ξαναβρίσκουμε στὰ ἔργα τοῦ Οὐίλλιαμ Ἰνγκ: «Ξαναγύρισε, μικρὴ μου Σήμπα» (1950), «Πικνὶκ» (1952) καὶ «Στάση Λεωφορείων» (1955).

Ἀπ' τὴν ἄλλη, ἡ κριτικὴ τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ἀμαρτημάτων εἶναι πολὺ λιγώτερον ἔντονη παρὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὀντέτς. Οἱ ἐμποροὶ τοῦ πολέμου καὶ τοῦ θανάτου καταδικάζονται ἀπ' τὸν Μίλλερ στὸ «Ἦταν ὅλοι τοὺς παιδιά μου» (1947), ἡ πολιτικὴ διαφθορὰ στὸ «Κράτος τῆς Ἐνώσεως» (1945) τῶν Λίντσαϊ καὶ Κράουζ καὶ στὸ «Γεννημένη χθὲς» (1946) τοῦ Γκάρσον Κάνιν, ἀλλὰ οἱ φραγμοὶ αὐτοὶ εἶναι σποραδικοὶ κι' ὅσο περνάει ὁ καιρὸς ὅλο καὶ λιγοστεύουν. Πότε-πότε, οἱ συγγραφεῖς ἀναγκάζονται νὰ καταφύγουν στὸ παρελθόν γιὰ νὰ κατεγγείλουν τὴ σημερινὴ μισαλλοδοξία (Α. Μίλλερ: «Δοκι-

μασία», 1952) ή σε εξωτικό περιβάλλον και ανάλαφρο ύψος για να σατιρίσουν τον αμερικάνικο πρωτογονισμό (Τζών Πάτρικ : «Το Αύγουστιάτικο Φεγγάρι», 1953). Όσο για το πρόβλημα των νέγων, το μόνο αξιόλογο έργο που προκάλεσε ήταν το «Βαθειές είναι οι ρίζες» (1945) των Ντ' Υρσώ και Γκάου. Αυτή η άτολμη στάση των συγγραφέων απέναντι στα προβλήματα του καιρού μας μπορεί να εξηγηθεί (όχι να δικαιολογηθεί) απ' τη φιλυποψία των ΗΠΑ, που κατέχονται ακόμα απ' την πολεμική φοβία, πράγμα που έδωσε την ευκαιρία στους υστερικούς του δυναμισμού και «έθνικισμού» να φιώσουν την κριτική των «καλώς (;) κειμένων»...

Τέλος η επίδραση του Φρόυντ απ' τη μιά και του Τσέχωφ απ' την άλλη, διατηρούν όλη τους τη δύναμη πάνω στο αμερικάνικο θέατρο των «απογοητευμένων». Ένω, από την άποψη της μορφής, οι παλιοί πειραματισμοί απορροφήθηκαν μέσα στο ρεαλισμό, που δανείστηκε πολλούς «τρόπους» από κάθε είδος για ν' ανανεώσει τη γερασμένη όψη του. Οι μέθοδοι του ιμπρεσιονισμού, του εξπρεσιονισμού, του συμβολισμού αναχωνεύονται μέσα του και τείνουν να δημιουργήσουν έναν «ποιητικό ρεαλισμό», όχι άμελητέας γοητείας. Παράδειγμα τα έργα του Τ. Ούίλλιαμς, «Ο Θάνατος του Έμποράκου», το «The

Member of the Wedding» (1949) της Γκάρσον Μάκ Κάλλερς.

Ωστόσο, ο πιο έντυπωσιακός νεωτερισμός που έφερε ο πόθος απαλλαγής απ' το «θέατρο-κορνίζα» ήταν το «Κυκλικό Θέατρο» — μια επιστροφή, κατά κάποιον τρόπο, στην εξωτερική μορφή (άλλα σε κλειστό χώρο) του αρχαίου ελληνικού θεάτρου. Μόνο που η χρησιμοποίησή του σε έργα γραμμένα για την παλιά, ρεαλιστική σκηνή είναι συχνά συζητήσιμη.

Το αμερικάνικο θέατρο μένει, ακόμα, ένας «νέος με μέλλον». Έχει δυνατότητες, έχει ικανότητες, δίνει υποσχέσεις. Ό,τι πέτυχε ως τώρα είναι εκπληκτικό, ανάλογα με την ηλικία του. Αν δεν μπόρεσε ακόμα να φτάσει σε έργα, που να μη μας συγκινούν μόνο συναισθηματικά σαν «κλινικές περιπτώσεις», ή να μη μας γοητεύουν μόνο σαν ωραία πειράματα — το χρωστάει στην έλλειψη βάθρων γερής παράδοσης, στην έλλειψη πνευματικής ωριμότητας και, ιδιαίτερα, στη ρευστότητα και στο χαοτισμό της εποχής μας.

Ωστόσο, μπορούμε να ελπίζουμε σ' αυτό και στη νεανική σφριγηλότητά του. Αν λυτρωθεί απ' την ύποδουλωση στο «μπόξ όφφισ», απ' τον έμπορικό συναισθηματισμό κι' απ' τα σκιάχτρα της πατριδοκαπηλείας — τότε, ίσως μπορέσει, πραγματικά, να φιλοξενήσει τον πλανήτη Διόνυσο...

Μια ηλικιωμένη κυρία αποχαιρετά τον εφημέριο που μετατίθεται σε άλλη ένορία.

— Λυπάμαι τόσο πολύ που φεύγετε, του λέει. Ός την ημέρα που ήρθατε εδώ έσεις, δεν ήξερα τί θα πη άμαρτία!

Constellation

Γιατί, παιδί μου, έκλεψες τόσα εκατομμύρια; ρωτά ο δικαστής τον κατηγορούμενο.

— Πεινούσα, κύριε δικαστά, πεινούσα! άπαντά ο κατηγορούμενος.

Up.

Ποιός δα βρῆ τὰ ωερισσόλερα;

Όπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει να συμπληρωθούν οι άσπερισκοί των έξι λέξεων με γράμματα, έτσι ώστε να σχηματισθούν έξι άρτιες λέξεις.

Οι πιθανότητες σχηματισμού είναι, σε κάθε σχεδόν λέξη, πολλές. Έκείνο που επιδιώκει η άσκηση αυτή, που είναι συνάμα μια διδακτική διασκέδασι και για πολλά άτομα, είναι ο σχηματισμός λέξεων που δίνουν όσο το δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι για τη βαθμολογία θα χρησιμοποιήσετε το αλφάβητό μας, όπως το βλέπετε παρακάτω. Σε κάθε γράμμα αντιστοιχούν όσοι βαθμοί αναφέρονται στον πίνακα.

Βαθμολογούνται φυσικά μόνο τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις. Επιτρέπεται η χρησιμοποίησης μόνον άρτίων λέξεων, ουσιαστικών, κυρίων ονομάτων, γεωγραφικών και επιστημονικών όρων κλπ. Επιτρέπονται επίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικών όρων.

Μετοχές, ρήματα, επίρρηματα, αντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δεν επιτρέπονται.

Εάν τώρα βρήτε για σύνολο παραπάνω από 225 βαθμούς, θα έχετε επιτύχει μια πολύ καλή βαθμολογία.

Στη σελίδα των λύσεων μας θα βρήτε ένα παράδειγμα, με μια επίσης αξιόλογη βαθμολογία, την οποία... ευχόμεθα να έχετε υπερβή.

Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ
1	7	6	5	2	10	8	10	7	2	6	4
Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω
8	9	4	3	9	3	5	8	8	9	10	10

Βαθμολογία:

1)	Ε	*	*	*	*	*	Ο	Υ	Σ	=	
2)	*	*	Λ	Α	*	*	*	Ο	Σ	=	
3)	*	*	Α	*	*	*	Ε	Υ	Σ	=	
4)	*	Π	Ο	*	*	*	*	Ο	Σ	=	
5)	Τ	Α	*	*	*	*	*	Ο	Σ	=	
6)	*	Π	Ε	*	*	*	*	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

Ι. Χ.

(Λύσις στη σελίδα 106)

«Ο καρκίνος καταπολεμείται με «μαθηματικά σύμβολα».

500 χημικές ουσίες προκαλούν τον καρκίνο

Τοῦ

GERALD BONNOT

Δύο Γάλλοι, ένα ζευγάρι νέων μαθηματικών — ο Μπερνάρ και η Άλμπερτ Πουλμάν, μόνοι μέσα σ' ένα μικρό διαμέρισμα ενός παλιού κτιρίου του Καρτιέ Λατέν, χωρίς να εγκαταλείψουν το γραφείο τους και χάρις στην υπομονή και την φαντασία τους, κατέρριψαν το ρεκόρ ταχύτητος των τεραστίων αμερικανικών εργασιών, με τὰ δολάρια, τὰ όργανα και τὰ εκατομμύρια πειραματόζωά τους. «Δεν είμαι γιατρός και έτσι κάνω την επίθεσί μου έναντίον του καρκίνου με τὰ μαθηματικά», μου δήλωσε ο Μπερνάρ Πουλμάν. «Πρίν περάσουν δέκα χρόνια θά έχουμε «υπολογίσει» ένα φάρμακο έναντίον του καρκίνου».

Αυτή τη φορά λοιπόν ή επίθεσι έναντίον του καρκίνου δεν γίνεται με την ιατρική, τη χειρουργική ή τη βιολογία, αλλά με τις εξισώσεις. «Η είδησι αυτή ξέσπασε στους επιστήμονες όλων των χωρών σαν βόμβα.

Στους δύο έρευνητάς άπενεμήθη τελευταία το βραβείο Έσσέκ που δίνεται από τους

μεγαλύτερους Γάλλους καρκιολόγους. Για να μπορέσω να σχηματίσω μια σαφή γνώμη για την αξία της καινούριας αυτής τακτικής επισκέφθηκα το εργαστήριο του καθηγητή Λακασάλι. Ένας βοηθός μου έδειξε μέσα σ' ένα κλουβί ένα κουνέλι που το δεξί του αυτί ήταν παραμορφωμένο και είχε μια κόκκινη πληγή. «Είναι καρκίνος, μου εξήγησε, και τον προκαλέσαμε αλείφοντας τακτικά τὸ αυτί με ένα χημικό προϊόν. Μήν αναζητῆτε τὸ όνομα της ούσίας γιατί δεν υπάρχει στη φύσι» την κατασκευάσαμε εμεῖς. Τὸ ζεύγος Πουλμάν μᾶς έστειλε επάνω σ' ένα φύλλο χαρτί ένα σχέδιο, ένα απλό γεωμετρικό σχῆμα στολισμένο με αριθμούς. «Αν μπορέσετε να φτιάξετε αυτή την άγνωστη ούσία, μᾶς είπαν, σᾶς προειδοποιούμε ότι θά μπορού ή να προκαλέση καρκίνο. Κατασκευάσαμε λοιπόν την ούσία και όπως βλέπετε προκάλεσε καρκίνο. Φτιάξαμε αληθινὸ καρκίνο με μαθηματικά σύμβολα».

Από τὸ βιβλίο που εκδώσαμε, μου είπε ακόμη ο Πουλμάν,

μπορεί κανείς να καταλήξῃ σε δέκα διαφορετικές θεωρίες για τὸ αίτιο του καρκίνου. Μπορεί να όφείλεται σε έναν ιό, σε φλεγμονή, σε εκφύλισι των κυττάρων. Αυτό δεν μᾶς ενδιαφέρει. Έμεῖς αναφέρουμε απλῶς τὰ γεγονότα.

Στὸ τέλος του 18ου αἰώνα ο Άγγλος γιατρός Πέρσιβαλ Πότ ανακάλυψε πὼς ή επαφή με ώριμένα χημικά σώματα προκαλεί καρκίνο. Είχε παρατηρήσει ότι οί καπνοδοχοκαθαρισται που γλιστροῦσαν μέσα στις γεμάτες κάπνα καπνοδόχους, πάθαιναν καρκίνο του δέρματος. Η άρρώστεια εμφανιζόταν συνήθως ύστερα από 10 - 15 χρόνια αλλά ήταν πάντα μοιραία. Ακόμη και όσοι είχαν αλλάξει από καιρό επάγγελμα δεν σώζονταν απ' αυτήν.

Αυτό ήταν ένα πρώτο στοιχείο. Άλλά παρ' όλο που έγιναν συστηματικές σχετικές έρευνες σ' όλο τον κόσμο κανείς ως την εποχή των εργασιών του ζεύγους Πουλμάν δεν στάθηκε ικανός να δώση μια εξήγησι του γεγονότος. Έπειτα τὸ πρόβλημα συνεχῶς γινόταν πιδ περίπλοκο. Η κάπνα και ή πίσσα αποτελοῦν μίγματα εκατοντάδων χωριστών χημικών σωμάτων. Πὼς να βρῇ κανείς τον πραγματικὸ ένοχο της αναμίξεως αυτής; Για να προμηθευθοῦν μερικά γραμμάρια από ένα μόνο απ' αυτά, εκείνου που οί χημικοί τὸ λένε 3 - 4 βενζοπυρίνη, Άγγλοι επιστήμονες αναγκάστηκαν να διυλίσουν τὸ 1933 δύο τόννους πίσσας γαιάνθρακος. Έν τῷ μεταξύ άλλοι επιστήμονες ανακάλυψαν σε διάφορους τομείς της χημείας καινούριες ούσίες, τὰ «καρκινογόνα», που κι αυτές

προκαλοῦσαν την τρομερή άρρώστεια. Σήμερα οί αμερικανικοί κατάλογοι καρκινογόνων ούσιων περιλαμβάνουν πάνω από πεντακόσιες. Καμμιά όμως μέθοδος, ούτε χημική, ούτε φυσική, ούτε βιολογική, δεν μᾶς είχε ακόμη επιτρέψει να βρούμε ανάμεσα τους την παραμικρή συγγένεια.

— Η γυναίκα μου κι' εγώ, διηγείται ο Πουλμάν, σκεφθήκαμε πὼς δεν υπήρχε καμμιά εξήγησι γι' αυτή την άποτυχία. Έπρεπε να ξεκινήσουμε πάλι από τὸ μηδέν, να χρησιμοποιήσουμε τις πρόσφατες ανακαλύψεις και κυρίως την «κυματοειδή μηχανική» που έφευρε ο Λουί ντε Μπρέιγ, που επιτρέπει να υπολογίσουμε τί συμβαίνει στὸ έσωτερικό του ατόμου. Αφήνοντας τὰ σώματα όπως παρουσιάζονται στους εργαστηριακούς σωλήνες, αποφασίσαμε να εξερευνήσουμε ως τις πιδ κρυφές γωνίες της έσωτερικής τους διαρθρώσεως, τὰ σπλάχνα των ατόμων τους.

Ο Πουλμάν μου έδειξε τότε επάνω στον μαυροπίνακα που ήταν κρεμασμένος στον τοίχο του γραφείου του ένα μεγάλο γεωμετρικό σχέδιο γεμάτο αριθμούς. Οά έλεγε κανείς πὼς ήταν ένα μωσαϊκό που κάθε του γωνία είχε μια αριθμημένη κεραία. «Νά ένα μόριο, μου είπε, δηλαδή μια ομάδα ατόμων που δίνει στὸ ένα ή στὸ άλλο σῶμα την πρωτοτυπία του. Μόνο ή παράστασι αυτή επιτρέπει να έχουμε μια έρμηνεία των υπολογισμών μας. Στὸ σημείο εκείνο (είπε δείχνοντας κάπου) δημιουργείται ο καρκίνος. Έμεῖς τὸ είχαμε δείξει στὸ χαρτί. Έστερα από μερικούς μήνες Ά-

μερικανοί χημικοί το έπιβεβαίωσαν με την πείρα ».

Κάθε γυναίκα όταν μεταχειρίζεται άσετον για να διαλύη το βερνίκι των νυχιών άσφαλώς θα παρατήρησε πώς αν πέση άσετον στο χέρι της το δέρμα δεν πονάει καθόλου. Πολύ λίγες γυναίκες όμως υποψιάστηκαν πώς με τόν τρόπο αυτό ήταν μάρτυρες ενός μεγάλου μυστηρίου της βιολογίας. Η άκετόνη είναι ίσχυρὸ διαλυτικό που θα έπρεπε να πειράζει το δέρμα αν ή ζωντανή ύλη, περιφρονώντας την κλασσική χημεία, δεν ήταν έντελώς αδιάλυτη. Έτσι τὰ λεπτά τοιχώματα του στομάχου μας αντίστέκονται σε όλη μας τή ζωή στο ύδροχλωρικό οξύ του γαστρικού υγρού που κατατρώγει μέσα σε λίγα λεπτά τὰ μέταλλα. Αυτή ή ίδια ιδιότητα είναι που δυσκολεύει τόσο πολύ έναν δολοφόνο στην καταστροφή ενός πτώματος.

— Αντιθέτως, εξηγεί ο Πουλμάν, τὰ καρκινογόνα σώματα είναι άπλούστατα χημικά προϊόντα προικισμένα με την καταπληκτική ιδιότητα να πλήττουν τους ζωντανούς ιστούς. Διατρύπουν τη μεμβράνη που περιβάλλει τὰ κύτταρα. Χάρη στα μαθηματικά και μόνο μπορέσαμε να καθορίσουμε τις συνθήκες, το αίτιο του φαινομένου και τόν τρόπο με τόν όποιον γίνεται. Παρατηρήσαμε πώς ή κατανομή και διάρθρωσις των μορίων των καρκινογόνων σωμάτων είναι εύθραυστη και ότι μπορεί να καταστραφεί εύκολα. Σήμερα μπορώ να δώσω σε ένα κουνέλι να φάη ένα προϊόν που είναι βέβαιο πως προκαλεί τόν καρκίνο της βενζοπυρίνης και

χάρη σε ένα πραγματικό αντίδοτο που υπολογίσαμε να έμποδίσω να εκδηλωθί καρκίνος στο κουνέλι αυτό.

Τὰ λόγια αυτά δείχνουν πώς θα καταστή δυνατό να προλαμβάνονται άποτελεσματικά οι έπαγγελματικοί καρκίνοι που ο κατάλογός τους μεγαλώνει με την πρόοδο της βιομηχανικής χημείας. Το 1950 ή Έπηρεσία Δημοσίας Υγείας των Ένωμένων Πολιτειών είχε καταγράψει 500 τέτοιες περιπτώσεις από τόν καρκίνο των τουβλοποιών ως τόν καρκίνο των ύφαντουργών βαμβακερών που άπειλούνται από τὰ θερμά λίπη των μηχανημάτων τους.

Οί έρευνες του ζεύγους Πουλμάν θα μπορέσουν ίσως να θέσουν φραγμό σε μιὰ άλλη μάλιστα, τόν καρκίνο των πνευμόνων. Όταν μιλούμε για την συχνότητα του καρκίνου που αύξήθηκε τόσο ώστε να λένε πώς ένας άνθρωπος στους τρεις σε ηλικία 45 έτών μπορεί να πεθάνη από την άρρώστεια αυτή, ξεχνούμε συχνά πώς ή αύξησι δεν είναι γενική. Η συχνότητα των περισσοτέρων ειδών καρκίνου δεν άλλαξε. Πολλοί θεραπεύονται. Άλλά τὰ τελευταία είκοσι χρόνια μόνον ο καρκίνος του πνεύμονός έγινε 5 φορές συχνότερος. Στην αρχή κατηγορήθηκε γι' αυτό ο καπνός. Τώρα φαίνεται πιθανώτερο πώς ο πραγματικός υπεύθυνος είναι οι εξατμήσεις των αυτοκινήτων. Τὰ υπολείμματα αυτά της καύσεως περιέχουν σώματα καρκινογόνα που τὰ αναπνέουμε στο δρόμο και που δηλητηριάζουν σιγά-σιγά τόν σύγχρονο πολιτισμό. Οί χώ-

ρες με τὰ περισσότερα αυτοκίνητα είδαν να πολλαπλασιάζονται οι περιπτώσεις καρκίνου του πνεύμονος και πρώτες στον κατάλογο είναι φυσικά οι Ένωμένες Πολιτείες. Ήδη ένας μεγάλος Γάλλος μηχανικός, ο Ουντρώ, που ανακάλυψε τόν καταλύτη της βενζίνης, δουλεύει για να βρή ένα αντίδοτο. Κατασκεύασε δυσδιάλυτες πλάκες που περιέχουν ούσιες ικανές να καταστρέφουν τὰ καρκινογόνα σώματα των καμμένων αερίων και ελπίζει ότι οι πλάκες αυτές θα μπορούν να τοποθετούνται συστηματικά στα σημεία εξατμίσεως.

Η πείρα έδειξε πώς ένα δέκατο του χιλιοστογράμμου του διμπενξανθρακενίου, ενός άλλου καρκινογόνου σώματος, ήταν αρκετό για να προκαλέση καρκίνο σε ποντικό. Κατά τή γνώμη των Πουλμάν, ένα μέρος των μορίων του προϊόντος αυτού άσφαλώς καταστρέφονταν προτού φθάσουν στους ιστούς, αλλά παρεμποδίζονταν στή δρᾶσι τους από τή συνάντησι με άλλα χημικά σώματα. Όσotόσο και ένα μόνο μόριο αν φθάση ανέπαφο στα κύτταρα μπορεί να κάνει τήν κακή άρχή. Πλήθος προϊόντων που βρίσκονται σε κοινή χρῆσι είναι γεμάτα καρκινογόνες ούσιες, αρχίζοντας από όλα τὰ χημικά χρώματα που θα έπρεπε ή χρῆσι τους σε είδη τροφίμων να άπαγορευθί. Οί Άμερικανοί χημικοί έτοιμάζουν πυρετωδώς νέα έγτομοκτόνα από τότε που ξέρουμε πώς το Ντι - ντι - τι πρέπει να μπῇ στή μαύρη λίστα. Ακόμη και οι οικονομικές νοικοκυρές φτιάχνουν χωρίς να τὸ ξέρουν καρκινογόνα σώ-

ματα όταν διατηρούν το καμμένο λάδι από τηγάνισμα για να τὸ χρησιμοποιήσουν και πάλι.

Δεν υπάρχει άμφιβολία πώς όλα αυτά τὰ καρκινογόνα σώματα που περιέχονται σε χημικά σύνολα δεν είναι άπευθείας νοσογόνα. Άλλά κανένας δεν ξέρει ακριβώς τί γίνονται μέσα στον οργανισμό που αποτελεί ένα τόσο περίπλοκο εργατήριο, ώστε πολλές εργασίες του μᾶς διαφεύγουν. Όρισμένα σώματα που παράγουν οι αδένες μας, π.χ. ή χοληστερόλη ή οι σεξουαλικές ορμόνες, έχουν χημικούς τύπους πολύ σχετικούς με τους τύπους των καρκινογόνων. Μήπως ή έπαφή με καρκινογόνα που έρχονται απ' έξω μπορεί υπό ώρισμένες συνθήκες να τὰ μεταβάλλη σε δηλητήρια ; « Πάντως ή μετατροπή των σεξουαλικών ορμονών σε καρκινογόνα σώματα έχει πραγματοποιηθί στο εργαστήριο ! » είπε ο Πουλμάν.

— Όταν το 1951 στο Συνέδριο της « Κυβερνητικής » στο Παρίσι, μου διηγήθηκε ο Πουλμάν, ο μεγάλος έπιστήμων Λουί ντε Μπρέιγ υπογράμμισε το ενδιαφέρον της έφαρμογής της « κυματοειδούς μηχανικής » στή μελέτη ώρισμένων αντιδράσεων της οργανικής χημείας, όλοι χειροκρότησαν αλλά άσφαλώς κανένας δεν προσφέρθηκε γι' αυτή τή δουλειά. Οί περισσότεροι έπιστήμονες όλου του κόσμου ήσαν πεπεισμένοι, μπροστά στους τεράστιους υπολογισμούς που θα χρειαζόνταν, πώς το έργο αυτό ξεπερνούσε τις ανθρώπινες δυνάμεις. Έμεις επιτύχαμε αλλά σᾶς όμολογώ πώς, παρ' όλο τόν ένθουσιασμό μας, ή δουλειά αυτή μᾶς

φάνηκε συχνά απογοητευτική.

Πριν από κάθε αληθινή έρευνα, από κάθε προσπάθεια έπινοήσεως, έπρεπε να καταστρωθώ ο μαθηματικός χάρτης κάθε μορίου. Τα καρκινογόνα μόρια όμως αποτελούν ομάδες ατόμων που μπορούν να συγκεντρωθούν σε 10 δισεκατομμύρια διαφορετικούς συνδυασμούς, 10 δισεκατομμύρια ξεχωριστούς τύπους που έπρεπε να εξαλειφθούν ένας - ένας με διαδοχικές προσεγγίσεις. Για να επιτελέσουν το επίμοχθο αυτό έργο οι Πουλμάν διέθεταν κοινές υπολογιστικές μηχανές γιατί βέβαια ο προϋπολογισμός έρευνών στη Γαλλία δεν διαθέτει τα 20 έκατομμύρια φράγκα που χρειάζονται για μια ηλεκτρονική μηχανή.

Ο Μπερνάρ Πουλμάν αναγνωρίζει πώς συμπλήρωσε το πρώτο μέρος του έργου του. Όταν το κύτταρο διατρυπηθώ, το καρκινογόνο σώμα έρχεται σε συνδυασμό με ώρισμα στοιχεία του,

μου εξήγησε ο Πουλμάν. Ποιά είναι αυτά; Και πώς το καινούριο σώμα που σχηματίζεται προκαλεί την εκκόλαψη του καρκίνου; Ός τώρα αναγνωρίσαμε και αναλύσαμε τον επιτιθέμενο. Μας μένει, χωρίς να αλλάξουμε μέθοδο, να αναλύσουμε τη συμπεριφορά του θύματος.

Η άκριβης γνώσις των καρκινογόνων επέτρεψε ήδη την κατασκευή νέων. Χρησιμοποιώντας τη χημεία των κυττάρων με την ίδια μαθηματική αυστηρότητα θα οργανωθώ ή αντίστασις. Στα έκατομμύρια φάρμακα που στην τύχη δοκιμάζουν οι γιατροί για τον καρκίνο, τέσσερα ή πέντε έδειξαν μια έλαφρά επίδρασις. Ο υπολογισμός, λέει ο Πουλμάν, θα μάς μάθω το γιατί. Και εκείνη μόνο τη μέρα θα ξέρουμε να φτιάξουμε το αληθινό φάρμακο που ή επίδρασί του θα είναι βέβαιη και όριστική. Και φαίνεται πώς ή μέρα αυτή βρίσκεται πιο κοντά από ό,τι φανταζόμαστε ».

Περνούσαμε τις διακοπές σ' ένα παραθαλάσσιο χωριό. Μια μέρα είχαμε πιάσει κουβέντα μ' ένα ντόπιο, ένα αγαθούτσικο τύπο, όταν εμφανίστηκε στο δρόμο μια συντροφιά από αγνώστους.

— Ντόπιοι; ρώτησα.

— Οι δύο απ' αυτούς ναί! Έ, οι άλλοι είναι οι ένοχλήσεις που μάς δίνει το καλοκαίρι!

Pourquoi pas?

Η χειρότερη ήλικία του ανθρώπου, έλεγε ο Άνατόλ Φράνς, είναι τα δέκα χρόνια — θεωρείται πολύ μικρός για να κοιμάται άργα το βράδυ και πολύ μεγάλος για να ξυπνά λίγο άργότερα το πρωί.

Constellation.

ΜΠΑΜΠΑΔΕΣ

που δεν είναι καθόλου για να τους ζηλέψης!

(Από το «New York Times Magazine»)

Ο μπαμπάς-άνθρωπος είναι ένα αρκετά τυχερό πλάσμα του Θεού — τουλάχιστον όπως έχουν ακόμη σήμερα τα πράγματα. Χάρη σε κάτι πατρικά μάτια που καταδέχτηκαν να ρίξουν το βλέμμα τους στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, δίνουμε σ' αυτήν τη σελίδα την εικόνα μερικών μπαμπάδων που, ή αλήθεια, μέσα στο ζωικό βασίλειο πληρώνουν τα σπασμένα όλων των τυχερών.

Ο Αυτοκρατορικός Πιγκουέτος μοιράζεται τις ευθύνες με την αυτοκράτειρά του. Για να μείνη

λαφθούν, ο ταλαίπωρος πατέρας δεν μπορεί να πετάξω, γιατί τα αυγά σκεπάζουν τα φτερά του.

Μήπως δεν είναι πιο αξιολύπητος αυτός ο άρσενικός; Τα αυγά του τα βάζει το θηλυκό στο στόμα του και εκεί μένουν ώσπου να εκκολαφθούν. Έτσι την ευτυχία της πατρότητας την πληρώνει με μια πλήρη άσιτία!

Το «Κίβι» της Ν. Ζηλανδίας είναι επιφορτισμένο με όλη τη δουλειά.

Το θηλυκό γεννά τα αυγά και το άρσενικό τα ζεσταίνει επί 80 ημέ-

το αυτοκρατορικό τους αυγό έξω από τον πάγο, αυτός και ή ύψηλή του σύζυγος το κρατούν με τη σειρά τους πάνω στα πόδια τους.

Αυτός ο μεγάλος Ύδρόβιος Κάνθαρος μεταφέρει στην πλάτη του όλα τα αυγά που του φορτώνει ή γυναίκα του. Όσον καιρό χρειάζονται τα αυγά για να εκκο-

ρες. Κατά την προμερή αυτή περίοδο της ζωής του το άρσενικό χάνει το μισό του βάρος!

Τὸ ἀλογάκι τῆς θάλασσας ὅχι μόνον μεταφέρει τὰ αὐγά, ἀλλὰ ῥες καὶ ἐλευθερώνεται μόνον ὅταν βγάλῃ τὰ νεογνά του ἔτοιμα νὰ κολυμπήσουν μόνα τους.

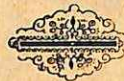

Ὁ βάτραχος αὐτός, καίτοι παλιὸς Εὐρωπαῖος — καὶ διόλου Ἀμερικανὸς — φορτῶνεται ὅλα

δίνει στὰ ἔμβρυα καὶ ὀξυγόνο. Τὰ αὐγά μένουν σὲ μιὰ θήκη στὴν κοιλία του ἐπὶ 40 - 50 ἡμέ-

ρὰ αὐτὰ τῆς συζύγου του στὰ ὀπίσθιά του ὡς τὴν ὥρα τῆς ἐκκολάψεως.

ΝΕΟΙ ΚΑΙΡΟΙ...

Περάσατε καλὰ στὸν κῆπο σήμερα, χρυσὸ μου; ρωτάει ἡ μαμά τὸ μωρό.
— Ναί, ἡ δεσποινὶς μᾶς πῆγε στὴν πισίνα.
— Τί ὥραία ἰδέα! Ἀλλὰ, δὲν εἶχες μαζί σου τὸ μπανιερό σου... κρίμα!
— Μὰ κάναμε μπάνιο γυμνοί, μαμά!
— Καὶ τὰ κοριτσάκια;
— Ἔ, καλὲ μαμά! αὐτὰ φοροῦσαν τὴ σκούφια τους.

G. M.

Αὐτὸς ποὺ ἔχει πέντε παιδιά, εἶπε μιὰ μέρα ὁ Σῶ σ' ἓναν πολύτεκνο, εἶναι πολὺ πιὸ ἥσυχος ἀπὸ κείνον ποὺ ἔχει πέντε ἑκατομμύρια φράγκα.
Καὶ καθὼς ὁ ἄλλος τὸν ἀκούγε σὰν ἀποσβολωμένος, ὁ Σῶ συνέχισε:
— Ἔτσι εἶναι ποὺ σοῦ λέω. Ὅταν ἔχῃς πέντε παιδιά, ἀρκεῖσαι σ' αὐτά.
Ὅταν ὁμως ἔχῃς πέντε ἑκατομμύρια σκέπτεσαι διαρκῶς πῶς νὰ τὰ διπλασιάσης.

Pourquoi pas?

Κατ' ἐκλογὴν

τῶν ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ο ΚΟΣΜΟΣ χωρὶς ΧΑΡΤΙ

Τοῦ EERO TOLVANEN

Οσο ὁ καιρὸς περνᾷ, δυσκολεύομαι ὁλοένα καὶ περισσότερο νὰ πιστέψω πῶς τὴν ἔζησα ἀληθινὰ ἐκείνη τὴν περιπέτεια. Τώρα, μοῦ φαίνεται σὰν ἓνα ἐφιαλτικὸ ὄνειρο ποὺ σὲ κάνει νὰ ξυπνᾷς ἔντρομος, χωρὶς νὰ μπορῇς νὰ θυμηθῇς μὲ ἀκρίβεια τίς λεπτομέρειές του. Ὡστόσο, ὑπάρχουν ἀκόμα μερικὲς εἰκόνες ποὺ τίς βλέπω ζωηρότατες κάθε φορὰ ποὺ ἀναπολῶ ἐκείνη τὴ νύχτα, τὴ νύχτα ποὺ ἄρχισε τὸ κακό...

Ἦμουν ἀκατάκοπος ὕστερ' ἀπὸ πολλὰς μέρες ἀδιάκοπης δουλειᾶς, ὅταν ἀνέβηκα στὸ τελευταῖο νυκτερινὸ τραῖνο, κάτω ἀπὸ μιὰ ψιλὴ φθινοπωρινὴ βροχή. Τὸ ταξίδι ἦταν κουραστικὸ ἀκόμα καὶ μὲ τίς καλύτερες συνθῆκες. Μὰ κείνη τὴ νύχτα τὸ τραῖνο εἶχε καθυστέρηση καὶ ἦταν περασμένα μεσάνυχτα ὅταν βγήκα ἀπ' τὸ σταθμό, ἀκολουθώντας ἓνα μπουλουζί ἀπὸ νυσταγμένους ἐπιβάτες. Δὲν πῆγα νὰ σταθῶ στὴν οὐρὰ γιὰ νὰ περιμένω ταξί. Ἀνέβασα τὸ γιαντὶ τοῦ παλτοῦ μου καὶ ἄρχισα νὰ βαδίζω κατὰ τὸ σπίτι, ἀκολουθώντας τὸ μεγάλο δρόμο πλαί στὴν προκυμαία.

Στὸν ἔρημο δρόμο, ἓνα αὐτο-

κίνητο τῆς ἀστυνομίας γλίστρησε πλαί μου, σὰν ἓνας πελώριος μαῦρος γάτος. Στὸ κτίριο τῆς μεγάλης ἐφημερίδος ὁ βρυχηθμὸς τῶν μηχανῶν εἶχε σβῆσει. Ὁμοῦμαι πῶς σκέφτηκα: «Τὸ πρωῒνὸ φύλλο εἶναι ἔτοιμο». Καταχνιὰ ἀπλωνόταν στὸ δρόμο καθὼς ὁ ἀγέρας τὴν ἔφερνε ἀπ' τὴ θάλασσα. Μιὰ καταχνιὰ περὶεργη, μὲ μιὰ ἀλλόκοτη, πνιγηρὴ μυρωδιά. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐφημερίδος ἐβγαίνουν ἀπ' τὸ κτίριο, συζητώντας ζωηρά, σὰ νὰ μὴ βιάζονταν νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια τους. Μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω ἀκόμα τὰ πρόσωπά τους θαμπά, χλωμά καὶ τρομακτικὰ κάτω ἀπ' τὸ τεχνητὸ φῶς. Μοῦ φαίνεται πῶς ἀκούω ἀκόμα τὸ υπερδεμένο βουητὸ ἀπ' τίς φωνές τους καὶ μερικὲς κραυγές ποὺ μοῦ φάνηκαν σὰν νὰ πρόδιναν μεγάλη ταραχή. Μὰ δὲν εἶχα καμμιά διάθεση νὰ χάσω τὴν ὥρα μου γιὰ νὰ περάσω στὸ ἀντικρυνὸ πεζοδρόμιο καὶ νὰ ρωτήσω ἂν ὑπῆρχε κανένα ἰδιαιτέρου νέο. Ὅτὰ τὸ διάβαζα ὅπως ὁποτε στὴν πρωτὴν ἐφημερίδα. Τὸ μόνον ποὺ ἤθελα ἦταν νὰ φτάσω μιὰ ὥρα ἀρχήτερα στὸ δωμάτιό μου καὶ στὸ κρεβάτι μου, καί, πάνω ἀπ'

όλα, νά φύγω μέσα από τούτη την ψιλή, αλλόκοτη καταχνιά, από τούτη την αηδιαστική γλυκερή μυρωδιά, πού είχε αρχίσει νά γίνεται πολύ δυσάρεστη.

Πραγματικά, ή μυρωδιά ήτανε τόσο αποπνικτική καθώς άνοιγα την ξώπορτα του σπιτιού μου, πού αναρωτήθηκα άόριστα μήν καιγόταν τίποτα. Μά, μόλις έκλεισα την πόρτα τής κάμαράς μου, κάθε σκέψη έξω απ' τó κρεβάτι και τόν ύπνο έφυγε απ' τó μυαλό μου. Έβγαλα τά παπούτσια και τή γραβάτα μου και έγειρα για μιá στιγμή στό κρεβάτι σχεδόν ντυμένος, μά βυθίστηκα άμέσως σ' ένα βαθύ ύπνο.

Εύπνησα με τó δυσάρεστο συναίσθημα πώς είχα παρακοιμηθί. Ανακάθησα στό κρεβάτι μου, χασμουρήθηκα κι' άπλωσα τó χέρι ψάχνοντας νά βρώ ψηλαφητά τά παπούτσια μου, όταν ξάφνου, πρόσεξα κάτι σάν φάντασμα μέσ' στην κάμαρα. Ή νύστα μου εξαφανίστηκε μονομιάς.

Τώρα ήμουνα βέβαιος πώς κάτι παράξενο και ίσως επικίνδυνο είχε γίνει την ώρα πού εγώ κοιμόμουνα. Μά τί ; "Ανοιξα τó μάτι διαάπλατα και κοίταξα όλόγυρα. Τό πρώτο πράγμα πού είδα ήταν ένα στρώμα σταχτιάς σκόνης πού σκέπαζε τó πάτωμα. Τό βλέμμα μου ανέβηκε στόν τοίχο. Από πάνω ίσαμε κάτω, οί τοίχοι ήτανε σκεπασμένοι με την ίδια σταχτιά σκόνη — ένα παχύ όμοιόμορφο στρώμα με κάτι πλατειές καφετιές λωρίδες.

Τά ράφια τής βιβλιοθήκης ! Πού είχανε πάει τά βιβλία μου ;

Πήδηξα απ' τó κρεβάτι μου και διέσχισα τρέχοντας τó δωμάτιο. Μιά παχειά άνοιχτόχρωμη σκόνη σκέπαζε τά ράφια. Στ' άγγισμα του χεριού μου ή στάχτη αυτή άρχισε νά σκορπίζεται, αποκαλύπτοντας δερμάτινα ξώφυλλα άδεια από μέσα, με τούς χρυσούς τίτλους τούς ευδιάκριτους ακόμα άπάνω τούς. Άποσβολωμένος, κάθησα και την ίδια στιγμή ένοιωσα την αλλόκοτη γλυκερή μυρωδιά πού μου είχε φέρει αηδία τó προηγούμενο βράδυ. Όλάκερη ή ώραία μου βιβλιοθήκη είχε γίνει σκόνη ! Στράφηκα άπότομα και κοίταξα τó γραφείο μου. Σταχτιά σκόνη είχαν γίνει και τά χαρτιά πού είχα εκεί ! Από ένστικτο, τó χέρι μου πήγε στη μέσα τσέπη του σακκαλιού μου. Έπιασα τó πορτοφόλι μου. Τ' άνοιξα. Τί άλλο μπορούσα νά περιμένω ; "Όλα τά χαρτιά πού είχε μέσα είχανε μεταμορφωθί σέ μιá πρέζα από τούτη την τρομερή σκόνη. Ό μήνας μόλις είχε άρχίσει. Ό μισθός μου, σέ χαρτονομίσματα, είχε εξαφανισθί. Και μαζί με τόν μισθό μου, κάτι άλλα λεφτά πού είχα και μερικά πολύτιμα προσωπικά χαρτιά.

Καθόμουν ακόμα σάν άπολιθωμένος, όταν ένα βουητό ύψώθηκε απ' τó δρόμο σάν τó μπουμπουνητό μιάς επικειμένης θύελλας. "Ανοιξα τó παράθυρο νά δώ τί γινόταν. Ό νοτερός άέρας πού μπήκε μέσ' στό δωμάτιο έφερε μαζί του, ακόμα έντονότερη, τή δυσωδία εκείνη μυρωδιά, τή μυρωδιά πού την ταύτιζα τώρα με τούτη τή σκόνη, μ' όλη αυτή την ασύλληπτη καταστρο-

φή. Στο δρόμο κάτω, είδα πρόσωπα ύψωμένα κατά τόν ουρανό κι' άκουσα συγκεχυμένες φωνές. Κι' έπειτα μιá καθαρή, ύστερική κραυγή : « Τό τέλος του κόσμου έφτασε ! » Για μιá στιγμή νόμισα πώς είχα τρελλαθί.

Ευρίστηκα βιαστικά, ντύθηκα και κατέβηκα στό δρόμο. Παντού γύρω μου τρομαγμένα πρόσωπα και οί ίδιες έρωτήσεις : « Τί έγινε ; Τί σημαίνει αυτό ; Τί θά γίνη τώρα ; Μήν είναι κανένας μικροβιακός πόλεμος ; »

Οί έρωτήσεις αυτές έμεναν χωρίς άπόκριση. Τό μόνο πού ήξεραν όλοι ήτανε πώς τά χαράματα οί πρωινές έφημερίδες είχανε άξαφνα διαλυθί σέ μιá σταχτιά σκόνη και πώς την ίδια στιγμή είχε άρχίσει και τούτη ή αηδιαστική μυρωδιά. Ό κόσμος δέν άνησυχούσε τώρα τόσο πολύ για τó ότι είχανε εξαφανισθί τά λεφτά, τά χρειώγραφα και τά βιβλία του, όσο για τίς συνέπειες αυτής τής καταστροφής.

"Ανήσυχο, τó πλήθος μαζευόταν έξω απ' τά καταστήματα. Μερικοί άνοιξαν τά μαγαζιά τους, άλλοι τ' άφησαν κλειστά. "Όλοι τά είχανε χαμένα και ήτανε φοβισμένοι. Από τή μιá στιγμή στην άλλη τó μόνο χρήμα πού κυκλοφορούσε ήτανε τά μετάλλια κέρματα. Μά σέ λίγο, οί πωλητές θά είχανε στά χέρια τους όλα τά κέρματα και οί άγοραστές θά έμεναν χωρίς τίποτε για νά κάνουν τίς άγορές τους. Σέ μιá έποχή πού κυριαρχούσε τó χαρτονόμισμα, ούτε οί έμποροι, ούτε οί πελάτες τούς μπορούσαν νά διανοηθοϋν μιá τέτοια κατάσταση. "Όλη ή προσοχή τής άστυνομίας

είχε συγκεντρωθί στα γαλακτοπωλεία, γιατί εκεί στέκονταν άποφασιστικά σέ άτέλειωτες ουρές, μητέρες πού είχανε νά ταΐσουνε μωρά. Μπορεί νά μήν είχανε πιά τρόπο νά πληρώσουν με χάρτινο χρήμα, αλλά είχανε ανάγκη από γάλα για τά παιδιά τούς και ήταν άποφασισμένες νά τó αποκτήσουν...

"Ενα κύμα από πλήθος πού χυμούσε στό δρόμο μ' έσυρε μαζί του μπροστά σ' ένα μεγάλο μπακάλικο. Καραμέλλες με φρούτα πού ήτανε χτές ακόμα συσκευασμένα μέσα σέ κουτιά από χαρτόνι είχανε σκορπισθί χάμω πασπαλισμένα με τή γκρίζα στάχτη του περιτυλίγματός τους. Τά μακαρόνια, ή ζάχαρη, τó ρύζι, ό καπνός για πίπα κι όλα τά παρόμοια έμπορεύματα είχαν εξαφανισθί κάτω απ' τή σκόνη του χαρτιού πού τά τύλιγε. Μονάχα τά τενεκεδένια κουτιά και τά γυάλινα μπουκάλια, πού δέν είχανε άπάνω τούς χάρτινες ετικέτες, είχανε γλυτώσει απ' τή γενική καταστροφή και στέκονταν σέ νοσημεμένες σειρές, σέ άπόλυτη αντίθεση με τó χάος τής σταχτιάς σκόνης πού βασίλευε σ' άλλα ράφια. Τό φαινόμενο αυτό τóβλεπες ακόμα πιο έντονα σ' ένα βιβλιοπωλείο στη γωνία του δρόμου, όπου μερικά μπουκαλικά με κόλλα και άρτισμένα είδη από πλαστική ύλη πρόβαλλαν ανάμεσα από μεγάλες στοίβες σκόνης πού ήτανε κάποτε τυπωμένο χαρτί. Τά είδη πού δέν ήτανε από χαρτί αντιπροσώπευαν τήν άφθαρσία μέσα στη γενική διάλυση.

"Ακολουθώντας τούς άλλους,

βάδιζα άσκοπα, κυριευμένος από δέος και περιέργεια. 'Η επόμενη γωνία του δρόμου θά έδινε άραγε κάποια απάντηση στις έρωτήσεις μας ; Καθώς περνούσαν και ξαναπερνούσαν, οί άνθρωποι ξεφώνιζαν ή μουρμούριζαν έρωτήσεις που συγχωνεύονταν όλες σε μια και μόνη έρώτηση : « Τί είχε γίνει ; » Κανείς δέν ήτανε σε θέση να ικανοποιήση τη γενική τούτη περιέργεια, όλοι όμως φαίνονταν πρόθυμοι να πουν τα σχόλιά τους. Μοϋ φαίνεται πως άκούω ακόμα μερικές απ' τις σκέψεις αυτές που τις περισσότερες φορές τις συζητούσαν άνθρωποι ξένοι ανάμεταξύ τους.

Ένας στρουμπουλός κύριος με γυαλιά στο πλάι μου :

— Έργασία σαράντα χρόνων εξαφανίστηκε μέσα σε μια νύχτα. Τίποτε δέν απόμεινε από τ' άρχειο μου εκτός από ράφια και τις μετάλλινες θήκες των φακέλων.

Κάποιος άλλος, πίσω μου :

— Νόμισα πως είχα τρελλαθί. Είδα τα βιβλία μου να καίγονται μπροστά στα μάτια μου χωρίς φλόγα και να σωριάζονται σάχτη, πάνω στα ράφια.

Τ' αϋτί μου έπαιρνε κάθε τόσο κομμένες φράσεις :

— Στη γειτονιά μας θά μείνουν πολλοί εργάτες χωρίς δουλειά. Οί περισσότεροι δουλεύανε στις χαρτοβιομηχανίες και στα εργοστάσια τυπογραφικής μελάνης.

— Δέν ξέρω κι' εγώ τί θαδινά για ένα τσιγάρο. 'Η τσέπη μου είναι γεμάτη καπνό τσιγάρου... Και δέν μπορώ να υποφέρω την πίπα.

— 'Η κυβέρνηση θ' αναγκασθί να μοιράση τρόφιμα.

— 'Η κυβέρνηση δέν θά κάνη τίποτε. Πώς μπορεί να κινηθί ή κρατική μηχανή, χωρίς χαρτιά ;

— Τί θά γίνουν τα παιδιά ; Τα σχολεία δέ μπορούνε να λειτουργήσουν χωρίς βιβλία και χαρτί.

Τότε είδα τη Λάϊλα και οί φωνές γύρω μου σβήσανε. Ξεχώρισα ξάφνου τό κεφάλι της σά μια χρυσή άκτίνα μέσ' στο σκοτεινό πλήθος, στο βάθος ενός μικρού δρόμου. Μιά άκράτητη επιθυμία να την πάρω κοντά μου, να την προστατέψω, με πλημμύρισε. 'Η Λάϊλα ! Τό μόνο που είχε σημασία ήτανε να τη φτάσω. Την έφτασα.

Δέν ήταν εύκολο πράγμα να πᾶμε στο σπίτι της Λάϊλα. Όταν τό κατωρθώσαμε και μπήκαμε μέσα, καθήσαμε ήρεμα. 'Η κατάσταση δέ μάς ενοχλούσε πιά. Σ' όλο τό δρόμο, γι' αϋτήν συζητούσαμε. Μά τώρα, ανάμεσα σ' αϋτούς τους τοίχους, νοιώθαμε κάποια σιγουριά. Τό ενοιωθα μέσα μου και τήβλεπα γραμμένο στο πρόσωπο της Λάϊλα. Γνωρίζαμε ό ένας τον άλλο μονάχα δύο μήνες — ή συνάντησή μας ήταν έντελώς τυχαία — μά τώρα είχαμε την έντύπωση πως γνωρίζομαστε όλη μας τη ζωή.

* *

Προσπαθήσαμε να βολευτοϋμε ανάμεσα στους προστατευτικούς αϋτούς τοίχους. 'Ηταν δύσκολο εξ αιτίας της σκόνης που μάς έκανε όλη την ώρα να βήχουμε και να φτερνιζώμαστε. Οί ύπηρεσίες του νερού και του ηλεκτρικού εξακολουθούσαν να λειτουργούν.

Τό ραδιόφωνο επίσης. Τό είχαμε ξεχάσει όλότελα ως τη στιγμή που γύρισα τό διακόπτη. Μιά στερεότυπη ανακοίνωση — σίγουρα μαγνητοφωνημένη — έκαμνε έκκληση σ' όλους να μείνουν ψύχραιμοι. « 'Η ψυχραιμία θά βοηθήση και σās και όλους μας. 'Η χώρα μας δέν είναι ή μόνη που έχει πληγί απ' αϋτήν την καταστροφή. "Όλος ό κόσμος αντιμετώπιζει τις ίδιες δυσκολίες... » Και ή ανακοίνωση συνεχιζόταν με τό ίδιο πνεϋμα. Συνηθισμένη κυβερνητική ανακοίνωση σε στιγμές κρίσεως.

Άφήσαμε τό ραδιόφωνο ανοιχτό. Οί έκκλησεις στο λαό να μείνη ήρεμος και να μὴν παρασυρθί σε έκτροπα άκουγόταν σε κανονικά διαστήματα, ανάμεσα στα δελτία ειδήσεων. 'Η κυβέρνηση είχε πάρει στα χέρια της τις ύπηρεσίες εφοδιασμού τροφίμων. "Όλες οί άδειες στις ένοπλες δυνάμεις και στο αστυνομικό σώμα είχαν άκυρωθί. Περίπολοι θά φρουρούσαν τις περιοχές έξω απ' την πόλη. Σιδηρόδρομοι, λεωφορεία, αϋτοκίνητα θά σταματούσαν την κυκλοφορία τους για ένα χρονικό διάστημα που δέ μπορούσε ακόμη να καθορισθί. Μονάχα τα κυβερνητικά, τα στρατιωτικά και τ' αστυνομικά όχήματα μπορούσαν να κυκλοφορουν έλεύθερα. 'Η κυβέρνηση είχε επιτάξει μεγάλα αποθέματα από πολύτιμα μέταλλα. Τό Νομισματοκοπέο δούλευε νύχτα-μέρα για να φτιάξη καινούργια μέταλλινα κέρματα.

Ο χείμαρρος των πληροφοριών και των έκκλησεων κυλούσε ακατάπαυστα, ακολουθώντας τα

γνωστά συνθήματα που άκούγονται πάντα σε στιγμές που ένα έθνος ή ό κόσμος όλόκληρος περνούν κρίσιμες στιγμές. 'Η « πανώλης » του χαρτιού είχε πλήξει όλο τον κόσμο. Οί έπιστήμονες εργάζονταν πυρετωδώς, αλλά χωρίς αποτέλεσμα, ν' ανακαλύψουν την αιτία. Μέσα σ' αϋτή την έλλειψη κάθε θετικής πληροφορίας, οί εικασίες δίνανε και παίρνανε. Να ήταν τούτη ή καταστροφή συνέπεια ξαφνικής ραδιενεργείας απ' τό άπειρο, ίσως έπειδή τό ήλιακό μας σύστημα είχε περάσει κατά την τροχιά του μέσα σε μια άγνωστη ζώνη, που ή επίδρασή της έκδηλωνόταν μόλις τώρα ; Και οί εικασίες εξακολουθούσαν, ατέλειωτες. Έπιστήμονες, εφευρέται και τεχνικοί σ' όλες τις προωδευμένες χώρες προσπαθούσαν να έπινοήσουν κάποιο τρόπο για να φτιάξουν χαρτί ή μια παραπλήσια ούσία που θά έμενε ανεπηρέαστη από την καταστροφική επίδραση που κονιορτοποιούσε τό φτιαγμένο από χαρτοπολτό προϊόν.

Ίσαμε τότε, ό πολιτισμός χρεωστός ως ένα μεγάλο σημείο τη διατήρησή του στο χαρτί που παρασκευάζεται από την πολτοποίηση του ξύλου και απ' την επεξεργασία του πολτού. Τώρα, έπρεπε να βρεθί με κάθε τρόπο ένα υποκατάστατο. Οί συνέπειες που είχε ν' αντιμετώπιση ένας κόσμος χωρίς χαρτί ήταν πολύ μεγαλύτερες και πολύ πιο άνησυχητικές απ' ό,τι μπορούσε κανείς να διανοηθί πριν απ' την « πανώλη » του χαρτιού. Από τη μια στιγμή στην άλλη, ένα όλόκληρο σύστημα επικοινωνίας, που

πάνω σ' αυτό στηριζόταν ή όργάνωση του κόσμου, είχε εξαρθρωθή. Οί άρχές φοβόντουσαν τή δημιουργία πανικού από διάφορους λόγους. Καί άνησυχούσαν πώς θα είχαν ν' άντιμετωπίσουν έξελίξεις συνταρακτικές — άπ' τώ ξεχαρβάλωμα του κανονικού έφοδιασμού με τρόφιμα, ως τήν έξέγερση του όχλου που θα ξεσηκωνόταν, πανικόβλητος άπ' τις άνησυχητικές φήμες που κυκλοφορούσαν από στόμα σέ στόμα.

Στό άναμεταξύ, όλα τά γραφεΐα του κόσμου ήταν υποχρεωμένα νά διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις τους με τώ τηλέφωνο, που έπρεπε νά τώ χρησιμοποιοϋν τώρα με δελτίο. Τώ άποτέλεσμα ήταν νά δημιουργηθοϋν τεράστιες καθυστερήσεις και άπερίγραπτη σύγχυση. Έκατομμύρια γραφομηχανές στέκονταν άχρηστες πάνω στά τραπεζία τους. Οί τηλεγραφικές ύπηρεσίες νεκρώθηκαν. Τά έγγραφα τών άρχείων δέν ήταν τώρα παρά μιá λεπτή σκόνη που τήν έπαιρνε ό άνεμος. Οί υπάλληλοι που κέρδιζαν τώ φωμί τους δουλεύοντας πάνω στό χαρτί έγιναν περιττοί μέσα σέ μιá νύχτα. Ένα άγονο φορτίο.

Κανείς δέν είχε πιá ταυτότητα ή διαβατήριο. Όλα τά πιστοποιητικά γεννήσεων και τά έπίσημα έγγραφα όλων τών ειδών είχαν γίνει κυριολεκτικώς στάχτη. Οί δικαστικές ύπηρεσίες παντού είχαν παραλύσει. Στις τράπεζες, τά άρχεία μεταμορφώθηκαν σέ σωρούς από σκόνη και οί συναλλαγές σταμάτησαν άπότομα. Τά κάθε λογής χαρτονομίσματα εξαφανίστηκαν. Χρεώγραφα και όμολογίες και κρατικά δάνεια χαθή-

κανε άπ' τή μέση. Καί μαζί μ' αυτά τά συμβόλαια, τά συμφωνητικά, οί διαθήκες και τά έγγραφα με τούς νόμους και τις στατιστικές, οί συνθήκες, τά σύμφωνα, τά σχέδια και ή Βίβλος.

* *

"Έπρεπε άραγε ή Λάϊλα κι' εγώ νά ύπακούσουμε στις ραδιοφωνικές διαταγές και νά πάμε στις δουλειές μας; Τώ βρήκαμε άσκοπο. Η δουλειά μας ήταν σέ γραφεΐα. Δέν είχαμε νά κάνουμε τίποτα εκεί. Καί τά λεφτά δέ μās άπασχολούσαν, γιατί δέν είχαμε ποτέ περιουσία και δέν ήμαστε οί μόνοι που είχαμε χάσει μισθό και οικονομίες. Τά τρόφιμα ήταν τώ κυριώτερο. "Αν είχαμε τώ νοϋ μας νά μήν κάνουμε σπατάλες, τά άποθέματα τής Λάϊλα θα μās έφταναν για δυό - τρεις μέρες. Είχα κι' εγώ μερικές κονσέρβες και άποφάσισα νά πάω νά τις πάρω άπ' τώ δωμάτιό μου πριν νά σκοτεινιάσει.

Οί δρόμοι ήτανε άκόμη γεμάτοι κόσμο. Πρόσεξα πώς πολλές βιτρίνες είχανε άδειάσει και πώς άλλες ήταν με κατεβασμένα τά ρολά. Τώ φαινόμενο προκαλούσε άγανάκτηση και άνησυχία δίχως άλλο από τώ φόβο που γεννούσε τώ άδειασμα τών μαγαζιών. Τώρα οί άνθρωποι στό δρόμο άλληλοκοιτάζονταν έχθρικά. Η άτμόσφαιρα φαινόταν ήλεκτρισμένη. Οί φήμες δίνανε και παίρνανε. "Ακουσα πώς μιá άποθήκη με στάρι είχε πάρει φωτιά, πώς άνθρωποι που είχαν έπιχειρήσει νά φύγουν άπ' τήν πόλη για νά καταφύγουν στό χωριά είχαν υποχρεωθεί με πυροβολισμούς νά γυ-

ρίσουν στά σπίτια τους, πώς ένας καθηγητής είχε αυτοκτονήσει μόλις είδε τώ έργο τής ζωής του νά εξανεμίζεται και πώς ένας γνωστός έκατομμυριούχος είχε άκολουθήσει τόν ίδιο δρόμο, διαπιστώνοντας πώς ό χάρτινος πλούτος του έγινε σκόνη. Τέτοια πράγματα, όπως μάθαμε άργότερα, γίνονταν σ' όλες τις πολιτισμένες χώρες που είχαν ύποδουλωθή τόσο άπερίσκεπτα στό φθαρτό χαρτί.

Καθώς άνέβαινα τή σκάλα του σπιτιού όπου έμενε ή Λάϊλα, αναγκάστηκα νά σταματήσω στό δεϋτερο πάτωμα, γιατί εκείνη άκριβώς τή στιγμή έβγαζαν άπ' ένα διαμέρισμα ένα νεκρό σκεπασμένο με μιá κουβέρτα. "Ανάμεσα άπ' τήν άνοιχτή πόρτα τώ μάτι μου πήρε τώ άπελπισμένο πρόσωπο μιās γερόντισσας κι' ήκουσα ένα πνιχτό βογγητό. Οί γειτονικές πόρτες ήταν όλάνοιχτες. Εάφνου, ένοιωσα φόβο για τήν ασφάλεια τής Λάϊλα κι' άναστέναξα με άνακούριση όταν μου άνοιξε τήν πόρτα της. Κατάλαβα τότε πώς δέν είχα τίποτε στόν κόσμο εκτός άπ' τή Λάϊλα — πώς είχε γίνει τώ νόημα τής ζωής μου.

Μόλις έκλεισε τήν πόρτα, ή Λάϊλα ξέσπασε σέ κλάματα.

— "Ανησυχούσα τρομερά μēν έπαθες τίποτε. Κοίταξα έξω άπ' τώ παράθυρο, μά δέν έβλεπα. Κι' αυτό τώ δράμα κάτω.

Λυγμοί έκοψαν στή μέση τά λόγια της. Σάν ήρέμησε, μου διήγήθηκε τί είχε γίνει.

Ο πεθαμένος που είχα δῆ στό φορεϊό ήταν ένας άπ' τούς παλιούς ενοίκους του σπιτιού. Πριν από αρκετόν καιρό είχε χάσει τώ ένα

του χέρι σέ κάποιο δυστύχημα κι' από τότε όλα του είχαν έρθει ανάποδα στή ζωή. Όστόσο, εκείνος άγόραζε τακτικά λαχειά με τήν έλπίδα πώς κάποτε θα κέρδιζε. Πραγματικά, τήν περασμένη έβδομάδα τώ θαϋμα είχε γίνει και τώ έπεσε ό πρώτος λαχνός. Πριν όμως προλάβει νά εισπράξει τά λεφτά, τώ λαχειό του είχε εξαφανισθή, όπως όλα τά χαρτιά σ' όλόκληρο τόν κόσμο. Είχε γίνει γκριζα στάχτη. Κι' ό άμοιρος αυτοκτόνησε.

* *

Τ' άλλο πρωί, ή Λάϊλα κι' εγώ σταθήκαμε ώρες μπροστά στό παράθυρο κοιτάζοντας τά πλήθη κάτω. Ήταν πρόδηλο πώς τώ ήθικό του κόσμου βρισκόταν πολύ χαμηλά. Ο κοσμάκης δέ μπορούσε νά καθισχύσει με τήν έπίσημη ανακοίνωση άπ' τώ ραδιόφωνο πώς ή διανομή τροφίμων που είχε άναγγελθή, θα καθυστερούσε μόνον άλλες σαράντα όκτώ ώρες.

Ζύγωνε μεσημέρι, όταν τώ κακό άρχισε. Άκουσαμε ένα τρομακτικό κρότο από τζάμια που θρυμματίζονταν. Μιá μεγάλη βιτρίνα είχε γίνει συντρίμια. Είδαμε τώ πλήθος νά χυμάη κατά κει και άστονομικούς νά τρέχουν. Σέ λίγο, άλλος ένας τρομακτικός κρότος από σπασμένα γυαλιά, παραπέρα στό δρόμο. Θάλεγε πώς αυτό ήταν τώ σύνθημα. Από τή μιá είσαμε τήν άλλη άκρη του δρόμου, οί βιτρίνες τών μπακάλικων σωριάζονταν σέ συντρίμια κάτω από κλωτσιές και από πετροβολήματα. Η λεηλασία είχε άρχισει.

"Εχω άκόμη ζωηρή στή μνήμη

μου την εικόνα ενός πανύψηλου λεβέντη μ' εργατικά ρούχα καθώς περνούσε στο πεζοδρόμιο απ' τη σπασμένη βιτρίνα ενός κρεοπωλείου, κουβαλώντας ένα πελώριο κομμάτι κρέας στον ώμο. Δεν πρόλαβε καλά - καλά να σταθί στα πόδια του και να βρῇ την ισορροπία του ύστερ' απ' τὸ πλήγμα και τὸ πλήθος χυμοῦσε κιόλας ἀπάνω του γιὰ νὰ τοῦ ἀρπάξῃ τὴ λεία του ἢ ἓνα κομμάτι απ' τὴ λεία του. Ὁ ἄντρας ἄρχισε νὰ σείῃ τὸ κρέας, σὰ νὰ κρατοῦσε κανένα ρόπαλο, μὰ τὸ πλήθος εἶχε πέσει κιόλας ἀπάνω του και ὕστερ' απ' ἓνα δευτερόλεπτο δὲν ἔβλεπες παρὰ ἓνα ἄγριο μαλλιολάβηγμα, κορμιὰ πού πάλευαν, χέρια πού ἀγωνίζονταν ν' ἀρπάξουν τὸ κατακομματιασμένο κρέας.

Μέσα σὲ μιὰ ὥρα, τὰ μαγαζιά λεηλατήθηκαν. Ἀκόμα μιὰ ἀποδείξεις πὼς κάτω απ' τὴν ἀπειλὴ τῆς πείνας οἱ ἄνθρωποι φέρονται σὰν κτῆνη. Ὑστερα απ' τὰ μπακάλικα, ὁ ὄχλος στράφηκε στὰ μεγάλα καταστήματα. Μὰ τώρα στρατὸς και ἀστυνομία τὸν περιμέναν πίσω ἀπὸ βιαστικά σημεῖνα ὁδοφράγματα. Τὸ τουφεκίδι ἄρχισε.

Τὸ βράδυ, οἱ δρόμοι ξεκαθαρίστηκαν. Ἡ Κυβέρνησις εἶχε ἀποκαταστήσει τὴν τάξη. Τάνκς κυλοῦσαν ἀργὰ - ἀργὰ στοὺς μεγάλους δρόμους και τὶς ἀγορὲς και στρατιῶτες μὲ μοτοσυκλέτες, ὠπλισμένοι, περιπολοῦσαν στοὺς μισοσκότεινους, ἔρημους και σκεπασμένους μὲ συντρίμμια ἀπὸ τζάμια δρόμους.

Κεῖνὴ τὴ νύχτα μανταλώσαμε τὴν ξάπορτα και καθήσαμε πλαί-

πλαῖ στὸ κρεβάτι, περιμένοντας νὰ ξημερώσῃ.

* *

Τὰ χαράματα, τὰ τάνκς πού περνοῦσαν κάτω στὸ δρόμο μᾶς ζύπνησαν. Παρ' ὅλη τὴν προσπαθειὰ μας, εἶχαμε ἀποκοιμηθῇ.

Ἀπ' τὸ παράθυρό μας εἶδα κάμποσους στρατιῶτες μὲ χαλύβδινα κράνη νὰ στήνουν ἓνα πολυβόλο στὴ γωνία τοῦ δρόμου. Μερικοὶ μηχανικοὶ τοποθετοῦσαν μεγάφωνα στοὺς τοίχους τῶν σπιτιῶν. Λιγοστοὶ ἦταν οἱ πολῖτες πού κυκλοφοροῦσαν.

Ἀνοιξα τὸ ραδιόφωνο.

«... σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες αὐτές, κάθε σπίτι θὰ ὀρίσῃ τὸν ἀντιπρόσωπό του και οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν σπιτιῶν θὰ ἐκλέξουν ἀνάμεσά τους ἀρχηγούς γιὰ τὸ κάθε οἰκοδομικὸ τετράγωνο. Οἱ ἀρχηγοὶ αὐτοὶ θὰ συγκεντρωθοῦν κατὰ συνοικίες γιὰ νὰ συζητήσουν τὶς λεπτομέρειες τῆς διανομῆς τροφίμων. Τὰ σημεῖα συγκεντρώσεων θὰ ἀνακοινωθοῦν ἀργότερα».

Ἡ ἴδια ἀνακοίνωση ἀκουγόταν και ἀπὸ τὰ μεγάφωνα, ἔξω στὸ δρόμο. Πληροφορίες απ' τὸ ἐξωτερικὸ ἔλεγαν γιὰ ταραχές και ἐξεγέρσεις σ' ὅλοκληρὸ τὸν κόσμο. Δὲν ὑπῆρχε ἀκόμη κατάλογος νεκρῶν, ἀλλὰ τὶς πρῶτες ὥρες τῆς ὑστερικῆς ἀλλοφροσύνης πολλοὶ εἶχανε βρῇ τὸ θάνατο, ἀπὸ σφαῖρα ἢ πλακωμένοι κάτω απ' τὰ πόδια τοῦ ἀχαλίνωτου ὄχλου. Οἱ μεγάλες πόλεις ὑπέφεραν περισσότερο· οἱ ἀραιοκατοικημένες περιοχὲς λιγώτερο. Τὸ ραδιόφωνο ἔδινε αὐτὰ τὰ νέα και, κάθε τόσο, ξαναγύριζε στὶς συμβουλές,

τὶς ἐκκλήσεις, τὶς ἀπειλὲς γιὰ τοὺς ταραχοποιούς και τοὺς κλέφτες. Στὴν πόλη μας, ὁ στρατιωτικὸς νόμος, ἡ ἐξάρθρωση τοῦ ἐφοδιασμοῦ σὲ τροφίμα και ἡ διάλυση στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες δὲν κράτησαν πολὺ, γιὰτὶ γρήγορα κυκλοφόρησαν νέα μετὰλλινα νομίσματα. Ἔτσι, οἱ τροχοὶ τοῦ ἐμπορίου και τῆς βιομηχανίας μπόρεσαν ν' ἀρχίσουν πάλι νὰ γυρίζουν. Τὸ διεθνὲς ἐμπόριο ἄργησε νὰ ξαναβρῇ τὸν παλιὸ ρυθμό του, γιὰτὶ δὲν ἦταν εὐκόλο πρᾶγμα νὰ λυτρωθῇ απ' τὴν ὑποδούλωσή του στὸ χαρτί. Στὴν ἀρχή, οἱ νέες συμφωνίες γράφονταν μὲ κιμωλία πάνω σὲ μαυροπίνακες ἢ χαράζονταν μὲ ἡλεκτρικὲς βελόνες πάνω στὰ φύλλα ἀπὸ πεσοτικὴ ὕλη ἢ ἀπὸ ξύλο. Οἱ ἔμποροι φωτογράφιζαν τὸ κείμενο κι' ἔστελναν ἀεροπορικῶς τὶς ἀρνητικὲς πλάκες, ὅπου ἦταν ἀπαραίτητο. Πλαστικὲς οὐσίες, μέταλλα, γυαλί και ἄργιλος ἦταν σὲ κοινὴ χρῆση γιὰ τὴ φύλαξή τῶν σοβαρῶν ἀρχείων.

Τὸ ραδιόφωνο μετέδωσε μιὰ συνέντευξή μ' ἓνα διάσημο χημικό. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε χάσει μιὰν ἀναντικατάστατὴ βιβλιοθήκη κι' ὅλες τὶς σημειώσεις του γιὰ κάποια ἐφεύρεση πού τὴν ἐπεξεργαζόταν χρόνια ὁλόκληρα. Μὰ δὲν εἶχε ἀπελπισθῇ. Ἀρχισε νὰ γεμίζει τ' ἄδεια ράφια του μὲ ψηλὲς σανίδες σκεπασμένες μὲ σημειώσεις. Ἐγράφε τοὺς χημικοὺς και τοὺς μαθηματικοὺς τύπους του πάνω στοὺς ἀσπρισμένους τοίχους τοῦ σπιτιοῦ του. Ἐκανε ἀκόμα και τούτῃ τὴ δῆλωση: «Οἱ γνώσεις δὲν ἐξαφανίστηκαν απ' τὸν κόσμον μαζί

μὲ τὸ χαρτί πού πιστεύαμε πὼς θὰ τὶς διατηροῦσε γιὰ πάντα. Ξέρομε τὴν οὐσία ὅλων αὐτῶν πού χάσαμε, ἀκόμη κι' ἂν δὲν μποροῦμε νὰ θυμηθοῦμε κάθε στροφὴ και κάθε λεπτομέρεια τοῦ δρόμου πού μᾶς ὡδηγοῦσε στὶς γνώσεις πού εἶχαμε ἀποκτήσει. Ἰσως ἡ γενικὴ αὐτὴ ἐκκαθάριση νᾶχῃ και τὸ καλὸ τῆς. Εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς μᾶς λύτρωσε απ' ἓνα πλήθος προκαταλήψεις και μωρίες».

Οἱ μικροταινίες ἦταν τώρα οἱ μεγαλύτεροι πνευματικοὶ θησαυροὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἐπιστήμη, τὸ ἐμπόριο και ἡ δικονομία εἶχαν ὑποστῇ τὶς μεγαλύτερες ἀπώλειες μὲ τὴν ἐξαφάνιση τῶν γραπτῶν ἀρχείων. Ἀπ' τὶς καλὲς τέχνες, ἡ ζωγραφικὴ εἶχε πληγῇ λιγώτερο απ' τὴ λογοτεχνία, ἐνῶ ἡ μουσικὴ εἶχε σωθῇ μὲ τοὺς δίσκους τοῦ γραμμοφώνου.

* *

Οἱ μέρες κυλοῦσαν. Ἡ Λάιλα κι' ἐγὼ «παντρευθήκαμε». Κανένα ἔγγραφο δὲν ἐπεκύρωσε τὴν ἑνωσή μας. Οὔτε τὴ δική μας, οὔτε κανενὸς ἄλλου. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, πολλοὶ ἦταν ἐκεῖνοι πού τριγυρίζαν χωρὶς ὄνομα και χωρὶς οἰκογενειακοὺς δεσμούς. Μερικοὶ ἄνθρωποι κέρδιζαν μεγαλύτερη φήμη, ἄλλοι ἔχασαν ἐκείνη πού εἶχαν. Πολλὲς γυναῖκες γίνανε χρόνια νεώτερες μέσα σὲ μιὰ νύχτα.

Ναί, πολλὰ ἔγιναν ἐκεῖνες τὶς μέρες, μὰ σιγά - σιγά ἡ ἑξαψὶς και τὸ ἐνδιαφέρον ἔσβησαν και οἱ ἀναμνήσεις θλόωσαν. Δὲ μποροῦσα νὰ κρατήσω σημειώσεις,

μ' όλο πού στόν τοίχο μας κρεμόταν τό άπαραίτητο τώρα έξάρτημα κάθε σπιτιού, ό μαυροπίνακας, και μ' όλο πού είχαμε ένα κουτί με κιμωλίες. Ή ζωή ήταν ύποφερτή, αλλά είχε ένα μεγάλο κενό. Δέν ύπρχε τίποτε για νά διαβάσης. Μιά άσίγαστη δίψα για διάβασμα και για γράψιμο φούντωνε όλοένα και περισσότερο, χωρίς νά βρίσκει ικανοποίηση. Οί μαυροπίνακες και οί πλάκες με κοντύλια έγιναν τής μύδας. Άλλά δέν ήταν μονάχα τής μύδας. Ήταν και έξαρτήματα άπαραίτητα στά σχολεία και στό πανεπιστήμιο, μαζί με τίς μικροταινίες, τούς κινηματογραφικούς προβολείς και την όθόνη. Σιγά-σιγά ήθε ξανά ή χρυσή εποχή των τροβαδούρων. Σύλλογοι και λέσχες ιδρύθηκαν με σκοπό νά διαδώσουν από μνήμης πεζογραφήματα, ποιήματα, βιογραφίες, ιστορικές και άλλες γνώσεις πού ως τότε ό κόσμος τίς μάθαινε από λόγια τυπωμένα πάνω στό χαρτί.

Τό ραδιόφωνο πήρε μιá νέα, σπουδαιότατη, θέση στην ανθρώπινη ζωή. Οί ρήτορες ήρθαν ξανά στην επιφάνεια. Τά πλήθη τούς άκουγαν στις γωνίες των δρόμων, στις αγορές, στις δημόσιες αίθουσες. Τό ρητορικό ταλέντο, πού είχε τόσο ζωτική σημασία στη ζωή του αρχαίου κόσμου, βρήκε ξανά την παλιά του δύναμη

και οί άνθρωποι άρχισαν νά τό εκμεταλλεύονται με καλές και με κακές συνέπειες.

Κι' έπειτα, μιá μέρα, ένας έρευνητής ανακάλυψε κάποιο τρόπο νά φτιάχνει ένα είδος χαρτί πού δέν μπορούσε νά τό προσβάλλει ή « πανώλης » πού είχε άφανίσει όλα τά παλιά χαρτιά. Στην άρχή, κανείς δέν πίστεψε στη νέα ανακάλυψη. Μά ή μέθοδος άποδείχτηκε καλή. Και, ξάφνου, όλες οί χώρες άρχισαν νά χτίζουν με μανία εργοστάσια χαρτιού, όπως κάποτε χτίζανε εργοστάσια για όπλα και για πολεμοφόδια. Όλοκαινούργιες μηχανές δούλευαν νύχτα-μέρα, ξερνώντας εκατομμύρια τόννους τυπωμένο χαρτί για εκατομμύρια ανθρώπους πού λαχταρούσαν ένα μόνο πράγμα: Νάχουν κάτι νά διαβάσουν.

Στην άρχή, τό άπλό χαρτί είχε τόσο μεγάλη ζήτηση όσο και τό τυπωμένο. Όλοι θέλανε νά γράψουν. Ότιδήποτε σε όποιονδήποτε. Ή και σε κανένα. Είναι δυνατό νά είχε ποτέ ό κόσμος τόσο πολλούς συγγραφείς όσους έχει τώρα; Εύτυχως για την ανθρωπότητα, οί βιβλιοθήκες με τίς μικροταινίες είχαν διαφυλαχτή.

Και πάθαμε τίποτε άπ' την πανώλη του χαρτιού; Όχι. Πάλι είμαστε πνιγμένοι μέσ' στό χαρτί.

Τό διήγημα αυτό μάς τό ζήτησε ή άναγνώστριά μας Μαίρη Σάλτα.

Ο Μπέρναντ Σώ έλεγε: «Ο άνδρας λέει καλύτερα τό ψέμα του όταν μιλάει. Ή γυναίκα τον ξεπερνάει όταν τό γράφει.»

Constellation.

Ή έπιστήμη
εκμεταλλεύεται
έπί τέλους
αυτόν τον
καρπό-φαινόμενο

Τού
HUGUES MARTINEZ

ΤΙ ΜΑΣ ΧΑΡΙΖΕΙ ΤΟ ΛΕΜΟΝΙ;

Μιά ομάδα από έπισήμους έπισκέφθηκε τον περασμένο Ίούνιο μιá πειραματική κλινική. Άφού είδαν τά μισά τμήματα τής κλινικής οί έπισκέπτες και ήπιαν δροσιτικές λεμονάδες, ένας από την ομάδα ρώτησε τον άρχίατρο: «Και τώρα τί θά μάς διίξετε;»

«Τους ποντικούς μου. Πρέπει όπωσδήποτε νά δήτε τους ποντικούς μου». Όδήγησε τούς έπισκέπτες σ' ένα μεγάλο θάλαμο από τσιμέντο και άνοιξε μιá βαρειά μολυβένια πόρτα. Πίσω από χονδρά κάγκελλα παινιδίζαν ήρεμα καμμιá δωδεκαριά τεράστιοι άσπροι ποντικοί. «Όπως μπορείτε νά τό δήτε και μόνοι σας, είπε ό άρχίατρος, οί ποντικοί μου είναι υγιέστατοι. Και όμως εδώ και μιá έβδομάδα υπόκεινται σε άκτινοβολίες τόσο ισχυρές όσο εκείνες πού προκάλεσαν οί βόμβες τής Χιροσίμας».

«Πώς είναι δυνατό; είπε δύσπιστα ένας έπισκέπτης» βρήκατε κανένα αντίδοτο;»

«Τά πειράματά μας βρίσκονται ακόμη στό πρώτο τους στάδιο, αλλά έχουμε μεγάλη έμπιστοσύνη στό πρόσφατο «άτού» μας: στις βιοφλαβονίνες, με άλλα λόγια στη φλούδα του λεμονιού».

Ή συνομιλία αυτή έγινε στη Φλορίδα, στην πειραματική κλι-

νική του Λέηκλαντ και ό τόνος της ήταν άπόλυτα σοβαρός. Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο οί έπιστήμονες είχαν βγάλει από τό λεμόνι μιá σειρά από ούσιες με έπουλωτική επίδραση, με βάσι την βιταμίνη Γ, και τίς χρησιμοποιούσαν έναντίον ώρισμένων άσθενειών του δέρματος και διαφόρων αίμορραγιών. Έγινε στην άρχή ή σκέψη νά χρησιμοποιηθή ή φλούδα του λεμονιού έναντίον τής βλάβης πού προξενούν οί άκτίνες Χ. Έβρουμε πώς οί άκτίνες αυτές, παρ' όλο πού σταματούν την επέκτασι των καρκινικών ιστών, προκαλούν καμμιá φορά σοβαρές αίμορραγίες των γειτονικών υγιών ιστών. Σε μερικούς άγκους δέν μπορούμε νά κάνουμε άκτίνες Χ, γιατί φοβόμαστε την βίαιη αντίδραση του δέρματος. Όρισμένες δοκιμές όμως πού έγιναν στό νοσοκομείο του Χάρλεμ τής Νέας Υόρκης απέδειξαν πώς οί άσθενείς, άφού έπαιρναν ούσιες με βάσι τό λεμόνι, μπορούσαν νά ύποστούν χωρίς κίνδυνο ισχυρότερες άκτινοβολίες. Παρόμοια άποτελέσματα παρατηρήθηκαν σε 17 νοσοκομεία των Ήνωμένων Πολιτειών. Και όταν οί Ήάπωνες ψαράδες του πλοιαρίου «Εύτυχισμένος δράκος» δέχτηκαν μιá βροχή από ραδιενεργό στάχτη πού προερχό-

ταν από το Μπικίνι, οι γιατροί θεράπευσαν τις πληγές τους χρησιμοποιώντας εκτός από άλλα φάρμακα και μία διάλυσι κιτρινοῦ ὀξέος.

«Έτσι, συνέχισε ὁ ἀρχίατρος τῆς κλινικῆς, περάσαμε ἀπὸ τὴν θεραπευτικὴ στὴν πρόληψι τοῦ κακοῦ. Πιστεύουμε στὶς ιδιότητες τῶν βιοφλαβονοϊδῶν καί, ἂν ἡ πεῖρα μᾶς δικαιώσῃ, προβλέπω πῶς θὰ ἔρθῃ μιὰ μέρα ποὺ ὁλόκληρες στρατιές καὶ πολιτείες θὰ ἀνoσοποιοῦνται μὲ τὸ λεμόνι ἐναντίον τῶν τρομερῶν ἐγκαυμάτων τῶν ἀτομικῶν βομβῶν τοῦ μέλλοντος».

Ἄν τὸ λεμόνι δείξῃ πραγματικὰ πῶς μπορεῖ νὰ μετριάσῃ τὸν «ἀτομικὸ» πανικὸ, μπορούμε νὰ ποῦμε πῶς οἱ ἱκανότητές του εἶναι πιά ἀπεριόριστες. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου μποροῦν νὰ γίνονται ἀπίστευτα πράγματα μὲ τὸ λεμόνι: νὰ σκληραίνει τὸ ἀτσάλι, νὰ θεραπεύεται ὁ ἀρθριτισμὸς καὶ οἱ ρευματισμοί, νὰ γίνεται τὸ χαρτὶ ἀδιάβροχο, νὰ σταματοῦν οἱ ρινορραγίες καὶ οἱ δυσεντερίες τῶν παιδιῶν καὶ νὰ κατασκευάζονται βέβαια ἕνα σωρὸ δρῶσιςτικά ἀναφυκτικά.

Ἡ λεμονιά λένε πῶς ἔχει πατρίδα τὴ Μαλαισία. Δὲν ξέρουμε πῶς ἀκριβῶς ἔφθασε ὡς τὴ Μεσόγειο, πάντως ἀπὸ τὸν 8ο αἰῶνα οἱ Ἀραβες καταπολεμοῦσαν τὴν ὑδρωπικία μὲ ἀφεψήματα ἀπὸ λεμόνι καὶ κρεμμύδια. Στὴν Εὐρώπη οἱ Ἴταλοι καλλιεργοῦσαν τὴ λεμονιά συστηματικὰ ἀπὸ τὸν 13ο αἰῶνα. Στὴν ἀρχὴ χρησιμοποιοῦσαν τὸ λεμόνι κυρίως γιὰ

Γάλα καὶ λεμόνι μὲ ζάχαρι σὲ ἴσες ποσότητες δίδουν ἕνα ρόφημα μὲ λίγο ξινὴ γεῦσι, ἀλλὰ μὲ μεγάλες πεπτικές ιδιότητες. Ὅσοι δὲν ἀγαποῦν τὴν ξινὴ γεῦσι μποροῦν νὰ πιοῦν γάλα καὶ λεμονάδα συγχρόνως. Τὸ λεμόνι χρησιμεύει ἀκόμη γιὰ νὰ ἀσπρίξῃ τὸ ρύζι ὅταν ψήνεται, νὰ γίνεται τρυφερότερο τὸ κρέας, νὰ συμπληρώνεται τὸ μαγείρεμα τῶν ψαριῶν. Ἄν ρίξετε μιὰ σταγόνα λεμονιοῦ σὲ κάθε χώρισμα ποὺ φτιάχνει τὰ παγάκια τοῦ ηλεκτρικοῦ ψυγείου θὰ ἔχετε παγάκια διακοσμητικὰ καὶ εὐχάριστα στὴ γεῦσι. Μὲ περισσότερο λεμόνι τὰ παγάκια δίνουν ἕνα ὥραϊο ἀναφυκτικὸ.

Γιὰ νὰ φτιάξετε μιὰ κρέμα μὲ λεμόνι ἀνακατώστε ἐξὶ αὐγὰ χτυπημένα καλὰ μὲ τὸ χυμὸ 6 λεμονιῶν, μισὸ φλυτζάνι ζάχαρι, 40 δράμια βούτυρο καὶ ἑλάχιστο ἀλάτι. Νὰ ἀνακατώνετε συνεχῶς τὸ μίγμα ἐνῶ τὸ ψήνετε σὲ σιγανὴ φωτιά. Μὲ τὴν κρέμα αὕτῃ μπορεῖτε νὰ γεμίσετε τοῦρτες ἢ νὰ τὴ βάλετε ἐπάνω σὲ μπισκότα, σὲ γλυκὸ ἢ σὲ κομπόστα φρούτων. Ἡ κρέμα αὕτῃ μπορεῖ νὰ διατηρηθῇ στὸ ηλεκτρικὸ ψυγεῖο ἐπὶ πολλοὺς μῆνες.

νὰ γίνεται πιὸ τρυφερὸ τὸ κρέας, γιὰ νὰ νοστιμίζουν τὰ θαλασσινὰ ἢ γιὰ νὰ φτιάχνουν σιρόπια. Ἡ δὲ ἔφτιαχναν μὲ τὸ λεμόνι μαρμελάδες, ζαχαρωτά, ποτὰ καὶ μυρωδικὰ. Μὰ ὅσο διαμορφωνόταν ἡ διαιτητικὴ, ἄρχισε νὰ γίνεται ἀντιληπτὸ πῶς τὸ λεμόνι ἦταν μιὰ εὐλογία τοῦ οὐρανοῦ.

Ἀπὸ ἑκατὸ γραμμάρια χυμὸ λεμονιοῦ βγαίνουν 89 γραμμάρια νερό, 44 θερμίδες καὶ 50 मिलिग्राम βιταμίνης Γ ἢ ἀσκορβικὸν ὀξύ. Πρὶν ἀπὸ 150 χρόνια ἤδη οἱ Ἀγγλοὶ ναυτικοὶ καταπολεμοῦσαν τὸ σκορβοῦτο μὲ χυμὸ

λεμονιοῦ. Στὶς μέρες μας ἡ βιταμίνη Γ, ἐκτὸς ποὺ κάνει καλὸ στὸ δέρμα, δυναμώνει τὴν ἐλαστικότητα τῶν χόνδρων καὶ τῶν ἰνῶν καὶ ἐπουλώνει τὶς πληγές. Τὸ λεμόνι περιέχει ἀκόμη κιτρινοκὸν ὀξύ ποὺ εἶναι πολὺ καλὸ καρτικό, καθὼς καὶ βιταμίνη Π ἢ ἐσπεριδίνη ποὺ αὐξάνει τὴν ἀντίστασι τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων. Ἡ βιταμίνη Π σὲ ἀφέψημα εἶναι ἰδεώδες φάρμακο ἐναντίον τῆς ὑπερτάσεως.

Τὸ λεμόνι ἀποτελεῖ ἕνα τόσο ζωτικὸ παράγοντα ἐνεργείας, ὥστε στὴν ἀποστολὴ στὸ Ἐβερσεστ ὁ σὲρ Ἐντμοντ Χίλλαρυ καὶ ὁ σέρπα Τένσινγκ πήραν μαζί τους λεμόνι σὲ σκόνι καὶ ἔφτιαχναν λεμονάδα ποὺ τὴν ζέσταιναν σ' ἕνα μικρὸ καμινέτο. Ὅταν τελείωσε ἡ ἀποστολὴ, ὁ Τένσινγκ ἄφησε, λένε, στὴν κορυφὴ τοῦ Ἐβερσεστ σκόνι λεμόνι, σὰν προσφορὰ στὸν Βούδδα. Στὸν τελευταῖο πόλεμο μοίραζαν λεμόνι σὲ σκόνι στὰ ρωσσικὰ στρατεύματα ποὺ πολεμοῦσαν στὰ χιόνια, ἐνῶ ἡ βρεταννικὴ κυβέρνησις ἔδινε συμπυκνωμένο λεμόνι στὰ πληρώματα τῶν ὑποβρυχίων, στὶς ἑγκυες γυναῖκες καὶ στὰ παιδιά κάτω τῶν πέντε ἐτῶν. Ἐπίσης ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἔστειλε σκόνι λεμόνι στὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως τῆς Ἰαπωνίας καὶ τῆς Γερμανίας. Στὸ Βέλγιο μάλιστα οἱ σύμμαχοι συνέλαβαν Γερμανοὺς αἰχμαλώτους ποὺ ἔβαζαν στὶς πληγές τους μιὰ διάλυσι πηκτίνης ποὺ περιέχεται στὸ λεμόνι. Μήπως τὸ λεμόνι θὰ μπορούσε σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ πλάσμα τοῦ αἵματος;

Οἱ Ἀμερικανοὶ γιατροὶ ἐνδιαφέρθηκαν γιὰ τὸ πρόβλημα αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὸ 1941 ἔγινε μιὰ μεγάλη ἐκστρατεία γιὰ τὸ λεμόνι. Οἱ ἐπουλωτικές του ιδιότητες βοήθησαν στὴν θεραπεία τῶν αἰμοφιλικῶν. Ὁ χυμὸς τοῦ λεμονιοῦ θεωρήθηκε καλὸς γιὰ τὴν ἀρθρίτιδα, τὴν ποδάγρα, τὴν κίρρωσι τοῦ ἥπατος. Χημικοὶ, βακτηριολόγοι, ἐντομολόγοι καὶ μηχανικοὶ ἄρχισαν νὰ ἐκμεταλλεύονται αὐτὸν τὸν καρπὸ - φαινόμενο. Ὅταν ἡ ἀνεπάρκεια τῶν μεταλλικῶν ὕλων στὸν πόλεμο ἔγινε σοβαρή, ἔφτιαξαν κουτιά γιὰ κονσέρβες ἀπὸ χαρτόνι ποὺ εἶχε καταστή ἀδιάβροχο χάρι στὸ λεμόνι. Τὰ ψάρια σὲ κονσέρβα διατηροῦν καλύτερη γεῦσι ὅταν ἔχουν πλυθῇ μὲ λεμόνι.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς χρησιμοποιήσεις του σὲ ἐκτακτες ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς τοῦ πολέμου, τὸ λεμόνι ἔγινε ὁ βασιλεὺς τῆς διαιτολογίας.

Τὰ ἴνστιτούτα καλλονῆς χρησιμοποιοῦν πάντα χυμὸ λεμονιοῦ γιὰ τὶς λοσιὸν τοῦ προσώπου. Τὸ λεμόνι δίνει ἕνα εὐχάριστο αἶσθημα δροσιᾶς καὶ σφίγγει τοὺς ἱστούς χωρὶς νὰ τοὺς ἐρεθίσῃ. Ἄν ἀνακατώσουμε λεμόνι μὲ χλιαρὸ νερό, ἔχουμε ἕνα καλὸ ξέβγαλμα γιὰ τὰ μαλλιά μετὰ τὸ λούσιμο.

*

Μποροῦν νὰ συνεχίζονται μὲ μεγάλη μυστικότητα τὰ πειράματα γιὰ τὴν προστασία ποὺ μπορεῖ νὰ δώσῃ τὸ λεμόνι ἐναντίον τῆς ἀκτινοβολίας. Ἐμεῖς πάντως δὲν ζητοῦμε πρὸς τὸ παρὸν ἀπὸ τὸ λεμόνι νὰ προστατέῃ τὴ ζωὴ μας. Μᾶς ἀρκεῖ τὸ ὅτι μᾶς τὴν κάνει εὐχάριστη.

Ο Armando Reveron ζει όπως ο Ταρζάν

Ο τρελλός ζωγράφος του ΜΑΚΟΥΤΟ

Τοῦ

SANLEY ROSS

Από το «Elite» του Caracas

Σ τὸν ἀμμόδρομο πὺλ χωρίζει τὴν Καραβαϊκὴ θάλασσα ἀπὸ τὸ λιμάνι Λά Γκουαίρα τῆς Βενεζουέλας ὡς τὸ χωριὸ Μαιγκουάτα — ὅπου οἱ ἀνάνδες γίνονται μεγάλοι σὰν καρπούζια — βρίσκεται τὸ μικρὸ χωριὸ Μακούτο. Μερικὰ σπίτια ὅπου παραθερίζουν τὶς ζεστὲς ἡμέρες τοῦ καλοκαιριοῦ πλοῦσιοι Βενεζουελιάνοι εἶναι τὸ καύχημα καὶ τὸ καμάρι του καὶ μαζί με αὐτὰ ἓνα μεγάλο ξενοδοχεῖο χωρίς παράθυρα, γιατί ὁ δικτάτορας Χουάν Βιντσέντο Γκομέθ φοβόταν μήπως τὸν πυροβολήσῃ κανεὶς — καὶ ὁ Ἀρμάντο Ρεβερὸν, ὁ τρελλὸς ζωγράφος τοῦ Μακούτο.

Μόλις βγῆς ἀπὸ τὸ Μακούτο ὁ δρόμος περνᾷ ἀπὸ κάτι ἐρημὸς ἀμμόλοφος ὅπου τίποτα δὲ φυτρώνει ἔξω ἀπὸ λίγους κάκτους καὶ τίποτα δὲν ζεῖ ἔξω ἀπὸ μερικὲς κατσίκες πὺλ προσπαθοῦν νὰ τρῶνε τοὺς κάκτους. Ἡ παραλία εἶναι ζεστὴ καὶ τὰ νερά ἄγρια καὶ ὑποὺλα, γεμάτα πέτρες. Καὶ στὸν ἀφρὸ τῶν κυμάτων, βουτηγμένον ὡς τὰ γόνατα, θὰ δῆς τὸν Ἀρμάντο μετὰ τὰ σύνεργα τῆς ζωγραφικῆς στὰ χέρια νὰ δουλεύῃ.

Ὁ Ρεβερὸν ὠνομάστηκε Σαλβαντόρ Νταλί τῆς Νότιας Ἀμερικῆς, ὄνομα πὺλ δὲν τὸ παίρνει εὐκολὰ ὅποιος ὅποιος. Εἶναι ἓνας τύπος γνήσιος, ἓνας καλλιτέχνης ἐξαιρετικὸς μετὰ στυλ ὁλότελα δικό του. Μιὰ πόρτα ἀπὸ μπαμποῦ δεμένα γερά μετὰ σκονὶ κλείνει τὸ σπίτι του πὺλ θυμίζει τὴν καλύβη τοῦ Ροβινσώνα. Κι' ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον πὺλ χωρίζει ἓνας τοίχος ἀπὸ πυκνοφυτεμένα μπαμποῦ, δεμένα μετὰ τριχὰ φτιαγμένη ἀπὸ τὸν ἴδιο.

Χτυπούσαμε ὥρα τὴν πόρτα του

μὰ φαινόταν πὺλ κανεὶς δὲν μᾶς ἄκουε.

— Ἡ κυρὰ Χουανίτα θὰ ἔχῃ βγῆ ἔξω κι' αὐτὸς ἢ δὲν μᾶς ἀκούει ἢ δὲν θέλει νὰ μᾶς ἀνοίξῃ, μοῦ εἶπε ἡ ὁδηγός μου, ἡ κυρία Ματὸς. Ξέρετε, συνέχισε, βουλώνει τ' αὐτὰ μετὰ κουρέλια, γιατί λέει πὺλ οἱ θόρυβοι ταραίζουν τὴν ἀρμονία τῶν χρωμάτων.

Μὰ ξαφνικὰ ἡ πόρτα μισάνοιξε καὶ ἓνα ἀνδρικό πρόσωπο μετὰ σκούρα πυκνὰ μαλλιά, λίγο κουτσοντόνικο, μᾶς κοίταζε ἀγριωπᾶ. Ὡστόσο βλέποντας τὴν κυρία Ματὸς ὁ Ἀρμάντο Ρεβερὸν ἀνοίξε διὰ πλάτα τὴν βαρεὶὰ πόρτα γιὰ νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ μποῦμε στὸν παράδεισόν του.

Τὸ ψηλὸ λιπόσαρκο κορμὶ του ἦταν ὀλόγυμνο. Μόνον ἓνα κομμάτι πανὶ εἶχε τυλιγμένο γύρω στὴ μέση καὶ μιὰ ποδιά σὰν τσέπη γεμάτη κουρέλια, σωληνάρια ἀπὸ μπογιές, πινέλλα, πινελλάκια καὶ διάφορα ἄλλα σύνεργα τῆς δουλειᾶς του. Σοῦ θυμίζει πὺλ πολὺ γυναίκα ἀνασκονιμπωμένη γιὰ τὸ νοικοκυριὸ παρὰ ζωγράφο. Ἦταν ξυπόλυτος.

Τὰ κουρέλια, μοῦ εἶπε, τοῦ χρειάζονται, κι' αὐτὰ στή δουλειά του.

Στὴ μιὰ γωνιά τοῦ «Πάτιος» ὑπῆρχε ἓνα δωμάτιο ὅπου βρίσκονταν σκορπισμένοι ἔδω κι' ἐκεῖ πίνακες, ἓνα τραπέζι μετὰ μιὰν ἄκρη κι' ἓνα πιάτο μετὰ ἓνα μισοφαγωμένο ψάρι μέσα, κάτι σφυρίχτρες ἀπὸ μπαμποῦ καὶ μερικὰ βέλη μετὰ χρωματισμένες αἰχμές.

Ὁ Ρεβερὸν μᾶς τὰ ἐδείξε μετὰ καμάρι — ἦταν, μᾶς εἶπε, τὰ τελευταῖα του παιχνίδια — καὶ διασκεδάσαμε πετώντας τὰ βέλη σ' ἓνα κομμάτι λινάτσα πὺλ κρεμόταν στὸν τοίχο, ὡς τὴ στιγμή πὺλ μᾶς εἶπε πὺλ τὶς χρωματι-

σμένες αἰχμές τοὺς τὶς εἶχε ἀλείψει μετὰ κουράρε καὶ πὺλ ἂν εἶχαμε στὰ χέρια μας ἔστω καὶ μιὰ μικρὴ ἀμυχή μπορούσαμε καὶ νὰ πεθάνουμε.

Τὸ κουράρε εἶναι ἓνα τρομερὸ δηλητήριο πὺλ δὲν προκαλεῖ τὸ ἴδιο τὸ θάνατο, παραλύει ὅμως τὰ νεῦρα σχεδὸν αὐθωρεῖ. Καὶ ἂν ὁ δηλητηριασμένος δὲν ἔχῃ ἀμέσως τεχνητὴ ἀναπνοὴ ὥσπου νὰ περάσῃ ἡ ἐπίδρασι τοῦ δηλητηρίου, τότε πεθαίνει ἀπὸ ἀσφυξία, γιατί τὸ διάφραγμα ἔχει παραλύσει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπνεύσῃ.

Ἀπὸ τὸ δωμάτιο αὐτὸ περνοῦσε σὲ μιὰ καπνισμένη κουζίνα, μετὰ μερικὲς πηλινες χύτρες κρεμασμένες πάνω ἀπὸ ἓνα φούρνο χτισμένο μετὰ λάσπη καὶ μερικὲς ρίζες γιούκας πεταμένες χάμω.

Ὁ Ρεβερὸν εἶχε ὑποχρεωθῇ τελευταῖα νὰ ξανατρῶν ψάρια καὶ μαγειρεμένο φαί, μοῦ εἶπε ἡ συνοδός μου. Λίγο καιρὸ πρὶν τοῦ εἶχε κολλήσει ἡ ἰδέα πὺλ τὸ ἄψητο φαί ἦταν πὺλ ὑγιεινὸ καὶ ζούσε μετὰ ὠμές πατάτες, γιούκα καὶ ἄψητο στάρι, ὥσπου ἀρρώστησε καὶ οἱ γιατροὶ τοῦ εἶπαν πὺλ ἢ θὰ ἀλλάξε δίαιτα ἢ θὰ πεθάνει.

Κατὰ τὰ ἄλλα τὸ σπίτι θυμίζει τὸ καλύβι τοῦ Ταρζάν, καὶ μάλιστα ὅχι μετὰ γυμνασμένη μαῖμου, μετὰ μετὰ δύο. Δυστυχῶς ὁ Ρεβερὸν καὶ ἡ Χουανίτα δὲν μοιάζουν μετὰ τὸν Ταρζάν καὶ τὸ κορίτσι του παρὰ μόνον στὴν ἐνδυμασία τοὺς καὶ στὸν τρόπο πὺλ ζοῦν. Ἡ Χουανίτα ἦταν κάποτε ὁμορφὴ καὶ μοντέλο τοῦ Ρεβερὸν καὶ μοιραζόταν τὴν τιμὴ μετὰ μερικὲς πανένιες κούκλες πὺλ ὁ τρελλὸς τοῦ Μακούτο ἔχει στήσει μετὰ παράξενες στάσεις καὶ τὶς ζωγραφίζει μέσα ἀπὸ ἓνα διάφανο ὕφασμα πὺλ δένει γύρω σὲ μετὰ πὺλ του καὶ τὸ κατεβάζει στὰ μάτια του ὅταν δουλεύῃ. Ἄν δὲν ἔχῃ τὸ πανί, ζωγραφίζει μετὰ τὰ μάτια μισόκλειστα.

Τὰ ἔργα του θαρρεῖ καὶ δὲν εἶναι φτιαγμένα μετὰ χρώματα. Χρησιμοποιεῖ ἄσπρο πάνω σὲ ἄσπρο καὶ πολὺ ξεπλυμένες ἀποχρώσεις τοῦ ροῦ, τοῦ καφέ καὶ τοῦ μπλέ. Γιὰ νὰ τὰ καταλάβῃς πρέπει νὰ τὰ κοιτάξῃς μετὰ μάτια μισόκλειστα ἢ νὰ τὴν νὰ τὰ δῆς σὲ τοῦ λυκόφωτος, ὅπως ἐμεῖς ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Τότε εἶναι μιὰ ἀποκάλυψις ὁμορφιάς, πραγματοποιήσι μιὰς λεπτοῦς ἰσορροπίας καὶ δυνατῶν γραμμῶν.

Ὁ Ρεβερὸν δὲν χρησιμοποιεῖ πινέλλα. Πρῶτὰ τὰ κουρέλια, ἀκόμη καὶ τὰ δάκτυλά του καὶ μ' αὐτὰ χρωματίζει τὶς λινάτσες πὺλ χρησιμοποιεῖ ἀντὶ γιὰ μουσαμά. Τὰ χρώματα ἀνακατεῦνται στὴν παλέτα του, τὰ σωληνάρια ὅμως μετὰ τὶς μπογιές τὰ δένει ἔδω κι' ἐκεῖ σ' ὅλο του τὸ σῶμα «γιατὶ ἔτσι ἐμπνέεται». Τὸ πράσινο τὸ κρεμαῖει σὲ μέρος τῆς χολῆς, τὸ κίτρινο στὰ μαλλιά του, τὸ κόκκινο σὲ τὸ στομάχι του.

Πολλὲς φορὲς δουλεύει σὲ πᾶντα. Κοιμάται σ' ἓνα στρώμα ἀπὸ φύλλα μπαμποῦ καὶ γι' αὐτὸν δὲν ὑπάρχει πρόβλημα ντυσίματος καὶ γδυσίματος.

Κάποτε ἀποφασίζει ν' ἀφήσῃ τὸ καταφύγιό του γιὰ τὴ θάλασσα καὶ τὰ τοπία τοῦ Λά Γκουαίρα. Καὶ τότε τὸν βλέπεις βουτηγμένο ἴσαμε τὰ γόνατα σὲ τὸ νερὸ «νὰ ἀκούῃ τὴ μουσικὴ του» μετὰ αὐτὰ του φραγμένα μετὰ κουρέλια γιὰ νὰ μὴν τὸν ἐνοχλοῦν ἄλλοι θόρυβοι.

Μοῦ ἐκμυστηρεύτηκε ἀκόμη πὺλ προτιμᾷ νὰ ζωγραφίσῃ σὲ νερὸ γιὰ νὰ μὴ μαζεύονται πίσω του οἱ περιέργοι καὶ τὸν ἐνοχλοῦν μετὰ ἐρωτήσεις. Φορεῖ ἐπίσης κάτι πράγματα σὰν γέισο σὲ μάτια γιὰ νὰ μὴν τὸν ἐνοχλοῦν τὰ χρώματα τῶν περαστικῶν. Κάποτε, μοῦ εἶπε, πέρασε μπρὸς μου μιὰ γυναίκα μετὰ κόκκινο φόρεμα, τὴν ὥρα πὺλ ἐγὼ ζωγράφιζα μπλέ. «Ε, γιὰ ὅλη τὴν ἡμέρα ἀπὸ κεῖ καὶ ὕστερα δὲν μπόρεσα νὰ βάλω πινέλλα».

Οἱ δύο μαϊμούδες τοῦ Ρεβερὸν εἶναι δύο μικροὶ ἔξυπνοι διάβολοι πὺλ μιμνεῖται κάθε του κίνησι. Ἐδῶσε στὴν μιὰ ἓνα κομμάτι χαρτί κι' ἓνα μολύβι καὶ τῆς εἶπε νὰ ζωγραφίσῃ. Ἡ μαῖμου μετὰ κοίταξε καλὰ καὶ ἄρχισε νὰ σχεδιάζῃ μετὰ γρήγορες καὶ βίαιες κινήσεις ὅπως τὸ ἀφεντικό τῆς.

Ἡ ἄλλη ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἔξυπνάδα τῆς ἔχει καὶ τὴ συνήθεια νὰ δαγκάνῃ καὶ ὁ Ρεβερὸν τῆς φορεῖ φίμωτρο.

Ὁ Ρεβερὸν εἶναι ὁ πὺλ ἐλεύθερος ἄνθρωπος σ' ὅλη τὴ Βενεζουέλα κι' ὁ κόσμος τὸν ἔρει σὰν τὸν «τρελλὸ τοῦ Μακούτο». Ὡστόσο, παρὰ τὴν περιέργη ἐντύπωσι πὺλ σχηματίζει κανεὶς ἀπὸ τὴ ζωὴ του καὶ τὰ καμῶνά του, τὸν Ρεβερὸν πρέπει νὰ τὸν

παραδεχθῇ σάν ζωγράφο πού ξέρει τή δουλειά του.

Τὸν καιρὸ πού σπούδαζε μὲ τὸν Πικάσσο στὸ Παρίσι, ἔργα του βραβεύτηκαν σὲ πολλές ἐκθέσεις. Ὅταν ἄρχισε ὁ πόλεμος γύρισε στὸν τόπο του καὶ ἄρχισε τὴ ζωὴ τοῦ Ταρζάν.

Καθὼς τὸν ἔβλεπα ἔτσι ντυμένο, δὲν μπορούσα νὰ τὸν φαντασθῶ μέσα στὴν πόλι. Μά, ὅπως μοῦ ἐξομολογήθηκε, ὅταν — σπάνια — κατεβαίνει στὸ Καρακάς, κάνει τὴ μεγάλη θυσία νὰ φορῇ κανονικὰ ροῦχα καὶ γραβάτα.

Ἡ γραβάτα του βέβαια δὲν μοιάζει

μὲ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Αὐτὴ πού εἶδα ἐγώ, κρεμόταν ἀπὸ ἓνα δέντρο. Γιατί; Ἐπειδὴ, λέει, γιὰ νὰ ἔχη περισσότερη ἐμπνευσι πρέπει στὸ κεφάλι νὰ κυκλοφορῇ περισσότερο αἷμα, κρεμόταν ἀπὸ τὸ λαιμὸ γιὰ ἓνα λεπτό. Σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἀσκήσεις κόντεψε νὰ τὰ τινάξει καὶ μεταφέρθηκε ἄρον-ἄρον στὸ νοσοκομεῖο. Μετὰ τὸ μάθημα αὐτὸ ἡ Χουανίτα τὸν ἐπεισε πὼς ὑπάρχουν κι' ἄλλοι τρόποι, λιγώτερο ἐπικίνδυνοι γιὰ νὰ ἐμπνέεται — ὅπως π.χ. νὰ στέκεται μὲ τὰ πόδια ἀπάνω καὶ τὸ κεφάλι κάτω.

Καὶ αὐτὸ ἐφαρμόζει καθημερινῶς.

Ο Κλίφτον Γουέμπ γύριζε στὴν Ἀμερικὴ ἀφοῦ πέρασε λίγες ἡμέρες στὴν Εὐρώπη.

Ξαπλωμένος στὴν πολυθρόνα του προσπαθοῦσε νὰ ἀπολαύσῃ τὴν θάλασσα, ἀλλὰ μιὰ μικρούλα δὲν ἐννοοῦσε νὰ τὸν ἀφήσῃ ἤσυχο μὲ τὶς ἐρωτήσεις της.

Νευριασμένος ὁ Γουέμπ, γύρισε στὴν μητέρα της πού καθόταν παραδίπλα καὶ τῆς εἶπε ὅσο πιὸ χαμογελαστὰ μπορούσε :

— Πῶς τὴν λέτε αὐτὴ τὴν χαριτωμένη μικρούλα ;

— Σουζάνα, κύριε, εἶπε ἐκείνη.

— Ἀφοῦ ξέρετε τὸ ὄνομά της, τότε παρακαλῶ φωνάζετε τὴν νὰ ἔρθῃ κοντά σας !

Ὁμαδικὸς Ἐμβοδιασμός

Ἐναντίον τοῦ θαναχίου!

Τοῦ

JEAN GILBERT DUMONT

Ως πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἀκόμη τὸ μεγαλύτερο μυστήριο τῆς ἐπιστήμης ἦταν τὸ ἀπλούστατο συνάχι. Ἡ διφθερίτις, ὁ διαβήτης, ἡ φυματίωσις γὰρ σιγὰ σιγὰ ἀποκάλυψαν τὰ μυστικά τους. Ἀλλὰ ὁ ἴσος τῆς « κυνάχης » πού παραμένει ἀόρατος καὶ στὰ ἰσχυρότερα ἠλεκτρονικὰ μικροσκοπία ἐξακολουθεῖ νὰ ἐρεθίζει τὸν βλεννογόνο, νὰ κοκκινίζει τὴ μύτη, νὰ ἐνοχλῇ τὰ μάτια καὶ νὰ προκαλῇ πονοκέφαλο στοὺς ἀνθρώπους πού εἶναι ἐκτεθειμένοι στὰ καπρίτσια του.

Οἱ καλύτεροι γιάτροι ἔδιναν ἀπογοητευτικὲς ἀπαντήσεις στὶς μητέρες πού ἀνησυχοῦσαν μὲ τὸ παρατεταμένο συνάχι τῶν παιδιῶν τους. « Κρίμα πού ὁ γίός σας δὲν ἔχει πνευμονία. Θὰ μπορούσα νὰ τὸν γιαιτρέψω εὐκόλα μὲ τὰ ἀντιβιοτικά, ἀλλὰ γιὰ τὸ

συνάχι δὲν ὑπάρχει εἰδικὸ φάρμακο. »

Οἱ Ἀγγλοι, συμπατριῶτες τῆς ομίχλης καὶ τῆς βροχῆς καὶ θύματα τοῦ κοινοῦ κρυολογήματος περισσότερο ἀπὸ ὅποιονδήποτε ἄλλο λαὸ τοῦ κόσμου, ἀποφάσισαν νὰ κάνουν μιὰ γερὴ ἐπίθεση ἐναντίον του. Ὁ γιάτρος Κρίστοφερ Ἀντριους ἀπὸ τὸ Σῶλσμπερυ, περισσότερο κατατοπισμένος στὸ συνάχι ἀπὸ κάθε ἄλλον ἐπιστήμονα, ἀποφάσισε νὰ τὸ « καλλιεργήσῃ » σὲ ἐθελοντὰς καὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ βρῇ κάποιον « ἀντισώμα » ὅπως γιὰ τὴν πολιομυελίτιδα.

Μὲ τὸν τύπο καὶ τὸ ραδιόφωνο κάλεσε ἀνθρώπινα « ἰνδικὰ χοιρίδια » ἀπὸ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, φοιτητές, νοικοκυρές, χημικούς, ζευγάρια παντρεμένων καὶ ἄλλους περίεργους καὶ τοὺς ἔβαλε

νά περάσουν δέκα ημέρες στην κλινική του. Ἀφοῦ πέρασαν μιὰ γενική ἱατρική εξέταση οἱ ἐθελοντὲς ποὺ ἦταν 18-40 ἐτῶν κατανεμήθηκαν σὲ εἰδικὰ σπιτάκια γιὰ δύο ἄτομα μὲ ὅλες τὲς σύγχρονες ἀνέσεις. Τὲς τρεῖς πρῶτες μέρες μποροῦσαν νὰ βγαίνουν περίπατο ὑπὸ τὸν ὥρο νὰ ἀποφεύγουν νὰ ἐπαφῇ μὲ κόσμο. Ἐπρεπε ἀπαραιτήτως νὰ μὴν ἀρπάξουν συνάχι ἀπὸ ἄλλον. Τὴν τρίτη μέρα τοὺς ἐβαλαν στὴ μύτη ἓνα ὑγρὸ. Τὸ ὑγρὸ αὐτὸ ἦταν διάλυσι συναχιοῦ παρμένη ἀπὸ κάποιον συναχωμένο ἢ διάλυσι τεχνητοῦ συναχιοῦ ποὺ εἶχε γίνει στὸ ἐργαστήριον ἢ ἓνα ἄλμυρὸ ἀκίνδυνο ὑγρὸ. Κανείς, οὔτε οἱ ἴδιοι οἱ γιατροὶ δὲν ἤξεραν ποῖο ἀπὸ τὰ τρία ὑγρά εἶχε χορηγηθῇ σὲ κάθε ἀσθενῇ. Ἀλλὰ οἱ ἀμποῦλες ποὺ περιεῖχαν τὰ ὑγρά εἶχαν ὠρισμένους ἀριθμοὺς ποὺ καθοδηγήσαν τοὺς γιατροὺς νὰ ἐξαγάγουν τὰ πορίσματα τοὺς μετὰ τὸ τέλος τοῦ πειράματος.

Οἱ ἔρευνες αὐτὲς ἔδωσαν μιὰ πιὸ ἀκριβῆ εἰκόνα τοῦ ἰοῦ. Εἶναι ἓνα σωματίδιο μακρὸ, ἓνα 60°/1.000.000° τοῦ χιλιοστοῦ, μικρότερο καὶ ἀπὸ τὸν ἰὸ τῆς γρίπης. Τὸν μέτρησαν χωρὶς νὰ τὸν βλέπουν περνώντας τὸν ἀπὸ φίλτρα διαφορετικοῦ μεγέθους. Μπορεῖ νὰ διατηρηθῇ σὲ ἐνεργὸ κατὰστασι ἐπὶ δύο χρόνια σὲ θερμοκρασία 70 βαθμῶν. Μπορεῖ νὰ διαδοθῇ ἀφοῦ διαλυθῇ χίλιες φορές καὶ νὰ μεταδοθῇ ἀπὸ ἀνθρώπους συναχωμένους. Ἐτσι τώρα γιὰ πρώτη φορά οἱ ἐπιστήμονες μποροῦν νὰ δώσουν μερικὲς ἀπαντήσεις σχετικὲς μὲ τὸ συνάχι.

Μήπως οἱ γυναικες συναχώνονται εὐκολώτερα ἀπὸ τοὺς ἄνδρες;

Ναί. Ὑπάρχουν διαφορὲς χημικῆς συνθέσεως στὸ αἷμα τοὺς καὶ στὸ πλάσμα τοῦ αἱματός τοὺς ποὺ τὲς κάνει πιὸ τρωτὲς στὸ συνάχι. Ὡστόσο τὸ συνάχι τοὺς διαρκεῖ λιγώτερο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν. Τὰ παιδιὰ κάτω τοῦ ἑνὸς ἔτους κατὰ κάποιο μυστηριώδη τρόπο φαίνεται πὼς δὲν μολύνονται ἀπὸ τὸν ἰὸ. Ἀντιθέτως τὰ παιδιὰ 1—10 ἐτῶν συναχώνονται δυὸ φορές εὐκολώτερα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πάνω τῶν 20 ἐτῶν. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ὑπαίθρου εἶναι πιὸ εὐαίσθητοι ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, οἱ ὑπάλληλοι τῶν γραφείων πιὸ εὐαίσθητοι ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων. Οἱ νευρικοί, στενόχωροι, ἀνήσυχτοι ἄνθρωποι συναχώνονται συχνὰ καὶ γεννιέται τὸ ἐρώτημα μήπως ἡ μύτη εἶναι εὐαίσθητη στὶς ψυχολογικὲς διαταραχές.

Ὑπάρχει καμμιὰ ἐποχὴ τοῦ χρόνου ποὺ εὐνοεῖ τὸ συνάχι;

Ὁ Νοέμβριος εἶναι ὁ μήνας μὲ τὰ περισσότερα συνάχια. Ἀκολουθοῦν ὁ Ἰανουάριος, ὁ Φεβρουάριος καὶ ὁ Μάρτιος. Οἱ στατιστικὲς λένε πὼς ἡ Δευτέρα εἶναι ἡ χειρότερη μέρα γιὰ τοὺς εὐαίσθητους στὸ συνάχι. Τὸ κρῦο ὅμως δὲν ἔχει μεγάλη σχέσι μὲ τὸ συνάχι αὐτὸ καθαυτό. Οἱ Ἑσκιμῶδες δὲν συναχώνονται ποτέ, ἐκτὸς ἂν κολλήσουν συνάχι ἀπὸ κανένα ξένο. Ἄν τὰ συνάχια εἶ-

ναι σπανιώτερα τὸ καλοκαίρι, αὐτὸ γίνεται γιὰτι μεταδίδονται δυσκολώτερα στὸ ὑπαίθρο παρὰ σὲ κλειστοὺς χώρους καὶ γιὰτι κάθε σωματικὴ ἄσκησι καὶ δραστηριότητα βελτιώνει τὴν γενικὴ κατάστασι, ἄρα καὶ τὴν ἀντοχὴ στὸν ἰὸ.

Πῶς παθαίνουμε συνάχι;

Ἡ μόλυνσι δὲν μεταδίδεται ἀναγκαστικὰ ἀπὸ τὴν ἐπαφῇ μὲ ἄνθρωπο. Τὸ φτέρνισμα, τὸ μαντήλι, τὰ χεῖλια καὶ τὰ παιδιὰ εἶναι οἱ μεγαλύτεροι φορεῖς μικροβίων. Μικροσκοπικὰ σταγονίδια ποὺ σκιορπίζονται στὸν ἀέρα εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ μᾶς συναχώσουν μὲ ἀναλογία 1 πρὸς 10. Ὅταν ὁ ἰὸς εἰσαχθῇ ἀπευθείας στὴ μύτη ἢ ἀναλογία εἶναι 1 πρὸς 2, δηλαδὴ τὸ συνάχι τὸ ἀρπάξαμε κιόλας. Τὸ βάρος στὴν πλάστιγγα θὰ τὸ δώσῃ ἡ ἀντοχὴ μας καὶ ἡ γενικὴ κατάστασι τῆς υγείας μας.

Τὰ ἀντιβιοτικὰ μποροῦν νὰ θεραπεύσουν τὸ συνάχι;

Οὔτε ἡ πενικιλίνη οὔτε ἡ τετραμυκίνη ἐπηρεάζουν τὸ συνάχι γιὰτι τὰ φάρμακα αὐτὰ καταπολεμοῦν τὰ βακτηρίδια, ὅχι τοὺς ἰοὺς. Τὰ ἀντιβιοτικὰ μποροῦν στὴν ἀνάγκη νὰ ἀσκήσουν μιὰ ἐνέργεια καταπραῦντικὴ, ἀλλὰ δὲν συνιστῶνται, γιὰτι ἡ κατάχρησι τοὺς μπορεῖ νὰ κάμῃ ἀνθεκτικώτερα τὰ βακτηρίδια στὰ ἀντιβιοτικὰ καὶ αὐτὸ θὰ κάμῃ τὴν θεραπεία ἄλλων ἀσθενειῶν πολὺ δύσκολη.

Ὁ ἰὸς τοῦ συναχιοῦ εἶναι ἓνας;

Ὑπάρχουν πολλοὶ ἰοὶ ποὺ ἀνήκουν στὴν ἴδια οἰκογένεια καὶ ποὺ περιορίζουν τὴ δρᾶσι τοὺς στὴν περιοχὴ τῆς μύτης καὶ τοῦ λαιμοῦ. Οἱ ἐπιστήμονες τοὺς ἔδωσαν διάφορα ὀνόματα κάθε φορά ποὺ ἐπισήμαιναν ἓναν ἀπ' αὐτοὺς. Οἱ ἰοὶ αὐτοὶ μποροῦν νὰ ἔχουν μιὰ χημικὴ ζωὴ, νὰ μένουν σὲ ληθαργικὴ κατὰστασι στὸ λαιμὸ καὶ στὴ μύτη σας, χωρὶς ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔχη συνάχι. Μόλις ἓνα μόριο συναχιοῦ ἐν ἐνεργείᾳ, ἓνα μικροσκοπικὸ σταγονίδιο ἔρθῃ νὰ τοὺς ζυγνήσῃ, γίνεται μιὰ χημικὴ ἀνασύνθεσι, δημιουργεῖται ἓνας ὁργανισμὸς ζωντανός, ἓνας ἰὸς ἐν ἐνεργείᾳ.

Μπορεῖ νὰ καλλιεργηθῇ ὁ ἰὸς στὸ ἐργαστήριον;

Στὴν ἀρχὴ οἱ ἐπιστήμονες προσπάθησαν νὰ καλλιεργήσουν ἰὸ σὲ ἀνθρώπινους ἰστούς· ὕστερα προσπάθησαν μάταια νὰ μολιάσουν αὐτὰ κότας. Κατόπι θέλησαν νὰ συναχώσουν διάφορα ζῶα, ἀλλὰ δὲν πέτυχαν παρὰ μὲ τοὺς χιμπατζῆδες. Δυστυχῶς αὐτοί, πολὺ εὐπαθεῖς ὥπως εἶναι, πέθαιναν ἀμέσως ἀπὸ πνευμονία. Τὸ 1951 ὁ καθηγητὴς Ἐντερς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρντ (βραβεῖο Νομπέλ) ἐγκαινίασε μιὰ καινούρια τεχνικὴ ποὺ ἐπέτρεψε στοὺς Ἀμερικανοὺς ἐρευνητὰς νὰ καλλιεργήσουν δοκιμαστικὰ καὶ τὸν ἰὸ τῆς πολιομυελίτιδος. Σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια τεχνικὴ, οἱ ἐπιστήμονες τοῦ Σώλσμπερυ ἄρχισαν νὰ καλλιεργοῦν τὸν ἰὸ

του συναχιοῦ σὲ ἰστοὺς ἀνθρωπίνων πνευμόνων ἀπὸ ρινικὲς ἐκκρίσεις. Κάθε τρεῖς ἡμέρες διέλυαν καλλιέργειες καὶ τὶς μεταγίγχανε σὲ ἀποστειρωμένους σωλῆνες. Σὲ 35 ἡμέρες οἱ ἰοὶ εἶχαν διαλυθῇ 100.000 φορές. Ἐμβολιάσανε μὲ τὶς διαλύσεις αὐτὲς τοὺς ἐθελοντὰς καὶ σὲ τρεῖς ἐβδομάδες καταγράφηκε ὁ ἀποφασιστικὸς στατιστικὸς ἀριθμὸς: ἀπὸ τὴν διάλυσιν τοῦ ἰοῦ αὐτοῦ εἶχαν προκληθῇ 13 συνάχια.

Ἡ πεῖρα ἀπέδειξε πὼς ὁ ἰὸς τοῦ συναχιοῦ μπορούσε νὰ διαδοθῇ στὸ ἐργαστήριον.

Καὶ τώρα ἡ σπουδαιότερη ἐρώτησι:

Μποροῦμε νὰ ἔχουμε ἐμβόλιο ἐναντίον τοῦ συναχιοῦ;

Γιὰ τὸν καθηγητὴ "Αντριους τὸ πρόβλημα ἦταν ἅλυτο: ἐφ' ὅσον ὁ ἰὸς τοῦ συναχιοῦ παρέμενε ἀόρατος, ἦταν ἀδύνατον νὰ ξέρουμε ἂν οἱ καλλιέργειες περιλαμβάνανε ὁργανισμοὺς ζωντανοὺς ἢ πτώματα ἰῶν καὶ ἔτσι νὰ δημιουργήσουμε ἀντισώματα μὲ βάσιν αὐτὲς τὶς καλλιέργειες. Τὸν Φεβρουάριον 1956 ἡ ἀμερικανικὴ δυσπιστία ἦταν τόσο μεγάλη, ὥστε μιὰ ἱατρικὴ ὁργάνωσις σὲ συγκέντρωσιν τῆς ἄκουσε τὴν ἐξῆς δήλωσιν τοῦ καθηγητῆ "Εντερς: «Εἶναι ἀδύνατον νὰ παρασκευάσουμε ἀποτελεσματικὸ ἐμβόλιο ἐναντίον τοῦ συναχιοῦ. Μοῦ φαίνεται πιθανώτερον πὼς θὰ μπορέσῃ κάποτε νὰ παρασκευασθῇ κάποια φαρμακευτικὴ σύνθεσις ἐναντίον τοῦ ἰοῦ.»

Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἓνα βραβεῖο Νομπέλ μπορεῖ νὰ γελαστῇ. Ὁ

καθηγητὴς "Εντερς δὲν ἤξερε πὼς ὁ γιατρὸς Χοῦμπνερ εἶχε ἀρχίσει μὲ τὴν ομάδα του μιὰ ἔρευνα μὲ ἐνθαρρυντικὰ ἀποτελέσματα. Οἱ γιατροὶ αὐτοὶ συγκεντρώσανε ὅσο μπορούσανε περισσότερους ἰστοὺς ἀμυγδαλῶν καὶ ἐκβλαστήσεων, σκότώσανε ὅλα τὰ βακτηρίδια ποὺ εἶχαν μὲ ἀντιβιοτικὰ καὶ ὕστερα τὶς παραγεμίσανε μὲ ρινικὲς ἐκκρίσεις. Παρατηρήσανε τότε πὼς οἱ μολυσμένοι ἰστοί, ἀμυγδαλὲς καὶ ἐκβλαστήσεις, περιλαμβάνανε δύο ἱσχυροὺς ἰοὺς, τὸν ἰὸ Α. Ρ. C. 1 καὶ 2. Σιγὰ σιγὰ ἡ συλλογὴ τοῦ Χοῦμπνερ πλουτίστηκε μὲ ἄλλους τέσσερες ἰοὺς. Οἱ ἑξὶ αὐτοὶ ἰοί, συμπέρανε ὁ γιατρός, ἀντιπροσωπεύανε «ἓνα σημαντικὸ μέρος ὅλων τῶν ἀναπνευστικῶν μολύνσεων». Οἱ μολύνσεις αὐτὲς ἦταν ἐντοπισμένες στὶς ἀμυγδαλὲς καὶ τὶς ἐκβλαστήσεις καὶ ἓνα ἐμβόλιο μὲ βάσιν αὐτοὺς τοὺς 6 ἰοὺς θὰ ἐπέτρεπε ἴσως τὴν ἐξάλειψιν ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ συναχιῶν.

Οἱ ἰοὶ σκοτώθηκαν μὲ φορμόλη καὶ κατασκευάστηκε ἓνα ἐμβόλιο ποὺ δοκιμάστηκε διαδοχικὰ σὲ ἐθελοντὰς φυλακισμένους καὶ σὲ νεοσυλλέκτους τοῦ κέντρου Ναυτικῆς Ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ἰλ-λινόις. Στὴ μία περίπτωσιν τὸ ἐμβόλιο ἐμπόδισε 70 νεοσυλλέκτους στοὺς 100 νὰ πάθουν συνάχι. Στὴν ἄλλη 5% μόνον ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πειραματόζωα ἀναγκάστηκαν νὰ κρεββατωθοῦν. Ἦταν λοιπὸν δυνατόν νὰ δημιουργηθοῦν ἀντισώματα γιὰ τοὺς ἑξὶ αὐτοὺς ἰοὺς. Ὁ γιατρός Χοῦμπνερ καταχαρούμενος ἔστειλε ἓνα δέμα μὲ ἰστοὺς Α.Ρ. C. στὸν "Αγ-

γλο ἀντίπαλό του τὸν γιατρὸ "Αντριους. Τὸ συνάχι δὲν ἔχει σύνορα ὅπως καὶ τὸ ἐμβόλιό του.

Τώρα στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖς ἐτοιμάζουν ἓνα ὁμαδικὸ ἐμβολιασμὸ ἐναντίον τοῦ συναχιοῦ. Τὰ πειράματα θὰ γίνουν σὲ 10.000 στρατιωτικοὺς, ἐργάτες βιομηχανίας καὶ ὅσους ἐθελοντὰς παρουσιαστοῦν. Δὲν ὑπάρχει ἄλλωστε κίνδυνος νὰ περιλαμβάνη τὸ ἐμβόλιο ἰὸ ἐν ἐνεργείᾳ, ἀφοῦ περιέχει δέκα φορές περισσότερη φορμολὴ ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐμβόλιο.

Περιμένοντας τὴν ἐπίσημη ἀναγνώρισιν τοῦ ἐμβολίου γιὰ τὸ συνάχι, μπορούμε νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ τὰ πορίσματα τοῦ καθηγητῆ "Αντριους:

"Ἐχει τώρα ἀποδειχθῇ πὼς οὔτε τὸ κρύο, οὔτε τὰ ρεύματα, οὔτε ἡ θερμοκρασία τοῦ περιβάλλοντος ἔχουν πραγματικὴ ἐπίδρασιν στὸ συνάχι. Μπορεῖτε λοιπὸν νὰ κοιμηθῆτε σὲ ἓνα πολὺ ἥσυχον δωμάτιο ἢ μπροστὰ σὲ ἀνοικτὸ παράθυρον χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει πὼς ἐκτίθεστε στὸν ἰὸ τοῦ συναχιοῦ. Ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ αἶσθημα ἀνέσεως ποὺ ἔ-

χετε στὸ συνηθισμένο κλιματικὸ σας περιβάλλον.

Εἶναι περιττὸ ὅταν συναχωθῆτε νὰ ντύνεστε πολὺ βαρεῖα: αὐτὸ ἀντὶ νὰ σᾶς προστατεύσῃ μπορεῖ νὰ σᾶς ὁδηγήσῃ σὲ ὑπερβολικὲς θερμοκρασίες ποὺ χειροτερεύουν τὸ συνάχι.

Εἶναι λανθασμένη ἐπίσης ἡ ἀντίληψις πὼς μπορεῖ νὰ ἀναχαιτισθῇ τὸ συνάχι μὲ τὸ πολὺ φαγητό. Κάθε ὑπερσιτισμὸς ἐξασθενεῖ τὸ σύστημα διατροφῆς ποὺ ὑφίσταται ἤδη μιὰ δοκιμασία μὲ τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ ἰοῦ.

Τέλος οὔτε ἡ πενικιλίνη οὔτε ἡ τετραμυκίνη, οὔτε οἱ ἀντισταμινικὲς ταμπλέτες μποροῦν νὰ καταπολεμήσουν ἓνα συνάχι.

Περιμένοντας λοιπὸν τὸ ἐμβόλιο, δὲν ὑπάρχει παρὰ ἓνα μόνον ἀληθινὸ φάρμακον ἐναντίον τῆς παλαιότερης ἀρρώστειας τοῦ κόσμου. Εἶναι ἀπλό, καθόλου πρωτότυπο, ἀλλὰ πάντα ἀποτελεσματικόν. Καθῆστε στὸ σπίτι σας καὶ συγκεντρώστε τὶς δυνάμεις σας. Ἡ πολιορκία ἀρχίσει. Σὲ λίγο καιρὸ τὸ συνάχι θὰ πρέπη νὰ παραδοθῇ ἢ νὰ πεθάνῃ.

Ὁ τέως στρατιώτης ἤθελε νὰ καταπλήξῃ τὸ κορίτσι του μὲ τὶς πολεμικὲς του περιπέτειες.

- Ξαφνικά, ἐκεῖ ποὺ στεκόμουν, ἓνας ὄλμος σκάει στὴ λεωφόρο!
- Παναγιὰ μου! Καὶ σὺ τί ἔκανες; φώναξε τὸ κορίτσι.
- Μπῆκα στὸ στενὸ!

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Ο γιός ενός παπα ήθελε νά πάη στο Λονδίνο γιά νά συνεχίση τίς σπουδές του. Προτού φύγη τὸ παιδί, σεμνὸ καὶ συμμαζεμένο καθὼς ἦταν, πήγε νά ρωτήσῃ ἕνα θεῖο του ποὺ εἶχε ζήσει χρόνια στὸ Λονδίνο :

— Νομίζετε πὼς με 15 λίρες ποὺ θά μοῦ στέλνῃ ὁ πατέρας μου θά μπορέσω νά κάνω μιὰ καθὼς πρέπει ζωή ;

— Βέβαια, ἀπάντησε ὁ θεῖος. Τίποτε περισσότερο ἀπ' αὐτό, ἀπολύτως τίποτε.

Pourquois Pas ?

Ενας Γάλλος τουρίστας μπαίνει σ' ἕνα ἐστιατόριο τῆς Μαδρίτης. Κάθεται, παίρνει τὸν κατάλογο, γιά νά παραγγεῖλῃ, ἀλλὰ καθὼς δὲν καταλαβαίνει τίποτε φωνάζει τὸ γκαρσόνι.

— Ένα μπιφτέκι σὲ παρακαλῶ, τοῦ λέει.

— Yo no comprendo.

— Ένα μπιφτέκι, παιδί μου, ἐπιμένει ὁ Γάλλος.

— Yo no comprendo, ἐπιμένει καὶ ὁ Ἰσπανός.

Στὴν ἀπελπισία του ὁ Γάλλος παίρνει τὸν κατάλογο καὶ στὸ περιθώριο ζωγραφίζει μιὰ ἀγελάδα με δυὸ κέρατα.

— Si ! Si ! φωνάζει ὁ Ἰσπανός ἐνθουσιασμένος ποὺ κατάλαβε καὶ φεύγει γιά νά ξαναγυρίσῃ σὲ λίγο με ἕνα εἰσιτήριο γιά τὴν . . . ταυρομαχία.

Tatler

Δυὸ κοπέλλες συναντήθηκαν ὕστερα ἀπὸ πολὺν καιρό. Ἀφοῦ εἶπαν διάφορα, παρέλαβαν καὶ τοὺς θαυμαστάς τους.

— Θυμᾶσαι, εἶπε ἡ μία, ἐκείνον τὸν ξανθὸ ποὺ μᾶς πήγαινε περίπατο με τὸ αὐτοκίνητο ;

— Ἄν θυμοῦμαι λέει ! Μιὰ φορὰ ποὺ βγήκαμε ἐξω εἶχε ἕνα ὕφος ποὺ ἔλεγε πὼς θά σβήσῃ καὶ μοῦ δήλωσε πὼς ἂν δὲν τὸν παντρευόμουν θά κατέστρεφε τὴ ζωή του.

— Καταλαβαίνω ! εἶπε ἡ ἄλλη πειραγμένη. Τότε παντρεύτηκε ἐμένα !

Constellation

Γινόταν τὸ μάθημα τῆς Κοσμογραφίας, ὅταν ἕνας μαθητὴς σήκωσε τὸ χέρι του.

— Μπορῶ νά ρωτήσω κάτι ;

— Μάλιστα, εἶπε ὁ καθηγητής.

— Λέτε ὅτι ἡ γῆ μιὰ μέρα θά καταστραφῇ.

— Ἀσφαλῶς . . .

— Τότε αὐτοὶ ποὺ θά βρίσκονται ἐκείνη τὴν ὥρα σὲ ἀεροπλάνο ποὺ θά προσγειωθοῦν ;

Tatler

Ὑστερα ἀπὸ δράσι μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΛΩΠΟΔΥΤΗ - ΤΖΕΝΤΛΕΜΑΝ

Τοῦ

ROBERT WALLACE

Ὑστερα ἀπὸ 17 χρόνια στὴ φυλακή, ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀπέκτησε περιουσίες ὁλόκληρες δὲν παραδέχεται πὼς εἶχε θῦμα ποτὲ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἐαυτό του.

Μερικοὶ ντέτεκτιβ ποὺ ἀσκοῦν ἀκόμη τὸ ἐπάγγελμα τους καὶ εἶχαν γνωρίσει τὸν Ἄρθουρ Μπάρρου τὸν θεωροῦν τὸν μεγαλύτερο κλέφτη κοσμημάτων ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ἀπὸ τὸ 1920 ὡς τὸ 1930 ὁ Μπάρρου ἦταν ὁ βασιλιάς τῶν κλεφτῶν ποὺ δρούσαν ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ πρώτου πατώματος. Ἡ λεία ποὺ μάζεψε φαίνεται πὼς ἀξίζει κάπου 5-10 ἑκατομμύρια δολλάρια. Γενικά δὲν ἐνδιαφερόταν παρά γιὰ τὰ πρόσωπα ποὺ τὸ ὄνομά τους ποζάρει συχνὰ στίς κοσμικὲς στήλες. Οἱ τρόποι του ἦταν ἀνεπίληπτοι καὶ εἶχε υἱοθετήσει τὸ σμόκινγκ γιὰ κοστοῦμι ἐργασίας. Πολὺ σπάνια ἦταν ὀπλισμένος ἢ κατέφευγε στὴ βία. Τὰ θύματά του — οἱ « πελάτες » του, ὅπως ἔλεγε — σχημάτιζαν πάντα ἄριστη ἐντύπωση γι' αὐτόν. Ἐμοιαζε πολὺ με τὸν γνωστό ἡθοποιὸ τοῦ κινηματογράφου Ρόναλντ Κόλμαν καὶ ἀρκετὰ συχνὰ οἱ πλούσιες κυρίες βλέποντάς τον μέσα ἀπὸ τὰ μισόκλειστα μά-

τια τους νὰ τριγυρνᾷ ψηλαφητὰ στὸ δωμάτιό τους ξεχνοῦσαν νὰ φωνάξουν βοήθεια.

Σήμερα στὰ 60 του χρόνια ὁ Ἄρθουρ Μπάρρου εἶναι μπάρμαν σ' ἕνα ρεστοράν τῆς Μασσαχουσέτης, ἀπὸ τότε ποὺ βγήκε ἀπὸ τὴν φυλακή τὸ 1949. Εἶναι ἕνας νομοταγὴς πολίτης καὶ, ὅπως συμβαίνει με πολλοὺς κλέφτες, οἰκτεῖται τὴ νεολαία ποὺ παρεκτρέπεται.

Ὁ Μπάρρου ἦταν τὸ ἕνατο παιδί μιᾶς ἱρλανδικῆς οἰκογένειας ποὺ ζοῦσε στὴν Ἀμερική. Ὅλα τ' ἀδελφία ἦταν δώδεκα. Ἡ οἰκογένειά του ἦταν ἀγαπημένη καὶ ὅλα τὰ παιδιά βγήκαν καλά, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἄρθουρ. Ὁ ἴδιος λέει πὼς ὁ λόγος ποὺ ἔφυγε ἀπὸ τὸν ἴσιο δρόμο ἦταν ποὺ ἀπὸ 13 ἐτῶν ἀκόμη ἦταν σωστός ἄνδρας. Γιὰ νά κἀνὴ παρέα με πρὶο μεγάλους ἀπ' αὐτόν ἄρχισε νὰ ὀργανώνῃ μικροδουλειές με ἀνθρώπους ὑποπτους. Ἐνας τους ἦταν γνωστός διαρρήκτης χρηματοκιβωτίων.

Στά 15 του χρόνια έκαμε την πρώτη του κλοπή, μιὰ μικροδουλειά που του απέφερε 100 δολλάρια. Ἡ καριέρα του παρεμποδίστηκε ἀπὸ τὸν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετὰ τὴν ἀποστράτευσί του ἐγκαταστάθηκε στὴν Νέα Ὑόρκη. Ποτὲ του δὲν σκέφθηκε νὰ ἀκολουθήσῃ κάποιο τίμιο ἐπάγγελμα. Τὸ πρόβλημά του ἦταν σὲ ποῖο εἶδος κλοπῆς νὰ εἰδικευθῇ.

Τὰ χρηματοκιβώτια δὲν τὸν εἴλκυαν, οἱ κοινὲς κλοπὲς τοῦ φαίνονταν ἀναξιοπρεπεῖς. Μιὰ μόνο εἰδικότης τοῦ φάνηκε ἀξιόλογη : ἡ κλοπὴ κοσμημάτων.

Ἀφοῦ ἀποφάσισε τὸ εἶδος τῶν ἐπιχειρήσεων, ἔπρεπε ν' ἀποφασίσῃ ποιοὶ θὰ ἦταν τὰ θύματα.

— Εἶχα παρατηρήσει ὅτι πολὺς πλούσιες κυρίες ἀφοῦ ἔκαναν τὰ ψώνια τους πήγαιναν μετὰ στὸ ἐστιατόριο τοῦ Σέντραλ Πάρκ. Πήγαινα λοιπὸν ἐκεῖ καὶ ὅταν ἐπεσήμαινα καμμιά κυρία μὲ καλὰ κοσμήματα τὴν παρακολουθοῦσα καὶ σημείωνα τὸν ἀριθμὸ τοῦ αὐτοκινήτου της. Ὑστερα τηλεφωνοῦσα στὴν ἀστυνομία λέγοντας : « Ἐδῶ ἀστυνόμος Σούλτε, ἀριθμὸς μητρώου 4675. » Ἐγινε κάποιο ἀτύχημα καὶ θέλω τὸ ὄνομα τοῦ κατόχου τοῦ αὐτοκινήτου τάδε. » Ἡ ἀστυνομία μοῦ ἔδινε πάντα τὸ ὄνομα χωρὶς νὰ προσπαθῇ ποτὲ νὰ ἐλέγξῃ τὴν ταυτότητα τοῦ Σούλτε.

Διάλεγε ἀκόμη τὰ θύματά του ἀπὸ τίς κοσμικὲς στῆλες τῶν ἐφημερίδων. Ὅταν μάθαινε πὼς θὰ γινόταν καμμιά μεγάλη δεξίωσι πήγαινε καὶ κείνος ἀφήνοντας κάπου ἐκεῖ κοντὰ τὸ αὐτοκίνητό του. Συνήθως ἔμπαι-

νε πολὺ εὐκόλα. Τὰ γκάρντεν πάρτυ ἦταν ἰδεώδη γιὰτὶ δὲν χρειαζόταν παρὰ νὰ σιαρφαλώσῃ κανένα φράχτη, νὰ πάρῃ ἓνα γεμάτο ποτήρι ἀπὸ ἓνα γκαρσόνι καὶ νὰ ἀνακατευθῇ μὲ τοὺς καλεσμένους. Τί πιὸ εὐκόλο μετὰ παρὰ νὰ κάνῃ μιὰ βόλτα μέσα στὸ σπίτι, νὰ προσέξῃ τὰ κατὰ τόπια καὶ νὰ ἐπισημάνῃ ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ ἔχουν κρυμμένα τὰ κοσμήματα ; Κανένας ποτὲ δὲν τὸν ρώτησε τίποτα. Ἡ ἐμφάνισί του ἦταν ἀμεμπτὴ καὶ ἡ κουβέντα του ἱκανὴ νὰ ξεγελάσῃ καὶ βασιλιά ἀκόμη, ὅπως ἐγινε μὲ τὸν Ἐδουάρδο 8ο τῆς Ἀγγλίας ὅταν ἦταν ἀκόμη Πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας, τὸν σημερινὸ Δούκα τοῦ Οὐίνδσορ.

Τὸ ἐπεισόδιο ἐγινε τὸ 1924 τὴν ἐποχὴ τῆς ποτοπαγορεύσεως. Ὁ Μπάρρυ συνάντησε τὸν Πρίγκιπα σ' ἓνα μυστικὸ μπάρ τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ τοῦ ἔκανε τόσο καλὴ ἐντύπωσι, ὥστε ὁ Πρίγκιψ ἤπιε κάτι μαζί του κουβεντιάζοντας εὐθυμα. Μήπως ὁ Πρίγκιψ μίλησε τότε πολὺ ; Πάντως, ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες, ὁ Μπάρρυ μπῆκε σὲ ἓνα σπίτι ὅπου ἔμενε ὁ ἐξάδελφος τοῦ Πρίγκιπος λόρδος Μάουντμπάτεν καὶ ἡ γυναῖκά του, φιλοξενούμενοι ἀπὸ φίλους, καὶ συναπεκόμισε κοσμήματα ἀξίας 150.000 δολλαρίων.

Τὸ 1925 ἡ λεία του εἶχε φθάσει κάπου 500.000 δολλάρια, ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ πουλοῦσε τὰ κοσμήματα τοῦ ἔπαιρναν συνήθως μόνο τὰ καλύτερα καὶ τοῦ πλήρωναν ἓνα μέρος μόνο τῶν χρημάτων. Τὶς περισσότερες φορὲς ἔσπαζε τὰ μεγάλα κομμάτια, πετοῦσε τίς

μικρὲς πέτρες καὶ τὸ δέσιμο καὶ πουλοῦσε μόνο τίς μεγαλύτερες.

ΣΙΩΠῆ καὶ ἐπιδεξιότηα : αὐτὰ ἦταν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς δουλειᾶς του. Μιὰ ἀπὸ τίς πολλὰς ἀριστουργηματικὲς κλοπὲς του ἦταν ἡ ἐξαφάνισι μέρα μεσημέρι ἀπὸ ἓνα διαμέρισμα ξενοδοχείου κοσμημάτων ἀξίας 700.000 δολλαρίων. Ἡ ἰδιοκτήτρια βρισκόταν στὸ μπάνιο, μιὰ καμαριέρα στὸ διπλὰνὸ δωμάτιο καὶ μιὰ γραμματεὺς στὸ σαλονάκι. Κανένας δὲν ἄκουσε τὸν παραμικρὸ θόρυβο. Ἀνάμεσα στὰ ἀντικείμενα ποὺ πῆρε ἦταν ἓνα διαμάντι ἀξίας 50.000 δολλαρίων καὶ ἓνα μαργαριταρένιο κολλιὲ ἀξίας 450.000 δολλαρίων.

— Ὁ τύπος ποὺ τὰ κατάφερε ὅλ' αὐτὰ, εἶχε πῆ τότε ἓνας ἀστυνομικός, ἔφερε καλὰ τὴ δουλειά του. Μέσα στὸ συρτάρι ἦταν πέντε κολλιὲ, τὰ τέσσερα ἦταν τέλειες ἀπομιμήσεις. Καὶ ὁμοῦ αὐτὸς διάλεξε τὸ ἀληθινό.

Ἐνα ἄλλο κατόρθωμα προκάλεσε κατάπληξι στὴν ἀστυνομία. Ὁ Μπάρρυ εἶχε ἀνακαλύψει πὼς οἱ ἰδιοκτῆτες ἑνὸς μεγάρου ἔκρυβαν τὰ κοσμήματα στὸ ἐσωτερικὸ ἑνὸς χρηματοκιβωτίου ποὺ ζύγιζε 68 κιλά καὶ βρισκόταν μέσα σ' ἓνα ντουλάπι τοῦ ὑπνοδωματίου τους. Μπῆκε στὸ δωμάτιο ἀπὸ τὸ παράθυρο μὲ σκάλα, πῆγε στὶς μύτες τῶν ποδιῶν στὸ ντουλάπι, φόρτωσε τὸ χρηματοκιβώτιο στὴν πλάτη του (παρ' ὅλο ποὺ ἔχει ὕψος μόνο 1.73 μ., ὁ Μπάρρυ εἶναι πολὺ δυνατός), καὶ ἔφυγε χωρὶς τὸν παραμικρὸ θόρυβο, ὅπως εἶχε ἔρθει.

Μόνο μία ἀπὸ τίς 150 μεγάλες

κλοπὲς του κατέληξε σὲ σύλληψι, καταδίκη, καὶ φυλακή : ὅταν ἔκλεψε κοσμήματα ἀξίας 100.000 δολλαρίων ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ χρηματιστοῦ Τζες Λίβερμορ. Στις 29 Μαΐου 1927 στὶς δύομισυ μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὁ Μπάρρυ καὶ ἓνας συνεργάτης του μπῆκαν ἀπὸ τὸ παράθυρο σ' ἓνα δωμάτιο τοῦ πρώτου πατώματος ὅπου ἔμεναν ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Ἀρονσον, φιλοξενούμενοι τοῦ Λίβερμορ. Τὸ ζευγάρι ζύπνησε ἀμέσως.

— Χαίρετε, εἶπε εὐγενικὰ καὶ σιγὰ ὁ Μπάρρυ. Ἐρχόμαστε μόνο γιὰ τὰ κοσμήματα. Σᾶς παρακαλῶ, μὴν ἐνοχληθῇτε.

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ἔκοψε τὸ καλῶδιο τοῦ τηλεφώνου ποὺ ἦταν στὸ κομοδίνο.

— Ὡ Θεέ μου, εἶπε ἡ κυρία Ἀρονσον, αἰσθάνομαι πολὺ ἄσχημα.

— Μὴν ἀνησυχεῖτε, κυρία μου, εἶπε ὁ Μπάρρυ. Καλύτερα νὰ πάρετε μιὰ ἀσπιρίνη.

— Αὐτὸ θὰ κάνω, εἶπε ἡ κυρία Ἀρονσον.

Καὶ σηκώθηκε γιὰ νὰ πάρῃ τὴν ἀσπιρίνη, ἐνῶ ὁ Μπάρρυ μάζευε ἀπὸ τὸ κομοδίνο ὅλα τὰ κοσμήματα. Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ἦταν καὶ ἓνα ρολοὶ μὲ μπρασέλι ἀπὸ πλατίνια ποὺ τοῦ φάνηκε πὼς θὰ ἔκανε κάπου 1500 δολλάρια.

— Σᾶς παρακαλῶ, ὄχι τὸ ρολοὶ μου, εἶπε ὁ κ. Ἀρονσον. Εἶναι δῶρο τῆς μητέρας μου.

— Ἀ, καλὰ, εἶπε ὁ Μπάρρυ. Εἶχα καὶ γὼ μιὰ μητέρα. Ἀν καθήσετε φρόνιμα θ' ἀφήσω ἴσως τὸ ρολοὶ σας στὸ δωμάτιο τῶν Λίβερμορ ὅταν θὰ φεύγω.

Οἱ δύο σύντροφοι πήγαν στὸ

δωμάτιο του ζεύγους Λίβερμορ. "Αν οι "Αρονσον έβαζαν τις φωνές, ή δουλειά θά χαλούσε. "Αλλά ο Μπάρρυ δέν είχε ποτέ « πελατεία » πού έβαζε φωνές. Τους μιλούσε σιγά και τους καθυσήχαζε. "Οταν βρέθηκε στο ύπνο-δωμάτιο του οικοδεσπότη, ο Μπάρρυ έρριξε πρώτα τó φώς του φακού του στην κυρία. "Εκείνη είπε :

— Τί συμβαίνει ;

Τότε ξύπνησε και ο άνδρας της και ο Μπάρρυ τού είπε :

— Μην προσπαθήστε να πάρετε τηλέφωνο, τά σύρματα είναι κομμένα. Θέλουμε μόνο τά κομμάτια.

Τήν ώρα πού άδειαζε τά συρτάρια ή κυρία τού είπε :

— Μην παίρνετε εκείνο τó μικρό δαχτυλίδι, είναι δώρο τού άνδρός μου.

Ο Μπάρρυ τής τó πέταξε, άν και τó υπολόγιζε για 15.000 δολάρια.

Σέ λίγο ή κυρία πάλι είπε :

— "Αφήστε κι' αυτό τó δαχτυλίδι. "Εγώ τó χάρισα στόν άνδρα μου.

Και πάλι ο Μπάρρυ τής τó πέταξε, άν και θά έκανε τουλάχιστον 20.000 δολάρια. Και φεύγοντας τής πέταξε πάλι κάτι.

— Μην ξεχάσετε να δώσετε αυτό τó ρολόι στόν κ. "Αρονσον, είναι δώρο τής μητέρας του.

"Υστερα από μια έβδομάδα ο Μπάρρυ συνελήφθη. Φαίνεται πώς μια γυναίκα τόν ώδήγησε στη φυλακή. Είχε πολλές φιλεναδοϋλές και ίσως μια άπ' αυτές σέ μια έκρηξη ζήλειας είπε στην άστυνομία για τήν κλοπή στο σπίτι τού Λίβερμορ. Καταδικά-

στηκε σέ 25 χρόνια φυλακή. Θά μπορούσε να άποφυλακιστή στα 15 χρόνια άν έδειχνε καλή διαγωγή. Μά σέ ένα χρόνο ο Μπάρρυ πού ήταν τότε 31 έτών δραπέτευσε με πολύ τολμηρό τρόπο.

"Ενα Κυριακάτικο άπόγευμα πού οι 1700 κρατούμενοι έκαναν περίπατο στην αύλή και στους διαδρόμους ο Μπάρρυ περπατούσε μπρός στα κελιά. Στο βάθος τού διαδρόμου ήταν μια σιδερένια πόρτα πού άνοιγε σέ μια αίθουσα φυλάκων και πιά πέρα ή άποθήκη τών όπλων. Ο Μπάρρυ χρησιμοποίησε δυό βοηθητικά μέσα : ένα γλυκό πού τού είχε φτιάξει για τά γενέθλιά του ένας φυλακισμένος πού δούλευε στο φοϋρνο τής φυλακής και μια μπάλλα τού τένις πού τήν είχαν πάρει κρυφά από τó γήπεδο και τήν είχαν γεμίσει άμμωνία από τó πλυντήριο. Ο Μπάρρυ χτύπησε τήν πόρτα τών φυλάκων. "Εκείνη τήν ώρα ήταν μέσα δυό. Ο ένας κοίταξε από τó παραθυράκι. Ο Μπάρρυ τού έξήγησε πώς τó γλύκισμα προοριζόταν για έναν φυλακισμένο ένός άλλου κτιρίου και ήθελε να τó παραδώσει για να τού τó δώσουν. Ο φυλάκας άνοιξε τήν πόρτα και δέχτηκε τήν άμμωνία στο πρόσωπο.

Ο Μπάρρυ και οι τρείς συνοχοί του έσπρωξαν γρήγορα τόν φυλάκα, έρριξαν στα γρήγορα και τόν άλλον πού ήταν εκεί, βρήκαν τά κλειδιά, άνοιξαν τήν άποθήκη και πήραν όπλα. "Υστερα ο Μπάρρυ βγήκε στο μπαλκόνι πού έβλεπε στην αύλή, τράβηξε μια τουφεκιά στόν άέρα και κάλεσε όσους ήθελαν να τόν άκολουθήσουν.

"Ενώ ένα κύμα φυλακισμένων ώρμούσε προς τή μία κατεύθυνσι, ο Μπάρρυ τó έσκασε από τήν άλλη. Σκαρφάλωσε σ' ένα τοίχο και έπεσε στο πεζοδρόμιο σπάζοντας τά δάχτυλα τού ποδιού του, άφου είχε δεχθί και δυό σφαίρες, μια στο πόδι και μια στην πλάτη.

"Εν τώ μεταξύ στο έσωτερικό τής φυλακής γινόταν τόση φασαρία, ώστε όλόκληρη ή άστυνομική δύναμι τής περιοχής ήταν άπασχολημένη εκεί. Αυτό έδωσε τόν καιρό στόν Μπάρρυ να μπή κρυφά σ' ένα σπίτι και ν' αλλάξει ρούχα. "Αργότερα δοκίμασε να κλέψη ένα αυτοκίνητο αλλά τού έρριξαν από πίσω, οι σφαίρες τρύπησαν τά λάστιχα και σέ λίγο βρισκόταν νύχτα στα χωράφια υπό καταρρακτώδη βροχή. Περπατώντας στα τυφλά έπεσε μέσα σέ μια μικρή λιμνούλα με ψάρια και έμεινε εκεί επιθυμώντας να πεθάνη. "Εκείνη τή στιγμή κατάλαβε ξαφνικά πώς σ' όλη του τή ζωή είχε φερθί σαν ήλιθιος. "Ηταν πιά γιατρεμένος και άποφάσις, άν σωζόταν, να μην ξανακλέψη.

Μέ χίλια βάσανα έφθασε σ' ένα χωριό όπου κάτι φίλοι τόν περιθάψανε. "Επί τρία χρόνια κατάφερε να ξεφύγη τις έρευνες και έπιασε μάλιστα δουλειά στο Νιού Τζέρσεϋ με άλλο όνομα. "Αλλά τó 1932 άκούστηκαν στην πόρτα του τά άναπόφευκτα χτυπήματα. "Ηταν ή άστυνομία. Είχε γίνει τότε ή άπαγωγή τού μικρού Λίντμπεργκ και ή άστυνομία έκανε έλεγχο τών κατοίκων. Στην άστυνομία τόν άνακρίνανε για διάφορες κλοπές πού είχαν

γίνει από τότε πού είχε δραπευτεύσει άπ' τή φυλακή. "Ενας άστυνομικός νόμιζε πώς ο Μπάρρυ είχε κάνει μια μεγάλη κλοπή στο σπίτι τού Ροκφέλλερ τó 1926. Ο Μπάρρυ είπε πώς δέν είχε ιδέα γι' αυτή τήν ύπόθεσι.

— "Ακουσε, "Αρθουρ, είπε ο άστυνομικός. Δέν λέω πώς έσύ κατάφερες τή δουλειά, αλλά άφησέ με να σου εξηγήσω. Τό σπίτι αυτό έχει γύρω γύρω τοίχο ψηλό και μέσα στόν κήπο φυλάνε δυό τρομερά μαντρόσκυλα. Προσπάθησα να σκαρφαλώσω τόν τοίχο με δυό άνδρες μου έτσι για να δοκιμάσω. Μά μόλις γλυτώσαμε από τά μαντρόσκυλα. Για πές μου, έσύ σέ μια τέτοια περίπτωση τί θά έκανες ;

Και ο Μπάρρυ είπε σέ τόνο έμπιστευτικό και σαν μια άπλή ύπόθεσι στόν άστυνομικό πώς θά δοκίμαζε πρώτα να ρίξει κρέας πάνω από τήν μάντρα στα σκυλιά. "Αν αυτό τó μέσο δέν έπιανε, θά έφερνε μια καλή σκύλα, θά τήν έδενε με ένα μακρύ σιόνι έξω από τόν κήπο και μετά θά τήν πετούσε μέσα στόν κήπο για να κάνει συντροφιά στους σκύλους. Στην έπιστροφή θά τήν έπαιρνε πάλι μαζί.

Ο Μπάρρυ έμεινε 17 χρόνια στη φυλακή. Τό 1941 έλευθερώθηκε και γύρισε στην πόλι πού γεννήθηκε' έπιασε δουλειά σ' ένα έστιατόριο πού τó έμεταλλεύεται ένας παιδικός του φίλος.

— Δέν ξέρω να βγάξω διδάγματα από τις ιστορίες, είπε ο Μπάρρυ άφου διηγήθηκε τή ζωή του. Ξέρω μόνο πώς στα νεάτα μου είχα πολλά άτου στο χέρι.

Κι' ὅταν θὰ ἰδεῖς τὸν Πόνο καβαλλάρον
 μὲ μάτια φλογερὰ νὰ σὲ κυττάζει,
 μὴ φοβηθεῖς τὸ τρομερὸ κοντάρι,

μὰ στὶς πλῆγές πρόσφερε τὴν καρδιά σου,
 μὲ ἀλόγιστα γόνατα ἐμπρὸς τὸν στάσον,
 « Φτάνει » μὴν πεῖς ὅσο αἷμα κι' ἂν σταλάξει . .

Μετάφρ. Μαρίνου Σιγούρου

ΑΝΩΝΥΜΟΥ τραγουδιστῇ τῆς Λιθουανίας

Η γλώσσα της Λιθουανίας είναι η σημαντικότερη του Βαλτικού κλάδου της ινδοευρωπαϊκής οικογένειας. Από ακουστικής πλευράς παρουσιάζει πολλές ιδιαιτεότητες που δίνουν ένα ξεχωριστό ήχητικό ενδιαφέρον στην ποίηση της βόρειας αυτής χώρας. Μεγάλη λογοτεχνική παράδοση δεν έχουν οι Λιθουανοί. Μόλις το δέκατο πέμπτο αιώνα παρουσίασαν τα πρώτα γραπτά μνημεία του λόγου, μεταφράσεις της Γραφής και άλλα θρησκευτικά κείμενα. Αργότερα ωστόσο άρχισε να σημειώνεται κάποια σημαντική εξέλιξη που σταματήσε το δέκατο ένατο αιώνα όταν οι Ρώσοι που είχαν υποτάξει τους Λιθουανούς απηγόρευσαν το τύπωμα βιβλίων με λατινικούς χαρακτήρες για να καθοδηγούν έτσι να τους εκκρωσίσουν. Αυτό είχε σαν συνέπεια να δημιουργηθθῇ ένας αξιοθαύμαστος πλούτος μικρῶν τραγουδιῶν που μπορούσαν ν' αποστηθίζονται εύκολα και νὰ διαδίδονται στόμα με στόμα σ' ὅλο τὸ λιθουανικὸ λαό. Από αὐτὸν τὸν ποιητικὸν θαυρασμὸ σώθηκαν ἀρκέτα δείγματα χωρὶς τὰ δνόματα τῶν δημιουργῶν τους. Πραγματικὰ γοητεύουν με τὴν ἀπλότητά καὶ τὸν ἀγνὸν λυρισμὸ τους.

ΣΩΠΑ, ΑΓΕΡΙ. . .

—Σώπα, ἀγέρι, νὰ σφυρίζης
κ' ἐσὺ δάσος μὴ μουνγκρίζης·
ἀδερφὸ ταξιδεμένο
ἀπ' τὸν πόλεμο προσμένω.

— Δὲ θὰ ἰδῇς τὸ γυρισμό του !
Μόνο φτάνει τὸ ἄλογό του
μὲ λυτὸ τὸ χαλινάρι
γί' ἓνα κρεμαστὸ θηκάρι . . .

Μετάφρ. Γεωργίου Δροσίνη

ΑΡΑΒΙΚΟ τραγούδι από παλιό χειρόγραφο τοῦ Ἑσκoriaλ

Οἱ Ἀραβες ποὺ κατέκτησαν τὴν Ἰσπανία βρέθηκαν ἀπὸ τὴν πυρωμένη ἐρημὸς τῆς Ἀφρικῆς στὴν εὐλογημένη γῆ τῆς Εὐρώπης. Ἡ χώρα ποὺ κυριεύσαν ἐκτός ἀπὸ τὸ χρώμα της ποὺ τόσο τοὺς γοήτευε, ἀποκάλυπτε τὰ ἐκπληκτὰ μάτια τους καὶ ἀπὸ τὴ μαγεαλὴ ἐνδὸς ἀληθεινὸν παραδεῖσαι ποὺ τόσο γέμιζε εὐαισθησία καὶ λυρικὴ εὐπάθεια. «Ἐταί, μὲ τὸν καιρὸ, παράλληλα μὲ τὰ διάφορα μνημεῖα ποὺ ἄφισε τὸ πέρασμά τους στὴν Ἰσπανία, ἔμειναν καὶ κάποιες ποιητικὲς στιγμὲς τους. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι καὶ τοῦτη ποὺ σώθηκε σ' ἓνα χειρόγραφο τοῦ Ἑσχοριάλ. — Ποιὰν ἀγάπην ποὺ δὲ χάριζε τραγουδαί με τὴν ὥσθην κ' εὐγένεια δὲ ἀνώνυμος τραγουδιστῆς; ...

ΤΟ ΧΕΡΙ ΤΗΣ...

Πέρασα ἀπὸ τὸ σπῆιτι τῆς ἀγάπης μου
ποὺ τὴν ἔχουν ἄθελα παντρεύει·
κ' ἔξω ἀπ' τὸ καγκελωτὸ παράθυρο
προόβαλε τὸ χέρι νὰ μοῦ γνέψῃ.

Καὶ τὸ αἷμα στάθηκε στὶς φλέβες μου
 κ' ἡ καρδιά μου πάγωσε στὰ στήθη
 κι' εἶπα στοὺς συντρόφους μου ποὺ ἀπόρησαν
 γιὰ τὴν ἐνδοιὰ ποὺ γύρω ἐχύθη.

— Ἐρχεται ἀπ' τὸ χέρι τῆς ἀγάπης μου
ποὺ ποιεῖ καὶ κλαίει μακρὰ ἀπὸ μένα·
γιασεμιὰ μοσχοβολοῦν τὰ δάχτυλα
καὶ τὰ νύχια τῆς ρόδα ἀνθισμένα.

Δακρυσμένοι οἱ συντρόφοι μου ἐσώπασαν...
Κ' ἄξαφνα, γυρνώντας τὸ κεφάλι,
τὸ ἄλογό μου θλιβερὰ χλιδίντρισε
καὶ ξανὰ χλιδίντρισε καὶ πάλι...

Τοῦ χεριοῦ της ἡ εὐωδιά, ποὺ ἀνάσανε
μέσ' στὸ μοσχοβολημένο ἀγέρα,
κάποιους κόσμους πᾶναιθους μοῦ θύμισε
σ' ἄλλα μακρινὰ ἀκρογιαλὰ πέρα...

Μετάφρ. Γεωργίου Δροσίνη

ΠΩΛ ΒΕΡΛΑΙΝ

Η μουσική πρώτα απ' όλα...» λέει επιγραμματικά σε κάποιο στίχο του ο Πάωλ Βερλαίν. Κι' αυτό ακριβώς είναι και το βασικό «πιστεύω» του. "Ο, τι λοιπόν χαρακτηρίζει το έργο του είναι μια αδιάκοχη επίδιωξη για την πραγματοποίησι μουσικής, μιας μουσικής θύρας που δε βρίσκεται μόνο στην κίνηση των χειλιών αλλά και στο σκίρτημα της ψυχής. Μουσικότητα για τον Βερλαίν σημαίνει ευγένεια, αγάπη, μαγεία, τρυφερότητα και όνειρο· η ήχητική άρμονία των στίχων είναι απλά η ποιητική έκφρασι όλων των όρατων καταστάσεων της ανθρώπινης ψυχής. Ο Βερλαίν γεννήθηκε το 1844 και πέθανε το 1896. Ήθεράπευτος τύπος ποίησης, ζώντας με κρασί και άφεντι μακριά από την οικογενειακή του στέγη γνωρίστηκε στενά με τον «Κολασμένο Άγγελο της ποιήσεως», όπως αποκάλεσαν το νεαρό ποιητή Άρθουρο Ρεμπώ. Ένα συντακτικό έπεισέδωτο στις σχέσεις τους τον ώδηγησε για ένα διάστημα στη φυλακή όπου δημιούργησε και το πιο ωραιο βιβλίο της εξάσιας λυρικής προσφοράς του, τη «Sagesse».

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΙΑ

Στὸ πάρκο τὸ παλιό, τὸ κρῦν καὶ τ' ἀδειανό,
 ἔβλεπον τὰ σκῆψατα περάσαν τῶν δυωνῶν.

Τὰ χεῖλια ἔχουν λυτά, τὰ μάτια ἔχουν σβηστά
καὶ τὰ πόδια τ' ἀκούσῃ τὰ λόγια τοὺς σωστά.

Στὸ πάρκο τὸ παλιό, τὸ κρύο καὶ τ' ἀδειανό,
δύο φαντάσματα ἔφεραν πίσω τὸν καιρὸ.

—Τὴ θυμᾶσαι τὴ μέθη μας τὴν περασμένην;
Κ' ἂν τὸ θυμᾶσαι ἢ ὄχι τί σημαίνει;

—Τὸ καρδιοχτύπι της γιὰ μὲ πάντα ἡ καρδιά σου τῶχει;
Στ' ὄνειρο τὴν ψυχὴ μου ἀκόμα τὴνὲ βλέπεις; —"Οχι.

ΚΥΛΑΕΙ ΑΚΟΜΑ ΣΙΩΠΗΛΟΣ Ο ΠΟΤΑΜΟΣ Ο ΚΗ...

Κυλάει ακόμα σιωπηλός ο ποταμός ο Κη
και στήνουν θρήνο τα πουλιά στα βαλτοτόπια χάμου...
Είχα πλεξούδα δόλομεστη κείνη τη μέρα τα μαλλιά,
κι' ήρθες κοντά μου...

"Ήσουν αμούστακο παιδί, απ' άλλην γενιά
κι' είχες προμάτιες ζηλευτές σ' ένα σάκκι στον ώμο
και στρατοκόπος διάβαινες κοντά στο πλάγισμα του ήλιου
από του Τσιν το δρόμο.

Κι' ως τα βατράχια κράζανε μες σ' ένα φως μενεξέλι
κι' ήταν τα μούσκα δροσερά που ανάλαφρα πατούσα,
φιλή κουβέντα πιάσαμε, κι' εγώ γελοῦσα χαρωπά,
όλο γελοῦσα...

Είπες «Σκλάβος σου θά γενώ, θά σμίξουμε παντοτεινά»
κι' είχα νι' αγάπης μαρτυρία τον ὄρκο στην τιμή σου.
Και τότε άλλαξα στρατὶ και διάβηκα τον ποταμό
κι' ἦρθα μαζί σου...

'Αλήθεια, τότε αντίκρισα για πρώτη μου φορά
αδιάφορα τα μάτια σου θαρῶ τῶχω ξεχάσει.
Μά τώρα πιά τί ὠφελεῖ; 'Εχουν περάσει τρεῖς χρονιές,
κι' ἔχω... γεράσει...

Μετάφρασις Ἀμαλίας Ζαχαριάδη

ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

Ενας από τους γνωστότερους ποιητές του περασμένου αιώνα είναι ο Λαμαρ-
τίνος που στάθηκε ο πρόδρομος για την αναγέννηση του ρομαντισμού. Με
το χείμαρρο των ονειροπολήσεών του που μετουσιώθηκαν σε μουσικούς στίχους
έθελε και συγκίνησε όλη την Ευρώπη. Παράλληλα όμως με την ποίηση και
γενικά με τη λογοτεχνία είχε δοθή με το ίδιο πάθος και στην πολιτική. Έφθασε
μάλιστα το 1848 να γίνει για μερικές εβδομάδες και πρόεδρος της Γαλλικής
κυβερνήσεως. Προηγούμενος για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας του είχαν
ἀρνηθεί τη θέση του Γάλλου πρεσβευτού στην πατρίδα μας. Ο Σουλτάνος τον
ευχαρίστησε για τις διπλωματικές και πνευματικές υπηρεσίες του στην Τουρκία
χαρίζοντάς του απέραντα κτήματα στο ὀθωμανικό κράτος. Ο Λαμαρτίνος όμως
ἐξ αἰτίας τῆς σπάταλης ζωῆς που ἔκανε βρέθηκε στην ἀνάγκη νὰ πουλήσῃ κι' αὐτά
και ὅλη τὴ μεγάλη πατρικὴ του περιουσία και στὰ γεράματά του νὰ δουλεύῃ
σκληρὰ σὲ περιοδικὰ κι' ἐφημερίδες γιὰ νὰ ζήσῃ. Πέθανε τὸ 1869.

ΑΓΑΠΗ

Μόνη σὲ βρήκα μιὰ χλωμή του χινοπώρου μέρα
στον ὄρκο δρόμο τῆ στιγμῆ που ἐρχόταν τὸ δροῦσι :
Προσπέρασες ἀμίλητη μπρὸς μου κι' ἐχάθης πέρα.
Κι' ἀκόμα κλαίω τὴν ἀγνωστὴ που μούφνηγεν ἀγάπη...

Μετάφρασις Γιώργου Κοτζιούλα

ΝΙΚ. ΛΕΝΑΟΥ

Στὴ Βιέννη κοντὰ στὰ ἐπιβλητικὰ ἀγάλματα τοῦ Γκαίτε και τοῦ Σίλλερ
βρίσκεται και μιὰ μικρὴ κιτρινωμένη ἀπ' τὸν καιρὸ προτομὴ τοῦ Λενάου.
Αὐτὸ τὸ ταπεινὸ γλυπτὸ δὲν παρουσιάζει ἀπλὰ τὴν μορφή ἐνὸς ἀγαπημένου
παιδιοῦ τῶν Μουσῶν, ἀλλὰ εἶναι ἀκόμη σὰ νὰ δείχνῃ κάτι ἀπὸ τὴν ἀπλότητα
και τὴ σεμνότητα που εἶχε ὁ Λενάου σ' ὅλη τὴν πονεμένη ζωὴ του. Οὐγγρικής
καταγωγῆς γεννήθηκε στὸ Τεμεσβάρ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1802 μὰ γρήγορα πολί-
τογραφήθηκε Αὐστριακὸς και πῆρε θέσι στους λογοτεχνικοὺς κύκλους τῆς Βιέννης.
Τὸ ἔργο του ἔχει — καθὼς ἔγραψε μιὰ Γερμανίδα βιογράφος του — τὴ μουσικὴ
εὐαισθησία μιᾶς ἀγγελικῆς ἄρπας που κρούεται στὶς πιὸ λεπτὲς πνοὲς τοῦ ἀνέμου.
Ἦταν ἀκόμη νέος ὅταν οἰκογενειακὲς θλίψεις, μεγάλες ἀπογοητεύσεις που τὸν
βρῆκαν στὴν Ἀμερικὴ, καθὼς κ' ἐρωτικὲς πίκρες τάραξαν τὰ λογικά του και τὸν
ὠδήγησαν στὸ ἄσυλο φρενοβλαβῶν τῆς Βιέννης. Ἐκεῖ πέθανε τὸν Αὐγούστο
τοῦ 1850 ἀναζητώντας πάντα τὴν «ὁμορφίαν τῶν οὐρανῶν».

ΟΙ ΤΡΕΙΣ

'Αφοῦ κ' ἡ τελευταία ἐχάθη μάχη
τρεῖς ἱππεῖς ἐπιστρέφουνε μονάχοι.

'Απὸ βαθεῖες πληγὲς τὸ αἷμα ρέει
ζεστό, τάλογο σκύβει νὰ τὸ εἰσπνῇ.

'Απὸ τὴ σέλλα τὸ αἷμα τοῦ ἀναβάτου
κι' ἀπὸ τοὺς χαλινούς, ἔφτασε κάτω.

'Αγάλη ἀγάλη τάλογο πηγαίνει
ἀλλὰ τὸ αἷμα τρέχει και πληθαίνει.

Οἱ τρεῖς ἱππεῖς πηγαίνουν πλάι-πλάι,
ὁ ἕνας στὸν ἄλλον γέρνει κι' ἀκουμπάει.

Στὸ πρόσωπο βλέπουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο
και λένε μ' ἀναστεναγμὸ μεγάλο :

«Απὸ μιὰ κόρη τρυφερὰ ἀγαποῦμαι,
γι' αὐτὸ τώρα πεθαίνοντας λυποῦμαι».

«Ἐχω κτήματα πολλὰ, σπιτία, δάση,
κι' ἡ νύχτα ἔτσι γιὰρὶς θὰ μὲ σκεπᾶσῃ».

«Δὲν ἔχω πάρῃς τὸ Θεὸ τοῦ κόσμου,
μὰ πόσο μὲ φοβίζει ὁ θάνατός μου !»

Και καθὼς μὲ τ' ἄλογα προχωροῦνε
τρεῖς κοράκια γύρω τους πετοῦνε.

Τοὺς μοιράζονται, κωλύοντας καθένα :
«Δικαί σας οἱ δύο, κι' ὁ τρίτος ἔμένα».

Μετάφρασις Κώστα Καρυωτάκη

ΜΩΡΙΣ ΜΑΙΤΕΡΛΙΝΓΚ

Πριν από σαρανταπέντε χρόνια το βραβείο Νομπέλ της λογοτεχνίας δινόταν σ' ένα Φλαμανδό ποιητή με μια αξιοθαύμαστη προσφορά στο διεθνές θέατρο, στον Μωρίς Μαίτερλινγκ. «Ο,τι χαρακτηρίζει ιδιαίτερα την ποιητική εργασία του είναι μια «λυρική ευπάθεια», καθώς έγραφε κάποιος Γάλλος βιογράφος του, και μια απόλυτη μουσική αρμονία». Ο συμβολισμός, ένας συμβολισμός σχεδόν ακαθόριστος, που άλλοτε είναι μια απλή παραβολή παρμένη από τους χώρους του παραμυθιού και άλλοτε μια περίτεχνη φιλοσοφική αλληγορία, στάθηκε το μέσο για την έκφραση των ιδεών του. Με το «Γαλάζιο πουλί» και με τα έργα του «'Αλλαδίνη και Παλομίδης», «'Εσωτερικό» και «'Ο θάνατος του Τενταζίλ» που έγραψε για να παίζονται από μαριονέτες θεωρήθηκε ένας τολμηρός καινοτόμος του θεάτρου. Έζησε από το 1862 ως το 1949, τα περισσότερα χρόνια στο άρχοντικό αγρόκτημά του στο 'Οαστάκερ του Βελγίου.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

—Κι' αν κάποτε ξαναγυρίσει,
τί να του πω, φτωχή ψυχή;	—Μην απαντήσεις, μόνο δόστων
τη βέρα τούτη τη χρυσή.
—Πές του πώς πάντα καρτερούσα
ώς του θανάτου τη στιγμή.	—Μα κι αν θελήσει την αιτία
που έχει το σπίτι ερημωθεί;
—Κι' αν με ρωτήσει ακόμα, δίχως
να με γνωρίσει ή να με ιδεί;	—Δείξε τη λάμπα τη σβησμένη,
την πόρτα που έμεινε ανοιχτή...
—'Αδελφικά να του μιλήσεις,
θα υποφέρει ίσως πολύ.	—Και τί να πω σά με ρωτήσει
για τη στεργή σου την πνοή;
—Κι' αν μου ζητήσει που έχεις πάει,
σαν τί κανείς ν' αποκριθεί;	—Πώς χαμογέλασα, από φόβο
μήπως εκείνος λυπηθώ...

ΘΑΜΠΕΣ ΩΡΕΣ

Τους παλιούς πόθους βλέπεις να περνούν,
τα περασμένα σου όλα να ξεφτίζουν,
και τα όνειρά σου να φυλορροούν...
'Ελπίδες την ψυχή σου δέ φωτίζουν.
Δεν ξαίρεις που να γύρεις, που να πιάς!
'Αντρο κανένα πιά δεν απομένει.
Στόν έαυτό σου σφίγγεσαι, ανιάς,
την ίδια την ψυχή σου νοιώθεις ξένη.
Σου φέρνει ή αύρα κάποιο στεναγμό,
και σκέπτεσαι τόν άρρωστο που δίχως
φωτιά, κυττάει βουβά τόν ουρανό,
και πνίγεται και της φωνής του ο ήχος...
Κι εγώ προσμένω νάρθει μιαν αυγή,
προσμένω ο βαρύν ύπνος να περάσει,
προσμένω λίγος ήλιος να φανεί,
στά παγωμένα χέρια μου να φτάσει.

Μετάφρασις Γιάννη Χατζίνη

ΜΠΑΪΡΟΝ

Σπάνια ποιητής παρουσίασε μια τόσο πλούσια σε ιδέες, δράσι και περιπέτειες ζωή όσον ο λόρδος Τζωρτζ Γκόντον Μπάιρον που πέθανε το 1824 στο Μεσολόγγι μόλις 36 χρόνων. Είναι ίσως μάταιο να προσπαθή κανείς να κλείσει σε λίγες γραμμές δόκλση την ανήσυχη προσωπικότητά του καθώς και την επίδραση που είχε με το έργο του σε πολλούς μεγάλους ποιητές της Ευρώπης. Άλλωστε το γεγονός ότι αγάπησε φλογερά την πατρίδα μας, ότι τ' όνομά του δέθηκε ακατάλυτα με την 'Ελληνική 'Επανάστασι το 1821, κι' ακόμη, ο έφημερος έρωτάς του για την άτυχη «Κόρη των 'Αθηνών» που τραγούδησε σε κάποιο ποίημά τους, τόν έκαναν για πάντα γνωστό στο λαό μας. 'Ο Μπάιρον βρίσκεται για τους 'Ελληνες στην περιοχή των ιερών θρύλων και της ιστορίας τους...

ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΣΚΟΤΕΙΝΗ...

Είναι ή ψυχή μου σκοτεινή, πάρε την άρπα, παίζε
τώρα που για τούς τόνους της είναι ανοικτή ή καρδιά μου.
Και βγάλε με τα δάκτυλα τα εθνεικά, τούς φθόγγους,
τούς γλυκούς φθόγγους που μεθούν και στείλε τους στ' αυτιά μου.

Και αν μένη ακόμα στην καρδιά καμιά γλυκειά έλπιδα,
και πάλι αυτός ο ήχος σου θε να την συγκινήσει,
και αν είναι μέσ' στα μάτια μου δάκρυ πικρό κρυμμένο,
θα τρέξει και το νοῦ μου πιά δε θα τότε σκοτίσει.

Μα νάναι το τραγούδι σου σκληρό και πονεμένο;
τόνος χαράς απ' την αρχή δε θέλω ν' άντηχήση.
Πρέπει σου λέγω, άρπιστή, πρέπει πολύ να κλάψω
αλλιώς άμέσως ή βαρεία καρδιά μου θα ραίση.

Γιατί ή καρδιά μου μοναχά με πόνο είναι θεριμμένη
και μέσα σε άγνη σγή έχει πολλά περάσει
και τώρα το χειρότερο της μέλλει να γνωρίση
και ή να σπάση — ή στους γλυκούς τούς τόνους να ήσυχάση...

Μετάφρασις Θεοφ. Βορέα

*

Σε μια υποψηφία για το δίπλωμα της νοσοκόμου, έκαναν την εξής ερώτησι:
— Ποιά είναι ή συνηθέστερη καρδιακή πάθησις των νέων;
— 'Ο ρομαντικός πυρετός, ήταν ή απάντησι.
Journal of AMA.

Στα άμερικανικά κολλέγια υπάρχει ή συνήθεια, όταν ο καθηγητής καθυστερή δέκα λεπτά, το μάθημα να ματαιώνεται. Μια μέρα ένας δυστυχής καθηγητής αρκετά μουρμούρης είχε την άτυχία να καθυστερήσει. Τήν επομένη ώρα θέλησε να δικαιολογηθώ στους μαθητάς του:
— Δεν καταλάβατε πώς ήμουν έδω, αφού είδατε το καπέλλο μου στο γραφείο μου; Για να τιμωρηθώ, αύριο θα γράψετε ένα πρόχειρο διαγώνισμα.
Τήν επομένη ο καθηγητής μπήκε εγκαίρως στην τάξι, αλλά δεν είδε ψυχή. Μόνον που επάνω στα θρανία υπήρχαν τα καπέλλα των μαθητών.
Constellation.

Μία μεγάλη καινοτομία

ΕΓΧΕΙΡΗΣΙΣ ΣΕ ΣΤΑΜΑΤΗΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ

Τοῦ

J. RATCLIFF

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἄρθρου περιγράφει μία κυριολεκτικῶς επαναστατικὴ ἐγχείρησι, διαρκείας δύο ὥρων, τὴν ὁποία παρακολούθησε.

Ὡς τώρα τελευταῖα, οἱ γιατροὶ πίστευαν πῶς ἦταν ἀδύνατο — γιατί ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ σκοτώσουν τὸν ἀσθενῆ — νὰ σταματήσουν τοὺς παλμούς τῆς καρδιάς κατὰ τὴ διάρκεια τῶν χειρουργικῶν ἐπεμβάσεων στὸ ὄργανο αὐτό. Κατὰ συνέπεια ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ χειρουργοῦν τὴν καρδιά ἐν λειτουργίᾳ, πού εἶναι σὰν νὰ ἐπιχειρῆς τὴν ἐπισκευὴ μιᾶς μηχανῆς αὐτοκινήτου τὴν ὥρα πού ἐργάζεται.

Ὁ χειρουργὸς ἦταν ἀναγκασμένος νὰ ἐργάζεται στὰ τυφλά, σὲ μιὰ λίμνη αἵματος, καὶ ἐπάνω σ' ἓνα ὄργανο πού ἀντιστεκόταν καὶ τοῦ γλιστροῦσε μέσα ἀπὸ τὰ χέρια του. Τώρα, σὲ ὠρισμένα νοσοκομεῖα κατ' ὀρθωσαν νὰ ἐξουδετερώσουν αὐτὴ τὴ δυσκολία χάρις σ' ἓνα μέσον ἀπλὸ ἀλλὰ καὶ καταπληκτικόν: σταματοῦν τὴν καρδιά, ἀδειάζουν τὸ αἷμα καί, ὅταν τελειώσῃ ἡ ἐγχείρησις, τὴν ξαναβάζουν σὲ λειτουργίαν.

Τὸ νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ ἐργασθῇ σ' ἓνα χειρουργικὸ πεδίο

ἀκίνητοποιημένο, μὲ καλὴ ὁρατότητα καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔχει ἀφαιρεθῇ τὸ αἷμα, εἶναι γεγονός, πού ἀνοίγει μιὰ καινούρια ἐποχὴ στὴς ἐγχειρήσεις τῆς καρδιάς.

Αὐτὰ ἐδήλωσε τελευταῖα ὁ δρ. Ντόναλντ Ἐφφλερ, ὁ ὁποῖος ἀνήκει στὴν κλινικὴ τοῦ Κλήβελαντ. Ὁ σαραντάχρονος αὐτὸς χειρουργὸς εἶναι πρωτοπόρος τῆς νέας τεχνικῆς. Στις 17 Φεβρουαρίου τοῦ 1956, ἔκαμε τὴν πρώτη του ἐπέμβασι σὲ σταματημένη καρδιά. Ὁ ἀσθενὴς ἦταν ἓνα μωρὸ 17 μηνῶν μὲ τόσο ἐλαττωματικὴ καρδιά, πού, ὅπως ἔδειχναν τὰ πράγματα, δὲν μποροῦσε νὰ ζήσει περισσότερο ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἢ ἑβδομάδες. Σήμερα τὸ παιδάκι αὐτὸ ἔχει καρδιά τελείως ὑγιῆ πού τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ζήσει ὅσο καὶ ἓνας κανονικὸς ἄνθρωπος.

Ἡ θαυμασία αὐτὴ ἐγχείρησις εἶναι ἀποτέλεσμα πολλῶν ἐρευνῶν. Στὸ νοσοκομεῖο τοῦ Χάμμερσμιθ στὸ Λονδίνο, ὁ δρ. Μελρόουζ καὶ οἱ συνεργάτες του εἶχαν ἐπιτύχει νὰ σταματήσουν τὴν

καρδιά, νὰ τὴν ἐγχειρήσουν καὶ νὰ τὴν ξαναβάλουν σὲ λειτουργίαν. Τὰ πρῶτα τοὺς πειράματα τὰ ἔκαναν σὲ σκύλους, χρησιμο-

ποιώντας μιὰ συσκευὴ «καρδιά - πνεύμονα» γιὰ νὰ ἀντικαταστήσουν τὴν ἐργασία τῆς καρδιάς καὶ τῶν πνευμόνων. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἀποφράξεως τῶν μεγάλων ἀγγείων καὶ τῆς διακοπῆς τῆς λειτουργίας τῆς καρδιάς πρέπει νὰ διατηρηθῇ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος στὸν ὀργανισμό, γιὰ τὴν ἀλλοιῶς παράγονται ἀνεπανόρθωτες ἀλλοιώσεις στοὺς ἰστούς, κυρίως στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐγκεφάλου, πού δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιβῇ σὲ πλήρη στέρηση τοῦ αἵματος περισσότερο ἀπὸ δύο ἕως τρία λεπτά.

Στὴν κλινικὴ τοῦ Κλήβελαντ κατασκευάσθηκε μιὰ νέου τύπου συσκευὴ «καρδιάς - πνεύμονος» ἀπὸ τὸν ἐπιφανῆ Ὁλλανδὸ ἐρευνητὴ δρ. Βίλχελμ Κόλφ, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐπινοήσει στὰ 1942 τὸν πρῶτο τεχνητὸ νεφρὸ. Ἦδη εἶχαν κατασκευασθῇ μερικὲς συσκευές «καρδιάς - πνεύμονος» ἀρκετὰ ἀπλές, οἱ περισσότερες ὅμως τεράστιες, περίπλοκες καὶ ἀκριβές. Οἱ δημιουργοὶ τοὺς εἶχαν νομίσαι ὅτι ἦταν ἀπαραίτητο νὰ κυκλοφορήσουν καὶ νὰ δξυγονώσουν τόσο αἷμα, ὅσο ἀντλεῖ ἡ καρδιά σὲ κανονικὴ κατάστασι, δηλαδὴ περίπου πέντε λίτρες τὸ λεπτό. Νεώτερες ὅμως ἐρευνες ἔδειξαν ὅτι, γιὰ μικρὰ χρονικά διαστήματα, τὸν ὀργανισμό τὸν φθάνει καὶ τὸ 1/3.

Τὸ μηχανῆμα τοῦ Κόλφ εἶναι θαῦμα ἐφευρετικότητος. Ὁ τεχνητὸς πνεύμων εἶναι σωληνάς χυτὸς πνεύμων εἶναι σωληνάς ἀπὸ συνθετικὴ ὕλη, μήκους 6,50 μέτρων, τυλιγμένος γύρω ἀπὸ ἓνα μεγάλο τενεκεδένιο κουτί καὶ κλεισμένος μέσα σὲ ἓνα ἀσπὸ ἀπὸ ἐλαφρὴ πλαστικὴ ὕλη. «Ὅλος

Η ΕΥΡΩΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ

Εἶναι μερικοὶ μῆνες, πού ὁ καθηγητὴς Σάρλ Ντυμπὸ πέτυχε στὸ χειρουργικὸ κέντρο Μαρτί-Λαννελόνγκ τοῦ Παρισιῦ, νὰ σταματήσῃ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν κοιλιῶν μιᾶς ἀνθρώπινης καρδιάς ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε ἀφαιρεθῇ τὸ αἷμα. Ἡ ἐγχείρησις αὐτὴ — ἡ πρώτη πού ἐστέφθηκε μὲ ἐπιτυχίαν στὴν Εὐρώπῃ — μπόρεσε νὰ γίνῃ χάρις σὲ μιὰ τεχνητὴ «καρδιά - πνεύμονα» ἀμερικανικῆς προελεύσεως. Ἡ συσκευὴ αὐτὴ κατασκευάσθηκε ἀπὸ τὸν δόκτορα ντὲ Οὐδὼλλ, καὶ διαφέρει ἐλάχιστα ἀπὸ τοῦ Κόλφ.

Απὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ καθηγητὴς Τομά ἦδη ἀπὸ τὸ 1951 εἶχε κατασκευάσει μιὰ ἀνάλογη συσκευὴ, πολὺ εὐχρηστὴ, πού χρησιμοποιήθηκε τελευταῖα γιὰ πειράματα σὲ ζῶα στὸ ἐργαστήριον Ἐρευνῶν τοῦ νοσοκομείου Μπρουσσαί καὶ στὸ ἐργαστήριον τοῦ καθηγητοῦ Βερνέζουλ, στὴ Μασαλλία.

Στὸ Βάλ - ντε - Γκράς, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀρχιάτρου Ζώμ, πολλοὶ στρατιωτικοὶ γιατροὶ κάνουν ἐπίσης πειράματα ἐπεμβάσεων μακρῆς διαρκείας στὴν καρδιά.

Ὁ δρ. Γκωντάρ ντ' Ἀλλαίν, πού διευθύνει τὴν ομάδα τοῦ νοσοκομείου Μπρουσσαί, ἐδήλωσε σ' ἓνα συνεργάτη τοῦ περιοδικοῦ «Ἐπιστῆμη καὶ Ζωή» τὰ ἑξῆς: «Ἡ τεχνητὴ καρδιά εἶναι τὸ μόνον μέσον πού μᾶς δίνει ἐλπίδες ὅτι θὰ μπορούμε νὰ ἀνοήσωμε τὴν καρδιά σὲ κάθε περιστασί γιὰ μακρὸ διάστημα. Εἶναι ἡ μέθοδος τοῦ μέλλοντος».

μαζύ δὲν εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ ἓνα ψηλὸ καπέλλο καὶ ἡ κατασκευὴ του στοιχίζει ἐλάχιστα.

Τὸ αἷμα διοχετεύεται στὸ σωλῆνα καὶ συγχρόνως εἰσάγεται καθαρὸ ὀξυγόνο στὸ ἐξωτερικὸ τοῦ ἀσκού. Ἐπειδὴ ὁ σωλῆνας διαπεραταῖ ἀπὸ τὰ ἀέρια, ὅχι ὅμως καὶ ἀπὸ τὰ ὑγρά, τὸ αἷμα παίρνει τὸ ζωτικὸ ὀξυγόνο, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακικοῦ καί, ἔτσι ἀναζωογονημένο, ἐπιστρέφει στὸ σῶμα διὰ μέσου μιᾶς μεγάλης θωρακικῆς ἀρτηρίας, κάνοντας τὸ γύρο τῆς καρδιάς.

Παρηκολούθησα τελευταῖα μία ἐγχείρησι σὲ καρδιὰ ἀκίνητοποιημένη, τὴν ὁποία ἔκανε στὴν κλινικὴ τοῦ Κλήβελαντ ὁ δρ. Ἐφφλερ καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ συνεργάτες του. Ὁ ἀσθενὴς ἦταν ἓνας ἀδύνατος μικροῦλης πέντε χρόνων, ποὺ ἔπασχε ἐκ γενετῆς ἀπὸ καρδιακὸ φύσημα. Ἡ διάγνωσις τῆς παθῆσεως ἔγινε ἀπὸ τὸν δρ. Φ. Μήσον Σόουνς, καρδιολόγο τῆς κλινικῆς : μία ὀπὴ μεταξὺ τῆς ἀριστερᾶς καὶ δεξιᾶς κοιλίας — ποὺ κανονικὰ χωρίζονται στεγανὰ ἀπὸ ἓνα διάφραγμα. Τὸ αἷμα κυκλοφοροῦσε ἀπὸ τὴν μία κοιλία στὴν ἄλλη, ἀντὶ νὰ ἀκολουθῇ τὸν φυσιολογικὸ τοῦ δρόμο.

Ὁ πνεύμων δεχόταν σχεδὸν πέντε φορές περισσότερο αἷμα ἀπὸ τὸ κανονικὸ, ἐνῶ ὁ ὑπόλοιπος ὀργανισμὸς τὸ ἑσπερεῖτο. Ἦταν σχεδὸν θαῦμα ποὺ τὸ παιδάκι εἶχε ζήσει πέντε χρόνια.

Ἀς μποῦμε στὸ χειρουργεῖο. Ἡ ἐπέμβασις πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ. Ἐνας προβολέας φωτίζει ζωηρὰ τὸ κορμὶ τοῦ παιδιοῦ, ποὺ κοιμᾶται ἡρεμα. Μέσα στὸ χει-

ρουργεῖο εἶναι 17 πρόσωπα, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ δρ. Κόλφ καὶ τρεῖς βοηθοὶ του, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴ συσκευὴ «καρδιά-πνεύμων», τρεῖς ἀναισθησιολόγοι καὶ τέσσερες νοσοκόμες. Ὁ δρ. Σόουνς καὶ ὁ βοηθὸς του στέκονται σὲ μιὰ γωνιά, μὲ τὸ μάτι στηλωμένο σ' ἓνα παλμοσκόπιο (δηλαδὴ ἓνα ἠλεκτροκαρδιογράφο ποὺ συγκεντρώνει τὰ «ρεύματα» τῆς καρδιάς τοῦ ἀσθενοῦς καὶ προβάλλει σὲ μιὰ φωτεινὴ ὀθόνη, ὅμοια μὲ τῆς τηλεοράσεως, μία ἐλικοειδῆ γραμμὴ, τῆς ὁποίας ἡ πορεία ἀκολουθεῖ μὲ σταθερότητα καὶ ἀκρίβεια τὴ λειτουργίαν τῆς καρδιάς). Τέλος, τρεῖς χειρουργοὶ μὲ τὸν δρ. Ἐφφλερ.

Μὲ φωνὴ πνιχτὴ ἐξ αἰτίας τῆς μάσκας, ὁ δρ. Ἐφφλερ ἀναφέρει μὲ λίγα λόγια τὸ ἱστορικὸ τοῦ νεαροῦ ἀσθενοῦς.

— Πρόκειται γιὰ σοβαρὰ περὶπτωσι, λέει, ὥστόσο δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσις. Ἐὰν περιμέναμε μιὰ ἄλλη εὐκαιρία, ὁ ἀσθενὴς ὡς τότε θὰ πέθαινε.

Ρίχνει γύρω του μιὰ ματιά, καὶ κάνει ἓνα τελευταῖο ἐλεγχό : — Εἴμαστε ἔτοιμοι, λέει δυνατά.

Τὸ ρολοὶ δείχνει ἀκριβῶς 10 καὶ 29'.

Μ' ἓνα μακρὸ καμπύλο νυστέρι ὁ δρ. Ἐφφλερ σχίζει τὸν κορμὸ ἀπὸ τὴν μία ἕως τὴν ἄλλη μασχάλη. Οἱ βοηθοὶ δένουν ἢ σταματοῦν μὲ τὸν θερμοκαυτῆρα μερικὰ μικρὰ ἀγγεῖα ποὺ αἰμορροοῦν. Στὶς 10 καὶ 40', ὁ θώραξ ἔχει ἀνοιχθῇ, οἱ πλευρὲς ὥστόσο κρῦβουν ἀκόμη τὴν καρδιά. Ὁ Ἐφφλερ κόβει τὸ στέρνο καὶ τραβᾷ τὸ ἓνα τοῦ τμήμα πρὸς

τὰ ἐπάνω καὶ τὸ ἄλλο πρὸς τὰ κάτω, καθένα μαζὺ μὲ τὶς πλευρὲς ποὺ τοῦ ἀναλογοῦν. Ἀποκαλύπτεται ἡ ἄρρωστη καρδιά. Ὁλοι σκύβουν γιὰ νὰ δοῦν καλύτερα τὸ κόκκινο ζωντανὸ ὄργανο, μὲ τοὺς ἀνώμαλους παλμούς.

— Τώρα θὰ ἀπομονώσωμε τὴν ὑποκλείδιο ἀρτηρίαν στὴν ὁποία θὰ συνδέσωμε τὸ μηχανήμα, εἶπε ὁ Ἐφφλερ.

Εἰσάγει ἓνα κοῖλο σωλῆνα στὴν ἀρτηρίαν, ὕστερα στρέφει τὴν καρδιά γιὰ νὰ ἀποκαλύψῃ τὶς δύο κοῖλες φλέβες, καὶ εἰσάγει στὸ σωλῆνα εἰδικὰ ἐργαλεῖα, ποὺ θὰ τροφοδοτήσουν τὸ μηχανήμα μὲ φλεβικὸ αἷμα. Στὶς 11 καὶ 10' ὅλα αὐτὰ τὰ προπαρασκευαστικὰ ἔχουν τελειώσει.

Ἡ καρδιά, ὄργανο πολὺ εὐαίσθητο, ἀρχίζει νὰ διαμαρτύρεται σ' αὐτὴ τὴ μεταχείρισί μὲ συσπάσεις γρήγορες καὶ βίαιες. Ὁ Σόουνς, ποὺ παρακολουθεῖ ἀγρυπνὰ τὸ σχεδιάγραμμα τοῦ παλμοσκοπίου, βρίσκει ὅτι τὰ πράγματα δὲν πᾶνε καλὰ.

— Σταματήστε λίγο, λέει. Ἀς τῆς δώσωμε τὸν καιρὸ νὰ συνέλθῃ.

Ὁ δρ. Ντόναλντ Χαίηλ, πρῶτος ἀναισθησιολόγος, χορηγεῖ προκατῆνη, ποὺ καμάρει τόσο τὶς εὐαίσθητες καρδιὲς ὅσο καὶ τὰ εὐαίσθητα δόντια.

— Κοιτάξτε πῶς σκιρτᾷ αὐτὴ ἡ καρδιά, λέει ὁ Ἐφφλερ. Μιὰ σοβαρὴ ἐγχείρησις σὲ ἓνα ὄργανο μὲ τόσοι σπασμούς θὰ ἦταν τελείως ἀδύνατη.

Ὁ Κόλφ τελειώνει τὴ ρύθμισι τῆς συσκευῆς καὶ λέει ἡρεμα :

— Εἴμαστε στὴ διάθεσί σας.

Συνδέουν τοὺς σωλῆνες τῆς συσκευῆς μὲ τοὺς σωλῆνες ποὺ

εἶχαν εἰσαχθῇ στὶς φλέβες καὶ στὴν ἀρτηρίαν τοῦ παιδιοῦ.

Ὁ Ἐφφλερ γνέφει ὅτι εἶναι ἔτοιμος.

Ὁ Κόλφ μετρᾷ ἀργά :

— Ἐνα, δύο, τρία, ἔμπρός.

Τὰ μικρὰ μοτέρ τῆς μηχανῆς ἀρχίζουν νὰ ἀντλοῦν τὸ αἷμα.

— Ἐμπρός, γνέφει ὁ Κόλφ, γιὰ νὰ εἰδοποιήσῃ ὅτι τὸ μηχανήμα λειτουργεῖ κανονικά.

Εἶναι 11 καὶ 22' : βρισκόμαστε στὸ κρίσιμο σημεῖο τοῦ δράματος.

Ὁ Ἐφφλερ σφίγγει ἐπιδέξια τὶς δύο κοῖλες φλέβες ποὺ ἐπαναφέρουν τὸ αἷμα στὴν καρδιά, καθὼς καὶ τὴν ἀρχὴ τῆς ἀορτῆς. Μιὰ νοσοκόμος τοῦ δίνει μιὰ μεγάλη σύριγγα γεμάτη ἀπὸ ἓνα μίγμα αἵματος καὶ κιτρικοῦ καλίου, φάρμακο ποὺ θὰ σταματήσῃ τὴν καρδιά. Κάνει τὴν ἐνεσι στὴ βάσι τῆς ἀορτῆς, ἐκεῖ ποὺ ἀρχίζουν οἱ ἀρτηρίες ποὺ τροφοδοτοῦν τὴν καρδιά. Τὸ ἄρρωστο ὄργανο πάλι λίγο ἀκόμη, καὶ ὕστερα ἀκίνητῃ : εἶναι 11 καὶ 25'. Ὁ,τι ἐθεωρεῖτο πάντοτε αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ σύμβολο τοῦ θανάτου εἶναι σήμερα ἐλπίδα ζωῆς.

Ὁ Ἐφφλερ ἀρχίζει τὴν ἐπέμβασι ποὺ ὡς τώρα κανένας δὲν ἔχει παρακολουθήσει : νὰ ἐγχειρίσῃ μιὰ σταματημένη καρδιά. Σχίζει γρήγορα τὰ μυϊκὰ τοιχώματα καὶ διεισδύει στὴν κοιλότητα τῆς δεξιᾶς κοιλίας. Ὁ βοηθὸς του, δρ. Λῶρενς Γιρόουβς, ἀναρροφᾷ μὲ μιὰ συσκευὴ τὸ λίγο αἷμα ποὺ μένει μέσα στὴν καρδιά.

Ἡ ὀπὴ, μεγάλη σὰν τάλληρο, φαίνεται καθαρὰ καὶ ἀπὸ ἀρκετὴ ἀπόστασι. Ὁ δρ. Ἐφφλερ τὴν

κλείνει με τη βοήθεια δύο συνεχομένων ραφών, όπως είναι περιόπου το κλείσιμο της μπάλλας του φουτμπόλ. Για περισσότερη ακόμη ασφάλεια προσθέτει τρεις ξεχωριστές ραφές. Εάν η όπτη ήταν πολύ μεγάλη ώστε οι άκρες της να μην μπορούν να ενώθουν, θα χρησιμοποιούσε ίσως ένα κομμάτι πλαστικής ύλης.

Τώρα πρέπει να κλείσει και την ίδια την καρδιά. Αρχίζει χαλαρώνοντας ελαφρά το σφίξιμο της κορτής για να αφήσει το αίμα να γεμίσει την άριστη κοιλιακή κοιλότητα, ύστερα συμπληρώνει τις ραφές. Η ώρα είναι 11 και 35'. Το ένδοκαρδιακό μέρος της έγχειρσεως εκράτησε μόνον δέκα λεπτά. Μόλις έχλαρωθήκε το σφίξιμο, το αίμα εισορμά στις αρτηρίες και παρασύρει το κιτρικό κάλιο. Η καρδιά ξαναρχίζει να πάλλη αδύνατα. Κάθε παλμός προκαλεί συγκίνηση: μοιάζει με νεκρανάσταση. Ύστερα ο ρυθμός σταθεροποιείται. «Ως έδω όλα πήγαν θαυμάσια, να όμως που ο Σόουνς διακόπτει την ώραία αυτή άρμονία: το διάγραμμα του παλμογράφου αλλοιώνεται σοβαρά.

— Δέν πάμε καθόλου καλά, λέει ξαφνικά.

Οί χειρουργοί βρίσκουν γρήγορα εκείνο, που έχει ήδη ανακαλύψει ο ηλεκτροκαρδιογράφος. Παρ' όλες τις προφυλάξεις τους μία φυσαλίδα κλείστηκε στην καρδιά: είναι η επικίνδυνη έμβολη άερος, η οποία υπάρχει φόβος να φράξει την κυκλοφορία στη στεφανιαία και να προκαλέσει ξαφνικό θάνατο. Η άπαισία φυσαλίδα διακρίνεται καθαρά: μία

μικρή φουσκάλα επάνω σε μία από τις αρτηρίες.

Ο Έφφλερ γυρίζει προς τον Κόλφ.

— Μπορείτε να αύξήσετε την πίεση του μηχανήματος; τον ρωτά. Ίσως έτσι απορροφηθί ή φυσαλίδα.

Ο Κόλφ εκτελεί άμέσως. Δέν έχει πια παρά να περιμένη.

Σιγά - σιγά η φυσαλίδα μικραίνει, καθώς ο άερας διαλύεται από το αίμα. Φαίνεται σαφώς ότι η καρδιά δυναμώνει. Στις 11 και 55', ο Σόουνς ανακοινώνει ότι το ηλεκτροκαρδιογράφημα βελτιώνεται, και δύο λεπτά αργότερα όλα πάνε καλά.

Ο Έφφλερ συνεχίζει την παρακολούθησή του επί τρία ακόμη λεπτά. Η καρδιά έχει πάρει τον κανονικό της ρυθμό. Λύνουν τις μεγάλες κοίλες φλέβες.

— Μπορείτε να σταματήσετε την άντλία σας, λέει ο Έφφλερ, ή άντλία του μικρού δουλεύει καλά.

Ο Σόουνς συμφωνεί, το διάγραμμα είναι θαυμάσιο, σχεδόν φυσιολογικό. Το μεσημέρι ο Κόλφ σταματά τα μοτέρ του, και αφαιρούνται οί σωλήνες.

Στις 12 και 52' το διάγραμμα του παλμογράφου είναι τόσο ικανοποιητικό, ώστε ο Σόουνς δηλώνει:

— Νομίζω ότι θα την γλυτώσει.

Το παιδί μεταφέρεται στο θάλαμο «άφυπνίσεως», όπου θα μείνη 36 ώρες υπό την παρακολούθησι ειδικών. Έξη ημέρες αργότερα, το σηκώνουν και παίζει στον παιδικό θάλαμο. Το φύσημα της καρδιάς — που ήταν άλλοτε τόσο επικίνδυνο — έχει

έξαφανισθί. Η σχετική έκθεσις του νοσοκομείου αναφέρει λακωνικά: «Ίασις άνευ επιπλοκών».

Το άγοράκι αυτό είναι ο ένδεκατος άσθενής, που έχει έγχειρισθί με «σταματημένη» καρδιά. Έξη από τις έγχειρήσεις αυτές επέτυχαν: οί υπόλοιποι τέσσερες άσθενείς πέθαναν. Μικρή επιτυχία, μπορεί να πη κανείς. Όστόσο οί καινοτομίες στην χειρουργική της καρδιάς συνεπάγονται πάντοτε κινδύνους, που λιγοστεύουν βεβαίως με την πείρα. Επί πλέον πρέπει να θυμάμαστε πως οί χειρουργοί του Κλήβελαντ εδιάλεξαν περιπτώσεις για τις οποίες δέν υπήρχε έλπίδα σωτηρίας.

— Εάν λάβη κανείς υπ' όψη την κατάσταση των άσθενών μας, λέει ο Έφφλερ, πρέπει να θεωρούμεθα εύτυχείς που κατορθώσαμε να σώσουμε έστω και τους.

Οί χιλιάδες τα παιδιά που γεννιούνται κάθε χρόνο με έλαττωματική καρδιά, ήταν ως σήμερα καταδικασμένα να πεθαίνουν μέσα σε λίγες έβδομάδες ή το περισ-

σότερο μέσα σε λίγους μήνες. Τα ελάχιστα που κατώρθωναν να διαφύγουν τον θάνατο, ζούσαν λίγα χρόνια ανάπηρα. Σχεδόν όλα τα δυστυχισμένα αυτά πλάσματα μπορούν σήμερα να έπωφεληθουν από τη νέα χειρουργική.

Εκείνο δέ που έχει μεγάλη σπουδαιότητα είναι ότι η μέθοδος της «σταματημένης» καρδιάς απέδειξε ότι το όργανο αυτό δέν είναι ούτε εύθραυστο ούτε άπαρηγόρητο και ότι στο εξής θα μπορεί να χειρουργήται όπως οποιοδήποτε άλλο σπλάγχνο.

Ίσως έτσι θα άνοιχτή ο δρόμος για τη θεραπεία με έγχειρση της θρομβώσεως της στεφανιαίας, στην οποία και όφείλονται οί περισσότεροι θάνατοι καρδιοπαθών.

Μπορούμε να πούμε με λίγα λόγια ότι οί πρώτες αυτές έπεμβάσεις για την θεραπεία συγγενών παθήσεων της καρδιάς έκαναν ένα μικρό ρήγμα στο «φρούριο» των νοσημάτων της καρδιάς.

— Αυτό που κάναμε, λέει ο Έφφλερ, είναι μόνον η αρχή.

Ο άνθρωπος είναι το άριστούργημα της φύσεως, παραδεχόταν σε μιá συζήτηση η Μαρτίν Καρόλ. Σύμφωνα. Άλλά, ποιός το έπτε αυτό; Pourquoi pas?

Όταν ο Ρενάν ξεκίνησε για το ταξίδι του στην Ανατολή, πολλοί φίλοι του τον συμβούλεψαν να προσέχη τους ληστές που εκείνο τον καιρό υπήρχαν σ' εκείνα τα μέρη.

— Τουλάχιστον πρέπει να πάρετε μαζί σας ένα όπλο, του συνέστησε κάποιος.

— Δεν αξίζει τον κόπο. Να το κουβαλάω τόσο δρόμο για να μου το πάρουν κι' αυτό...

Constellation

Τί βρωμόκαιρος! Καθλωμένος στη βεράντα του ξενοδοχείου ένας κύριος κοιτούσε τη βροχή που έπεφτε άσταμάτητα.

— Μην στενοχωριέσαι, χρυσέ μου! παρηγορήσου με τη σκέψη πώς είναι ό,τι χρειάζεται για τα σπαρτά...

— Και πώς οι γεωργοί είναι ένθουσιασμένοι; 'Αμ' δεν άμφιβάλλω καθόλου! "Όμως αὐτουνών δεν τους κοστίζει 2000 φράγκα την ημέρα έτούτη ή βροχή!

Constellation

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Μιά μέρα ο 'Αλφόνς 'Αλλαί πήγε στο ψάρεμα. Στο δρόμο συνάντησε ένα φίλο του που με έκπληξη διαπίστωσε ότι ο 'Αλλαί δεν κρατούσε μόνον τα σύνεργα της ψαρικής αλλά ήταν έφοδιασμένος και με ένα κυνηγετικό σάκκο και μία καραμπίνα.

— Για ψάρεμα πηγαίνεις; τον ρώτησε.

— Για ψάρεμα.

— Και ή καραμπίνα;

— Αὐτή την έχω για να ξεγελιούνται τα ψάρια...

Up.

Για τον περίφημο ήθοποιό Τζών Ντριού λεγόταν το έξης ανέκδοτο:

Μιά φορά ο Ντριού πήγε στο έστιατόριο και παρήγγειλε νεφρά. Περιμένοντας να έτοιμαστούν, είδε στο μπάρ κάτι φίλους, πήγε κοντά τους και έπιασε την κουβέντα. Σέ λίγο ένας μικρός τον πλησίασε.

— Κύριε Ντριού, τὰ νεφρά σας κρύνουν.

Και ο Ντριού με το ποτήρι σηκωμένο, του είπε:

— Αὐτό βέβαια είναι φυσικό με τὰ χρόνια και το αίσθάνομαι, αλλά δεν ή-ξερα πώς είναι αντίληπτό και από τούς άλλους!

Up.

ΤΟ ΝΟΗΜΑ

Διήγημα

Τοῦ

GUY DE MAUPASSANT

Η νεαρή μαρκησία ντε Ρενεντόν κοιμόταν ακόμη στη σκοτεινή και μυρωμένη της κρεββατοκάμαρα. Στο μαλακό, χαμηλό της κρεβάτι ανάμεσα σε φινισεντόνια, λεπτά σαν δαντέλλα και άπαλά σαν φίλημα, κοιμόταν μόνη και ήσυχη, τον εύτυχισμένο και βαθύ ύπνο της διαζευγμένης.

Ξύπνησε από ένα δυνατό θόρυβο στο γαλάζιο σαλονάκι της και κατάλαβε πώς ήταν ή καλή της φίλη ή βαρώνη ντε Γκρανζερί που συζητούσε με την καμαριέρα γιατί δεν την άφηνε να μπη στο δωμάτιο της μαρκησίας.

Η νεαρή μαρκησία σηκώθηκε, άνοιξε την πόρτα κι' έβγαλε το κεφαλάκι της, μόνο το κεφαλάκι της, κατάξανθο κάτω από τὰ ανακατωμένα μαλλιά.

— Τί έπαθες, καλή μου; Πώς τόσο νωρίς; ρώτησε. 'Ακόμη δεν είναι ούτε έννιά ή ώρα.

Η μικρή βαρώνη που ήταν χλωμή και νευρική άπάντησε:

— Πρέπει να σου μιλήσω. Μου συνέβη κάτι τρομερό.

— Έλα μέσα, χρυσή μου.

Η βαρώνη μπήκε μέσα στο δωμάτιο, οι δύο φίλες φιλήθηκαν,

και ή μαρκησία χώθηκε πάλι στο κρεβάτι της ενώ ή καμαριέρα άνοιξε το παράθυρο να μπη μέσα φως και άερας. Και όταν ή καμαριέρα βγήκε έξω ή μαρκησία είπε:

— Λοιπόν λέγε μου τί σου συμβαίνει.

Η βαρώνη ντε Γκρανζερί άρχισε να κλαίη, χύνοντας τὰ όμορφα, λαμπερά της δάκρυα, αυτά που κάνουν τις γυναίκες να φαίνονται πιο γοητευτικές. Έκλαιε χωρίς να σκουπίζει τὰ μάτια της για να μην τὰ κάνει και κοκκινίσουν.

— Ω, αγαπητή μου, αυτό που συνέβη σε μένα είναι κάτι τρομερό. Δεν κοιμήθηκα όλη τη νύχτα. Ούτε μισό λεπτό. 'Ακούς; Ούτε μισό λεπτό. Κοίταζε πώς χτυπά ή καρδιά μου. Μά κοιτάζε, αλήθεια...

Και παίρνοντας το χέρι της φίλης της το έβαλε επάνω στο στήθος της, επάνω στο όραίο αυτό κάλυμμα της γυναικείας καρδιάς που πολλές φορές οι άνδρες άρκοῦνται σ' αυτό και δεν κοιτάζουν να δουν τί κρύβει από κάτω. Μά ή καρδιά της πραγμα-

τικά χτυπούσε πού έλεγε πώς θάσπαγε.

— Τò τρομερό αυτό μου συνέβη χθές, εξακολούθησε ή βαρώνη. Θά ήταν ή ώρα τέσσερες ή τεσσereσήμις. Εέρεις τò σπίτι μου και ξέρεις πώς τò μικρό μου σαλονάκι όπου συνηθίζω νά κάθομαι βλέπει πρòς τήν οδό Σαιν - Λαζάρ. Έχω τή μανία νά κάθομαι στò παράθυρο και νά βλέπω τòn κόσμο πού περνά. Η γειτονιά τού σιδηροδρομικού σταθμού είναι πολύ χαρούμενη, γεμάτη κίνησι και ζωή. Αυτό ακριβώς πού μου άρέσει. Χθές λοιπόν καθόμουν στή χαμηλή παλυθρονίτσα μου κοντά στò παράθυρο. Τò παράθυρο ήταν άνοιχτό και άπολάμβανα αναπνέοντας τòn καθαρό άέρα χωρίς νά σκέπτομαι τίποτα. Θυμάσαι τί όμορφη μέρα ήταν ή χθεσινή !

» Εαφνικά παρατήρησα μιá γυναίκα πού καθόταν στò άπέναντι παράθυρο, μιá γυναίκα με κόκκινο φουστάνι. Έγώ φορούσα μώβ, ξέρεις τò όμορφο μώβ φόρεμά μου. Δέν γνώριζα τή γυναίκα, ήταν καινούριοφερμένη, κανένα μήνα τώρα και, όπως έβρεχε συνεχώς τελευταία, δέν τήν είχα ξαναδῆ. Άμέσως όμως κατάλαβα πώς δέν ήταν σοβαρή γυναίκα. Στην άρχή ταραχτήκα και άηδίασα πού ήταν κι' αυτή στò παράθυρο σάν και μένα. Έστερα όμως σιγά - σιγά με διασκέδαζε νά τήν παρακολουθώ. Άκουμπούσε στò παράθυρο με τούς άγκωνες της και κοίταζε τούς άνδρες πού περνούσαν και οι άνδρες τήν κοίταζαν επίσης, όλοι ή... σχεδόν όλοι. Θά έλεγε και πώς καταλάβαιναν τήν πα-

ρουσία της καθώς πλησίαζαν στò σπίτι, ότι τήν όσφραίνονταν στòν άέρα όπως τά σκυλιά τò κυνήγι, γιατί ξαφνικά σήκωναν τò κεφάλι τους και άνταλλάσσαν ένα γοργό βλέμμα μαζί της. Τò δικό της βλέμμα έλεγε : « Θέλεις ; » Και τò δικό τους άπαντούσε : « Δέν έχω καιρό » ή « Μιά άλλη μέρα » ή « Δέν έχω πεντάρα » ή « Κρύψου, παλιοκόριτσο ! » Δέν φαντάζεσαι τί άστείο πού ήταν νά τήν βλέπω νά κάνη όλη αυτή τή σιωπηλή κουβέντα.

» Πότε - πότε έκλεινε ξαφνικά τò παράθυρο κι' έβλεπα κάποιον νά μπαίνει στò σπίτι της. Τόν είχα τσακώσει σάν καλός φαράς ! Τò παιχίδι αυτό με είχα πραγματικά γοητεύσει. Κι' αυτή είναι τόσο άσκημη, Θεέ μου ! Αναρωτιόμουν : Πώς τά καταφέρνει άραγε νά συνεννοήται τόσο γρήγορα, τόσο καλά και τόσο άποτελεσματικά ; Κάνει άραγε κανένα νόημα με τò κεφάλι ή καμμιá κίνησι με τά χέρια τήν ώρα πού ρίχνει τò βλέμμα ; Πῆρα λοιπόν τά κιάλια μου γιά νά τήν παρατηρήσω καλύτερα. Και είδα πόσο άπλή ήταν ή στρατηγική της : πρῶτα ένα βλέμμα, ύστερα ένα χαμόγελο, και τέλος ένα έλαφρό νόημα με τò κεφάλι πού έλεγε : « Θάρης ; » Τò νόημα όμως πού έκανε ήταν τόσο έλαφρό, τόσο άόριστο, τόσο διακριτικό, ώστε χρειαζόταν ασφαλώς πολλή τέχνη γιά νά έχη τέτοια επιτυχία. Αναρωτήθηκα άν θα μπορούσα νά κάνω αυτή τήν άνεπαίσθητη κίνησι πού ήταν συγχρόνως όμορφη και τολμηρή.

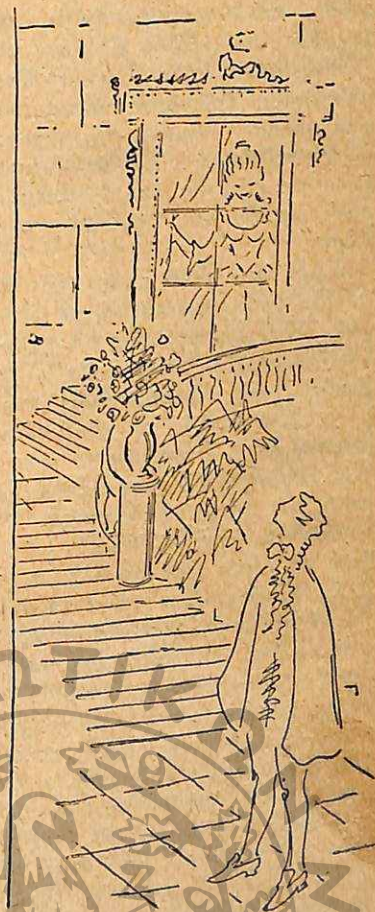
» Πῆγα και τήν δοκίμασα μπροστά στòν καθρέφτη και σέ βε-

βαιώ, άγαπητή μου, πώς τήν έκανα πολύ καλύτερα, πάρα πολύ καλύτερα ! Ήμουν άνθουσιασμένη και έτσι ξαναγύρισα στò παράθυρο.

» Η καϊμένη ή κοπέλλα δέν κατάφερε νά τσακώσει κανέναν άλλο. Είχε άτυχία. Θά είναι αληθινά τρομερό νά κερδίζη κανείς τò ψωμί του μ' αυτό τòn τρόπο. Έτσι και διασκεδαστικό καμμιá φορά.

» Ο ήλιος άρχισε νά πέφτη. Πολλοί άνδρες περνούσαν τώρα άπό τή δική μου πλευρά. Νέοι, γέροι, μελαχροινόι, ξανθοί, γκριζομάλληδες. Έβλεπα μερικούς πού είχαν εξαιρετική εμφάνισι, πολύ καλύτερη άπό τού άνδρός μου ή τού δικού σου — έννοώ τόν τέως σύζυγό σου. Τώρα μπορείς νά διαλέξης κανένα καινούριο.

» Είπα μέσα μου : άν τούς κάνω ένα τέτοιο νοηματάκι θα με καταλάβουν άραγε, έμένα πού είμαι μιá ενάρετη γυναίκα ; Και τότε μ' έπιασε μιá τρελλή επιθυμία νά κάνω τò νόημα, μιá επιθυμία πού δέν μπορούσα νά τῆς άντισταθώ. Μοῦ συμβαίνει ξέρεις έμένα αυτό καμμιá φορά. Άνοήσιες, δέν νομίζεις ; Άσφαλώς έμεεις οι γυναίκες θα έχετε μυαλό σάν τών πιθήκων. Μοῦ έχουν πῆ πὼς ό εγκέφαλος τών γυναικῶν μοιάζει με τού πιθήκου. Πάντα θέλουμε νά μιμηθούμε ή μιá τήν άλλη. Μιμούμαστε τούς άνδρες μας, τοῦλάχιστον τὸν πρῶτο καιρό, ύστερα τούς φίλους μας, τίς φίλες μας. Αντιγράφουμε τὸν τρόπο πού μιλάνε, πού σκέπτονται, τίς κινήσεις τους, τά λόγια τους, όλα. Πολύ άνόητο. Έτσι κι' έγώ, όταν με πιάση ή μανία

νά μιμηθώ κάτι πρέπει νά τò μιμηθώ. Είπα λοιπόν : θα δοκιμάσω μόνο μιá φορά, σ' έναν μόνο άνδρα, γιά νά δώ τί θα γίνη. Άλλωστε τί μπορεί νά μοῦ συμβῇ ; Θά άνταλλάξουμε ένα χαμόγελο και ύστερα βέβαια θα τò άρνηθώ.

» Άρχισα λοιπόν νά κάνω τήν επιλογή. Ήθελα νά είναι κάποιος πραγματικά άξιοπρόσεχτος. Εαφνικά είδα έναν ψηλό,

ξανθό, πολύ νόστιμο άνδρα να έρχεται μόνος. Μου άρέσουν οι ξανθοί, όπως ξέρεις. Τόν κοιτάξα, με κοίταξε. Τοῦ χαμογέλασα, μου χαμογέλασε. "Έκανα τὸ νόημα, ὦ, άνεπαίσθητα ! "Εκείνος έκαμε ένα « ναί » με τὸ κεφάλι και άμέσως, χρυσή μου, βρέθηκε στην πόρτα.

» Δέν μπορείς να φανταστῆς τί συνέβη μέσα μου εκείνη τῇ στιγμή. Μου φάνηκε πὸς θά τρελλαινόμεν. Πόσο φοβήθηκα ! Για σκέψου ! Θά μιλοῦσε στους ὑπηρέτες. Στὸν Ζοζέφ πὸν εἶναι τόσο άφοσιωμένος στὸν άνδρα μου ! Και άσφαλῶς ὁ Ζοζέφ θά νόμιζε πὸς τὸν ἤξερα ἀπὸ καιρό. Τί μπορούσα να κάνω, γιά τί μου ; Και ἀπὸ τῇ μιᾷ στιγμή στην ἄλλη θά χτυποῦσε τὸ κουδούνι. Τί να έκανα ; Σκέφθηκα να πάω και να τοῦ πῶ πὸς εἶχε κάνει λάθος και να τὸν παρακαλέσω να φύγῃ. Άσφαλῶς θά λυπόταν μιᾷ γυναῖκα, μιᾷ κακόμοιρη γυναῖκα. "Ωρμησα λοιπὸν στην πόρτα και τὴν άνοιξα άκριβῶς τῇ στιγμή πὸν εκείνος έτοιμαζόταν να χτυπήσῃ τὸ κουδούνι. Τοῦ εἶπα σάν χαζή : « Κύριε, φύγετε, φύγετε άμέσως. Κάνετε ένα τρομερὸ λάθος. Σᾶς πῆρα γιά κάποιον γνωστό μου πὸν τοῦ μοιάζετε. Λυπηθῆτε με, κύριε ». Μά εκείνος, χρυσή μου, άρχισε να γελά και μου εἶπε : « Χαίρετε, αγαπητή μου, τὴν ξέρω τὴν ιστοριοῦλα σας. Εἴστε παντρεμένη και ἔτσι θέλετε σαράντα φράγκα ἀντὶ εἰκοσι. Θά τὰ έχετε. Λοιπὸν δηγῆστε με μέσα ».

» Μ' έσπρωξε μέσα και έκλεισε τὴν πόρτα και ὅπως στεκόμουν και τὸν κοιτάξα πανικόβλητη με

φίλησε, έβαλε τὸ χέρι του γύρω στῇ μέσῃ μου και με πῆγε μέσα στὸ σαλονάκι πὸν εἶχε μείνει άνοιχτή ἡ πόρτα του. "Υστερα άρχισε να κοιτάζῃ γύρω του με ενδιαφέρον και εἶπε : « Μά τὴν ἀλήθεια, έχετε ὠραῖο σπιτάκι. Θά έχετε πολλῆς άτυχίας τώρα γιά να δουλεύετε με τὸ παράθυρο ».

» "Αρχισα πάλι να τὸν παρακαλῶ :

» Σᾶς παρακαλῶ, κύριε, φύγετε. "Ο άνδρας μου θά γυρίσῃ ὅπου νάναι. Εἶναι ἡ ὥρα του. Σᾶς ὀρκίζομαι πὸς κἀνατε λάθος ». Μά εκείνος άπάντησε ψυχρά : « "Ελα, έλα, ὁμορφούλα μου, φτάνουν αὐτὲς οἱ άνοησίες. Και ἂν έρθῃ ὁ άνδρας σου, θά τοῦ δώσω πέντε φράγκα να πάῃ να πιῇ κάτι στὸ μπαρ τῆς γωνίας ». "Υστερα εἶδε τῇ φωτογραφία τοῦ Ραουλ επάνω στὸ τζάκι και εἶπε : « Αὐτὸς εἶναι ὁ άνδρας σου ; Φαίνεται συμπαθητικός. Και αὐτῇ ποιᾷ εἶναι ; »

» "Ηταν ἡ δικιά σου φωτογραφία, αγαπητή μου, εκείνη με τὸ φόρεμα τοῦ χοροῦ. Δέν ἤξερα πιά τί έλεγα. « Εἶναι μιᾷ φίλῃ μου ». Και εκείνος εἶπε : « Φαίνεται χαριτωμένη. Να μου τὴν συστήσης ».

» "Εκείνη τῇ στιγμή τὸ ρολόι χτύπησε πέντε. Και ὁ Ραουλ γυρίζει στὸ σπῖτι κάθε μέρα στις πεντέμισι. Σκέψου να γυρίζε προτοῦ φύγῃ ὁ ἄλλος. Γιά φαντάσου τί θά γινόταν ! Τότε... τότε... έχασα τὸ μυαλό μου... έντελῶς... σκέφθηκα... σκέφθηκα πὸς... πὸς τὸ καλύτερο θά ἦταν... να τὸν ξεφορτωθῶ... αὐτὸν τὸν άνθρωπο... ὅσο τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα... "Όσο πιὸ

γρήγορα τελείωνε... καταλαβαίνεις... ».

"Η νεαρή μαρκησία ντὲ Ρενεντὸν εἶχε άρχίσει να γελά, να γελά με τὴν καρδιά της, με τὸ κεφάλι της χωμένο στὰ μαξιλάρια. Στὸ τέλος εἶπε :

— "Ηταν καλὸς τοῦλάχιστον ;

— Ναί.

— Και έχεις παράπονο ;

— Μά... μά δέν καταλαβαίνεις, αγαπητή μου... εἶπε... εἶπε πὸς θά ξανάρθῃ αὔριο... τὴν ἴδια ὥρα... και εἰμαι ἄνω κάτω... Δέν ξέρεις πόσο πεισματάρης εἶναι... Τί μπορῶ να κάνω ; Πές μου τί να κάνω ;

"Η μαρκησία άνασχηκώθηκε γιά να σκεφθῇ και εἶπε :

— Βάλε να τὸν συλλάβουν !

"Η βαρώνη εκπληκτῇ ἀπὸ τῇ λύσει πὸν τῆς πρότεινε ἡ φίλῃ της ρώτησε :

— Τί λές ; Να τὸν συλλάβουν ;

Και με ποιᾷ δικαιολογία ;

— Πολὺ ἀπλό. Πῆγαινε στην αστυνομία και πές πὸς ένας κύριος σὲ ακολουθεῖ ὅπου πᾶς τρεῖς μῆνες τώρα, ὅτι εἶχε τὴν ἀνάδεια να έρθῃ στὸ σπῖτι σου χθές, ὅτι σὲ άπειλησε πὸς θά ξανάρθῃ και ὅτι ζητᾶς τὴν προστασία τοῦ νόμου. "Αμέσως θά σοῦ δώσουν δύο αστυνομικούς πὸν θά τὸν συλλάβουν.

— Μά, καλή μου, φαντάσου ἂν πῇ...

— Δέν θά τὸν πιστέψουν, ἀνόητη ! "Αν τὰ πῇς καλὰ στην αστυνομία, θά πιστέψουν έσένα πὸν εἶσαι μιᾷ καθὼς πρέπει κυρία τοῦ κόσμου.

— Δέν θά τολμήσω ποτὲ να τὸ κάνω αὐτό.

— Πρέπει να τολμήσῃς, αγαπητή μου, γιάτὶ ἄλλοιῶς εἶσαι χαμένη.

— Μά... μπορεῖ να με προσβάλῃ ἂν τὸν συλλάβουν.

— Θά έχῃς τότε μάρτυρες και θά καταδικαστῇ.

— Σὲ τί θά καταδικαστῇ ;

— Να πληρώσῃ ἀποζημίωσι. Σὲ κάτι τέτοια πρέπει κανεὶς να εἶναι ἀνένδοτος.

— "Αλήθεια, τώρα πὸν μίλησες γιά ἀποζημίωσι... εἶναι κάτι πὸν με στενοχωρεῖ πολὺ... πάρα πολὺ... Μου ἄφῃσε δύο εικοσόφραγκα... επάνω στὸ τζάκι.

— Δύο εικοσόφραγκα ;

— Ναί.

— Τίποτ' ἄλλο ;

— "Οχι.

— Πολὺ λίγα. "Εμένα αὐτὸ θά με ταπεινῶνε. Λοιπὸν :

— Λοιπὸν τί να τὰ κάνω αὐτά τὰ λεπτά ;

"Η νεαρή μαρκησία δίστασε μιᾷ στιγμή και ὕστερα άπάντησε σοβαρά :

— "Αγαπητή μου, πρέπει... πρέπει να κάνῃς ένα μικρὸ δῶρο στὸν άνδρα σου μ' αὐτά. Αὐτὸ θά εἶναι ἡ καλύτερη τοποθέτησι !

✱

Η Σάλλυ έφαχνε να βρῇ με ποῖο τρόπο θά ξεφορτωνόταν ένα νεαρὸ φίλο της πὸν δέν έννοοῦσε να φύγῃ, ὅταν μπῆκε μέσα στὸ δωμάτιο ὁ σκύλος της. — Εἶρεῖ να κάνῃ τίποτε ; ρώτησε ὁ σαχλὸς έπισκέπτης. — Οὐ, πῶς ! Μόλις τοῦ σφυρίξῃς σοῦ φέρνει τὸ καπέλλο σου ! εἶπε εκείνη. Argosy.

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

Η διαλογική συζήτηση που έγινε για το θέατρο στο Γαλλικό Ίνστιτούτο με βασικό όμιλητή τον εξαιρετικό Γάλλο λογοτέχνη Ζεράρ Μπωέρ της Ακαδημίας Γκονγκούρ και με συζητητές τους Γ. Θεοτόκα, Α. Θρύλο, Μ. Πλωρίτη και Γ. Τσαρούχη, έθιξε μερικά πολύ καίρια προβλήματα του σύγχρονου θεάτρου και κυρίως το θέμα της ανανεώσεώς του.

Ο Γάλλος Ακαδημαϊκός σ' αυτό ήταν αδιάλλακτος. Πιστεύει — όπως μās εξωμολογήθηκε και άργότερα — ότι μόνον η Ιταλική σκηνή (ή συνηθισμένη δηλαδή), που κρατά σ' απόσταση το θεατή, μπορεί να του δημιουργήσει την ψευδαίσθηση της μαγείας και του όνειρου, — στοιχεία τόσο απαραίτητα για μία παράσταση. Το κυκλικό ή το χωρίς σκηνικά θέατρο μπορεί να είναι ενδιαφέρον σαν πείραμα, αλλά δεν ξεπερνά την περιοχή του πειράματος!

Αλλά ο Ζεράρ Μπωέρ είναι γυιός ενός από τους καλλιτέρους κριτικούς των αρχών του αιώνας μας κι' ο ίδιος άρχισε τη σταδιοδρομία του γράφοντας κριτική στη «Revue de Paris» και τις «Annales». Μοiraία, λοιπόν, του τέτοιο το έρώτημα γιατί δε γράφει πια κριτική. Κι' εκείνος απάντησε: — Ακολουθήσα τη συμβουλή του πατέρα μου που μου είπε: Μή γίνης, παιδί μου, κριτικός. Στην κηδεία σου θα έρθουν μόνο 15 άνθρωποι και θ' αφήσης κληρονομιά 20 φράγκα!

Ο Ιταλός ποιητής Σαλβατόρε Κουαζίμοτο, που έπέρασε για λίγες ημέρες από την Αθήνα, είναι άγνωστος στο

έλληνικό κοινό μας αλλά στην πατρίδα του, και γενικότερα στο εξωτερικό, θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους λυρικούς της εποχής μας. Απλός, χαριτωμένος, με βαθύτατη καλλιέργεια και μόρφωση, εγούστευσε την πνευματική αφρόκρεμα των Αθηνών που έσπευσε να τον γνωρίσει σε μία φιλική δεξίωση που έγινε προς τιμήν του.

Στην ερώτηση που του έκανε ο συντάκτης αυτού του υστερογράφου: τι πιστεύει για τον... έαυτό του, ο Κουαζίμοτο απάντησε πολύ απλά:

— Μά άπορώ κι' εγώ με το... πείσμα αυτού του έαυτού μου να γράφω ποιήματα σε μία εποχή τόσο μηχανική όπως η δική μας!

— Και τί ποιητή επιβάλλετε στον έαυτό σας γι' αυτή την έπιμονή του;

— Ο μεγάλος ποιητής σκέφτηκε λίγο κι' απάντησε με κάποια μελαγχολία:

— Την καταδίκη της μοναξιάς...

Κι' ύστερα άνοιξε μία συλλογή του κι' άρχισε με φωνή σιγανή κι' ύποβλητική ν' απαγγέλλει στίχους...

Ο κινηματογράφος συμπλήρωσε πέρυσι τα 60 χρόνια της θριαμβευτικής ζωής του και συνεχίζει Ικανοποιητικά την πορεία του. Στο διάστημα αυτό έπέρασε από πολλές φάσεις. Έγινε από άπλο πείραμα τέχνης, κι' έφθασε πραγματικά σε αξιολόγες έπιτεύξεις. Το περίεργο είναι ότι ούτε οι ίδιοι οι εφευρέται του, οι άδελφοί Λυμιέρ, δέν έπίσπευσαν στην άρχή στην άξία και στο μέλλον της εφευρέσεώς τους. Κι' όταν ο Ζωρζ Μελιέ τους έζήτησε να άγοράσει τα δικαιώματα της εκμεταλλεύσεώς της, αυτοί του

άπάντησαν πολύ σεμνά σ' ένα τους γράμμα:

«Αγαπητέ μας, η εφεύρεσις του κινηματογράφου δέν άξίζει να πουληθής, όπως μās ζητάτε στο ευγενικό σας γράμμα. Το μέλλον της είναι πολύ σύντομο. Θα ήταν για σās κυριολεκτικά μία καταστροφή».

Πόσο ο χρόνος διαφεύγει μερικές προφητείες, άκόμη κι' όταν αυτοί που τις κάνουν είναι οι πιο ειδικοί!

Και άφου μιλάμε για κινηματογράφο, άξίζει ν' αναφέρουμε τα πολύ ένδιαφέροντα αποτελέσματα μιάς μεγάλης έρευνας που έκαμε πριν από λίγο καιρό το Πανεπιστήμιο της «Κολούμπια».

Το άνωτατο αυτό εκπαιδευτικό ίδρυμα έδιάλεξε ύστερα από έξονυχιστικές μελέτες τις δέκα καλλίτερες ταινίες που γυρίσθηκαν από την πρώτη περίοδο του κινηματογράφου ως σήμερα για να τις περιλάβει στο έφετεινό πρόγραμμά του.

Κατά τη γνώμη, λοιπόν, των ειδικών του Πανεπιστημίου της «Κολούμπια» οι δέκα καλλίτερες ταινίες της παγκόσμιας παραγωγής όλων των εποχών είναι οι εξής (Η σειρά είναι άξιολογική): 1) Το «Θωρηκτό Πατιόμκιν» του Αϊζενστάιν, 2) «Ο Κλέφτης παδηλάτων» του Ντέ Σί-κα, 3) «Ο Χρυσόθρας» του Τσάρλι Τσάπλιν, 4) «Το έκατομμύριο» του Ρενέ Κλαίρ, 5) «Η μεγάλη χίμαιρα» του Ζάν Ρενουάρ, 6) «Η κρήνη» του Εριχ Φόν Στρόχμ, 7) «Ανοχή» του Γρίφιθ, 8) «Ζάν Ντ' Άρκ» του Κάρλ Ντράγιερ, 9) «Ο άνθρωπος του Άράμ» του Φλάερεντ και 10) «Άλλη λούια» του Κινγκ Βικτόρ.

Η έπιλογή έγινε με πολύ άυστηρά κριτήρια αλλά προκάλεσε πολλές άντιρρήσεις. Πώς είναι δυνατόν, έρωτηρήσεις, μέσα σ' αυτά τα δέκα άριστουργήματα να μήν υπάρχουν ταινίες σαν την «Έκτασι» του Μαχάτυ, σαν τη «Σύντομη συνάντησι» του Ντέιβιν Λήν, σαν τον «Άμλετ» του Λώρενς Ολίβιέ; Αλλά εκείνοι που έκαναν την έκλογή δέν άπήντησαν!...

Οι διάφορες έκδηλώσεις που γίνονται στην Εύρώπη και στον τόπο μας για να τιμηθής η μνήμη ενός από του μεγαλύτερους ποιητές του ταραγμένου αιώνα μας, του Ράινε Μαρία Ρίλκε, φέρνουν στην έπικαιρότητα μαζί με τα ποιήματά του και τα άριστουργηματικά γράμματά του σ' ένα νέο ποιητή... Από αυτά τα γράμματα που είχαν παλιότερα μεταφρασθής και στη γλώσσα μας, παίρνουμε ένα άπόσπασμα που χαρακτηρίζει πολύ εύγλωττα τον Ρίλκε:

«Τά έργα τέχνης ζούν μέσα στην άπέραντη μοναξιά, κι' η κριτική είναι το χειρότερο μέσο για να τά πλησιάσει κανείς. Μονάχα η ΑΓΑΠΗ μπορεί να τά συλλάβει, να τ' άγκαλιάσει, να σταθής σωστή και δίκαιη άπέναντί τους».

Μερικές σύντομες είδησούλες στην άκρη της πέννας:

— Το «κλασσικό» μυθιστόρημα του Κ. Θεοτόκη «Η ζωή κι' ο θάνατος του Καραβέλα» γυρίσθηκε σε ταινία. Πλαίσιο η Κέρκυρα, Καραβέλας ο Χριστόφορος Νέζερ.

— Ο παλιός πρωταγωνιστής του Βασιλικού Θεάτρου Μίχος Ιακωβίδης γράφει τ' άπομνημονεύματά του. Θ' αναφέρεται κυρίως στην «Ηρωική περίοδο» του θεάτρου μας...

— Μία άλλη μεγάλη δόξα της ελληνικής σκηνής, η Μελομένη Κολυβά που έστάθηκε η ύπ' αριθμόν 1 πρωταγωνίστρια της όπερέτας, έτοιμάζει κι' αυτή τα άπομνημονεύματά της... Έτσι οι νέοι θα μάθουν πολλά και οι παλιοί θα νοσταλγήσουν περισσότερα...

— Και μία άνεπιβεβαίωτη είδηση: Υπάρχει πιθανότητα τον προσεχή Άπρίλιο να έρθη στην Αθήνα ο μεγάλος Αμερικανός λογοτέχνης Ένροτ Χέμινγουэй. Ο Χέμινγουэй, που, καθώς λέγεται, γράφει τώρα τ' άπομνημονεύματά του, σκέπτεται να έρθη εδώ για να γράψει μία σειρά ταξιδιωτικών έντυπώσεων από τη σύγχρονη Ελλάδα.

Η άληθινή αυτή ιστοριούλα, που κυκλοφορεί σε πολλές εκδόσεις στους

θεατρικούς μας κύκλους, είναι ένα ακόμη παράδειγμα του πόσο απληστα ζητούν οι άνθρωποι στα μικρά ή στα μεγάλα ενδιαφέροντά τους, να ξεπεράσουν τη λογική και τη συγκεκριμένη αλήθεια και να προχωρήσουν στους ανεμηνεμένους κόσμους της μεταφυσικής. Στην Αμερική χιλιάδες άτομα καλούν από το υπερπέραν το πνεύμα του « αντιπροσωπευτικού νέου της εποχής μας », του Τζέιμς Ντίν, για να μιλήσουν μαζί του. Στο Παρίσι και στο Λονδίνο τα πνευματιστικά πειράματα έχουν πάρει μορφή ύστερας και στην Αθήνα προχωρήσαμε ακόμη περισσότερο ! Σε πολλές τέτοιες συγκεντρώσεις καλούνται πνεύματα ποιητών που εκφράζουν τις απόψεις τους για τη μοντέρνα ποίηση και γράφουν στίχους. Πρόσφατη είναι ακόμη η μαρτυρία γνωστού κριτικού που ανέφερε ότι του έστειλαν ποιήματα από το υπερπέραν με τις υπογραφές γνωστών λυρικών μας που περιδιαβάζουν από πολλά χρόνια στα Ήλύσσια Πεδία.

Η εποχή μας όλα τα επιτρέπει !

Στο Δρομοκαίτειο Ψυχιατρείο, όπως κάθε χρόνο σ' αυτή την περίοδο, θα μάς καλέσουν πάλι σε μία ενδιαφέρουσα έκθεση έργων ζωγραφικής και χειροτεχνίας των τροφίμων του. Είναι αληθινά αξία θαυμασμού κι' αγάπης

Μια κυρία της καλής κοινωνίας του Λονδίνου που ξόδευε αρκετά για την καλλονή της, ρώτησε σε μία δεξίωση τον Μπέρναρντ Σω πόσων χρόνων την έκανε. «Ο Σω κοιτάζοντάς την καλά - καλά από πάνω ως κάτω, είπε :

— "Αν κρίνω από τα δόντια σας, 18. "Αν κρίνω από τις ξανθές σας μπούκλες 19. Και από τους τρόπους σας, 14.

Η κυρία κολακεύτηκε πολύ απ' όλ' αυτά, όμως έπεμνε.

— Σας ευχαριστώ για το κομπλιμέντο, αλλά θέλω να μου πείτε πόσων χρόνων φαίνομαι.

Και ο Σω :

— "Αν προσθέσετε το 18, το 19 και το 14, το άθροισμα είναι 51 !

Blighly.

αυτά τα έργα (ή « Έκλογη » είχε δημοσιεύσει μία σειρά έργων) φιλοτεχνημένα στα « φωτεινά διαλείμματα » των ασθενών κι' έχουν καλαισθησία, ποιότητα και γούστο. Μερικοί πίνακες ωστόσο δείχνουν ότι οι δημιουργοί τους κινούνται σε χώρους σκοτεινούς κι' ανεξιχνίαστους, « σε χώρους σκληρά σφραγισμένους από τη Μοίρα », όπως έγραφε σ' ένα γράμμα του στον αδελφό του Τέο ο « μεγάλος τρελλός » της ζωγραφικής, ο Βικέντιος Βαν Γκόγκ.

Ο προσεχής έορτασμός — με άγροπορία δυο χρόνων — της εκατονταετηρίδος του Γιαννούλη Χαλεπά, θα φέρη στην επικαιρότητα τον τραγικό γλύπτη, που η μοίρα του — αυτή η μυστική δύναμι που ένεδρεύει τις μεγαλοφυΐες — τον βύθισε σε πνευματικό σκοτάδι στην άκμή της δημιουργίας του. Θα γραφούν άρθρα και μελέτες, θα γίνουν διάφορες εκδηλώσεις in memoriam κι' ο ταπεινός γεροντάκος της Τήνου, που έβροσκε πρόβατα και κουβαλούσε νερό από τις βρύσες του χωριού του, θα γίνει για λίγο το « πρόσωπο της ημέρας ».

Πόσο επίκαιρη είναι αυτή η σκέψη του Μωπασσάν : «Ο θαυμασμός και το ενδιαφέρον των συνανθρώπων μας έρχονται συνήθως πολύ αργά· τότε ακριβώς που δεν μπορούν σε τίποτα να μάς χρησιμεύσουν...»

N. M.

Η πόλις της Μαντάμ Μπαττερφλάυ — και της ατομικής φρίκης.

Μία επίσκεψη

ΣΤΟ ΝΑΓΚΑΣΑΚΙ

Του

DONALD KEENE

Το Ναγκασάκι το ξέρομε πολλοί από μάς σαν τόπο του έρωτα της Μαντάμ Μπαττερφλάυ και του άπιστου Πίνκερτον στην περίφημη όμώνυμη όπερα του Πουτσίνι.

Το γεγονός αυτό δεν το έχουν περιφρονήσει οι Ίάπωνες, που έχουν ονομάσει μια χαρούμενη βίλλα 90 χρόνων, που βρίσκεται επάνω σ' ένα λόφο και βλέπει το λιμάνι, « Τό Σπίτι της Μαντάμ Μπαττερφλάυ ». Λένε ότι εκεί άρχισε το δράμα κι' εκεί περίμενε ή Τσίο Τσίο Σάν, με τα κιάλια στο χέρι, το καράβι του άγαπημένου της.

Ωστόσο τώρα τελευταία ή άτυχη γκίεσα δεν είναι πια ή σπουδαιότερη τουριστική άτтраξιόν της πόλεως. Την έχει αντίκαταστήσει ή ατομική βόμβα.

Τα καταστήματα που πωλούν ένθύμια είναι γεμάτα με ψεύτικα κοσμήματα, που επιγράφονται ως « ατομικά » ή που επάνω στο χαρτί περιτυλίγματός τους υπάρχει τυπωμένο το γνωστό σύννεφο σαν μανιτάρι. Κι' αναρωτιέται κανείς αν όλοι εκείνοι, που δέ-

χονται αυτά τα δώρα είναι εύχαριστημένοι που τα λεπτά κοσμήματα θυμίζουν πώς το Ναγκασάκι ήταν ή δεύτερη πόλις που γνώρισε την καταστροφή της ατομικής βόμβας.

Τό Ναγκασάκι συγκέντρωνε πάντοτε ξένους. Τους τραβούσε το έξωτικό του παρελθόν που ζει ακόμη στα ευρωπαϊκού ρυθμού κτίρια του 19ου αιώνα και στα άμετρητα κινέζικα έστιατόρια. Μόνο όμως μετά τον πόλεμο ο τουρισμός αναπτύχθηκε στο σημείο που βρίσκεται σήμερα.

Μόλις μπή ο ξένος σ' ένα από τα άπαστράπτοντα καινούρια τουριστικά λεωφορεία μπροστά στον σιδηροδρομικό σταθμό, του δίνουν ένα βιβλιάρáκι με τραγούδια στην διάλεκτο του Ναγκασάκι και ένα χάρτη με τα κυριότερα αξιοθέατα της πόλεως.

Πρώτο απ' όλα — και, πράγματι, προς τα εκεί κατευθύνεται άμέσως το λεωφορείο — είναι το σημείο όπου έξερράγη ή ατομική βόμβα. Ακολουθεί το « Σπίτι της Μαντάμ Μπαττερφλάυ » ύστερα τα λείψανα του έμπορικού

σταθμού — όπου πριν από 250 χρόνια οι Όλλανδοί διατηρούσαν τη μόνη ευρωπαϊκή επαφή με την Ιαπωνία — μία νεογοτθική εκκλησία, και διάφοροι βουδδιστικοί ναοί.

Μόλις ξεκινήσει το λεωφορείο, η ξεναγός καλωσορίζει τους ξένους ψιθυρίζοντας στο μικρόφωνο ένα χαρακτηριστικό τραγουδάκι του Ναγκασάκι. "Υστερα διηγείται πώς, ύστερα από την καταστροφή που πάθανε στις 9 Αυγούστου του 1945, οι κάτοικοι του Ναγκασάκι αποφάσισαν να κτίσουν μέσα από τα ερείπια μία πραγματικά διεθνή πόλι αφιερωμένη στην παγκόσμια ειρήνη.

Μόλις αρχίσει να μιλά η ξεναγός, το λεωφορείο προχωρεί από μία σχετικά πλούσια περιοχή σε μία άλλη, που βασιλεύει η άθλιότης: φτωχές καλύβες με στέγες από τσίγκο, και κακόμορφα λείψανα μεγάλων κτιρίων από μπετόν αρμέ.

Το λεωφορείο σταματά μπροστά σ' ένα μικρό μουσείο «Ατομικής φρίκης», οι ξένοι κατεβαίνουν και μπαίνουν μέσα. Κάθε τι μαρτυρεί τη στιγμή που κάθε ζωή φαίνεται να είχε σταματήσει. Βλέπεται κανείς λυωμένα κεραμίδια και στρεβλωμένα χαλύβδινα δοκάρια, θαμπές φωτογραφίες της εκρήξεως παρμένες από απόστασι πολλών μιλίων, καρβουνιασμένα ρούχα και τα αποτελέσματα της εκρήξεως στα θύματα.

Ωστόσο δεν επιτρέπεται στους επισκέπτες να είναι πολλή ώρα κοντά στα εκθέματα. "Υστερα από λίγα λεπτά εμφανίζεται η χαμογελαστή ξεναγός για να τους οδηγήσει σ' ένα απλό ξύλινο στύλο,

ο οποίος δείχνει ακριβώς το σημείο στο οποίο εξερράγη η βόμβα. Ένας φωτογράφος λείει στους ξένους να χαμογελάσουν την ώρα που τους παίρνει μιάν αναμνηστική φωτογραφία και όλοι συμμορφώνονται πρόθυμα.

Σε μικρή απόστασι από το μουσείο είναι το σπίτι όπου έζησε ο δρ. Τακάσι Ναγκαί. Μετά τον πόλεμο εργάστηκε συνεχώς για τα θύματα της εκρήξεως, μολονότι είχε και ο ίδιος προσβληθεί σοβαρά από την ραδιενέργεια και πέθανε αργότερα.

Το σπίτι είναι πολύ μικρό, τόσο που ο δρ. Ναγκαί δεν θα μπορούσε να ξαπλωθεί ολόκληρος την ώρα που κοιμόταν. Υπάρχει όμως σ' αυτό ένα μεγάλο αγαλμα της Παναγίας, γιατί ο δρ. Ναγκαί ήταν ευλαβής καθολικός.

Στο λόφο, επάνω από την βομβαρδισμένη περιοχή, βρίσκονται τα δαντελωτά λείψανα μιās καθολικής εκκλησίας, που καταστράφηκε από την εκρήξη. "Όταν ήταν ανέπαφη κανείς δεν θα την θεωρούσε σπουδαίο οικοδόμημα: ωστόσο τα ερείπιά της έχουν κάποιο μεγαλείο, και τα νεογοτθικά κεφάλια, που έχουν πέσει από τις εισόδους, σε κοιτάζουν από το έδαφος με μάτια, που μοιάζει να έχουν ηλικία πολλών αιώνων.

Οι τουρίστες περιφέρονται κάπως δειλά ανάμεσα στα ερείπια της εκκλησίας. Το Ναγκασάκι είναι η μόνη ιαπωνική πόλις όπου ο Χριστιανισμός αποτελεί χαρακτηριστικό μέρος του πολιτισμού, και μολονότι πολλοί ξένοι αγοράζουν για ενθύμια μικρές κουκλές ντυμένες καλόγριες, δεν

αισθάνονται πολύ άνετα στην παραξενή ατμόσφαιρα ενός χριστιανικού ναού.

Ευτυχώς, αν βέβαια μπορή κανείς να χρησιμοποιήσει αυτή τη λέξι για κάθε τι σχετικό με την ατομική εκρήξη, η βόμβα έπεσε στο μοντέρνο τμήμα του Ναγκασάκι, και έτσι οι παλιότερες συνοικίες έχουν μείνει σχεδόν όπως ήταν.

Οι πλακόστρωτοι δρόμοι και τα ξύλινα σπίτια, που έχτισαν οι Ευρωπαίοι ή οι Αμερικανοί στη δεκαετία 1860 - 1870, όταν τα βλέπη κανείς στο Ναγκασάκι, έχουν κάποιο θέλητρο. Είναι η νοσταλγική γοητεία του κόσμου της Μαντάμ Μπαττερφλάυ και των Ευρωπαίων κυριών με τις όμπρέλλες επάνω στα μικρά δίτροχα άμαξάκια. Οι Γιαπωνέζοι νοιώθουν πολύ αυτή τη γοητεία.

Στο λιμάνι του Ναγκασάκι, ένα από τα ωραιότερα του κόσμου,

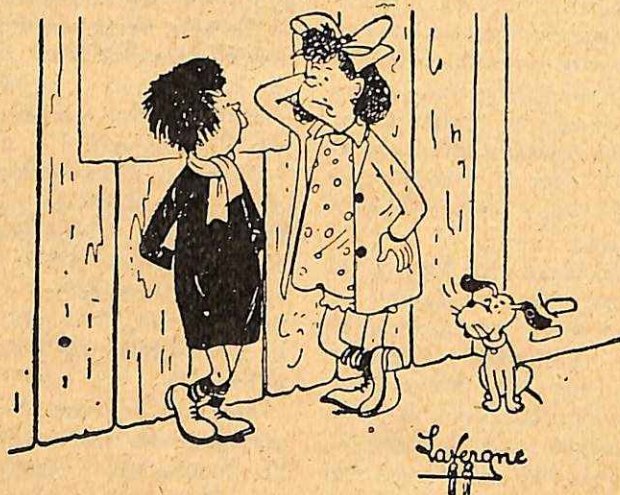
δεν πηγαίνουν πιά τα πολεμικά και τα εμπορικά πλοία του κόσμου, και δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι έχουν εγκαταλείψει τα παραθαλάσσια προξενεία και ότι τα τουριστικά λεωφορεία στέκονται μόνο για λίγο καθώς περνούν από κεϊ.

Τις πέντε ή έξη ώρες που διαρκεί ο γύρος, η ξεναγός μιλά σχεδόν συνεχώς. "Όταν τελειώσει ο γύρος, ευχαριστεί τους επιβάτες σχεδόν με δάκρυα στα μάτια, και τους παρακαλεί να μην ξεχάσουν ποτέ το απόγευμα που πέρασαν μαζί.

Οι ξένοι σηκώνονται και ετοιμάζονται να κατέβουν από το λεωφορείο και τότε η ξεναγός τους δίνει μ' ένα τελευταίο τρυφερό χαμόγελο τις φωτογραφίες, που έβγαλαν στο σημείο που έπεσε η ατομική βόμβα, σαν ένα ευχάριστο ενθύμιο της επίσκεψής τους στο Ναγκασάκι...

Όταν ο Ναπολέων δραπέτευσε από την Έλβα, το 1815, μία παρισινή εφημερίδα, έγραφε καθημερινώς με μεγάλα γράμματα στην πρώτη της σελίδα για τον επιστρέφοντα στον θρόνο του Μονάρχη:

- Το τέρας της Κορσικής έφθασε στον κόλπο Χουάν.
- Κανίβαλος προχωρεί προς το Γκράς.
- Ο σφετεριστής μπήκε στη Γκρενόμπλ.
- Ο Βοναπάρτης εισήλθε στη Λυών.
- Ο Ναπολέων βαδίζει προς το Φοντανεμπλά.
- Η Α. Μ. ο αυτοκράτωρ αναμένεται αύριο στο πιστό του Παρίσι.

— Κι' εσύ, αν επρόκειτο να ξαναφτιάξεις τη ζωή σου, τί θα έκανες ;

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΞΕΡΟΥΝ...

Ο πιο επικίνδυνος γυναικός, έλεγε ένας ειδήμων, δεν είναι ο καλλονός, αλλά άλλες, αυτές που θεωρούμε άσημαντες. Ένας άνδρας αμύνεται μπροστά σε μια όμορφη γυναίκα· βρίσκεται διαρκώς « επί φυλακή ». Αν όμως η γυναίκα δεν έχει τίποτε το ιδιαίτερο να παρουσιάσει, το άρσενικό, καθώς αισθάνεται απόλυτα ασφαλές, αφήνεται ανυπεράσπιστο. Αυτή είναι η αρχή του τέλους. Κατά τη γνώμη μου, επιμένει ο ειδικός, η Δαλιδά ήταν γοητευτική, αλλά δεν ήταν καθόλου ωραία.

M. H.

Μια παντρεμένη γυναίκα που αγαπά τον άνδρα της τραβά της άνδρες περισσότερο από την αδιάφορη σύζυγο. Η εξήγησις του παραδόξου αυτού είναι οφθαλμοφανής. Είναι ευκολότερο να εκτιμήση κανείς τη συντροφιά της γυναικας που ξέρει να παίρνει από τον άνδρα ό,τι καλύτερο έχει παρά εκείνης που έχει αγριέψει από τη ζωή της. Η γυναίκα που αγαπά τον άνδρα της ξέρει από ένστικτο να εκτιμά όλους τους άνδρες. Έτσι αποκτά φίλους και προκαλεί την συμπάθεια των ανδρών που την περιστοιχίζουν.

Αυτό είναι μια εξαιρετική επιτυχία στη ζωή.

G. T.

Ο Α·Ι·ΖΕΝΣΤΑ·Ι·Ν

«Τὸ Θωρηκτὸ Πατιόμκιν» ΚΑΙ Ο ΡΩΣΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Τὸ 1925 εἶδε, στὴν Ἀμερική, τὸ «Χρυσοθήρα» τοῦ Σαρλώ, στὴ Γαλλία τὸν «Ναπολέοντα» τοῦ Ἀμπέλ Γκὰνς καί, στὴ Ρωσία, τὸ «Θωρηκτὸ Πατιόμκιν» τοῦ Σεργκέι Μιχάλοβιτς Ἀϊζενστάιν.

Γεννήθηκε στὴ Ρίγα τῆς Λιθουανίας καὶ δούλεψε νέος μὲ τὸν Λούπου Πίχ, τὸν Γερμανὸ σκηνοθέτη ποὺ πίστευε πὼς τὰ ἔργα του δὲν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ ὑποτιτλοὺς ἀλλὰ μποροῦσαν νὰ ποῦν τὰ πάντα μὲ τὶς εἰκόνες. Ὅπως ὁ Πίχ, ἔτσι κι' ὁ Ἀϊζενστάιν, στίς εἰκόνες μόνον θὰ στηριχθῇ γιὰ νὰ φωνάξῃ τὴν ἐπαναστατικὴ του πίστι.

Μετά ἀπὸ τὴν ὁκτωβριανὴ ἐπανάστασι, οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς σκηνοθέτες τῆς Τσαρικής Ρωσίας μετανάστευσαν στὴ Γαλλία ὅπου, στὸ Μοντρέιγ, ἀνασυγκρότησαν τὴν ἐταιρεία τους, τὴν «Ερμόλλιεφ», καὶ ἔβαλαν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἡθοποιῶν τους τὸν Ἰβάν Μοσζούκιν, ποὺ δούλεψε ἄλλωστε καὶ σὰν σκηνοθέτης. Ἔτσι, στὰ 1919-1920, κινηματογράφος δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν στὴ Ρωσία. Οὔτε τεχνικοὶ ὑπῆρχαν, οὔτε μηχανήματα, καὶ οἱ αἰθουσες ἐκλείναν ἢ μίᾳ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ὁ Λένιν τότε συγκινήθηκε : «Ἡ πιὸ σημαντικὴ

τέχνη γιὰ τὴ Ρωσία εἶναι ὁ κινηματογράφος», ἐδήλωσε καὶ ἔδωσε τὴ διαταγὴ νὰ ἐτοιμαστῇ πενταετὲς πρόγραμμα.

Ὁ πρῶτος σκηνοθέτης τῆς κινηματογραφικῆς ἀναγέννησης στὴ Ρωσία ἦταν ὁ Τσίγκα Βερτόφφ, ἰδρυτὴς τοῦ «Κίνο Γκλάς» ποὺ μετωνομάστηκε κατόπιν σὲ «Κίνο Πράβδα» καὶ ποὺ δὲν ἦταν παρὰ μιά ἐταιρεία γυρίσματος ἐπικαίρων. Καὶ γιὰ τὸν Βερτόφφ ὅμως ἡ εἰκόνα ἀποτελοῦσε τὴ βᾶσι καί, ὅχι μόνον τὰ λόγια, ἀλλὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ ὑπόθεσι, ἐρχόταν σὲ δεύτερη μοῖρα. Γι' αὐτὸν τὸ τέλειο φιλμ ἦταν τὸ «ντοκυμανταίρ». Ἔτσι, ἔδωσε τὰ «Τρία Τραγούδια τοῦ Λένιν», τὸ «Ἐνδέκατον ἔτος», τὸν «Ἀνθρώπο μὲ τὴν κινηματογραφικὴ μηχανή», ποὺ ἔχουν ἤδη ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ διακρίνουν τὰ ἔργα τῆς ρωσικῆς κινηματογραφίας : προτίμησι γιὰ τοὺς ἐρασιτέχνες ἡθοποιούς, φυσικὸ φῶς, πρόσωπα χωρὶς βάψιμο, αὐθόρμητες κινήσεις πλήθους.

Ἡ πρώτη ταινία τοῦ Ἀϊζενστάιν «Ἦταν ἓνα καλὸ ἄλογο ποὺ δὲν σκοινιτοφλοῦσε ποτέ», γυρίστηκε τὸ 1923. Τὸ 1924 γύρισε τὴν «Ἀπεργία» ποὺ «ἐπασχε ἀπὸ ἐξἄλλο θεατρinισμό», ὅπως ἔγραψε ἀργότερα ὁ ἴδιος. Τὸ

1924 βροντοφωνούσε « Κάτω τὸ θέμα », ἀλλὰ τὸ 1925 ἔδωσε τὴν ταινία πού θεωρήθηκε βόμβα στὸν κινηματογραφικὸ κόσμο, τὸ «Θωρηκτὸ Πατιόμκιν». Ἀκόμη καὶ τελευταῖα, σ' ἓνα δημοψήφισμα πού ἔγινε σὲ ἑκατὸ περίπου σκηνοθέτες καὶ ἄλλες προσωπικότητες τοῦ κινηματογράφου, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν, προκηρύχθηκε σὰν ἡ μεγαλύτερη ταινία πού γυρίστηκε ποτέ. Ἡ ὑπόθεσι εἶναι γνωστή: Πρόκειται γιὰ τὴν ἀνταρσία πού ἔγινε τὸ 1905 στὸ θωρηκτὸ. Τὸ πλήρωμα ἐξ αἰτίας τοῦ χαλασμένου φαγητοῦ πού τοὺς μοίραζαν, ἔρριξε στὴ θάλασσα τοὺς ἀξιωματικούς, σήκωσε τὴν κόκκινη σημαία καὶ συναδελφώθηκε μὲ τὸν πληθυσμὸ τῆς Ὁδησσοῦ. Θέμα ἀπλούστατο, σχηματικὸ, γραμμικὸ, πού μεταχειρίστηκε ὁ Ἀϊ-ζενστάιν γιὰ νὰ «δημιουργήσῃ μία σειρά εἰκόνων» — ὅπως ἔγραψε — « πού νὰ προκαλοῦν μία συγκίνησι ἡ ὁποία νὰ δημιουργήσῃ, κι' αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της, μία σειρά ἀπὸ ιδέες. Ἀπὸ τὴν εἰκόνα στὴν συγκίνησι, ἀπὸ τὴν συγκίνησι στὴ θέσι ».

Ὑστερα ἀπὸ μία ἀρχὴ λίγο συγκεχυμένη, ἀπὸ τὴ στιγμή πού οἱ δυσσεσχημένοι, κάτω ἀπὸ τὸ καραβόπανο πού τοὺς σκεπάζει, φωνάζουν « Ἀδέλφια... ἀδέλφια » στοὺς ναῦτες πού πρόκειται νὰ τοὺς τουφεκίσουν, ὡς τὸ ἐπικὸ τέλος, οἱ σύντομες σκηνές πού εἶναι βασικὰ πέντε σάν τὶς πράξεις τῆς κλασικῆς τραγωδίας μὲ ἀνάλογες λειτουργίες, ἔχουν τὴ ρεαλιστικὴ γυμνότητα τοῦ « ντοκυμανταίρ » καὶ συνθέτουν ἔτσι καθὼς γίνονται ἓνα ὁργανικὸ

Αἰ-ΖΕΝΣΤΑ-Ι-Ν, Σεργκέι Μιχαλόβιτς (1898 - 1944). Μηχανικός καὶ ἀρχιτέκτων, μελετητὴς τῆς ἱστορίας τῆς Τέχνης, σκηνογράφος καὶ θεατρικὸς σκηνοθέτης, ὑπῆρξε ἀναμφιβόλως ἡ πιὸ ἐνδιαφέρουσα φυσιογνωμία τοῦ σοβιετικοῦ κινηματογράφου. Γύρισε τὶς ταινίες:

« Ἦταν ἓνα καλὸ ἄλογο πού δὲν σκουντουφλοῦσε ποτέ » (1923).

« Ἀπεργία » (1925).

« Τὸ Θωρηκτὸ Πατιόμκιν » (1925).

« Ὁκτώβριος » (ἢ « Οἱ δέκα μέρες πού τάραξαν τὸν κόσμον » — 1927).

« Ἡ γενικὴ γραμμὴ » (ἢ « Τὸ παλιὸ καὶ τὸ καινούργιο » 1926 - 1928).

« Αἰσθηματικὴ Ρωμάντσα » (1930).

« Κὲ Βίβα Μέχικο » (ἀτελείωτο. Τὸ ὕλικό συναρμολογήθηκε σὲ τρία κομμάτια μὲ τίτλους: « Κεραυνὸς ἐπάνω ἀπὸ τὸ Μεξικό », « Χρόνος στὸν ἥλιο », « Ἡμέρα Θανάτου » — 1931).

« Ἡ ὁρραὴ τοῦ Μπεγίν » (ἀτελείωτο — 1934 - 1937).

« Ἀλεξάντρ Νίβσκυ » (1932).

« Ἰβάν ὁ Τρομερὸς » (1941).

σύνολο μὲ ρυθμὸ πού κόβει τὴν ἀναπνοή. Πρόσωπα, πλῆθος, συντομώτατα πρῶτα πλάνα πού διαδέχονται ταχύτατα σκηνές συνόλου, κι' ὕστερα ἡ ἀγωνιώδης, ρυθμισμένη ἀπειλὴ τῶν φυλάκων — καθὼς κατεβαίνουν τερατώδεις, κομμένοι στὸ ὕψος τοῦ θώρακος, μὲ τὶς μπόττες ἀμείλικτες σὲ τρομερὴ ἀντίθεσι πρὸς τὸ κατάλευκο μάρμαρο τῆς σκάλας τῆς Ὁδησσοῦ — πού θερίζουν τὸ πλῆθος μὲ τὰ μυδραλλιοβόλα, τὰ πρόσωπα πού, γιὰ μιὰ στιγμή, χαράζονται στὴν ψυχὴ τῶν θεατῶν (ἡ γυναίκα μὲ τὰ γυαλιὰ πού φωνάζει, ἡ γυναίκα πού οὐρλιάζει ξεχτένιστῇ, τὸ πονεμένο πρόσωπο τοῦ

ναύτη, τὸ πρόσωπο τῆς μάνας πετρωμένο καθὼς κουβαλᾷ τὸ ματωμένο σῶμα τοῦ παιδιοῦ στὴν ἀγκυλιά, μέσα ἀπὸ τοὺς καπνοὺς τῶν σφαιρῶν, καὶ τὸ ἄσπρο παιδικὸ καροτσάκι πού κατεβαίνει, χωρὶς ὁδηγὸ πιά, τὰ σκαλιὰ κι' ὕστερα ἀναποδογυρίζεται, καὶ οἱ σωροὶ τῶν νεκρῶν), εἰκόνες μιᾶς τρομερῆς ρεαλιστικῆς δυνάμεως πού, σ' ἓνα κρυφὸ « κρεσέντο », φτάνουν τὸ ζενιθ μιᾶς κρίσης. Ὑστερα, ὁ ρυθμὸς γίνεται πιὸ σιγανὸς γιὰ ν' ἀγγίξῃ τὸ ἐπικὸ: τὰ ἄλλα πλοῖα θάπρεπε νὰ χτυπήσουν τὸν ἐπαναστατημένο « Πατιόμκιν », ἀλλὰ οἱ ναῦτες — καὶ πάλι ἡ φωνὴ « Ἀδέλφια, ἀδέλφια! » — ἀρνούνται νὰ πυροβολήσουν καὶ τὸ θωρηκτὸ, μὲ τὴ σημαία φουσκωμένη ἀπὸ τὸν ἀνεμο, περνάει τὸ στόλο ἄθικτο καὶ πάει γιὰ καταφύγιο στὴ Ρουμανία. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Ἀϊ-ζενστάιν: μία ταινία μὲ οἰκονομία μέσων μοναδική, μία ἀναπαράστασις πού ἔχει τὴν ἀκρίβεια τοῦ « ντοκυμανταίρ », πού ἔχει γίνει ὅμως ἔργο τέχνης, στὸ ὁποῖο ἀκόμη καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς προπαγάνδας σβήνει ἐμπρὸς στὴν ἀνθρωπιά τῆς ἱστορίας.

Ἀπὸ ποῦ προέρχεται αὐτὴ ἡ βίαιη δύναμι τοῦ Ἀϊ-ζενστάιν; Ἀπὸ τὴν προσοχὴ τῆς λεπτομέρειας, ἀπὸ τὴν ἐρμηνεία τῶν ρόλων πού ἀνέθεσε σὲ ἀνθρώπους πού δὲν εἶχαν ιδέα οὔτε ἀπὸ κινηματογράφου οὔτε ἀπὸ θέατρο καὶ στοὺς ὁποίους ὁ σκηνοθέτης κατάρθωσε νὰ μεταδώσῃ μιὰ φλόγα ζωῆς καὶ ἀλήθειας. (« Ὅπως ἔγραψε ὁ Ντοβτσένκο: « Δὲν πρέπει νὰ φοβόμαστε τοὺς ἐρασιτέχνες ἡθοποιοὺς. Πρέπει νὰ

θυμόμαστε πὼς κάθε ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἐρμηνεύσῃ τέλεια τὸν ἑαυτό του στὸ πανί, τοῦλάχιστον μία φορά ». Καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπόρεσε νὰ ξαναπαίξῃ ὁ ταπεινὸς ἐργάτης τοῦ Βιττόριο Ντέ Σίκα πού θριάμβευσε ἐν τούτοις στὸν « Κλέφτη Ποδηλάτων ». Γιατὶ ἔπαιξε μιὰ φορά τὸν ἑαυτό του καὶ δὲν εἶχε ἄλλο νὰ προσφέρῃ). Καὶ τέλος, ἡ ἀξία τοῦ « Θωρηκτοῦ » ἐγκτεῖται στὸ « μοντάζ » πού, ὅπως θὰ βεβαιώσῃ ἀργότερα ὁ Πουντόφκιν, « εἶναι ἡ αἰσθητικὴ βάσις τοῦ φίλμ », ἡ ὁποία, συνδυάζοντας τὶς χιλιάδες χωριστὲς φωτογραφίες μὲ τὸ σωστὸ ρυθμὸ καὶ τὴ σωστὴ ἐναλλαγή, δημιουργεῖ τὴν ἐνότητα καὶ τὸ διάγραμμα τῶν συγκινήσεων.

Μετὰ τὸ « Θωρηκτὸ » ὁ Ἀϊ-ζενστάιν γύρισε τὸν « Ὁκτώβρη » (« Οἱ δέκα μέρες πού τράνταξαν τὸν κόσμον »), τὸ ὁποῖο, παρ' ὅλες τὶς θαυμάσιες σκηνές πανικοῦ καὶ πλῆθους πού περιέχει, εἶναι ἀτελὲς γιατί, ὅπως ὠμολόγησε ὁ ἴδιος « ἔπρεπε νὰ τὸ παρουσιάσω στὸν ἑορτασμὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ δὲν πρόλαβα νὰ τὸ τελειώσω ». Κατόπιν ἤρθε « Ἡ γενικὴ Γραμμὴ », ὅπου « ὕστερα ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ μεγάλου ἐπαναστατικοῦ ἀγῶνα — γράφει πάλι ὁ Ἀϊ-ζενστάιν — ὕστερα ἀπὸ τὴν πυρκαγιά τῆς ἀνταρσίας, θέλησα νὰ δώσω τὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν χωρικῶν... Πρέπει νὰ ἐνθουσιάσωμε τὸ κοινὸ μας γιὰ τὸν μονότονο κόπο καὶ τὴν κούρασι τοῦ χωρικοῦ, γιὰ τὶς γελάδες πού γεννοῦν, γιὰ τὰ μηχανικὰ ἄροτρα... ».

Ἐν τούτοις, καὶ σ' αὐτὸ τὸ

έργο υπάρχει μιὰ ψυχή, μιὰ ενό- της έσωτερική και ψυχολογική, γιατί αίσθάνεται κανείς τόν σκοπό και την πίστη και, μαζί με τὸ αλάνθαστο κινηματογραφικὸ αἰ- σθημα τοῦ "Αἰξενστάιν, ξεπερ- νάει κι' αὐτὴ τὸ προπαγανδιστικὸ μάθημα και μεταμορφώνει τὸ φιλμ σ' ἓνα πλατὺ, ἀγροτικὸ τρα- γούδι.

Ὁ μεγαλύτερος ἀντίζηλος τοῦ "Αἰξενστάιν ἦταν ὁ καλύτερος φίλος του και θερμὸς θαυμαστὴς του, ὁ Βσεβόλντ Πουντόφκιν. "Αν και μέλος τοῦ Κομμουνιστι- κοῦ κόμματος, πρᾶγμα ποὺ ὁ "Αἰξενστάιν δὲν ἔγινε ποτέ, οἱ ἐπαναστατικὲς του πεποιθήσεις ἦταν λιγώτερο ἀγνές, ἴσως γιατί ἦταν πιὸ φιλολογικὲς. Ἡ φιλο- λογία ἄλλωστε τοῦ ἔδωσε θαυμά- σια θέματα, ὅπως τὴ « Μητέρα » τοῦ Γκόρκυ, ποὺ παραμένει τὸ ὠραιότερο ἔργο του. Αὐτὴ ἡ μη- τέρα ποὺ σώζεται ἀπὸ τὴν κατὰ- πτωσι ὅταν ξυπνᾷ μέσα τῆς ἡ προλεταριακῆ τῆς ἀξιοπρέπεια, σώθηκε ἐπίσης, χάρι στὸν Πουν- τόφκιν και τὴν περίφημὴ ἡθοποιὸ Βέρα Μπαρονόφσκαγια, ἀπὸ τίς κοινοτοπίες και τοὺς μελοδραμα- τισμοὺς ποὺ παραμονεύουν πάντα τέτοιου εἴδους θέματα.

Μὲ τὸ « Τέλος τῆς Πετρούπο- λης » (1927), ὁ Πουντόφκιν ὑμνεῖ τὴν ὀκτωβριανὴν ἐπανάστασι (αὐ- τὸ δηλαδὴ ποὺ κάνει ὁ "Αἰξεν- στάιν με τὸν « Ὀκτώβριο »). Τὸ ἐπόμενο ἔτος γυρίζει τὸ « Θύελλα στὴν Ἀσία », ταινία ποὺ παίζεται τακτικώτερα ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλ- λη, στὶς ξένες κινηματογραφικὲς λέσχες. Εἶναι μιὰ μεγαλόπρεπη, βάρβαρη ἐποποιία, ὅπου τὸ μυθι- στόρημα και ἡ πραγματικότης

εἶναι δύσκολο νὰ ξεχωριστοῦν.

Μετά, με τίς ματωμένες νίκες τοῦ λαοῦ, ὅπως εἶδαμε, στὴν « Γε- νικὴ Γραμμὴ » ὁ "Αἰξενστάιν ὑμνη- σε τὸν θρίαμβο τῶν γεωργικῶν μηχανῶν, τὴν αὐγὴ μιᾶς καινούρ- γιας ἐποχῆς ὅπου ὁ ἥλιος και ἡ βροχὴ βιάζαν πλαῖ - πλαῖ με τὸν Λένιν. Αὐτὸ τὸ μήνυμα ἐνέπνευσε τὸν Τούριν, τὸν Ντοβτσένκο και ἄλλους πολλοὺς ἀκόμη. Ὁ Τούριν διάλεξε γιὰ θέμα τῆς ταινίας του « Τουρκσίμπ », τὴν κατασκευὴ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Τουρκεστάν - Σιβηρίας. Τὸ « Χω- ριὸ τῆς ἀμαρτίας » τῆς "Ολγας Πρεομπραγιένσκαγιας διηγεῖται μιὰ ἱστορία κτηνώδους ἀρπακτι- κότητος. Αὐτὴ τὴν πλευρὰ τῆς Ρωσίας διάλεξε ἐπίσης νὰ ὑμνήσῃ ὁ περίφημος Ἀλεξάντρ Ντοβ- τσένκο. Ὁ Οὐκρανὸς αὐτὸς γύ- ρισε τὴν πρώτη του ταινία τὸ 1929, με τίτλο τὸ « Ὀπλοστάσιο » και θέμα ἐνᾶ ἐπεισόδιο τῶν ἀγώ- νων τῆς Οὐκρανίας γιὰ τὴν ἐλευ- θερίαν τῆς. Κατόπιν, τὸ ἓνα ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἔδωσε τὴ « Γῆ » τὸ 1930 και τὸν « Ἰβάν » τὸ 1932. Στὴ « Γῆ », ὅσοι τὴν εἶδαν, θυ- μοῦνται ἀκόμη τίς στεγνές, σκλη- ρές και φωτεινές φωτογραφίες τῆς με τὴν ἀπλούστατη σύνθεσι.

Μία ἀπὸ τίς πρώτες ὁμιλοῦσες ρωσικὲς ταινίες ἦταν « Ὁ δρόμος τῆς ζωῆς » (1931) τοῦ Νικόλα "Εκκ, με ἥρωες παιδιὰ ποὺ εἶναι οἱ πραγματικοὶ πρόγονοι ὄλων τῶν « Ὀλβιδάδος » και τῶν « Σι- ούσια » ποὺ γυρίστηκαν ἀπὸ τότε. Τὸ τέλος ποὺ δείχνει τὴν δολο- φονία τοῦ Γιουσούφ, τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου στὸ πτώμα του και τὴν ἐπιστροφή τέλος τοῦ πτώματος δεμένου ἐμπρὸς στὴν ἀτμομηχα-

νὴ, ἔχει μιὰ ἀπλότητα γεμάτη μεγαλοπρέπεια και συγκίνησι.

Γυρίστηκαν κατόπιν τὸ « Τσα- πάιεφ » τῶν ἀδελφῶν Βασίλιεφ και « Οἱ Ναῦτες τοῦ Κρόνσταντ ».

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ "Αἰξενστάιν ποὺ δέχθηκε ἀπὸ τοὺς τελευταίους τὸν ὁμιλοῦντα ἀλλὰ ὑπῆρξε συνά- μα ὁ πρῶτος ποὺ κατάλαβε τίς ἀληθινές του ἀπαιτήσεις, ταξί- δευε. Περνᾷ ἀπὸ τὴ Γαλλία ὅπου δοκίμασε τὸν ἥχο, βοηθημένος ἀπὸ τίς θαυμάσιες εἰκόνες τοῦ Τισσέ στὸ « Αἰσθηματικὴ Ρω- μάντσα » (1930) και φεύγει γιὰ τὸ Χόλλυγουντ. Ἐκεῖ τρομάζει τοὺς παραγωγούς με τὸ τολμηρὸ σενάριο ποὺ ἐτοίμασε γιὰ τὸ « Μία Ἀμερικανικὴ Τραγωδία » τοῦ Θήοντορ Ντράϊζερ (ποὺ γυ- ρίστηκε κατόπιν με τίτλο « Μία θέσι στὸν ἥλιο ») και φεύγει γιὰ τὸ Μεξικὸ ὅπου γυρίζει χιλιάδες μέτρα φιλμ ποὺ κι' αὐτά, λόγω διαφωνίας με τοὺς παραγωγούς, δὲν μπόρεσε νὰ συναρμολογήσῃ ποτὲ ὁ ἴδιος σὲ ἓνα ἔργο, τὸ ἔργο ποὺ θὰ εἶχε γιὰ τίτλο : « Κὲ Βίβα Μέχικο ! ». Ἀπ' αὐτὸ τὸ ἄγνωστο κινηματογραφικὸ ἔργο με τὴν πιὸ θαυμαστὴ φωτογρα- φία ποὺ ἔγινε ποτέ, μπορούμε μόνον νὰ ἰδοῦμε μερικὰ ἀποσπά- σματα ποὺ συναρμολόγησαν ὁ Σὸλ Λέσσερ και ἡ Μαρί Σῆτον.

Ὑμνῶντας ἐν τούτοις τὸν "Αἰ- ξενστάιν θὰ ἦταν ἄδικο νὰ ξε-

χνοῦμε τοὺς δύο πιστοὺς του βοη- θούς, τὸν Ἀλεξάνδρ — βοηθὸ σκηνοθέτη — μέχρι τὸ 1932 και τὸν Ἐντουάρ Τισσέ, φωτογρά- φο - ὁπερατέρ.

Τὸ 1932, ὁ "Αἰξενστάιν γυρίζει στὴ Ρωσία και δοκιμάζει τίς πρώτες δυσκολίες τοῦ ὁμιλοῦντος στὸ « Ὀρφανὴ τοῦ Μπεγιν » ποὺ ἐτοίμαζε τρία ὀλόκληρα χρόνια και δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ δείξῃ στὸ κοινὸν γιὰ λόγους πολιτικούς. Ἐδῶ θὰ εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ ση- μειώσῃ κανεὶς πὼς ἡ ρωσικὴ λο- γοκρισία, ὅχι μόνον σταμάτησε τὴν κυκλοφορίαν τῆς ταινίας ἀλλὰ ἀπαγόρευσε και τὸ « Θωρηκτὸ Πατιόμκιν » ἀνάμεσα σὲ ἄλλα και γιατί οἱ ναῦτες δὲν ἐπαναστα- τοῦν ἀπὸ ἰδεολογία ἀλλὰ γιατί βρωμοῦσε τὸ κρέας ποὺ τοὺς ἔδι- ναν. Δυσκολίες ἐπίσης τοῦ ἔφερε ἡ λογοκρισία γιὰ τὸ ἄλλο μεγάλο ἔργο του ὅπου νικοῦσε πλέον θριαμβευτικὰ τίς δυσκολίες τοῦ ὁμιλοῦντος, τὸν « Ἰβάν τὸν Τρο- μερὸ » ποὺ γύρισε ὕστερα ἀπὸ ἓνα δευτερευούσης σημασίας ἔργο, τὸ « Ἀλεξάντρ Νιέβσκι ». Καὶ τὰ δύο εἶχαν γιὰ πρωταγωνιστὴ τὸν θαυμαστὸ Νικολάι Τσεριακόωφ, και ἡ μουσικὴ ἦταν γραμμένη ἀπὸ τὸν Προκόφιεφ. Μετὰ ἀπὸ τὸ δεύτερο μέρος τοῦ « Ἰβάν » ποὺ ἀπαγορεύθηκε τελειωτικὰ γιὰ πολιτικούς πάλι λόγους, ὁ "Αἰξεν- στάιν πέθανε.

R. Σ.

Ὁ Τζώρτζ Μπέρναρντ Σὼ εἶχε καθίσει σὲ μιὰ γωνιά και συζητοῦσε με μιὰ κυρία γιὰ τὸν... Τζώρτζ Μπέρναρντ Σὼ, φυσικά. Ἀφοῦ ἐπὶ κάμποση ὥρα ἱκανοποίησε τὴν αὐταρέσειά του, ὁ εὐφύεστατος γέρος τῆς εἶπε : Καὶ τώρα, ἀγαπητὴ μου, ἂς μιλήσουμε λίγο και γιὰ σᾶς. Πὼς σᾶς φάνηκε τὸ τελευταῖο μου ἔργο ;

Η ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΤΗΝΟΣ

Ὅκτώ περίπου μίλια ἀπὸ τὸ Παλέρμο, βρίσκεται ἡ πόλις Μπαγκερία. Οἱ ὁδηγοὶ πληροφοροῦν ἐκείνους πού τὴν ἐπισκέπτονται ὅτι στὴν πόλι ὑπάρχουν ἐγκαταλελειμμένες βίλλες πολλῶν Σικελῶν εὐγενῶν. Κάθεμία ἀναμφισβήτητα ἔχει τὴν ἱστορία της, λίγες ὥστόσο ἔχουν νὰ ποῦν τὸ τόσο καταπληκτικὸ παραμῦθι τῆς Βίλλα Παλαγκόνια.

Ὁ Πρίγκιπας, λέει, τῆς Παλαγκόνια ζοῦσε στὶς ἀρχές τοῦ 18ου αἰῶνα σὲ ἓνα ὑπέροχο παλάτι. Ἦταν πολὺ πολὺ πλούσιος, ἀλλὰ καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀσκημονοὺς ἀνδρες τῆς Ἰταλίας. Κανένας δὲν τὸν ἔκανε παρέα γιὰτὶ λίγοι μποροῦσαν νὰ ὑποφέρουν τὸ ἀπόκρουστικὸ του πρόσωπο. Κάποτε ὅμως, πρὸς ἐκπληξὶ ὅλων, παντρεύτηκε μίαν ἀπὸ τὶς ὠραιότερες γυναῖκες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν Τζοακκίνια Μαρία Γκαετάνι, κόρη τοῦ Δουκὸς Λουίτζι Γκαετάνι.

Γιὰ πολλοὺς μῆνες, μετὰ τὸ γάμο, τὸ παλάτι ἀντηχοῦσε ἀπὸ γέλοια, μουσικὲς καὶ τραγούδια καὶ ὅλα πῆγαιναν καλά, μέχρις ὅτου ὁ πρίγκιπας ἀνεκάλυψε ὅτι ἡ ὥραία σύζυγός του ἔκανε κατὰχρησιν τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ὡς οἰκοδέσποινας : με φρίκη ἀνεκάλυψε ὅτι ἦταν ἐρωμένη πολλῶν φιλοξενουμένων του.

Τόσο ἐξαγριώθηκε ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀπιστίας τῆς γυναίκας του, ὥστε δὲν μπόρεσε νὰ κλείσῃ μάτι ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδες. Κατόπιν βρῆκε ἓνα σύμμαχο, τὸν Δομινικανὸ μοναχὸ Τοιμάσσο ντὶ Νάπολι, τὸν ἐπιφανέστερο ἀρχιτέκτονα πού ὑπῆρχε ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὴν Σικελία. Μαζὺ συνέλαβαν τὴν ἰδέαν νὰ ἀποτραβήξουν τὴν πριγκίπισσαν ἀπὸ τὸν ἔξω κόσμον καὶ νὰ στήσουν παντοῦ γύρω της γλυπτὲς γελοιογραφίες με τρομερὰ διαστρεβλωμένα χαρακτηριστικὰ τῶν πρώην ἐραστῶν της.

Στοὺς κήπους τοῦ παλατιοῦ ἐπάνω στοὺς ὑψηλοὺς τοίχους πού τριγυρίζανε τὸ κτῆμα ἔστησαν περισσότερα ἀπὸ 200 τέτοια ἀγάλματα. Τόσο ἀποτρόπαια ἦταν, ὥστε ὅποιον τὸ βλέμμα ἔπεφτε ἐπάνω τους τὸ ἔστρεφε ἀμέσως ἄλλου γεμάτος φρίκη.

Οἱ προεστοὶ τῆς Μπαγκερία ἐπέμειναν νὰ τοποθετηθῇ στὸ δρόμο, πού ὁδηγοῦσε στὸ κτῆμα, ἓνα σῆμα, πού νὰ εἰδοποιῇ τὶς γυναῖκες πού βρῖσκονταν σὲ ἐνδιαφέρουσα νὰ ἀπαμακρύνονται, ἀπὸ φόβο μήπως τὰ παιδιὰ πού θὰ ἀποκτήσουν εἶχαν τὴν ἴδια δυσμορφία με τὰ ἀγάλματα.

Ὅταν πέθανε ὁ πρίγκιπας, ἔγιναν πολλὰς προσπάθειες νὰ βγοῦν τὰ ἀγάλματα, ἀλλὰ ὅλες ἀπέτυχαν. Καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτὰ βρῖσκονται ἀκόμη ἐκεῖ καὶ μᾶλλον διασκεδάζουν παρὰ πού τρομάζουν τὸν ἐπισκέπτη τοῦ 20οῦ αἰῶνος.

Ποῦ θὰ θέλατε νὰ σᾶς πάω;

Τοῦ

CURT CORTING

Καθὼς ἡ Μάργκοτ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι της, ἐνοιωσε ἓνα ἐπίμονο βλέμμα ἐπάνω της. Γυρνώντας τὰ μάτια της πρὸς τὴ μεριά τοῦ δρόμου, πρόσεξε ἓνα νεαρὸ πού καθόταν μέσα σ' ἓνα κίτρινο ἀεροδυναμικὸ αὐτοκίνητο. Εἶχε βάλει μπρὸς τὴ μηχανὴ καὶ ἐτοιμαζόταν νὰ ξεκινήσῃ. Τὴν κοιτοῦσε ἐπίμονα...

Ἡ Μάργκοτ κοντοστάθηκε...

— Μήπως θὰ θέλατε νὰ σᾶς πάω στὴ δουλειά σας, ἢ ὅπου ἄλλοῦ πηγαίνετε, δεσποινίς μου ; τὴ ρώτησε εὐγενικά.

Εἶχε μιὰ μαλακιά, ἡσυχὴ φωνή.

Ἡ Μάργκοτ χαμογέλασε διστακτικά :

— Εἶστε πολὺ εὐγενικός... Ἀλλὰ... Δὲν σᾶς γνωρίζω καθόλου...

— ὦ ! Ἄν εἶναι αὐτὸς ὁ δισταγμὸς σας, νὰ σᾶς συστηθῶ ! εἶπε χαριτωμένα. Ρόλφ Ντέκεν, πρόσθεσε με μιὰ ἐλαφρὴ ὑπόκλιση.

Ἡ Μάργκοτ δίστασε λίγο ἀκόμη, καὶ μετὰ παίρνοντας τὴν ἀπόφασιν, κάθισε δίπλα του.

— Μὲ νικήσατε, εἶπε κοιτάζοντάς τον χαμογελαστά. Πηγαίνω πρὸς τὴν ὁδὸ Μπέρεντ. Ξέρετε ποῦ εἶναι ;

Ἐκεῖνος σήκωσε τοὺς ὤμους του.

— Νομίζω ὅχι, ἀλλὰ μὴν ἀνησυχεῖτε, θὰ τὴν βροῦμε.

Ἡ κοπέλλα τὸν κοίταξε με τὴν ἄκρη τοῦ ματιοῦ της. Ἦταν πολὺ νόστιμος, καὶ καλοντυμένος. Ὡδηγοῦσε θαυμάσια.

— Θαυμάζω τὸ αὐτοκίνητό σας, τοῦ εἶπε.

Ἐκεῖνος γύρισε χαμογελώντας.

— Νὰ σᾶς πῶ, ἐγὼ θαυμάζω, γιὰ τὴν ὥρα, πὶδ πολὺ τὴν συνοδό μου...

Ἡ Μάργκοτ κολακεύτηκε.

— Τί περιέργη σύμπτωσης, τὸ φόρεμά μου πηγαίνει θαυμάσια με τὸ κίτρινο χρῶμα, εἶπε.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε αὐτοκίνητο ; τὴν ρώτησε.

— Δυστυχῶς, αὐτὴν τὴ στιγμὴ ὅχι, ἀπάντησε γελώντας.

Γύρισε ξαφνιασμένος.

— Δηλαδή ;

— Τὸ ἔχω δανείσει σ' ἓναν καλὸ κι' εὐγενικὸ φίλο μου, τοῦ εἰρήγησε. Τὸ μεταχειρίζεται πολὺ προσεκτικά.

— Ὅπως ἐγὼ τὸ δικό μου ; τῆς χαμογέλασε.

— Περίπου...

Εἶχαν φθάσει σὲ μιὰ διασταύ-

ρωςι. Μακριὰ διακρινόταν ἓνας ἀστυφύλακας.

— Προχωρήστε ἂν θέλετε λίγο ἄργά, γιὰ νὰ μάθουμε ποὺ εἶναι ἡ ὁδὸς Μπέρντ, εἶπε ὁ Μάργκοτ.

Ἐκεῖνος ὑπάκουσε. Ὅταν ὁ ἀστυφύλακας πλησίασε, τὰ λόγια της, τὸν ἔκαναν ν' ἀναπηδήσει.

— Θὰ μπορούσατε νὰ συλλάβετε, παρακαλῶ, τὸν κύριο ποὺ κάθεται δίπλα μου ; εἶπε ἐκεῖνη. Ἐκλεψε πρὸ 10 λεπτῶν τὸ αὐτοκίνητό μου. Ὅριστε τὰ χαρτιά μου.

Ὁ ἀστυνομικὸς στὴν ἀρχὴ νόμισε ὅτι παράκουσε. Ὅταν ὅμως εἶδε πραγματικὰ τὸ ὄνομα τῆς κοπέλλας σὰν βεβαίωσι, πείσθηκε.

... Σὲ λίγο, προχωροῦσαν ὅλοι μαζί πρὸς τὸ πρῶτο ἀστυνομικὸ τμήμα. Ἡ Μάργκοτ καθόταν στὸ τιμόνι αὐτῇ τῇ φορά. Ὁ νεαρὸς καὶ ὁ ἀστυφύλακας στὸ πίσω κάθισμα.

Ἡ σιωπὴ ἦταν στενόχωρη.

Πρῶτος μίλησε ὁ ἀστυφύλακας :

— Μιὰ ἐρώτηση, δεσποινίς μου : Πῶς μπορούσατε, ἀλήθεια, νὰ κάθαστε τόσο ἡσυχὰ δίπλα στὸν κύριο, ξέροντας ὅτι εἶχε κλέψει τὸ αὐτοκίνητο ;

— Τί ἄλλο θὰ μπορούσα νὰ κάνω ; ἀπάντησε ἡ Μάργκοτ. Εὐτυχῶς ποὺ μοῦ μίλησε. Ἦταν ἔτοιμος νὰ ξεκινήσει. Τὴν παραμικρὴ κίνησι ἀν ἔκανα, θὰ ἔφευγε ἀμέσως. Ξέρω τὸ αὐτοκίνητό μου, τρέχει πάρα πολὺ ! ! !...

Σώπασε γιὰ λίγο.

— Θᾶθελα νὰ μπορούσατε νὰ χαρῆτε λίγο παραπάνω τοὺς καρπούς τῆς ἐνεργείας σας, εἶπε μετὰ ἀποτεινόμενη στὸν « κατακτητὴ » της, ποὺ τὴν κοιτοῦσε σὰ χαμένος. ... Ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἡ κατάλληλη...

Ὅταν ρώτησαν τὸν Τοσκανίνι γιατί ποτὲ δὲν δέχεται γυναῖκες στὴν ὀρχήστρα του, εἶπε :

— Δὲν τίς θέλω, γιατί ἂν εἶναι νόστιμες, ἐνοχλοῦν τοὺς μουσικούς· ἂν πάλι εἶναι ἄσχημες, ἐνοχλοῦν ἑμένα !

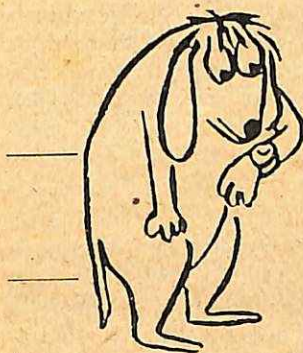
Constellation.

Ὁ ἐφημέριος τῆς συνοικίας τηλεφώνησε στὴν ἀστυνομία νὰ πάρουν μπρὸς ἀπὸ τὸ σπῆτι του ἓναν γαῖδαρο ποὺ εἶχε φοφήσει ἐκεῖ.

Ὁ ὑπάλληλος θέλησε νὰ κάνῃ τὸν ἐξυπνο.

— Νόμιζα πῶς γιὰ τοὺς νεκροὺς φροντίζουν οἱ παπάδες, εἶπε.

— Μάλιστα, ἀπάντησε ὁ ἐφημέριος, μὰ ὅχι προτοῦ ἔρθουν σὲ ἐπαφὴ μὲ τοὺς συγγενεῖς !

Τοῦ

NORMAN BERRILL

Οἱ κοσμικὲς ἀκτῖνες πρὸ καταστρεπτικῆς ἀπὸ τὴν ἐνέργεια ποὺ ἐξαπολύει μιὰ ἀτομικὴ ἔκρηξι, μπορεῖ νὰ

Οἱ κοσμικὲς ἀκτῖνες ΚΥΒΕΡΝΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

εἶναι ἡ ρυθμιστικὴ πηγὴ τῆς δυνάμεως ποὺ ἐπηρεάζει ὅλους τοὺς ζωντανοὺς ὁργανισμοὺς καὶ ἀποφασίζει γιὰ τὸ πότε θὰ φᾶνε, θὰ κοιμηθοῦν καὶ θὰ ἀγαπήσουν.

Θὰ ἔλεγε κανεὶς πῶς ἡ οὐρὰ ἐνὸς σκουληκιοῦ δὲν θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ ξέρῃ τὴν ὥρα. Καὶ ὅμως τὸ σκουλήκι « Παλόλο » ποὺ ἀφθονεῖ στὶς περιοχὲς τοῦ Εἰρηνικοῦ εἶναι περισσότερο ἀκριβὲς ἀπ' ὅλους μας στὸν καθορισμὸ μερικῶν ἐτησίων γεγονότων.

Κάθε χρόνο, μιὰ ἐβδομάδα μετὰ τὴν πανσέληνο τοῦ Νοεμβρίου, τὸ πίσω μέρος τοῦ σώματος ἑκατομμυρίων σκουληκιῶν « Παλόλο » ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὶς τρύπες τοὺς ἀποκόπτεται.

Κολυμποῦν ὡς τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας καὶ ἐκεῖ γεννοῦν τ' αὐτὰ τοὺς ἐνῶ τὸ ἐμπρὸς μισό τοὺς κρύβεται ἡσυχὰ στὶς τρύπες γιὰ νὰ μεγαλώσῃ τὴν καινούρια οὐρὰ του καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτὴ τὴ διαδικασία τὸν ἐπόμενον χρόνο.

Τὴν ὠρισμένη μέρα ἀρχίζει ὅλη ἡ ἱστορία τὴν αὐγὴ καὶ σὲ δύο - τρεῖς ὥρες ἔχει τελειώσει. Ἡ χρονολογικὴ ἀκρίβεια φαί-

νεται ἀπίστευτη. Πῶς γίνεται ἄραγε ;

Ἡ ἱστορία ἀρχίζει μετὰ τὴν γέννησι τῶν αὐγῶν τὸν Νοέμβριο, ὁπότε κάθε ἀποκομμένο σκουλήκι ἀρχίζει νὰ βγάξῃ καινούρια οὐρὰ. Σιγὰ - σιγὰ ὅλο τὸ χρόνο τὰ σκουλήκια μεγαλώνουν καὶ ὠριμάζουν ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ σημεῖο ποὺ πρέπει, μαζί μὲ τὴν ἀνοδὸ τῆς θερμοκρασίας τῆς θάλασσας τὴν ἐποχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ στὸ νότιο ἡμισφαίριο. Σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία ὑπεύθυνα εἶναι ἡ ἐπίδρασι τοῦ ἡλίου.

Ὑστερὰ τὰ σκουλήκια περιμένουν νὰ ἐτοιμαστοῦν ὅλα. Περιμένουν σὰν ἀθλητὲς στὴ γραμμὴ γιὰ νὰ ξεκινήσουν στὸ ἄκουσμα τῆς πιστολιάς τοῦ ἀφέτου. Ἀφέτης γι' αὐτὰ εἶναι τὸ φεγγάρι. Ὅταν τὸ φεγγάρι τοῦ Νοεμβρίου πλησιάζῃ τὴ γέμισί του, ὅλα τὰ σκουλήκια μένουν ἡσυχὰ στὶς τρύπες τοὺς. Μόλις ἀρχίσῃ τὸ

τρίτο τέταρτο του φεγγαριού, μια εβδομάδα μετά την πανσέληνο τα σκουλήκια είναι έτοιμα και ξεκινούν. Αυτό επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο με ακρίβεια χρονόμετρου.

Πολλά όντα ζουν σύμφωνα με ώρισμένες χρονολογικές ρυθμίσεις αν και δεν το καταλαβαίνουν. 'Η ζωή τους ρυθμίζεται από τον ήλιο και το φεγγάρι. Τα περισσότερα πουλιά δείχνουν μια ανησυχία και μιάν ανάγκη να μετακινήθουν όσο πλησιάζει η εποχή της αναπαραγωγής.

'Η εποχή που θα γεννήσουν τα αυγά τους και τα μικρά τους είναι η πιο κρίσιμη στη ζωή των πουλιών και των θηλαστικών. Για να επιζήσουν τα μικρά πρέπει να υπάρχει τροφή και ζέστη. Γι' αυτό οι καινούριες ζωές φθάνουν στον κόσμο την άνοιξη. 'Όσο καιρό και αν διαρκεί η κυοφορία του θηλαστικού, πάντως η ώρα της γεννήσεως είναι συνήθως η άνοιξη. Το άλλο, που η κυοφορία του διαρκεί ένα χρόνο, ζευγαρώνεται την άνοιξη, ώστε το μικρό του να γεννηθεί πάλι άνοιξη.

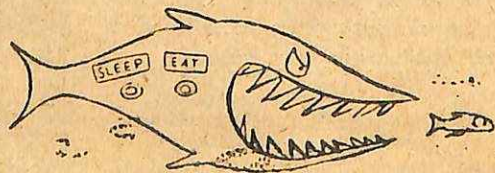
Οι άνθρωποι έχουν μάθει να σκέπτονται χωρίς να αισθάνονται πώς παίρνουν καμιά βοήθεια από τον ήλιο, χαζεύουν όμως κάθε φορά το φεγγάρι σά να το βλέπουν για πρώτη φορά.

Τα πουλιά από τις άκτές του Ειρηνικού φθάνουν σαν από κάποιο σύνθημα για το ετήσιο ζευγάρωμά τους στην Αυστραλία. Ποιός τὰ οδηγεί;

Το φεγγάρι και ο ήλιος κρατούν τον ρυθμό στον οποίο χορεύει κάθε ζωή.

Ξέρουν τὰ ψάρια πότε πεινούν; 'Η μήπως οι κοσμικές ακτίνες τους θυμίζουν πότε είναι ώρα να βγούν στο κυνήγι για να βρουν την τροφή τους;

Οι κατσίκες ζευγαρώνονται το φθινόπωρο για να γεννήσουν την άνοιξη. 'Η χρονολογική αυτή ρυθμιστική φαίνεται πως αποτελεί ένα φυσικό κύκλο και όμως σε περιπρωσι ανάγκης το ρολόι αλλάζει πορεία.

'Ωρισμένα ωδικά πουλιά, ενώ στην Αγγλία γεννοῦσαν την άνοιξη όταν μεταφέρθηκαν στη Νέα Ζηλανδία και την Αυστραλία γεννοῦσαν την άνοιξη του νοτίου ημισφαιρίου, που είναι μια έντελως διαφορετική εποχή στο ημερολόγιο. 'Ενα είδος ελαφιού που μεταφέρθηκε στην Εὐρώπη από τις 'Ινδίες εξακολούθησε να γεννᾷ σὰ μέσα του χειμῶνα ἀλλὰ σὲ λίγο προσαρμόστηκε και γεννᾷ την κατάλληλη εποχή.

'Από όλα αυτά σχηματίζουμε την εντύπωση έσωτερικών ρυθμίσεων σαν τον μηχανισμό ενός ρολογιού, ἀλλὰ τὸ ρολόι αὐτὸ συνήθως μπορεῖ νὰ ρυθμίζεται ἀπὸ ἐξωτερικὲς δυνάμεις και περιστάσεις. Οἱ ἐσωτερικοὶ και ἐξωτερικοὶ ρυθμοὶ πρέπει νὰ ἐναρμονισθοῦν για νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ζωή.

Δὲν ἔχει περάσει πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε πὺ οἱ ἄνθρωποι ἔμαθαν νὰ μετροῦν τὸν χρόνον συνειδητά. Οἱ πρωτόγονοι ἄγριοι ἐξακολου-

θοῦν νὰ μετροῦν τὰ φεγγάρια σὰ δάκτυλά τους. Πάντα ὅμως ἔχουν μιὰ ὠρισμένη ἐποχή για τὴ σπορά και τὸ φύτεμα, μιὰ ἐποχή για τὸ θερισμὸ και ἄλλη για τὸ ζευγάρισμα.

Τὰ πουλιά και τὰ ζῶα ρυθμίζουν τις ὑποθέσεις τους χωρίς μετρήσεις και ὑπολογισμοὺς και χωρίς νὰ περιμένουν τὸν ἥλιον νὰ ἀνατείλῃ σὲ ὠρισμένο σημείο ὅπως κάναμε ἐμεῖς ἄλλοτε.

Τὸ φῶς γίνεται ζωή

'Ο ἥλιος χρησιμεύει για ἡμερολόγιο εἴτε τὸ ξέρομε εἴτε ὄχι.

Τὸ φῶς πὺ μπαίνει στὸ μάτι και διεγείρει τὸ ὀπτικὸ νῆρον τοῦ πουλιοῦ, τοῦ ζῶου και τοῦ ἀνθρώπου δὲν ξεδεύεται ὅλο στὸ αἶσθημα τῆς ὁράσεως. Μερικὲς ἀπὸ τις νευρικὲς ἴνες πὺ διεγείρονται προσπερνῶν τὸν ἐγκέφαλον και φθάνουν στὴν ὑπόφυση, τὸν μικρὸ αὐτὸ κυρίαρχο ἄδενον τοῦ σώματος πὺ βρίσκεται ἀκριβῶς κάτω ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλον.

'Ο ἄδην αὐτὸς ἀποδεσμεύει ὁρμόνες πὺ κυκλοφοροῦν στὸ αἷμα και προκαλοῦν τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀναπαραγωγικῶν ἁδένων. Αὐτὸ εἶναι ἓνα ζήτημα ἐποχιακὸ για τὸ ζωικὸ βασίλειον. Τὰ ὄντα τότε αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη νὰ ζευγαρωθοῦν και νὰ ξεδέσουν γενικὰ ἐνέργεια με ἄλλους τρόπους, ὅπως με τὸ τραγούδι, με τοὺς καυγάδες ἢ με τὰ ταξίδια.

Καθὼς ἡ διάρκεια τῆς ἡμέρας μεγαλώνει ἢ μικραίνει με τὴν διαδοχὴ τῶν ἐποχῶν, ἡ ἐσωτερικὴ μηχανὴ τοῦ σώματος ἀκολουθεῖ τὴν πορεία τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων με τὴ βοήθεια τοῦ ἡλια-

Μποροῦν οἱ γάτες νὰ πῶν τὴν ὥρα; 'Εχομε στὸ σπίτι μας δύο γάτες και παρ' ὅλο πὺ μπορεῖ νὰ κοιμοῦνται ὅλη τὴν ἡμέρα, τὸ μεσημέρι ξυπνοῦν και στήνουνται στὴν πόρτα για νὰ ὑποδεθοῦν τὸν πατέρα - ἡ μιὰ μάλιστα βγαίνει ἀπ' ἔξω και κοιτάζει νὰ δῇ ἄν ἔρχεται!

N. Z.

κοῦ φωτός πού φθάνει στὸν κυρίαρχο αὐτὸ ἀδένει διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἡ ἀνάπτυξι καὶ ἡ ὠριμότητα τῶν ἀδένων ἀναπαραγωγῆς καὶ ὅλη ἡ ἀλυσίδα τῶν γεγονότων πού σχετίζονται μ' αὐτοὺς κρατοῦνται σὲ μιὰ σταθερὴ προσαρμογὴ ἀπὸ τὸ ἡλιακὸ ἡμερολόγιο. Μόνο τὸ ἀνθρώπινο γένος ξέφυγε ἀπὸ τὴ γραμμὴ αὐτὴ καὶ ἀντικαθιστᾷ τὴς ιδιότητες τοῦ αἵματος μὲ ιδιότητες τοῦ μυαλοῦ.

Ἄν ὁ ἥλιος ρυθμίζει τὴς ἐποχὲς γιὰ τὴν ἐτήσια γέννησι, τὸ φεγγάρι χρησιμεύει γιὰ τὴν ἀκριβέστερη χρονολόγησι γεγονότων μέσα στὴν ἴδια ἐποχὴ. Ὅσο μεγαλώνει τὸ φεγγάρι καὶ πλησιάζει στὴν πανσέληνό, τὸ ἐλατήριο τοῦ σεληνόφωτος περνᾷ ἀπὸ τὸν ἴδιο ἐσωτερικὸ δρόμο πού ἀκολουθεῖ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας σὲ ἄλλα ὄντα, μέσα ἀπὸ τὸ μάτι καὶ τὴν ὑπόφωσι καὶ φθάνει στὴς ὠθηθῆκες προκαλώντας τὴν ἀνάπτυξι τῶν αὐγῶν καὶ τὴν γέννησί τους σὲ ὠρισμένη στιγμή τοῦ σεληνιακοῦ κύκλου.

Ὁ ἥλιος κρατεῖ τὸν ρόλο τοῦ ρολογιοῦ τῆς ζωῆς· τὸ φεγγάρι εἶναι τὸ ξυπνητήρι.

Τὸ ἡμερολόγιο τῆς σελήνης ὥστόσο δὲν εἶναι μόνο ζήτημα φωτός καὶ σκότους. Οἱ παλίρροιες πού τὴς προκαλεῖ τὸ φεγγάρι γίνονται αἰσθητὲς ἀπὸ τὰ θαλάσσια ζῶα ἄσχετα μὲ τὸ σεληνόφως.

Ἐνα μικρὸ ψάρι πού βρίσκεται στὴς ἀκτὲς τῆς Καλλιφόρνιας ἀκολουθεῖ τὴν ὥρα τοῦ φεγγαριοῦ, εἴτε αὐτὸ φαίνεται εἴτε ὄχι. Τὴν δευτέρη, τὴν τρίτη καὶ τὴν τέταρτη νύχτα μετὰ τὴν πανσέληνο,

τὴν ἀνοίξι καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ ψάρια κολυμποῦν ὅσο μποροῦν σὲ πρὶν ρηχὰ νερά καὶ ἐκεῖ ἀφήνουν τὰ αὐγά τους στὴν ἄμμο γιὰ νὰ γονιμοποιηθοῦν ἀπὸ τὰ ἄρσενικα.

Ἀφοῦ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ δὲν ἔχει ἐπίδρασι, τότε υπεύθυνες γιὰ τὰ γεγονότα αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι οἱ παλίρροιες καὶ ὁ ἔλεγχος τοῦ φεγγαριοῦ νὰ εἶναι ἔμμεσος. Ὡστόσο πῶς μποροῦν τὰ ψάρια, πού ἀδιαφοροῦν ἂν τὸ φεγγάρι βγῇκε ἢ ὄχι, νὰ καταλάβουν πότε ἔρχονται οἱ δεκαπενθήμερες παλίρροιες, εἶναι ἓνα μυστήριο πού ἀκόμη δὲν ξεδιαλύναμε.

Θὰ ὑπάρχει ἓνας ἐσωτερικὸς ρυθμὸς σωματικῆς ἀναπτύξεως, ἓνας ρυθμὸς στενὰ προσαρμοσμένος μὲ τὸ δεκαπενθήμερο γέμισμα καὶ χάσιμο τοῦ φεγγαριοῦ.

Ἡ ἑλξι τῆς βαρύτητος τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης προκαλεῖ ἓνα παλιρροιακὸ φαινόμενο στὸν ὠκεανό. Ὅταν ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη εἶναι εὐθυγραμμισμένα μὲ τὴ γῆ, ἄσχετα σὲ ποιά ἀκριβῶς θέσι βρίσκεται τὸ φεγγάρι, τότε ἡ παλιρροιακὴ ὥθησι εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ ἄλλες φορές. Αὐτὸ συμβαίνει κάθε δύο ἐβδομάδες. Ὅσο ὅμως τὸ φεγγάρι, συνεχίζοντας τὸ μηνιαῖο ταξίδι του γύρω στὴ γῆ ἀπομακρύνεται, ἡ παλιρροιακὴ ὥθησι γίνεται ἀσθενέστερη. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ἀρχίζει πάλι νὰ δυναμώνει ὥσπου φθάνει στὸ ὑψηλότερο σημεῖο τοῦ ἐπομένου δεκαπενθήμερου.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πορεία τοῦ ἡμερολογίου ὅπου ὑπάρχει ἡ παλίρροια. Πάντως οἱ σεληνιακὲς ρυ-

θμίσεις ὑπάρχουν εἴτε μηνιαῖες εἴτε δεκαπενθήμερες.

Μήπως ὑπάρχει κάποια ρυθμιστικὴ φυσικὴ δύναμι στὸ περιβάλλον μας πού νὰ ἐπιδρᾷ στοὺς ζῶντες ὁργανισμούς, κάποια δύναμι πού διαπερνᾷ τὸ σκοτάδι καὶ τοὺς τοίχους γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὸ σκοπὸ τῆς;

Ὁ ρόλος τῶν κοσμικῶν ἀκτίνων.

Οἱ σεληνιακὲς παλίρροιες στὴν ἀτμόσφαιρα ἐπισημάνθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ τὸ 1842. Αὐτὸ τὸ φούσκωμα τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ περιβάλλοντος πού προκαλεῖται ἀπὸ τὴ σελήνη πού κάθε μέρα παρουσιάζεται 50 λεπτά ἀργότερα ὥπως συμβαίνει μὲ τὴς παλίρροιες τοῦ ὠκεανοῦ ἀξίζει κάποια ιδιαίτερη προσοχή.

Ἡ κοσμικὴ ἀκτινοβολία πού ἔρχεται ἀπὸ τὸ διαπλανητικὸ διάστημα μὲ τρομερὴ δύναμι, συγκρούεται μὲ τὰ ἄτομα τῆς ἐσωτερικῆς ἀτμόσφαιρας καὶ διεσπύει στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς μὲ τὴ μορφή τῶν κοσμικῶν ἀκτίνων. Αὐτὲς εἶναι οἱ ἰσχυρότερες ἀκτίνες πού ξέρουμε, πολὺ πρὶν διεσπυτικῆς ἀπὸ ἐκείνες πού ἐξαπολύονται ἀπὸ τὴς ἀτομικῆς ἐκρήξεις. Ἐχουν διαπεράσει τουλάχιστον 400 μέτρα ἀπὸ συμπαγῆ γῆ ὡς τὰ βάθη ὀρυχείων ὅπου ἔχουν καταγραφῇ. Μὲ τὸ πέρασμα τῆς ἀτμοσφαιρικῆς σεληνιακῆς παλίρροιας ἀπὸ πάνω μας προκαλεῖται αὐξηση καὶ μείωσι τῶν κοσμικῶν ἀκτίνων πού πέφτουν στὴ γῆ.

Αὐτὴ εἶναι μιὰ δύναμι πού τὴν χρονολογεῖ ἡ σελήνη καὶ μπορεῖ νὰ εἰσδύση στοὺς ἰστούς κάθε ζωντανοῦ ὁργανισμοῦ ὅσο καλὰ προσ-

τατευμένος καὶ ἂν εἶναι ἀπὸ τὸ σκοτάδι καὶ ἀπὸ γεροὺς τοίχους.

Δὲν ξέρουμε ἂν αὐτὸ εἶναι τὸ «ρολόι» πού ρυθμίζει ὅλες τὴς ἐκδηλώσεις πού εἶδαμε παραπάνω. Ξέρουμε ὅμως πῶς οἱ κοσμικὲς ἀκτίνες ἐπιδροῦν στὴς κληρονομικὲς ιδιότητες ὄλων τῶν ὄντων καὶ ἴσως νὰ ρυθμίζουν πολλὰς τακτικῆς ἐκδηλώσεις τοῦ ἀνθρωπίνου ὁργανισμοῦ.

Τὸ ἡλιακὸ καὶ τὸ σεληνιακὸ φῶς, ἡ ἑλξι τῆς βαρύτητος στὴ θάλασσα καὶ τὸν ἀέρα, οἱ κοσμικὲς ἀκτίνες εἶχαν πάντα στὰ χέρια τους τὴ ζωὴ τῆς γῆς. Τὰ ζῶα γνωρίζουν τὴν ὥρα ἀναγκαστικά. Τὰ σημάδια ὑπάρχουν καὶ οἱ ζωντανοὶ ὁργανισμοὶ ἀντιδροῦν, γιὰτὶ ἀλλιῶς δὲν θὰ μπόρεσουν νὰ ζήσουν καὶ νὰ πολλαπλασιασθοῦν.

Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε πρὶν πολὺπολοκοὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ὄντα, ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπο μας καὶ στὴν ὥρα μας ἀντιδρούμε στὸ φεγγάρι ἢ στὴ λάμφι τοῦ ἡλίου μὲ ἓνα τρόπο καθωρισμένο καὶ συνετῇ. Οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ θεώρησαν κατὰ καιροὺς τὸ φεγγάρι θεὰ τοῦ ἔρωτος καὶ ἔτσι ἡ δύναμι τῆς ὑποβολῆς ἤρθε νὰ προστεθῇ στὴν οὐσιαστικὴ ἐπίδρασι πού μπορεῖ νὰ ἔχη τὸ φεγγάρι.

Εἴμαστε κατὰ κάποιο τρόπο ὄντα πού ζοῦν κυρίως μὲ τὴν ὄρασι καὶ χρειάζομαστε τὸ φῶς γιὰ νὰ βροῦμε τὴν τροφή μας καὶ τὸν σύντροφό μας. Ἡ ἀνατολὴ καὶ ἡ δύσι τοῦ ἡλίου, ἡ πανσέληνος, τὸ καλοκαίρι καὶ οἱ μικρὲς μέρες τοῦ χειμῶνα συνθέτουν τὸν ρυθμὸ τῆς ζωῆς μας καὶ τὸν κρατοῦν σὲ συσχετισμὸ μὲ τὸν ρυθμὸ κάθε ζωντανοῦ ὁργανισμοῦ πάνω στὴ γῆ.

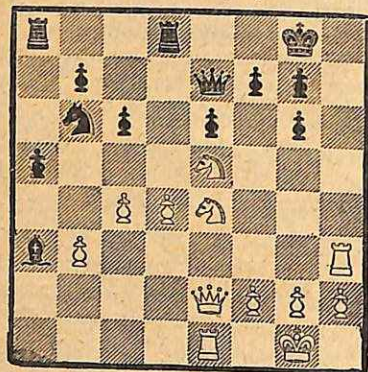

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

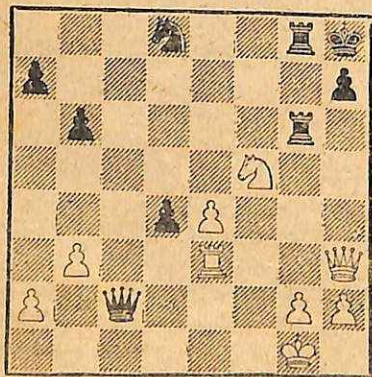
*Ασκήσις άρ. 601
ΜΑΥΡΑ (13)

ΛΕΥΚΑ (12)

Παίζουν τὰ Λευκά. Μὲ μίαν κίνησίν των ἔγκατέλειψαν τὰ Μαύρα. Ποῖα εἶναι ἡ κίνησις αὐτή;

*Ασκήσις άρ. 602
ΜΑΥΡΑ (9)

ΛΕΥΚΑ (9)

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν. Ποῖα εἶναι ἡ σωστή συνέχεια;

*Ασκήσις άρ. 603. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (13) : Ρδ2. Βζ3. Πα1. Θ1. Αδ3. ε3. Ιζ1. Σα2. β2. γ2. ζ4. η3. Θ2.

Μαύρα (13) : Ρη8. Θ3. Πα8. ε8 Αγ5. γ8. Ιζ6. Σα7. β6. β7. γ5. η7. Θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Μαύρων νὰ παίζουν.

Ἐξαναγκάζοντας τὴν Λευκὴν βασίλισσαν νὰ μετατοπισθῇ εἰς τὸ τετράγωνον ζ2 καὶ κυριεύοντας τὸ τετράγωνον ε4 διὰ ἓνα μελλοντικὸν σάχ πρέπει νὰ κερδίσουν τὰ Μαύρα.

Σὲ τέσσερες κινήσεις ἐπιτυγχάνεται ἡ σκέψις αὐτή.

Ποῖες εἶναι τὼρα οἱ σωστὲς κινήσεις τῶν Μαύρων;

*Ασκήσις άρ. 604. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (12) : Ρη1. Βε2. Πα1. Ζ1. Αα5. β3. ΙΘ3. Σα2. β2. δ6. η5. Θ2.

Μαύρα (12) : Ρε8. Βδ7. Πα8. Θ8. Αζ8. Ιγ8. Θ7. Σα6. ε6. ζ7. η6. η7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίζουν.

Μόνον αἱ 4 κινήσεις ἐξηνάγκασαν τὰ Μαύρα νὰ ἔγκαταλείψουν τὴν παρτίδα.

Μὲ ποιὲς ὅμως κινήσεις;

*Ασκήσις άρ. 605. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (9) : ΡΘ1. ΒΘ4. Πζ6. η4. Ιζ3. Σα2. γ2. δ4. Θ2.

Μαύρα (9) : Ρη7. Βδ5. Πδ8. Θ8. Αγ1. Σα7. β4. ζ7. η6.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίζουν.

Εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαναγκάσῃ καὶ τοὺς τὸν μαῦρον Βασιλέα νὰ πάῃ στο

η6 καὶ τὴν λευκὴν Βασίλισσαν νὰ πάῃ στο ζ7 ὅποτε θὰ μπορούσε νὰ δοθῇ ἓνα πλοῖο « ντουμπλ » μὲ τὸν Ἴππον στο ε5; Μὲ αὐτὴν τὴν σκέψιν πρέπει νὰ βρεθῇ καὶ ἡ λύσις τοῦ πῶς κερδίζουν τὰ Λευκά σὲ τέσσερες κινήσεις.

*Ασκήσις άρ. 606. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (13) : Ρε1. Βε2. Πδ1. Θ1. Αβ5. η5. Ιε4. ζ3. Σα2. β2. γ3. η2. Θ2.

Μαύρα (14) : Ρζ8. Βα5. Πα8. Θ8. Αβ6. η4. Ιε5. η8. Σα7. β7. γ7. ζ7. η7. Θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίζουν.

Ἡ θέσις τοῦ μαύρου Βασιλέως εἶναι πολὺν ἐκτεθειμένη.

Πῶς μποροῦν τὼρα τὰ Λευκά νὰ ἐξαναγκάσουν τὰ Μαύρα νὰ ἔγκαταλείψουν τὴν παρτίδα σὲ πέντε κινήσεις;

*Ασκήσις άρ. 607. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (11) : Ρη1. Βζ7. Πα1. Ιη5. Θ5, Σα2. β2. γ2. ζ2. η2. Θ4.

Μαύρα (11) : ΡΘ8. Βζ8. Πα8. δ8. Αγ8. Ιε7. Σα7. β6. γ5. ε6. η7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Λευκῶν νὰ παίζουν.

Πῶς δύναται νὰ κυριευθῇ τὸ « μάτ » τετράγωνον Θ7, διὰ νὰ κερδίσουν τὰ Λευκά;

Τὰ Λευκά ἐξηνάγκασαν τὰ Μαύρα νὰ ἔγκαταλείψουν ἐδῶ μὲ ἓνα ὠραϊστικὸν συνδυασμὸν τριῶν κινήσεων. Μπορεῖτε νὰ τὸν βρῆτε;

*Ασκήσις άρ. 608. Πρόβλημα Ε. PRADIGNAT.

Λευκά (9) : Ρε4. Βα8. Πγ5. δ7. Αε5. Ιβ4. γ4. Σβ2. ε7.

Μαύρα (5) : Ρβ1. Πγ6. Αδ6. Σβ3. ε3.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

(Λύσις στὴ σελίδα 106)

*Ασκήσις άρ. 609. Πρόβλημα G. MANSFIELD.

Λευκά (8) : Ρα7. ΒΘ3. Πγ3. ε3. Αα4. β6. Ιβ5. ζ5.

Μαύρα (8) : Ρδ7. ΠΘ7. Αδ1. ζ8. Σβ2. δ3. δ5. Θ5.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

*Ασκήσις άρ. 610. Πρόβλημα I. YOUNG.

Λευκά (8) : ΡΘ1. Βε2. Πα5. Αα7. Θ3. Ιβ3. Θ5. ΣΖ6.

Μαύρα (4) : Ρε4. Αε3. Ιδ5. δ6.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

*Ασκήσις άρ. 611. Πρόβλημα G. MANSFIELD.

Λευκά (10) : Ρη1. Βη2. Πδ1. Θ5. Αδ3. Ιβ8. ζ3. Σβ4. γ5. ζ5.

Μαύρα (6) : Ρδ5. Πα6. Αε4. Ιδ8. Σβ5. γ7.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

*Ασκήσις άρ. 612. Πρόβλημα R. GEVERS.

Λευκά (8) : ΡΘ7. Βα2. Πε5. Αζ5. Θ8. Ιη3. Σγ5. δ2.

Μαύρα (7) : Ρδ4. Πγ4. Αα3. ζ1. Ιε1. Σγ6. Θ4.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

*Ασκήσις άρ. 613. Πρόβλημα L. SALARDINI.

Λευκά (10) : Ρη5. Ββ2. Πδ8. ζ1. Αα8. Θ8. Ιζ6. ζ8. Ση4. Θ6.

Μαύρα (13) : Ρε5. Βγ3. Πα3. α6. Αβ5. Ια4. γ1. Σα7. ε6. ε7. ζ7. η6. Θ7.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κερδίζουν.

Ἀπὸ τὰ ἐξῆς αὐτὰ προβλήματα δύο λύνονται δι' ἐξαναγκασμοῦ κινήσεως καὶ τέσσερα διὰ μιᾶς ἀπειλήs.

I. X.

Γράμματα

των αναγνωστών μας

Ζητώ αλληλογραφία

... με νέους και νέες.
Στρατιώτης Παναγ. Ποιμενίδης
327 Σ. Ε. Κλιμάκιον Μηχανικού
Σ.Τ.Γ. 912

... με Έλληνες από όλο τον κόσμο.
Στρατιώτης Άκης Ντουβαλέτης
Σ.Ε. 327 Κλιμάκιον Μηχανικού
Σ.Τ.Γ. 912

... με νέους και νέες.
Υποσημίας Λειβαδίτης Εὐάγγελος
110 Π.Μ. Μ.Σ.Β. Β.Σ.Τ. 904

... με νέους και νέες που αγαπούν
την πατρίδα στην Έλληνική ή Αγγλική.
Ioannis Damianeas
Mit Andreas
c/o Messers Agency INC.
80 Broad Street
New York 4. N.Y.
U.S.A.

... με ανθρώπους που θα ήθελαν να
κουβεντιάσουν πάνω σε βιβλία.
Παῦλος Χατζηβασιλείου
Γαλλάνη 30
Αθήνα

Αλληλογραφία αναγνωστών

Λογ. Μιχαήλ Παυλόπουλο: 'Η
'Εκλογή μετά την επανέκδοσή της δεν
έχει σύνδεσμο με τὰ περιοδικὰ που
ἀναφέρετε, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὑποκείμενα

ἐκδίδονται πλέον. Ἀγγελία γιὰ ἀλλη-
λογραφία μόνον στὴ δική της στήλη
ἀναλαμβάνει νὰ δημοσιεύσῃ.

Παναγ. Γεωργιουδάκης: Εὐχόμεθα
γρήγορα νὰ ξαναβρῇτε τὴν ὑγεία σας
καὶ θὰ σᾶς στείλωμε αὐτὸ πὺ ζῆτατε
μόλις κατορθώσουμε νὰ τὸ βροῦμε.
Εἶναι μίᾳ ἐκδοσὶς πὺ ἐξαντλήθηκε
μέχρι τὸ τελευταῖο φύλλο.

Μαίρη Πατσοπούλου: Τὸ ποίημα
εἶναι τοῦ 'Ι. Πολέμη καὶ ὑπάρχει στὴν
'Ανθολογία τοῦ 'Αποστολίδη μετὰ τὸν
τίτλο «Νερωμένο Κρασί».

Σκάκι καὶ σταυρόλεξο

Τὸ 6 καθετὼς τοῦ σταυρολέξου τοῦ
τεύχους Νο 5 μ β ρ ί ο υ πρέπει νὰ διορ-
θωθῇ ἀντὶ τὰ μ π ο υ ρ ω μ έ ν ω ν :
τ α λ α ι π ω ρ ο υ μ έ ν ω ν .

Ν. Στρούμπων, Καλαμάτα: 'Η ἐρώ-
τησίς σας κάπως ἀσαφής. Ζητᾶτε
«βιβλία» σκακιοῦ τσέπης; Μήπως
ἐννοοεῖτε σκακιέρες τῆς τσέπης; Αὐτὲς
ὑπάρχουν στὸ βιβλιοπωλεῖον 'Ελευ-
θερουδάκη ἐδῶ. Πότε ἀνεφέρθη καὶ
εἰς ποῖον τεῦχος τῆς 'Εκλογῆς τὸ βι-
βλίον τοῦ Philidor; Εἶναι ἀναγκαῖον
νὰ τὸ γνωρίζουμε γιὰ νὰ ἀπάντησωμε.

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν συνεργασία
τοὺς καὶ τὰ καλὰ τοὺς λόγια τοὺς ἀνα-
γνώστες μας: Κωνσταντῖνο Χαραρά,
Α. Ντουβαλέτη, Π. Ποιμενίδη, Χ.
Παπαδόπουλο.

Μετὰ τὸν καινούριο χρόνον θὰ δῆτε

Μιά καινούρια ΕΚΛΟΓΗ

Στὸ τεῦχος 'Ιανουαρίου πραγματικὲς καινοτομίες

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελ. 7

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΣΤΑΛΑΓΜΙΤΑΙ. 2) ΤΕΡΑΤΟΥΡ-
ΓΗΜΑ. 3) ΕΛΑΦΡΑΔΑ. 4) ΓΑΜΟΙ. —
ΙΝΔΙΑΙ. 5) ΟΜΟΝΟΙΑ. — ΡΑ. 6) ΜΩ.—
ΤΝ' (350). — ΡΕΣ(Σ)ΑΤ. 7) ΥΝ(Ν)ΙΑ.
Η «ΠΑΣΤΡΑ». 8) ΙΟΝΙΟΝ. — ΙΔΙΑΝ.
9) ΑΣΑΝΤΙ. — ΔΙΚΗΝ. 10) ΕΤΣΙ. —
ΑΑΡ. 11) ΚΟΥΤΣΙΚΟΣ. 12) ΦΩΣ —
ΟΑΣΕΙ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΣΤΕΓΟΜΥΙΑΝ. 2) ΤΕΛΑΜΩ-
ΝΟΣ. — ΚΩ. 3) Ο «ΜΑΡΑ». — ΙΝΑ-
ΧΟΣ. 4) ΛΑΦΟΝΤΑΙΝ. 5) ΑΤΡΙΟΝ. —
Ο «ΤΙΤΟ». 6) ΓΟΑ. — Η «ΝΙΣΣΑ». —
7) ΜΥΔΙΑ. — ΤΙΣ. 8) ΙΡΑΝ. — ΡΑ-Ι-
ΝΕΚΕ. 9) ΤΓ' (303). — ΔΡΕΣΔΗ.
— ΟΙ. 10) ΑΗΔΙΑΣΤΙΚΑΣ. 11) ΜΙ. —
ΑΡΑΙΑ. 12) ΑΡΙΣΤΑΝΔΡΟΣ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 102.

'Αρ. 601. 1) Ιη5! 'Εάν τώρα 1)...
B × I. 2) ΠΘ8+! P × Π. 3) I ×
ζ7+ ή 1)... Πζ8. 2) Ιη × ζ7
Π × I. 3) I × η6 κλπ.

'Αρ. 602. 1) B × Θ7+! P × B.
2) ΠΘ3+ ΠΘ6. 3) Π × Θ6+ μάτ.

'Αρ. 603. 1)... Αη4. 2) Βζ2, δ4!
3) A × δ4, Πε2+. 4) A × ε2, Ιε4+
κλπ.

'Αρ. 604. 1) Π × ζ7! P × Π.
2) Πζ1+, Ιζ6. 3) η × ζ6, η × ζ6.
4) A × ε6+! διότι οί 4)... B × ε6
ἀκολουθεῖ. 5) Ιη5+ κλπ.

'Αρ. 605. 1) Πζ × η6+! ζ × η6.
2) Βε7+, Βζ7. 3) Π × η6+ P × Π.
4) Ιε5+ κλπ.

'Αρ. 606. 1) I × ε5! A × ε2. 2)
Ιδ7+, Ρε8. 3) Ιβ8+, γ6. 4) Ιδ6+,
Ρζ8. 5) Ιδ7+ μάτ.

'Αρ. 607. 1) ΙΖ6! Ιη8 (ἐάν φυσικά
B × B, I × B+ μάτ). 2) ΒΘ5+ ἐάν
τώρα 2)... ΙΘ6 τότε 3) Βη6!

'Αρ. 608. 1) Ρε4 — ζ5! 'Εξαναγκα-
σμός κινήσεως.

'Αρ. 609. 1) Πγ3 — β3! 'Απειλή.
2) Ιβ5 — δ6+ μάτ.

'Αρ. 610. 1) Αα7 — β8! 'Εξαναγκα-
σμός κινήσεως.

'Αρ. 611. 1) Ιβ8 — γ6! 'Απειλή.
2) Ιγ6 — ε7+ μάτ.

'Αρ. 612. 1) Αζ5 — δ3! 'Απειλή.
2) Βα2 × γ4+ μάτ.

'Αρ. 613. 1) Πζ1 — δ1! 'Απειλή.
2) Ιζ6 — δ7+ μάτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ;» ἀπὸ σελίδα 25.

1) ΕΥΘΥΠΛΟΥΣ = 35. 2) ΨΗΛΑ-
ΦΗΤΟΣ = 39. 3) ΕΞΑΓΩΓΕΥΣ = 33.
4) ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ = 41. 5) ΤΑΞΙΑΡ-
ΧΟΣ = 35. 6) ΥΠΕΡΥΘΡΟΣ = 44.
Σύνολον = 227.

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ;» ἀπὸ
σελίδα 60.

1) ΑΔΟΚΗΤΟΣ: Α. 'Απροσδόκη-
τος. 'Αδόκητος συμφορά ἐ-
πληξε τὴν νῆσον Θήραν.

2) ΑΝΙΣΤΟΡΗΤΟΣ: Γ. 'Αρχικά,
ἐκεῖνος πὺ ἀγνοεῖ τὴν ἱστορία, καὶ
γενικώτερα ὁ ἀπληροφόρητος σὲ κάτι.
Εἶναι ἀνιστόρητος στὰ
ἐλληνικὰ ζητήματα. Πρβλ.
ἀγεωγράφητος.

3) ΓΑΡΓΑΝΤΟΥΑΣ: Α. Κύριο
πρόσωπο καὶ τίτλος περίφημου ἔργου
τοῦ Γάλλου συγγραφέα Ραμπλαί
(1534)—γίγας μετ' ἐπιφάνειαν ὄρεσι.
Μτφ. κατακρατής ὁλκής.

4) ΕΚΤΡΑΧΗΛΙΖΟΜΑΙ: Β. 'Αρχι-
κά, γυμνῶναι τὸν τράχηλό μου, καὶ
μεταφ., παραφέρομαι, παρεκτρέπο-
μαι: ἔξετραχηλίσθησαν εἰς
ὕβρεις.

5) ΕΝΑΥΛΟΣ: Γ. 'Εκεῖνος πὺ βρί-
σκεται ἀκόμη στὸν αὐλὸ τοῦ αὐτιοῦ,
πὺ ἀντηχεῖ ἀκόμη στὴν ἀκοή.
'Εναυλος εἶναι ἀκόμη ἡ
φωνή του εἰς τὰ ὦτα μας·
μᾶς φαίνεται σὰν νὰ τὸν ἀκοῦμε ἀκό-
μη.

6) ΕΝΔΟΣΙΜΟΝ : Α. Τὸ οὐδέτερο τοῦ ἐπιθ. ἐνδόςιμος ὡς οὐσιαστικό : ἐκεῖνο ποὺ δίνει ἀφορμὴ γιὰ κάτι, αἰτία, παρόρμησι : ὁ τρόπος τοῦ μοῦ ἔδωκε τὸ ἐνδόςιμο νὰ πιστέψω ὅτι...

7) ΙΔΑΝΙΚΟ : Β. Τὸ οὐδέτερο τοῦ ἐπιθέτου ἰδανικός ὡς οὐσιαστικό : ἐκεῖνο ποὺ θεωρεῖται ὡς ἡ τέλεια ἐπιδίωξις, ποὺ δύσκολα μπορεῖς νὰ ἐπιτύχῃς : τὸ ἰδανικό του εἶναι νὰ γίνῃ μέγας συγγραφεὺς—τὰ ἐθνικά ἰδανικά (: ἐθνικὲς ἐπιδιώξεις, πόθοι).

8) ΜΕΙΛΙΧΙΟΣ : Γ. Γλυκὸς σὰν μέλι, μαλακός, πρᾶος : Μειλίχιος ἄνθρωπος, μειλίχιοι τρόποι.

9) ΜΙΝΙΑΤΟΥΡΑ : Α. Καλλιτεχνικὴ μικρογραφία. Στὴν ἀρχή, ἐσήμαινε γράμμα ἀρχικό ἀρχαίου χειρογράφου ζωγραφισμένο μὲ μίνιο, κόκκινη οὐσία, καὶ κατόπιν, ζωγραφικὴ παράστασις μὲ τὸν ἴδιο τρόπο σὲ χειρόγραφο. Ἐπίσης ὑδατογραφία μικρῶν διαστάσεων φτιαγμένη μὲ ἰδιαίτερη κομψότητα. Πορτραῖτο μινιατούρα. Γενικά, μικρὸ καλλιτέχνημα : αὐτὸ τὸ κουτί εἶναι μιὰ μινιατούρα.

10) ΝΕΚΤΑΡ : Γ. Ἀρχικά, τὸ ποτὸ τῶν θεῶν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μυθολογίας. Ἐπίσης ὁ χυμὸς τῶν λουλουδιῶν ποὺ μαζεύουν οἱ μέλισσες καὶ μεταφ., χαρακτηριστικὸ κάθε εὐγευστοῦ καὶ μυριστικοῦ ποτοῦ καὶ μάλιστα κρασιοῦ : κρασί νέκταρ.

11) ΟΙΚΕΙΟΘΕΛΩΣ : Α. Ποὺ γίνε-ται μὲ οἰκεία (: ἰδική μας) θέλησι, θεληματικά. Ἀπεχώρησεν οἰκειοθελῶς ἐκ τῆς θέσεώς του.

12) ΟΡΔΗ : Β. Ἀπειθάρχητη ὁμάδα νομάδων ποὺ ἐπιδίδεται σὲ ἀρπαγὲς καὶ καταστροφές, ὄχλος κατωτέρων στρωμάτων ποὺ ἐπιχειρεῖ πράξεις βίας : οἱ καταστροφὲς τῶν τουρκικῶν ὁρδῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

13) ΠΑΡΕΙΣΑΚΤΟΣ : Γ. Ἐκεῖνος ποὺ μπαίνει κάπου κρυφά, χωρὶς νὰ ἔχη τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα ἢ χωρὶς πρόσκλησι.

14) ΣΚΑΡΜΟΣ : Β. Ἡ ἀρχ. σκαλμός ποὺ σημαίνει τὸ στήριγμα τοῦ κουπιῦ τῆς βάρκας.

Ὅσοι ἀσχολεῖσθε μὲ τὴν ναυτιλίαν, ἐνημερώνεσθε ἀντικειμενικῶς στὰ ζητήματά της, ὅταν διαβάζετε τὰ

"ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ"

Ἀνεξάρτητος ναυτιλιακὴ ἐφημερίς, ἐκδιδομένη εἰς Ἀθήνας ἀπὸ τοῦ 1950, ἀνὰ 150ήμερον.—Γραφεῖα. Εὐριπίδου 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΜΟΥ 1956

ΘΡΗΣΚΕΙΑ — ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ — ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΕΧΝΗ — ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ἀθήνα, τὸ λίκνο τῆς ὁμορφιάς	E. O. Hauser	Σεπτ.	15
Ἀλκαῖος, ὁ ποιητὴς τοῦ λυρισμοῦ	X. Κουλούρη	Ὀκτ.	23
Ἄν ὁ Ναπολέον εἶχε δεχθῇ τὸ ἀτμοκίνητο αὐτοκίνητο	P. Devaux	Σεπτ.	94
Ἀνθρωπος καὶ οἱ πρόγονοί του (ὁ)	L. Nougier	Αὐγ.	17
Ἀφῆσε τὰ νεῦρα σου στὸ χέρι τοῦ Θεοῦ	A. Lechler	Ἰούνιος	16
Ἐλευθερία καὶ μηχανοποιήσεις	A. Huxley	Φεβρ.	95
Ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ Χριστιανισμὸς	C. E. M. Joad	Μάρτιος	15
Ἔργο τῆς φιλοσοφίας (τὸ)	R. Bertrand	Ὀκτ.	33
Ἑρωτικά γράμματα	J. Donitou	Ἀπρίλιος	18
Θέατρο Καμπούκι (τὸ)	Μάριου Πλωρίτη	Δεκ.	17
Θέατρο στὴς Ἠνωμένες Πολιτεῖες (τὸ)	Δρ. W. v. Kirk	Ὀκτ.	17
Θρησκεία ξαναζεῖ στὴ Ρωσία (ἡ)	Eugene Exman	Ἰανουάρ.	35
Κόσμος τοῦ Ἄλμπερτ Σβαίτσερ	G. A. Βλάχου	Ἀπρίλιος	15
Κύπρος (ἡ)	Ronald Berg	Ἰούνιος	68
Νέα γενεὰ μπορεῖ νὰ ζήσει καλύτερα (ἡ)	Stephen Benét	Νοέμβρ.	50
Ὅταν τὸ Σάλεμ εἶχε μάγισσες	Lin Root	Ἰούλιος	17
Ρωσία προηγείται στὰ ἀτομικὰ ὅπλα (ἡ)	Rh. Wolff	Ἰούλιος	53
Τί γινόνταν στὸν κόσμον πρὶν ἀπὸ χίλια χρόνια	Arnold Toynbee	Ἰανουάρ.	21
Τίμημα τῆς ἐλευθερίας (τὸ)	M. Ladell	Μάρτιος	102
Ἑγεία τοῦ σώματος καὶ ἡ ψυχὴ (ἡ)	Fr. Brandt	Ἰούνιος	13
Ἐπιδόσεις ἀπὸ τὸν Κίρκεγκαρντ ὡς τὸν Σάρτρ (ὁ)	Don Wharton	Μάιος	33
Χειρόγραφα τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης (τὰ)			

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ — ΦΥΣΙΚΗ — ΙΑΤΡΙΚΗ — ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ἀπὸ τὸν ἥλιο στὴ ζάχαρη	«Science et Vie»	Νοέμβρ.	47
Βολίδα τῶν 2.500 χιλ. (ἡ)	André Lebarthe	Ὀκτ.	28
Γενετικὴ ἡ ἐπιστὴμὴ τῆς κληρονομικότητος	A. Tetry	Νοέμβρ.	17
Γήινη σφαῖρα θερμαίνεται (ἡ)	J. de Chaumes	Ἰούνιος	49
Γιατί ξαναγυρίζουμε στὸν Νότιο Πόλο	R. Byrd	Φεβρ.	37
Ε 39, τὸ φάρμακο τοῦ καρκίνου	H. Elbe	Ὀκτ.	50
Ἐκεῖ ὅπου κατασκευάζεται ἡ βόμβα ὑδρογόνου	Henry Taylor	Μάρτιος	65
Ἐναντίον τοῦ θορύβου		Ἰούλιος	95
Ἐπαναστατημένα κύτταρα κρατοῦν τὸ μυστικὸ τοῦ καρκίνου (τὰ)	G. Duhamel	Μάιος	23
Ἐπιστὴμὴ ἐδημιούργησε ζωὴ (ἡ)	M. Senez	Μάρτιος	26
Ἐπιστὴμὴ θεραπεύει τὴν ἀφασία (ἡ)	M. Silverman-K.		
Ἐγγέλρησι σὲ σταματημένη καρδιά	Holiday	Αὐγ.	77
Ζητάμε τ' ἀστέρια	J. Ratcliff	Δεκ.	70
Θερμὰ λουτρά ἐναντίον τοῦ καρκίνου	Arthur Clarke	Ἀπρίλιος	33
Θρύλος καὶ ἱατρικὴ	Michel Clet	Αὐγ.	44
Ἰὸς ποὺ σκοτώνει ὅλα τὰ μικρόβια (ὁ)	R. Graham - I.	Ἰούλιος	96
Ἰχνη τοῦ προϊστορικοῦ ἀνθρώπου (στὰ)	Gould	Ἰούνιος	98
Κοσμικὲς ἀκτίνες κυβερνοῦν τὸν κόσμον (οἱ)	V. Koenigswald	Μάιος	73
	Norman Berrill	Δεκ.	97

Κόσμος τῶν Μυκήτων (ὁ).....	X. Ζαμπεττάκη	Φεβρ.	21
Μολυσμένο νερό προκαλεῖ βρογχίτιδα (τὸ)	Alfred Straub	᾽Οκτ.	106
Ναυτίλος, τὸ τρομερὸ ἀτομικὸ ὑποβρύχιο...	Francis Drake	᾽Απρίλιος	93
᾽Ομαδικὸς ἐμβολιασμὸς ἐναντίον τοῦ συναχιοῦ I J. G. Dumont	Δεκ.	49	
Πεθαίνουν γιὰ νὰ ζήσουν.....	Φεβρ.	62	
Πεντακόσιες χημικὲς οὐσίες προκαλοῦν τὸν καρκίνον.....	Gerald Bonnot	Δεκ.	26
Πέψις ἀρχίζει ἀπὸ τὸ στόμα (ἡ).....	P. Corolison	Μάιος	14
Πίσεις τοῦ αἵματος λείει τὴν ἱστορία σας (ἡ)	J. D. Ratcliff	Νοέμβρ.	38
Πρέπει νὰ πιστέψουμε στὴν ραδιαισθησία ;..	C. Neubourg-Rh. Cousin	᾽Απρίλιος	65
Ρομάντζο τῶν ἀτόμων (τὸ).....	Pierre Devaux	᾽Ιούλιος	43
Σὲ τί θὰ χρησιμεύσει ὁ τεχνητὸς δορυφόρος	᾽Ιαν.	31	
Σκελετός : βάσις τῆς ζωῆς (ὁ).....	J. D. Ratcliff	᾽Ιούλιος	60
Τί μᾶς ὑπόσχονται τὰ ἐνύμνια	H. Manchester	Φεβρ.	42
᾽Υπερασπρίνη ἐναντίον τῆς ἀρθρίτιδος (ἡ).....	Paul de Kruif	Μάρτιος	40
᾽Υποφέρετε ἀπὸ τὴν καρδιά σας ;.....	Blake Clark	᾽Ιαν.	85
Χρωματισμένα τρόφιμα πρῶτα στὸν μαυρο- πίνακα τοῦ καρκίνου (τὰ).....	Luis Mugnier	Νοέμβρ.	79

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

᾽Αρχαία ζωγραφία.....	Κωστὴ Παλαμᾶ	Φεβρ.	14
Δέηση γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ Παπαδιαμαντί	Λάμπρου Πορφύρα	Δεκ.	14
Ἐντυπώσεις.....	Δ. Σταθοπούλου	Μάρτιος	14
Ζωγραφιὲς τοῦ χειμῶνα (ἀνθολογία).....	Φεβρ.	45	
In gloriam amatae.....	Ἡλ. Βουτιεριδῆ	Μάιος	22
Κινέζικα τραγούδια (ἀνθολογία).....	Μεταφρ. Α. Ζαχα- ριάδου	᾽Απρίλιος	40
Λησμονημένο παραμῦθον.....	Παύλου Νιρβάνα	Αὐγ.	16
Λύμνη (ἡ).....	᾽Αλφ. Λαμαρτίνου	᾽Ιούλιος	53
Μέσ' στὰ ὄνειρά μου πέρασε.....	Κ. Χατζόπουλου	Σεπτ.	14
Ξανατονισμένη μουσικὴ.....	Δεκέμβρ.	61	
Παλιὰ μας γωνιά (στὴν).....	Σωτήρη Σκίπη	᾽Οκτ.	16
Πόλεμος.....	Δ. Σταθοπούλου	Μάρτιος	14
Ρόδου μοσκοβολήμα.....	Κωστὴ Παλαμᾶ	᾽Απρίλιος	14
Σὰν παραμῦθον.....	Ἰ. Γρυπάρη	᾽Ιούνιος	12
Στρατιώτες τοῦ Μετώπου.....	᾽Αγγ. Σικελιανοῦ	Νοέμβρ.	16
Συντρίμματα.....	Νίκου Σημιριώτη	᾽Ιούλιος	16
Χριστούγεννα τοῦ χωριοῦ.....	Π. Βασιλικοῦ	᾽Ιαν.	20

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ

᾽Απόκριφὴ ζωὴ τοῦ Οὐώλτερ Μίττυ (ἡ) ..	James Thurber	᾽Ιούνιος	47
Βουβὴ ἀγάπη.....	G. de Maupas- sant	᾽Οκτ.	110
Εἰκόνες τρεῖς.....	V. Woolf	Αὐγ.	67
Ἔργο τέχνης (τὸ).....	᾽Αντὼν Τσέχωφ	Νοέμβρ.	115
Θάλασσα (ἡ).....	᾽Ανδ. Καρκαβίτσα	᾽Απρίλιος	7
Καλησπέρα, χρυσὴ μου.....	André Maurois	᾽Ιούλιος	58
Μῆλον τὴν ἡμέρα (ἕνα).....	William Irish	Αὐγ.	76
Μοιραῖο εἰκοσφόραγγο (τὸ).....	François Coppé	Σεπτ.	71
᾽Όταν λάλησε ὁ κοῦκκος.....	Γιόχαν Μπόγιερ	᾽Ιούλιος	52
Παρακώρη (ἡ).....	Στράτη Μυριβήλη	Νοέμβρ.	119

Πατέρας καὶ γιὸς.....	Κνουτ Χάμσου	Μάιος	28
Πατέρες καὶ μάνες.....	Pearl Buck	᾽Ιούνιος	3
Πιάτο τοῦ γάμου (τὸ).....	Ouida	᾽Απρίλιος	15-
Τρελλὸς μὲ τοὺς κόκκινους κρίνους (ὁ).....	Γρ. Ξενοπούλου	Μάιος	99
Φάντασμα τῶν περασμένων (τὸ).....	S. Maugham	᾽Οκτ.	92
		᾽Οκτώβρ.	

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ — ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

᾽Ακουσέ με Δελί !.....	Calaferte	Μάρτιος	71
᾽Αλήτης τῶν παιδικῶν μου.....	Françoise Sagan	Μάρτιος	61
᾽Ανακάλυψε τὴν ψυχὴ του.....	Z. Παπαντωνίου	᾽Απρίλιος	60
᾽Ανάργυρος (ὁ).....	Κώστα Οὐράνη	Αὐγ.	71
᾽Ανθρωπος ποὺ ἔχασε τὸ ὄνομά του (ὁ).....	A. Blackpool	᾽Ιαν.	107
		Φεβρ.	»
᾽Απὸ ἕνα δέντρο, ἕνα βράχο, ἕνα σύννεφο ..	C. Mc. Cullers	Μάρτιος	48
᾽Απρίλης.....	Μίχου Καρῆ	Μάρτιος	99
Αὐτὸ ποὺ ὄνειρευόταν.....	O. Henry	᾽Ιούνιος	61
Γυρισμός (ὁ).....	W. Saroyan	Μάιος	68
Δακτυλίδι (τὸ).....	Cordon Nicoll	᾽Ιαν.	57
	Φεβρ. 86, Μάρτιος 33,	᾽Απρίλιος	85,
	Μάιος 56, ᾽Ιούνιος 85,	᾽Ιούλιος	90
Δυνατώτερος ἀπὸ τὴν τύχη.....	Π. Νιρβάνα	᾽Ιαν.	91
Ἐοράκαμεν τὸν Κύριον.....	A. A. Σ.	Μάιος	84
Ζαφφά.....	Renée Chevalier	᾽Ιούλιος	73
Θησαυρὸς τῶν φτωχῶν (ὁ).....	Jean Richepin	᾽Ιαν.	29
Κλέφτες.....	G. Bartoni	Φεβρ.	65
Κλισσὸν καὶ Εὐγενία.....	Ναπ. Βοναπάρτη	᾽Ιούνιος	101
Κόσμος χωρὶς χαρτὶ (ὁ).....	Eero Tolvanen	Δεκ.	33
Μοῦμια (ἡ).....	V. C. Calderon	᾽Οκτ.	93
Μυστικὸ τῆς μουμίας.....	Αὐγ.	109	
Νόημα (Τὸ).....	Cuy de Maupassant	Δεκ.	77
Πανικός (ὁ).....	Oscar Schisgall	᾽Οκτ.	39
Ποῦ θὰ θέλατε νὰ σᾶς πάω ;.....	Curt Corting	Δεκ.	95
Πρώτη φορὰ ποὺ τὴν εἶδα (τὴν).....	Μαξιμ Γκόρκυ	᾽Απρίλιος	24
Συρακουσάνα (ἡ).....	G. A. Borgese	᾽Ιαν.	93
Σκληρὸ χτύπημα γιὰ τὸν ἔρωτα.....	Peter Cheney	Σεπτ.	52
Σοβαρὸς κύριος καὶ ἡ ἀνόητη μικρὴ.....	Germain Susini	Αὐγ.	81
Χαμένο κειμήλιο.....	Sax Rohmer	Νοέμβρ.	41
Χρυσάφι τῆς Νάπολης.....	G. Marotta	Νοέμβρ.	73
Φυγὴ στὴν Αἴγυπτον.....	Σ. Λάγκερλεφ	᾽Ιαν.	81
Χωρὶς αἰτία.....	D. du Maurier	Σεπτ.	81
	Νοέμβρ. 58, ᾽Οκτ. 70		
᾽Ός τὸ ἄλλο χωριό.....	R. Berger - M. Mayer	Φεβρ.	40

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ἕλξενστάιν καὶ ὁ Ρωσικὸς κινηματογράφος	John Carlova	Δεκ.	89
Ἀξέχαστος τύπος (ἕνας)	J. J. Fournières	Ἀπρίλ.	100
Βρουγχίτιδα, βασιλίσσα τῆς Αὐστραλίας	Ed. Dillon	Νοέμβρ.	65
Γυναίκα ποὺ πλούτισε ἀπὸ τὸ ἐγκλημα (ἡ)	Ζωῆς Φραντζή	Ἰούλιος	81
Δυναστεία τοῦ Μπαρζόνι	Culross Peattie	Φεβρ.	28
Δυὸ βασιλιάδες τοῦ Βάλς		Νοέμβρ.	33

Δύο πρωτοπόροι Ἑλληνίδες ζωγράφοι.	Κ. Ἀσημακόπου- λου	Ἰούλιος	24
Ἔρωτες καὶ τὰ πλούτη τῆς ὥραιας Ὅπερ. .	Louis Mugnier	Ὀκτ.	83
Κλεοπάτρα, βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου . . .	J. J. Fonrnières	Σεπτ.	65
Μεγάλος ἔρωτας τοῦ Ἐντγκαρ Πόε (ὁ) . .	Jean Barangy	Ἰούλιος	33
Μότσαρτ στὸ Παρίσι.	Ζωῆς Φραντζῆ	Αὐγ.	59
Μπετόβεν, ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀπελευθέρωσε τὴ μουσικὴ.	D. C. Peattie	Φεβρ.	53
Μυστηριώδης ματαντὸρ.	Kenneth Tynan	Ἰαν.	69
Ντ' Ἀνούντσιο, ὁ τρελλὸς ἐρωτευμένος .	F. Winwar	Μάιος	37
Νεύτων Ἰσαάκ, ὁ ἐξερευνητὴς τοῦ σύμπαν- τος.	R. Strother	Ἀπρίλιος	27
Πετράρχης καὶ Λάουρα	Κ. Ἀσημακόπου- λου	Σεπτ.	24
Τελευταία ἀλήθεια γιὰ τὸν Καρδινάλιο Μι- τζέντι (ῆ).		Ἰούνιος	33
Τραγικὴ ζωὴ τοῦ Ρέμπραντ (ῆ).	Jean Mens	Σεπτ.	40
Τρελλὸς ζωγράφος τοῦ Μακκόντο.	Stanley Ross	Δεκ.	46
ὑπόθεσις Μινου Ντρούε (ῆ).	Ἰωάννης Μελά	Μάρτιος	91
Χάινε Ἑρρίκος	Ζωῆς Φραντζῆ	Ἰούνιος	21

ΕΞΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Ἀγία Πόλις (ῆ)	Σ. Λοβέρδου	Ἰούλιος	97
Ἐκκλησίαι τῆς Ἀμερικῆς (αἱ)	Ἀ. Ραγκαβῆ	Μάρτιος	85
Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴ Θῆρα.	Κ. Βοσταντζόγλου	Αὐγ.	30
Ἐπίσκεψι στὸ Ναγκασάκι	Donald Keene	Δεκ.	85
Ἐρυθρὰ Θάλασσα	Φ. Κόντογλου	Ἀπρίλιος	81
Ἰνδίες, χθές, σήμερα, αὐριο (οἱ)	Tibor Mende	Αὐγ.	87
Ἰσπανία - Ἑλλάδα.	Κώστα Οὐράνη	Νοέμβρ.	97
Καλλιτεχνικὸ πνεῦμα ἐνὸς ἀγρίου καὶ ἀγνω- στοῦ λαοῦ (τὸ)	Frank Elgar	Ἰαν.	52
Καταρράκτες τοῦ Νιαγάρα (στοὺς)	Ἀ. Ραγκαβῆ	Μάρτιος	85
Κόλασις τοῦ Ἑλντοράντο	Leonard Clare	Ἰαν.	97
Κόμπε.	Ν. Καζαντζάκη	Σεπτ.	73
Κορυφὴ τοῦ κόσμου (ῆ)	Edwin Muller	Ἰούνιος	79
Κυνήγησά τὰ λουλούδια τοῦ θανάτου	H. Isserstedt	Μάιος	97
Κυνήγι γυναικῶν στοὺς Ἑσκιμῶους.	R. de Coccola	Αὐγ.	33
Κύπρος, τὸ νησί μὲ τὴν Ἑλληνικὴ καρδιά. .	Σταύρου Μάνεση	Ὀκτώβρ.	65
Νησιά τοῦ Ἰονίου (τὰ)	Marc Rose	Σεπτ.	91
Νορβηγία	Σ. Σπηλιωτόπου- λος	Ἰούνιος	39
Παναγιά τῆς Λούρδης (ῆ).	Dr. Ch. Bove-L. Thomas	Σεπτ.	33
Παρθένος τόπος : ἡ Βόρειος Αὐστράλια (ἕνας)	James Michener	Ἰούλιος	65
Πεκίνο	Jean Dresch	Ἰούνιος	93
Πνεῦμα τῆς λίμνης (τὸ)	Μ. Στασινοπούλου	Μάιος	78
Ρολόγι, παιχνίδι μὲ τὸ χρόνο (τὸ)	Μ. Στασινοπούλου	Μάιος	81
Σιάμ, ἡ χώρα τοῦ μειδιάματος	Blake Clark	Μάρτιος	49
Φάντασμα τῶν Ἰνκας (τὸ)		Ὀκτ.	45
Φλωρεντία κινδυνεύει (ῆ)		Ἀπρίλιος	55
Χόλνιουντ, Νεῖλος.	Μαρίας Ράλλη	Ὀκτ.	59
Χονοιουλὸς.	Ι. Στογιάννης	Αὐγ.	99
Χώρα τοῦ Γάγγη καὶ τοῦ Γιόγκι (στη) . .	G. Reyer - T. Saulnier	Φεβρ.	70

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Γυναίκα καὶ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα (ῆ)	Marcel Achard	Νοέμβρ.	27
Κοιμᾶμαι κι' ὄνειρεύομαι.	Robert Benchley	Σεπτ.	88
Λέγε, ἀγάπη μου, σ' ἀκούω !	Corey Ford	Μάρτιος	81
Τούρτα - Κόλασις (ῆ)	G. Guareski	Ιούνιος	44
Χριστούγεννα ποὺ χάθηκαν.	Στάμ - Στάμ	'Ιαν.	104
Εὐλὸν τῆς γνώσεως (τὸ)	'Ι. Δαμβέργη	Φεβρ.	78

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἀγάπη τοῦ ἱπτάμενου Ὀλλανδοῦ (ῆ) . . .		Νοέμβρ.	83
Ἀκούστε τί μᾶς δίνει τὸ χαρτί	Lloyd Stouffer	Σεπτ.	49
Ἀντοχή τοῦ μυαλοῦ σας ἔχει ὅρια (ῆ) . .		Νοέμβρ.	94
Ἀρχαῖοι ἐγνώριζαν τὴν ἡλεκτρικὴ μπατα- ρία (οἱ)	Pierre Devaux	Νοέμβρ.	70
Ἀτομικὸ ἀεροπλάνο πέταξε (τὸ)	R. Keller	Μάιος	18
Βραβεῖα Νομπέλ	K. Hickson	Ἰαν.	89
Γιὰ νὰ μάθετε κολύμπι		Αὐγ.	97
Γιατί κάνουν ἔτσι οἱ γυναῖκες	J. Churchill	Σεπτ.	38
Γιατί προκαλεῖ τὴν τύχη	Tradd Cooper	Σεπτ.	78
Γιατί σὰς πονεῖ τὸ κεφάλι	J. L. Block	Σεπτ.	103
Γιατρέ, πέστε μου γιατί κρυώνω		Φεβρ.	83
Δακτυλίδια στὴν ἱστορία, στοὺς θρύλους, στὴν ποίησι (τὰ)		Ἰούλιος	102
Δακτυλικά ἀποτυπώματα καὶ ὁ ἐφευρέτης τους	Hesketh Pearson	Νοέμβρ.	85
Διακοπὲς στὴ Βενετία	N. Μάτσα	Ὀκτ.	97
Εἶμαι αἰσθητικὸς χειρουργός	G. Sava	Μάιος	61
Ἐκατομύρια τοῦ «Ἀντρέα Ντόρια» (τὰ) . .	François Florent	Νοέμβρ.	54
Ἐκατομμυριοῦχοι Θεοὶ τῶν Ἰνδιάν	V. M. Nair	Ὀκτ.	37
Ἑλληνικὴ νίκη Μελβούρνη	Δημ. Καπλάνογλου	Δεκ.	15
Ἑλληνικὸς τρύγος (ὁ)		Σεπτ.	97
Ἐξομολογήσεις ἐνὸς λαποδύτη - τζέντλεμαν	Robert Wallace	Δεκ.	55
Ἐπιστῆμη ἐρευνᾷ τὴν ὑπνοβασία (ῆ)	B. Mavor	Ἰούλιος	30
Ἐπιστροφὴ στὸ λίκνο	K. A. P.	Μάιος	92
Εὐγλωττία χάνεται (ῆ)	Max Eastman	Φεβρ.	59
Ἡ Πεντάμορφη καὶ τὸ κτήνος		Δεκ.	94
Θρυλικὴ ἐποποιία ἐνὸς καλωδίου (ῆ) . . .	René Poirier	Αὐγ.	48
Καπνίζουμε βερύκοκα (θὰ)		Ἰούλιος	96
Κατασκευάσῃ ἡ Ἐπιστῆμη διαμάντια ; (θὰ)	Fernand Crigui	Νοέμβρ.	104
Κάψῃ Ἰωάννης, βασιλιάς τῆς Μήλου	Π. Γεωργουδάκη	Ἀπρίλιος	73
Κόσμου τὰ παράξενα (τὰ)		Σεπτ.	107
Κρεββάτι διὰ μέσου τῶν αἰώνων (τὸ) . . .	Y. D'Ars	Μάιος	51
Λάμπει ἀκόμη τὸ ἄστρο τῆς Βηθλεὲμ ; . .	A. C. Clarke	Ἰαν.	49
Λογογραφία τοῦ ἔρωτος	Duncan Emrich	Ἰούνιος	73
Μαγικὸ κουτί τοῦ δρ. Γκάιγκερ	D. Woodbury	Μάιος	48
Μάγισσες τῶν ρουμπινιῶν	Joseph Kessel	Νοέμβρ.	89
Μάθετε νὰ διαβάξετε τίς σκέψεις τῶν ἄλλων	Tr. Cooper	Ἰούνιος	30
Μάθετε νὰ κατανοήτε τοὺς ἄλλους	Clarence Hall	Ὀκτ.	103
Μαῦρο χιούμωρ (τὸ)	Ἰωνὸς Νταϊφᾶ	Φεβρ.	102
Μὴ θυμῶνῃς !		Μάιος	90
Μήπως ἀγαπᾶτε τὸν ἄνδρα σας τυραννικά ;		Ὀκτ.	80
Μπαμπάδες ποὺ δὲν εἶναι γιὰ νὰ τοὺς ζηλέψῃς		Δεκ.	34
Μυστικὲς ἐταιρεῖες τῆς Κίνας (οἱ)		Ὀκτ.	26
Μυστικὸ τῶν Ἑλβετῶν ὥρολογοποιῶν (τὸ)	George Kent	Μάρτιος	56

Ναυαγοςωστικό θαύμα (τὸ).....		Μάρτιος	97
Nottoc	Norman Lobsenz	Ὀκτ.	77
Ξανθιά ἢ μελαχροινή ;		Ἀπρίλιος	76
Ξέρετε νὰ κάνετε μπάνιο.	George Brivat	Ἰούνιος	17
Ὀλυμπία καὶ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες	A. B.	Σεπτ.	26
Παγκόσμιος πόλεμος ἐναντίον τῶν ναρκω- τικῶν (ὁ).	F. Sondern	Μάρτιος	75
Παναγία στὴ φαντασία τοῦ λαοῦ (ἡ).....		Αὐγ.	27
Πενήντα ἀστέρια μᾶς κοροϊδεύουν.	Martha Morrow	Νοέμβρ.	31
Περὶ... σκόρδου.	Duncan McDou- gald Jr.	Σεπτ.	62
Περισσότερο νερὸ γιὰ τὸ δέρμα σας.	J. Grandpierre	Ἰούλιος	76
Πές της το ! Μπορεῖ νὰ πῇ τὸ ναί !.	P. De Dedelsen	Ἀπρίλ.	105
Πῶ παραξενες φυλακὲς τοῦ κόσμου (οἱ) .	Barbara Billi	Ὀκτ.	54
Πλάτη τοῦ ἀρνιοῦ (ἡ).....	N. Μάτσα	Μάιος	65
Ποιά εἶναι ἡ ὀραϊότερη γυναίκα τοῦ κό- σμου.	S. Dali	Ἰούλιος	40
Ποιοὶ θὰ εἶναι οἱ νικηταὶ τῆς 16ης Ὀλυμ- πιάδος.	Δ. Καπλάνογλου	Νοέμβρ.	23
Πουλιὰ ποὺ πᾶτε ;	J. Bariège	Ἰούνιος	57
Προαιώνια μάστιξ τῆς Νότιας Ἀραβίας (ἡ)	P. Solan	Σεπτ.	100
Πρωτότυπη ἀρχιτεκτονική.		Ἰούλιος	95
Πωλοῦνται μικρόβια.		Ἰούλιος	96
Πῶς νὰ ἀναπνεύσετε	D. Ceis	Μάιος	103
Πῶς τρώτε, πῶς κοιμάστε, πῶς σιέπτεσθε, πῶς μιλάτε ;		Ἰούλιος	88
Κόλλιγκον : πλέει, ἀνάρριχάται, ἔρπει (τὸ)	P. Kimball	Ἰαν.	40
Σέρλοκ Χόλμς τῶν χαμένων διαμαντιῶν (ὁ)	Alexis Maltèrre	Ἀπρίλιος	45
Σκάνδαλα τοῦ Ραμσῆ Β' (τὰ).	Pierre Solan	Ἰαν.	95
Σκι με motèr.		Ἰούλιος	96
Σκότωσε ὁ Λίντικερ ;	P. Boileau & Th. Nargejac	Αὐγ.	65
Σοφία τῶν δακρύων (ἡ).....	Morton Hunt	Ἰαν.	74
Σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ (ὁ)		Μάιος	30
Συμβουλὲς σὲ μιὰ φίλη.		Μάρτιος	20
Συνσκευαστὴς μορίων	Κα ντέ Πουβιγιέ	Ἰούλιος	95
Τέχνη τοῦ τατουάζ στὴν Ἰαπωνία (ἡ).....	Henri Noray	Φεβρ.	33
Τηλέεγχος σκοτόνει συνειδήσεις (ὁ).	Irig Coffin	Σεπτ.	69
Τί μᾶς χαρίζει τὸ λεμόνι.	Hugues Martinez	Δεκ.	43
Υστερόγραφο τοῦ μηνὸς	N.	Νοέμβρ.	106
Χριστοῦγεννα στοὺς πρώτους αἰῶνες μ.Χ.	Paul Lemerle	Ἰαν.	65
Ψάρεμα τῶν μαργαριταριῶν (τὸ).....	R. Blackburn	Ἰούνιος	65

ΖΩΑ — ΦΥΤΑ

Ἐγκληματίες τοῦ φυτικοῦ βασιλείου.	R. Bertrand	Ὀκτ.	88
Ζῶα μιλοῦν (τὰ).....	James Carver	Ἰαν.	79
Ποῦ βρίσκουν τόση δύναμι ;	Ivan Sanderson	Μάρτιος	45
Πραγματικὴ μορφὴ τῶν φιδιῶν (ἡ).....	Alan Devoe	Φεβρ.	49
Πῶς βλέπουν τὸν κόσμον τὰ ζῶα.	Jacques Lubin	Αὐγ.	54
Υποβρύχιες συναυλίες.....	Luc Hainot	Ἰούλιος	84